॥ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ

ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ-ਅਟ੍ਠਕਥਾ

੫. ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਕਣ੍ਡੰ

੧. ਮੁਸਾਵਾਦਵਗ੍ਗੋ

੧. ਮੁਸਾਵਾਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

ਯੇਸੰ ਨਵਹਿ ਵਗ੍ਗੇਹਿ, ਸਙ੍ਗਹੋ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ।
ਖੁਦ੍ਦਕਾਨੰ ਅਯੰ ਦਾਨਿ, ਤੇਸੰ ਭਵਤਿ ਵਣ੍ਣਨਾ॥

੧. ਤਤ੍ਥ ਮੁਸਾਵਾਦਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਤਾਵ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ **ਹਤ੍ਥਕੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਾਮੰ। ਸਕਜਾਨੰ ਪੁਤ੍ਤੋਤਿ **ਸਕਜਪੁਤ੍ਤੋ**। ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਕਿਰ ਸਕਜਕੁਲਤੋ ਅਸੀਤਿ ਪੁਰਿਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਪਬ੍ਬਜਿੰਸੁ, ਤੇਸੰ ਸੋ ਅਞ੍ਞਤਰੋਤਿ। **ਵਾਦਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ''ਵਾਦੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਿਤੇਨ ਵਾਦੇਨ ਪਰਵਾਦਿਸਨ੍ਤਿਕੰ ਖਿਤ੍ਤੋ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਪਹਿਤੋ ਪੇਸਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਾਦਮ੍ਹਿ ਵਾ ਸਕੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਖਿਤ੍ਤੋ। ਯਤ੍ਰ ਯਤ੍ਰ ਵਾਦੋ ਤਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰੇਵ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿਪਿ ਵਾਦਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ। **ਅਵਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਅਵਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾਦੇ ਕਞ੍ਚਿ ਦੋਸੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ ''ਨਾਯੰ ਮਮ ਵਾਦੋ''ਤਿ ਅਵਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਨਿਦ੍ਦੋਸਤੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ''ਮਮੇਵ ਅਯੰ ਵਾਦੋ''ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ। **ਪਟਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਅਵਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਵਚਨੇ ਆਨਿਸੰਸੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ ''ਅਯੰ ਮਮ ਵਾਦੋ''ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਦੋਸੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ''ਨਾਯੰ ਮਮ ਵਾਦੋ''ਤਿ ਅਵਜਾਨਾਤਿ। **ਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞੰ ਪਟਿਚਰਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਅਞ੍ਞੰ ਕਾਰਣੰ ਪਟਿਚਰਤਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਤਿ, ''ਰੂਪੰ ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਤੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ''ਜਾਤਿਧਮ੍ਮਤੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਤਿ। ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯੰ ਪਨ ''ਏਤਸ੍ਸ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਹੇਤੁੰ ਅਞ੍ਞੰ ਬਹੁੰ ਕਥੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਯੰ ਤੰ ਪਟਿਜਾਨਨਞ੍ਚ ਅਵਜਾਨਨਞ੍ਚ, ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤ੍ਥੰ ''ਕੋ ਆਹ , ਕਿੰ ਆਹ, ਕਿਸ੍ਮਿੰ ਆਹਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ ਬਹੁੰ ਭਾਸਤੀਤਿ। ਪੁਨ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ''ਅਵਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਪਟਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਅਵਜਾਨਨ੍ਤੋ ਏਵ ਚ ਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞੰ ਪਟਿਚਰਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾ ਭਾਸਤੀ**ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਮੁਸਾ ਭਾਸਤਿ। **ਸਙ੍ਕੇਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਸੰਵਾਦੇਤੀ**ਤਿ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ''ਅਸੁਕਸ੍ਮਿੰ ਨਾਮ ਕਾਲੇ ਅਸੁਕਸ੍ਮਿੰ ਨਾਮ ਪਦੇਸੇ ਵਾਦੋ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਸਙ੍ਕੇਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਕੇਤਤੋ ਪੁਰੇ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਪਸ੍ਸਥ ਭੋ, ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਨ ਆਗਤਾ ਪਰਾਜਿਤਾ''ਤਿ ਪਕ੍ਕਮਤਿ।

੨. **ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦੇ**ਤਿ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਮੁਸਾ ਭਣਨੇ।

੩. **ਵਿਸੰਵਾਦਨਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਿਸੰਵਾਦਨਚਿਤ੍ਤੰ ਪੁਰਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਵਾਚਾ**ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਾਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਵਚਨਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਚੇਤਨਾ। **ਗਿਰਾ**ਤਿ ਤਾਯ ਚੇਤਨਾਯ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਤਸਦ੍ਦੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਬ੍ਯਪ੍ਪਥੋ**ਤਿ ਵਚਨਪਥੋ; ਵਾਚਾਯੇਵ ਹਿ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਗਤਿਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾਨੰ ਪਥਭੂਤਤੋ ਬ੍ਯਪ੍ਪਥੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਵਚੀਭੇਦੋ**ਤਿ ਵਚੀਸਞ੍ਞਿਤਾਯ ਵਾਚਾਯ ਭੇਦੋ; ਪਭੇਦਗਤਾ ਵਾਚਾ ਏਵ ਏਵੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵਾਚਸਿਕਾ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੀਤਿ **ਵਚੀਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ**। ਏਵੰ ਪਠਮਪਦੇਨ ਸੁਦ੍ਧਚੇਤਨਾ, ਮਜ੍ਝੇ ਤੀਹਿ ਤੰਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਤਸਦ੍ਦਸਹਿਤਾ ਚੇਤਨਾ, ਅਨ੍ਤੇ ਏਕੇਨ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਹਿਤਾ ਚੇਤਨਾ ''ਕਥਿਤਾ''ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਅਨਰਿਯਵੋਹਾਰਾ**ਤਿ ਅਨਰਿਯਾਨੰ ਬਾਲਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨੰ ਵੋਹਾਰਾ।

ਏਵੰ ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਨ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਾਨੰ ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦਸਙ੍ਖਾਤਾਨੰ ਅਨਰਿਯਵੋਹਾਰਾਨੰ ਲਕ੍ਖਣੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **''ਅਦਿਟ੍ਠੰ ਦਿਟ੍ਠੰ ਮੇ''**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਅਦਿਟ੍ਠੰ ਦਿਟ੍ਠੰ ਮੇਤਿ ਏਵੰ ਵਦਤੋ ਵਚਨੰ ਤੰਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਵਾ ਚੇਤਨਾ ਏਕੋ ਅਨਰਿਯਵੋਹਾਰੋਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਚਕ੍ਖੁਵਸੇਨ ਅਗ੍ਗਹਿਤਾਰਮ੍ਮਣੰ ਅਦਿਟ੍ਠੰ, ਸੋਤਵਸੇਨ ਅਗ੍ਗਹਿਤੰ ਅਸੁਤੰ, ਘਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਮੁਨਿਤ੍ਵਾ ਤੀਹਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਹਿ ਏਕਾਬਦ੍ਧੰ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਹਿਤੰ ਅਮੁਤੰ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਞ੍ਚਹਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਹਿ ਸੁਦ੍ਧੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨੇਵ ਅਗ੍ਗਹਿਤੰ ਅਵਿਞ੍ਞਾਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਪਨ **''ਅਦਿਟ੍ਠੰ ਨਾਮ ਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਿਟ੍ਠ''**ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਓਲ਼ਾਰਿਕੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਦੇਸਨਾ ਕਤਾਤਿ। ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਚ ਅਤ੍ਤਨਾਪਿ ਪਰੇਨਪਿ ਦਿਟ੍ਠੰ ਦਿਟ੍ਠਮੇਵ।

ਏਵੰ ਸੁਤਮੁਤਵਿਞ੍ਞਾਤਾਨੀਤਿ ਅਯਮੇਕੋ ਪਰਿਯਾਯੋ। ਅਪਰੋ ਨਯੋ ਯੰ ਅਤ੍ਤਨਾ ਦਿਟ੍ਠੰ ਦਿਟ੍ਠਮੇਵ ਤੰ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੁਤਾਦੀਸੁ। ਯੰ ਪਨ ਪਰੇਨ ਦਿਟ੍ਠੰ, ਤੰ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸੁਤਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਏਵੰ ਮੁਤਾਦੀਨਿਪਿ।

੪. ਇਦਾਨਿ ਤੇਸੰ ਅਨਰਿਯਵੋਹਾਰਾਨੰ ਵਸੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “**ਤੀਹਾਕਾਰੇਹੀ**’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ‘‘ਤੀਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਪਠਮੰ ਝਾਨੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਪਾਲ਼ਿਵਣ੍ਣਨਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕੇਵਲਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ‘‘ਪਠਮੰ ਝਾਨੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿ’’ਨ੍ਤਿ ਇਧ ‘‘ਅਦਿਟ੍ਠੰ ਦਿਟ੍ਠੰ ਮੇ’’ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ‘‘ਇਧ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਏਵੰ ਵਤ੍ਥੁਮਤ੍ਤੇ ਆਪਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤੇ ਚ ਵਿਸੇਸੋ, ਸੇਸੰ ਏਕਲਕ੍ਖਣਮੇਵਾਤਿ।

੯. ਤੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਦਿਟ੍ਠੇ ਵੇਮਤਿਕੋਤਿਆਦੀਨਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ‘‘ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਧਮ੍ਮੰ ਅਜ੍ਝਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਦਿਟ੍ਠੇ ਵੇਮਤਿਕੋ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਦੁਟ੍ਠਦੋਸਪਾਲ਼ਿਵਣ੍ਣਨਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਪਾਲ਼ਿਮਤ੍ਤਮੇਵ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੋ, ਅਤ੍ਥੋ ਪਨ ਸਥੇਰਵਾਦੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਾਨਾਕਰਣੰ ਨਤ੍ਥਿ।

੧੧. **ਸਹਸਾ ਭਣਤੀ**ਤਿ ਅਵੀਮੰਸਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਵੇਗੇਨ ਦਿਟ੍ਠਮ੍ਪਿ ‘‘ਅਦਿਟ੍ਠੰ ਮੇ’’ਤਿ ਭਣਤਿ। **ਅਞ੍ਞੰ ਭਣਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਞ੍ਞੰ ਭਣਤੀ**ਤਿ ਮਨ੍ਦਤ੍ਤਾ ਜਲ਼ਤ੍ਤਾ ਪਕ੍ਖਲਨ੍ਤੋ ‘‘ਚੀਵਰ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ‘‘ਚੀਰ’’ਨ੍ਤਿ ਆਦਿੰ ਭਣਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਸਾਮਣੇਰੇਨ ‘‘ਅਪਿ ਭਨ੍ਤੇ ਮਯ੍ਹੰ ਉਪਜ੍ਝਾਯੰ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਕੇਲ਼ਿੰ ਕੁਰੁਮਾਨੋ ‘‘ਤਵ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਦਾਰੁਸਕਟੰ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਗਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਵਾ ਸਿਙ੍ਗਾਲਸਦ੍ਦੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਕਸ੍ਸਾਯੰ ਭਨ੍ਤੇ ਸਦ੍ਦੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ‘‘ਮਾਤੁਯਾ ਤੇ ਯਾਨੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਕਦ੍ਦਮੇ ਲਗ੍ਗਚਕ੍ਕੰ ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤਾਨੰ ਅਯੰ ਸਦ੍ਦੋ’’ਤਿ ਵਾ ਏਵੰ ਨੇਵ ਦਵਾ ਨ ਰਵਾ ਅਞ੍ਞੰ ਭਣਤਿ, ਸੋ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿਯੇਵ। ਅਞ੍ਞਾ ਪੂਰਣਕਥਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਏਕੋ ਗਾਮੇ ਥੋਕੰ ਤੇਲੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰੰ ਆਗਤੋ ਸਾਮਣੇਰੰ ਭਣਤਿ – ‘‘ਤ੍ਵੰ ਅਜ੍ਜ ਕੁਹਿੰ ਗਤੋ, ਗਾਮੋ ਏਕਤੇਲੋ ਅਹੋਸੀ’’ਤਿ ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਕਾਯ ਠਪਿਤੰ ਪੂਵਖਣ੍ਡੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਜ੍ਜ ਗਾਮੇ ਪਚ੍ਛਿਕਾਹਿ ਪੂਵੇ ਚਾਰੇਸੁ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾ, ਅਯੰ ਮੁਸਾਵਾਦੋਵ ਹੋਤਿ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ – ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯੰ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਸਚਿਤ੍ਤਕੰ, ਲੋਕਵਜ੍ਜੰ, ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ, ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੰ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਮੁਸਾਵਾਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਪਠਮੰ।

੨. ਓਮਸਵਾਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨. ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ **ਓਮਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਓਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। **ਖੁੰਸੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ। **ਵਮ੍ਭੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਧੰਸੇਨ੍ਤਿ।

੧੩. **ਭੂਤਪੁਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਵਤ੍ਥੁੰ ਭਗਵਾ ਓਮਸਵਾਦਗਰਹਣਤ੍ਥੰ ਆਹਰਿ। **ਨਨ੍ਦਿਵਿਸਾਲੋ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਨਨ੍ਦੀਤਿ ਤਸ੍ਸ ਬਲੀਬਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਮੰ, ਵਿਸਾਣਾਨਿ ਪਨਸ੍ਸ ਵਿਸਾਲਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ “**ਨਨ੍ਦਿਵਿਸਾਲੋ**”ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਨਨ੍ਦਿਵਿਸਾਲੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤੰ ਯਾਗੁਭਤ੍ਤਾਦੀਹਿ ਅਤਿਵਿਯ ਪੋਸੇਸਿ। ਅਥ ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਅਨੁਕਮ੍ਪਮਾਨੋ “**ਗਚ੍ਛ ਤ੍ਵ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਟ੍ਠਾਸੀ**ਤਿ ਅਹੇਤੁਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਾਲੇਪਿ ਪਰਖੁੰਸਨੰ ਅਮਨਾਪਤੋਯੇਵ ਪਚ੍ਚੇਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਦੋਸੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੋ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। **ਸਕਟਸਤੰ ਅਤਿਬਦ੍ਧੰ ਪਵਟ੍ਟੇਸੀ**ਤਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਾਰੁਕ੍ਖੇ ਦਤ੍ਵਾ ਏਕਾਬਦ੍ਧੰ ਕਤ੍ਵਾ ਮੁਗ੍ਗਮਾਸਵਾਲੁਕਾਦੀਹਿ ਪੁਣ੍ਣੰ ਸਕਟਸਤੰ ਪਵਟ੍ਟੇਨ੍ਤੋ, ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾਰਪ੍ਪਦੇਸੰ ਪੁਨ ਅਰੇ ਪਤ੍ਤੇ ਪਵਟ੍ਟਿਤੰ ਹੋਤਿ, ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਪਨ ਪੁਰਿਮਸਕਟੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਪਚ੍ਛਿਮਸਕਟੰ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤੁੰ ਸਕਟਸਤਪ੍ਪਮਾਣੰ ਪਦੇਸੰ ਪਵਟ੍ਟੇਸਿ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਞ੍ਹਿ ਸਿਥਿਲਕਰਣੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। **ਤੇਨ ਚਤ੍ਤਮਨੋ ਅਹੂ**ਤਿ ਤੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਧਨਲਾਭੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮੇਨ ਚ ਸੋ ਨਨ੍ਦਿਵਿਸਾਲੋ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਅਹੋਸਿ।

੧੫. **ਅਕ੍ਕੋਸੇਨਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਪਰਤੋ ‘‘ਦ੍ਵੇ ਅਕ੍ਕੋਸਾ – ਹੀਨੋ ਚ ਅਕ੍ਕੋਸੋ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੋ ਚ ਅਕ੍ਕੋਸੋ’’ਤਿ ਵਿਭਜਿਤੁਕਾਮੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ‘‘ਹੀਨੇਨਪਿ ਅਕ੍ਕੋਸੇਨ ਖੁੰਸੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ; ਏਵੰ ਅਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਕ੍ਕੋਸੇਨ’’ ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਹ। **ਵੇਨਜਾਤੀ**ਤਿ ਤਚ੍ਛਕਜਾਤਿ; ਵੇਣੁਕਾਰਜਾਤੀਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਨੇਸਾਦਜਾਤੀ**ਤਿ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕਾਦਿਜਾਤਿ।

ਰਥਕਾਰਜਾਤੀਤਿ ਚਮ੍ਮਕਾਰਜਾਤਿ। **ਪੁਕ੍ਕੁਸਜਾਤੀ**ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਛਡ੍ਡਕਜਾਤਿ। **ਅਵਕਣ੍ਣਕਾਦਿ** ਦਾਸਾਨੰ ਨਾਮੰ ਹੋਤਿ; ਤਸ੍ਮਾ ਹੀਨੰ। **ਓਞ੍ਞਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਞ੍ਞਾਤੰ; ‘‘ਉਞ੍ਞਾਤ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। **ਅਵਞ੍ਞਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਞਾਤੰ। **ਹੀਲ਼ਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਜਿਗੁਚ੍ਛਿਤੰ । **ਪਰਿਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਮੇਤੇਨਾਤਿਤਿ ਪਰਿਭਵਕਤੰ। **ਅਚਿਤ੍ਤੀਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਗਰੁਕਤੰ।

ਕੋਟ੍ਟਕਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਤਚ੍ਛਕਕਮ੍ਮਂ। **ਮੁਦ੍ਦਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਮੁਦ੍ਦਾਗਣਨਾ। **ਗਣਨਾ**ਤਿ ਅਚ੍ਛਿਦ੍ਦਕਾਦਿਅਵਸੇਸਗਣਨਾ। **ਲੇਖਾ**ਤਿ ਅਕ੍ਖਰਲੇਖਾ। ਮਧੁਮੇਹਾਬਾਧੋ ਵੇਦਨਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ''ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਾ**ਤਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ। **ਯਕਾਰੇਨ ਵਾ ਭਕਾਰੇਨ** ਵਾਤਿ ਯਕਾਰਭਕਾਰੇ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਯੋ ਅਕ੍ਕੋਸੋ। **ਕਾਟਕੋਟਚਿਕਾਯ** ਵਾਤਿ **"ਕਾਟ"**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਸਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, **"ਕੋਟਚਿਕਾ"**ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ; ਏਤੇਹਿ ਵਾ ਯੋ ਅਕ੍ਕੋਸੋ, ਏਸੋ ਹੀਨੋ ਨਾਮ ਅਕ੍ਕੋਸੋਤਿ।

੧੬. ਇਦਾਨਿ ਤੇਸਂ ਜਾਤਿਆਦੀਨਂ ਪਭੇਦਵਸੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਖੁਂਸੇਤੁਕਾਮੋ** ਵ**ਮ੍ਭੇਤੁਕਾਮੋ ਮਙ੍ਕੁਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ**ਤਿ ਅਕ੍ਕੋਸਿਤੁਕਾਮੋ ਪਧਂਸਿਤੁਕਾਮੋ ਗਰਹਿਤੁਕਾਮੋ ਨਿਤ੍ਤੇਜਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਹੀਨੇਨ ਹੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਹੀਨੇਨ ਜਾਤਿਵਚਨੇਨ ਹੀਨਜਾਤਿਕਂ। ਏਤੇਨ ਉਪਾਯੇਨ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਹੀਨੇਨ ਹੀਨਂ ਵਦਨ੍ਤੋ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਚ੍ਚਂ ਵਦਤਿ, ਓਮਸਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਪਨਸ੍ਸ ਵਾਚਾਯ ਵਾਚਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੇਨ ਹੀਨਂ ਵਦਨ੍ਤੋ ਚ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਲਿਕਂ ਭਣਤਿ, ਓਮਸਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਪਨ ਇਮਿਨਾਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਪੁਰਿਮੇਨ। ਯੋਪਿ ''ਅਤਿਚਣ੍ਡਾਲੋਸਿ, ਅਤਿਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਸਿ, ਦੁਟ੍ਠਚਣ੍ਡਾਲੋਸਿ, ਦੁਟ੍ਠਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਸੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਤਿ, ਸੋਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ।

੨੬. **ਸਨ੍ਤਿ ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ**ਤਿ ਵਾਰੇ ਪਨ ਪਰਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਏਸੇਵ ਨਯੋ **ਯੇ ਨੂਨ...ਪੇ॰... ਨ ਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਾਰੇਸੁਪਿ। ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪਨ ਚਤੂਸੁਪਿ ਵਾਰੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ। ਚੋਰੋਸਿ ਗਣ੍ਠਿਭੇਦਕੋਸੀਤਿਆਦਿਵਚਨੇਹਿ ਪਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਪਿ ਅਨੁਪਮ੍ਪਨ੍ਨੇਪਿ ਸਬ੍ਬਵਾਰੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ। ਦਵਕਮ੍ਯਤਾਯ ਪਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਪਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਪਿ ਸਬ੍ਬਵਾਰੇਸੁ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਂ। ਦਵਕਮ੍ਯਤਾ ਨਾਮ ਕੇਲ਼ਿਹਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤਾ। ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਆਦਯੋ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

੩੫. **ਅਤ੍ਥਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਸ੍ਸਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਤ੍ਥਂ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤੋ **ਅਤ੍ਥਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰੋ;** ਪਾਲ਼ਿਂ ਵਾਚੇਨ੍ਤੋ **ਧਮ੍ਮਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰੋ;** ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਿਯਂ ਠਤ੍ਵਾ ''ਇਦਾਨਿਪਿ ਚਣ੍ਡਾਲੋਸਿ, ਪਾਪਂ ਮਾ ਅਕਾਸਿ, ਮਾ ਤਮੋ ਤਮਪਰਾਯਣੋ ਅਹੋਸੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਕਥੇਨ੍ਤੋ **ਅਨੁਸਾਸਨੀਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰੋ** ਨਾਮਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ। ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ। **ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਾਪਤ੍ਤਿ** ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦ੍ਵਿਵੇਦਨਂ ਸੁਖਾ ਚ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਾ ਚਾਤਿ।

ਓਮਸਵਾਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਦੁਤਿਯਂ।

੩. ਪੇਸੁਞ੍ਞਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬. ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਭਣ੍ਡਨਜਾਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਭਣ੍ਡਨਾਨਂ। **ਭਣ੍ਡਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਲਹਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੋ, ''ਇਮਿਨਾ ਚ ਇਮਿਨਾ ਚ ਇਦਂ ਕਤਂ; ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਏਵਂ ਵਕ੍ਖਾਮਾ''ਤਿਆਦਿਕਂ ਸਕਸਕਪਕ੍ਖੇ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਨਂ। **ਕਲਹੋ**ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਗਾਮਿਕੋ ਕਾਯਵਾਚਾਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ। **ਵਿਵਾਦੋ**ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਾਹਿਕਕਥਾ। ਤਂ ਵਿਵਾਦਂ ਆਪਨ੍ਨਾਨਂ **ਵਿਵਾਦਾਪਨ੍ਨਾਨਂ**। **ਪੇਸੁਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਸੁਣਵਾਚਂ, ਪਿਯਭਾਵਸ੍ਸ ਸੁਞ੍ਞਕਰਣਵਾਚਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੩੭. **ਭਿਕ੍ਖੁਪੇਸੁਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪੇਸੁਞ੍ਞੇ; ਭਿਕ੍ਖੁਤੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਉਪਸਂਹਟਪੇਸੁਞ੍ਞੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੮. **ਦ੍ਵੀਹਾਕਾਰੇਹੀ**ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ। **ਪਿਯਕਮ੍ਯਸ੍ਸ** ਵਾਤਿ ''ਏਵਂ ਅਹਂ ਏਤਸ੍ਸ ਪਿਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਿਯਭਾਵਂ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨਸ੍ਸ ਵਾ। **ਭੇਦਾਧਿਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸ** ਵਾਤਿ ''ਏਵਮਯਂ ਏਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਿਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਪਰਸ੍ਸ ਪਰੇਨ ਭੇਦਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ। **ਜਾਤਿਤੋਪੀ**ਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਇਧਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਨਾਮ।

ਨ ਪਿਯਕਮ੍ਯਸ੍ਸ ਨ ਭੇਦਾਧਿਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸਾਤਿ ਏਕਂ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਂ ਏਕਞ੍ਚ ਖਮਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਹੋ ਨਿਲ੍ਲਜ੍ਜੋ, ਈਦਿਸਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਭਵਨ੍ਤਂ ਪੁਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਕੇਵਲਂ ਪਾਪਗਰਹਿਤਾਯ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ , ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਪੇਸੁਞ੍ਞਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਤਤਿਯਂ।

੪. ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੪. ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਅਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸਵਾ। ਉਪਾਸਕਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਵਚਨਮ੍ਪਿ ਨ ਸੋਤੁਕਾਮਾ; ਅਨਾਦਰਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸਯਾ ਵਾ ਅਨੀਚਵੁਤ੍ਤਿਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਸਭਾਗਵੁਤ੍ਤਿਕਾ**ਤਿ ਵਿਸਭਾਗਜੀਵਿਕਾ, ਯਥਾ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ; ਏਵਂ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੪੫. ਪਦਸੋ ਧਮ੍ਮਂ ਵਾਚੇਯਜਾਤਿ ਏਕਤੋ ਪਦਂ ਪਦਂ ਧਮ੍ਮਂ ਵਾਚੇਯਜ; ਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਵਾਚੇਯਜਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤਂ ਕੋਟ੍ਠਾਸਨਾਮਕਂ ਪਦਂ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ‘‘ਪਦਂ ਅਨੁਪਦਂ ਅਨ੍ਵਕ੍ਖਰਂ ਅਨੁਬਜਞ੍ਜਨ’’ਨ੍ਤਿ ਪਦਭਾਜਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਏਕੋ ਗਾਥਾਪਾਦੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਅਨੁਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਤਿਯਪਾਦੋ। **ਅਨ੍ਵਕ੍ਖਰ**ਨ੍ਤਿ ਏਕੇਕਮਕ੍ਖਰਂ। **ਅਨੁਬਜਞ੍ਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮਬਜਞ੍ਜਨੇਨ ਸਦਿਸਂ ਪਚ੍ਛਾਬਜਞ੍ਜਨਂ। ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਾ ਏਕਮਕ੍ਖਰਂ ਅਨ੍ਵਕ੍ਖਰਂ, ਅਕ੍ਖਰਸਮੂਹੋ ਅਨੁਬਜਞ੍ਜਨਂ, ਅਕ੍ਖਰਾਨੁਬਜਞ੍ਜਨਸਮੂਹੋ ਪਦਂ। ਪਠਮਪਦਂ ਪਦਮੇਵ, ਦੁਤਿਯਂ ਅਨੁਪਦਨ੍ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਨਾਨਾਕਰਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਇਦਾਨਿ **ਪਦਂ ਨਾਮ ਏਕਤੋ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਤੋ ਓਸਾਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਂ ਧਮ੍ਮਂ ਵਾਚੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਮਨੋਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾ ਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿ ਏਕਮੇਕਂ ਪਦਂ ਸਾਮਣੇਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਤੋ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਏਕਤੋਯੇਵ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤਿ। ਏਵਂ ਵਾਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਦਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਅਨੁਪਦਂ ਨਾਮ ਪਾਟੇਕ੍ਕਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਤੋ ਓਸਾਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਥੇਰੇਨ ‘‘ਮਨੋਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾ ਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਾਮਣੇਰੋ ਤਂ ਪਦਂ ਅਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਮਨੋਸੇਟ੍ਠਾ ਮਨੋਮਯਾ’’ਤਿ ਦੁਤਿਯਪਦਂ ਏਕਤੋ ਭਣਤਿ, ਇਮੇ ਪਾਟੇਕ੍ਕਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਤੋ ਓਸਾਪੇਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਏਵਂ ਵਾਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਨੁਪਦਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾ। **ਅਨ੍ਵਕ੍ਖਰਂ ਨਾਮ ਰੂਪਂ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ “ਰੂ”ਤਿ ਓਪਾਤੇਤੀ**ਤਿ ‘‘ਰੂਪਂ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਭਣ ਸਾਮਣੇਰਾ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਰੂਕਾਰਮਤ੍ਤਮੇਵ ਏਕਤੋ ਵਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਏਵਂ ਵਾਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਨ੍ਵਕ੍ਖਰਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾ। ਗਾਥਾਬਨ੍ਧੇਪਿ ਚ ਏਸ ਨਯੋ ਲਬ੍ਭਤਿਯੇਵ। **ਅਨੁਬਜਞ੍ਜਨਂ ਨਾਮ ਰੂਪਂ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਵੇਦਨਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾਤਿ ਸਦ੍ਦਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਤੀ**ਤਿ ‘‘ਰੂਪਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨਿਚ੍ਚਂ, ਵੇਦਨਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ’’ਤਿ ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਵਾਚਯਮਾਨੇ ਥੇਰੇਨ ‘‘ਰੂਪਂ ਅਨਿਚ੍ਚ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਸਾਮਣੇਰੋ ਸੀਘਪਞ੍ਞਤਾਯ ‘‘ਵੇਦਨਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ’’ਤਿ ਇਮਂ ਅਨਿਚ੍ਚਪਦਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ‘‘ਰੂਪਂ ਅਨਿਚ੍ਚ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਅਨਿਚ੍ਚਪਦੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਤੋ ਭਣਨ੍ਤੋ ਵਾਚਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਤਿ। ਏਵਂ ਵਾਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਨੁਬਜਞ੍ਜਨਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ – ਇਮੇਸੁ ਪਦਾਦੀਸੁ ਯਂ ਯਂ ਏਕਤੋ ਭਣਤਿ ਤੇਨ ਤੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ।

ਬੁਦ੍ਧਭਾਸਿਤੋਤਿ ਸਕਲਂ ਵਿਨਯਪਿਟਕਂ ਅਭਿਧਮ੍ਮਪਿਟਕਂ ਧਮ੍ਮਪਦਂ ਚਰਿਯਾਪਿਟਕਂ ਉਦਾਨਂ ਇਤਿਵੁਤ੍ਤਕਂ ਜਾਤਕਂ ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤੋ ਵਿਮਾਨਵਤ੍ਥੁ ਪੇਤਵਤ੍ਥੁ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲਾਦੀਨਿ ਚ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ। **ਸਾਵਕਭਾਸਿਤੋ**ਤਿ ਚਤੁਪਰਿਸਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇਹਿ ਸਾਵਕੇਹਿ ਭਾਸਿਤੋ ਅਨਙ੍ਗਣਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਅਨੁਮਾਨਸੁਤ੍ਤਚੂਲ਼ਵੇਦਲ੍ਲਮਹਾਵੇਦਲ੍ਲਾਦਿਕੋ। **ਇਸਿਭਾਸਿਤੋ**ਤਿ ਬਾਹਿਰਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੇਹਿ ਭਾਸਿਤੋ ਸਕਲੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਵਗ੍ਗੋ, ਬਾਵਰਿਯਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਨਂ ਸੋਲ਼ਸਨ੍ਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਪੁਚ੍ਛਾਤਿ ਏਵਮਾਦਿ। **ਦੇਵਤਾਭਾਸਿਤੋ**ਤਿ ਦੇਵਤਾਹਿ ਭਾਸਿਤੋ; ਸੋ ਦੇਵਤਾਸਂਯੁਤ੍ਤਦੇਵਪੁਤ੍ਤਸਂਯੁਤ੍ਤਮਾਰਸਂਯੁਤ੍ਤਬ੍ਰਹ੍ਮਸਂਯੁਤ੍ਤਸਕ੍ਕਸਂਯੁਤ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਤ੍ਥੂਪਸਞ੍ਹਿਤੋਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਨਿਸ੍ਸਿਤੋ। **ਧਮ੍ਮੂਪਸਞ੍ਹਿਤੋ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਨਿਸ੍ਸਿਤੋ; ਉਭਯੇਨਾਪਿ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਿਤਮੇਵ ਵਦਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਵਦਤਿ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਙ੍ਗੀਤਿਯੋ ਆਰੁਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮਂਯੇਵ ਪਨ ਪਦਸੋ ਵਾਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ । ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਿਤੇਪਿ ਨਾਨਾਭਾਸਾਵਸੇਨ ਗਾਥਾਸਿਲੋਕਬਨ੍ਧਾਦੀਹਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਙ੍ਗੀਤਿਯੋ ਅਨਾਰੁਲ਼੍ਹੇਪਿ ਕੁਲੁਮ੍ਬਸੁਤ੍ਤਂ ਰਾਜੋਵਾਦਸੁਤ੍ਤਂ ਤਿਕ੍ਖਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਚਤੁਪਰਿਵਟ੍ਟਂ ਨਨ੍ਦੋਪਨਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਈਦਿਸੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ਅਪਲਾਲਦਮਨਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਮ੍ਪਨ ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਂ। ਮੇਣ੍ਡਕਮਿਲਿਨ੍ਦਪਞ੍ਹੇਸੁ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਕਪਟਿਭਾਨੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਯਂ ਰਞ੍ਞੋ ਸਞ੍ਞਾਪਨਤ੍ਥਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਵਣ੍ਣਪਿਟਕਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਪਿਟਕਰਟ੍ਠਪਾਲਗਅਜਤਆਲ਼ਵਕਗਜ੍ਜਿਤਗੁਲ਼੍ਹਮਗ੍ਗਗੁਲ਼੍ਹਵੇਸ੍ਸਨ੍ਤਰਗੁਲ਼੍ਹਵਿਨਯਵੇਦਲ੍ਲਪਿਟਕਾਨਿ ਪਨ ਅਬੁਦ੍ਧਵਚਨਾਨਿਯੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੀਲ਼ੂਪਦੇਸੋ ਨਾਮ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਮਗ੍ਗਕਥਾਆਰਮ੍ਮਣਕਥਾਬੁਦ੍ਧਿਕਦਣ੍ਡਕ ਞਾਣਵਤ੍ਥੁਅਸੁਭਕਥਾਦੀਨਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੇਸੁ ਸਤ੍ਤਤਿਂਸ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਾ ਵਿਭਤ੍ਤਾ, ਧੁਤਙ੍ਗਪਞ੍ਹੇ ਪਟਿਪਦਾ ਵਿਭਤ੍ਤਾ; ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸੁ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਾਦੀਸੁ ਪਨ ਸਙ੍ਗੀਤਿਂ ਅਨਾਰੁਲ਼੍ਹੇਸੁ ਰਾਜੋਵਾਦਤਿਕ੍ਖਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਚਤੁਪਰਿਵਟ੍ਟਨਨ੍ਦੋਪਨਨ੍ਦਕੁਲੁਮ੍ਬਸੁਤ੍ਤੇਸੁਯੇਵ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸੇਸੁ ਯਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਤੋ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਦੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿਵਤ੍ਥੁ ਹੋਤਿ, ਨ ਇਤਰਨ੍ਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੋ।

੪੮. ਏਕਤੋ ਉਦ੍ਦਿਸਾਪੇਨ੍ਤੋਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਤੋ ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋਪਿ ਏਕਤੋ ਵਦਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਚ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਚ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਦਿਸਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਆਚਰਿਯੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨਂ ਭਣਾਮੀਤਿ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਤੋ ਵਦਤਿ, ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਦ੍ਵੇਪਿ ਠਿਤਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਦਹਰਭਿਕ੍ਖੁ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ, ਸਾਮਣੇਰੋ ਠਿਤੋ, ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਣਾਮੀਤਿ ਭਣਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਦਹਰੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਇਤਰੋ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਠਿਤਸ੍ਸ ਭਣਾਮੀਤਿ ਭਣਤੋਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਬਹੂਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਏਕੋ ਸਾਮਣੇਰੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਪਦਸੋ ਧਮ੍ਮਂ ਵਾਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਅਚਿਤ੍ਤਕਾਪਤ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਸਾਮਣੇਰੋ ਉਪਚਾਰਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਯੇਸਂ ਵਾਚੇਤਿ, ਤੇਸੁ ਅਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਏਕੇਨ ਦਿਸਾਭਾਗੇਨ ਪਲਾਯਨਕਗਨ੍ਥਂ ਨਾਮ ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਏਕਤੋ ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਏਕਤੋ ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂਯੇਵ ਭਣਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਤੋ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਹਿ ਏਕਤੋ ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਕਰੋਤਿਚ੍ਚੇਵ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ।

ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਪਗੁਣਂ ਗਨ੍ਥਂ ਭਣਨ੍ਤਂ ਓਪਾਤੇਤੀਤਿ ਸਚੇ ਏਕਗਾਥਾਯ ਏਕੋ ਪਾਦੋ ਨ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਸੇਸਂ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਯਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਪਗੁਣਗਨ੍ਥੋ ਨਾਮ। ਏਤੇਨ ਨਯੇਨ ਸੁਤ੍ਤੇਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਂ ਓਪਾਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਭਣਾਹੀਤਿ ਏਕਤੋਪਿ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਓਸਾਰੇਨ੍ਤਂ ਓਪਾਤੇਤੀ**ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਉਚ੍ਚਾਰੇਨ੍ਤਂ ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਪਰਿਸਙ੍ਕਮਾਨਂ ਏਵਂ ਵਦੇਹੀਤਿ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਤੋਪਿ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਯਂ ਪਨ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਾਦੀਸੁ ''ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਾ ਵਦਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਯਦਿ ਵਦਤਿ, ''ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਨਤ੍ਥਿਭਾਵੋਯੇਵ ਚਸ੍ਸ ਯੁਤ੍ਤੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ਕਿਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ। ਇਤਰਥਾ ਹਿ ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਵਾਚਤੋ ਚ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੫. ਸਹਸੇਯ੍ਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੯. ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤੀ ਅਸਮ੍ਪਜਾਨਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਕਰਣਵਸੇਨੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਭਵਙ੍ਗੋਤਿਣ੍ਣਕਾਲੇ ਪਨ ਕੁਤੋ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਨ੍ਤਿ! **ਵਿਕੂਜਮਾਨਾ**ਤਿ ਵਿਪ੍ਪਲਪਮਾਨਾ । **ਕਾਕਚ੍ਛਮਾਨਾ**ਤਿ ਨਾਸਾਯ ਕਾਕਸਦ੍ਦਂ ਵਿਯ ਨਿਰਤ੍ਥਕਸਦ੍ਦਂ ਮੁਞ੍ਚਮਾਨਾ। **ਉਪਾਸਕਾ**ਤਿ ਪਠਮਤਰਂ ਉਟ੍ਠਿਤਉਪਾਸਕਾ।

੫੦. **ਏਤਦਵੋਚੁ**ਨ੍ਤਿ ''ਭਗਵਤਾ ਆਵੁਸੋ ਰਾਹੁਲ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਗਾਰਵੇਨੇਵ ਏਤਂ ਅਵੋਚੁਂ। ਪਕਤਿਯਾ ਪਨ ਤੇ ਭਗਵਤਿ ਚ ਗਾਰਵੇਨ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਚ ਰਾਹੁਲਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਤਾਯ ਤਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਆਗਤਸ੍ਸ ਚੂਲਮਞ੍ਚਕਂ ਵਾ ਅਪਸ੍ਸੇਨਂ ਵਾ ਯਂ ਅਤ੍ਥਿ ਤਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਵਾ ਉਸ੍ਸੀਸਕਰਣਤ੍ਥਾਯ ਦੇਨ੍ਤਿ । ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਤਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਤਾਯ – ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਿਰ ਤਂ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮੁਟ੍ਠਿਸਮ੍ਮੁਞ੍ਜਨਿਞ੍ਚ ਕਚਵਰਛਡ੍ਡਨਕਞ੍ਚ ਬਹਿ ਖਿਪਨ੍ਤਿ। ਅਥਞ੍ਞੇਹਿ ''ਆਵੁਸੋ ਕੇਨਿਦਂ ਪਾਤਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞੇ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਿ – ''ਭਨ੍ਤੇ, ਰਾਹੁਲੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਸਞ੍ਚਰਿ, ਤੇਨ ਨੁ ਖੋ ਪਾਤਿਤ''ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਪਨਾਯਸ੍ਮਾ ''ਨ ਮਯ੍ਹਂ ਭਨ੍ਤੇ ਇਦਂ ਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਏਕਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਟਿਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਖਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਵਚ੍ਚਕੁਟਿਯਾ ਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਸੀ**ਤਿ ਤਯੇਵ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਤਂ ਅਨੁਬ੍ਰੂਹਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਾਦੀਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਵਲਞ੍ਜਨਕਵਚ੍ਚਕੁਟਿਯਂ ਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਸਿ। ਸਾ ਕਿਰ ਕੁਟਿ ਕਵਾਟਬਦ੍ਧਾ ਗਨ੍ਧਪਰਿਭਣ੍ਡਕਤਾ ਸਮੋਸਰਿਤਪੁਪ੍ਫਦਾਮਾ ਚੇਤਿਯਟ੍ਠਾਨਮਿਵ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਅਪਰਿਭੋਗਾ ਅਞ੍ਞੇਸਂ।

੫੧. **ਉਤ੍ਤਰਿਦਿਰਤ੍ਤਤਿਰਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਗਵਾ ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹਕਰਣਤ੍ਥਾਯ ਤਿਰਤ੍ਤਂ ਪਰਿਹਾਰਂ ਅਦਾਸਿ। ਨ ਹਿ ਯੁਤ੍ਤਂ ਕੁਲਦਾਰਕੇ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਨਾਨੁਗ੍ਗਹੇਤੁਨ੍ਤਿ। **ਸਹਸੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਤੋ ਸੇਯ੍ਯਂ। **ਸੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਕਾਯਪ੍ਪਸਾਰਣਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਯਨਮ੍ਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਸੇਨਾਸਨੇ ਸਯਨ੍ਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ। ਤਤ੍ਥ ਸੇਨਾਸਨਂ ਤਾਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸੇਯ੍ਯਾ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਾਯਪ੍ਪਸਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਨਿਪਨ੍ਨੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਿਪਜ੍ਜਤੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – ''ਸੇਨਾਸਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸੇਯ੍ਯਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਕਾਯਪ੍ਪਸਾਰਣਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਯ੍ਯ ਵਿਦਹੇਯ੍ਯ ਸਮ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਾ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਨ ਤਸ੍ਸਾ ਸੇਨਾਸਨਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਸੇਯ੍ਯਾਯ ਲਕ੍ਖਣਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਉਪਰਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਛਦਨੇਹਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਸਬ੍ਬਮੇਵ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ, ਅਯਂ ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਨਾਮ ਸੇਯ੍ਯਾ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਪਨ ਪਾਕਟਵੋਹਾਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਵਸੇਨ ''ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚਹਿ ਛਦਨੇਹਿ ਛਨ੍ਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ? ਅਥ ਖੋ ਦੁਸ੍ਸਕੁਟਿਯਂ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ

ਕਾਤੁੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਸਮਤ੍ਥੰ ਇਧ ਛਦਨਞ੍ਚ ਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਞ੍ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਪਞ੍ਚਵਿਧਚ੍ਛਦਨੇਯੇਵ ਹਿ ਗਯ੍ਹਮਾਨੇ ਪਦਰਚ੍ਛਨ੍ਨੇਪਿ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਯੰ ਪਨ ਸੇਨਾਸਨੰ ਭੂਮਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਛਦਨੰ ਆਹਚ੍ਚ ਪਾਕਾਰੇਨ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਵਤ੍ਥੇਨਾਪਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ, ਅਯੰ ਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਨਾਮ ਸੇਯ੍ਯਾ। ਛਦਨੰ ਅਨਾਹਚ੍ਚ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਦਿਯਡ੍ਢਹਤ੍ਥੁਬ੍ਬੇਧੇਨ ਪਾਕਾਰਾਦਿਨਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਪਿ ਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯੇਵਾਤਿ ਕੁਰੁਨ੍ਦਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁੱਤੰ। ਯਸ੍ਸਾ ਪਨ ਉਪਰਿ ਬਹੁਤਰੰ ਠਾਨੰ ਛਨ੍ਨੰ, ਅਪ੍ਪੰ ਅਚ੍ਛਨ੍ਨੰ, ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਵਾ ਬਹੁਤਰੰ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ, ਅਪ੍ਪੰ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ, ਅਯੰ **ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਛਨ੍ਨਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ** ਨਾਮ। ਇਮਿਨਾ ਹਿ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਸਚੇਪਿ ਸਤ੍ਤਭੂਮਕੋ ਪਾਸਾਦੋ ਏਕੂਪਚਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਸਤਗਬ੍ਭੰ ਵਾ ਚਤੁਸ੍ਸਾਲੰ ਵਾ, ਏਕਸੇਯ੍ਯਾਇਚ੍ਚੇਵ ਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੰ "**ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਦਿਵਸੇ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤੇ ਸੂਰਿਯੇ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਨਿਪਨ੍ਨੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ ਚ ਨਿਪਜ੍ਜਨਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ। ਸਚੇ ਪਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਸਾਮਣੇਰਾ, ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਸਾਮਣੇਰਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾ। ਤੇ ਚੇ ਉਟ੍ਠਾਯੁਟ੍ਠਾਯ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਪਯੋਗੇ ਪਯੋਗੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਉਟ੍ਠਾਯੁਟ੍ਠਾਯ ਨਿਪਜ੍ਜਨੇ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸੇਵ ਪਯੋਗੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਕੋ ਸਾਮਣੇਰੋ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਉਟ੍ਠਾਯੁਟ੍ਠਾਯ ਨਿਪਜ੍ਜਨੇਨਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ਉਭਯੇਸੰ ਸਮ੍ਬਹੁਲਭਾਵੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਏਕਾਵਾਸਾਦਿਕਮ੍ਪਿ ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਯੋ ਹਿ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਆਵਾਸੇ ਏਕੇਨੇਵ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਤਿਰਤ੍ਤੰ ਸਹਸੇਯ੍ਯੰ ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦੇਵਸਿਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਯੋਪਿ ਏਕਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਆਵਾਸੇ ਨਾਨਾਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਤਿਰਤ੍ਤੰ ਸਹਸੇਯ੍ਯੰ ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਸਪਿ। ਯੋਪਿ ਨਾਨਾਆਵਾਸੇਸੁ ਏਕੇਨੇਵ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਤਿਰਤ੍ਤੰ ਸਹਸੇਯ੍ਯੰ ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਸਪਿ। ਯੋਪਿ ਨਾਨਾਆਵਾਸੇਸੁ ਨਾਨਾਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਯੋਜਨਸਤਮ੍ਪਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਹਸੇਯ੍ਯੰ ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਸਪਿ ਚਤੁਤ੍ਥਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦੇਵਸਿਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿ।

ਅਯਞ੍ਚ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ''ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੇਨਪਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵੁੱਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਚੇਪਿ ਗੋਧਾਬਿਲਾਲਮਙ੍ਗੁਸਾਦੀਸੁ ਕੋਚਿ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਸਨਸੇਨਾਸਨੇ ਏਕੂਪਚਾਰਟ੍ਠਾਨੇ ਸਯਤਿ, ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਵ ਹੋਤਿ।

ਯਦਿ ਪਨ ਥਮ੍ਭਾਨੰ ਉਪਰਿ ਕਤਪਾਸਾਦਸ੍ਸ ਉਪਰਿਮਤਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਸਮ੍ਬਦ੍ਧਭਿਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸ ਭਿਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪਰਿ ਠਿਤਸੁਸਿਰਤੁਲਾਸੀਸਸ੍ਸ ਸੁਸਿਰੇਨ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਤੁਲਾਯ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਸਯਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨੇਵ ਸੁਸਿਰੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ , ਹੇਟ੍ਠਾਪਾਸਾਦੇ ਸਯਿਤਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਛਦਨੇ ਛਿਦ੍ਦੰ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਛਦਨੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨੇਵ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਨਾਨੂਪਚਾਰੇ ਉਪਰਿਮਤਲੇ ਛਦਨਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਸਯਿਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਹੇਟ੍ਠਿਮਤਲੇ ਸਯਿਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਅਨ੍ਤੋਪਾਸਾਦੇਨੇਵ ਆਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਤਲਾਨਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਏਕੂਪਚਾਰਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਸਯਿਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ।

ਸਭਾਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਕਤੇ ਅਡ੍ਢਕੁਟ੍ਟਕਸੇਨਾਸਨੇ ਸਯਿਤਸ੍ਸ ਵਾਲਸਙ੍ਘਾਟਾਦੀਸੁ ਕਪੋਤਾਦਯੋ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਯਨ੍ਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਬਹਿਗਤੇ ਨਿਬ੍ਬਕੋਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਸਯਨ੍ਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਪਰਿਮਣ੍ਡਲੰ ਵਾ ਚਤੁਰਸ੍ਸੰ ਵਾ ਏਕਚ੍ਛਦਨਾਯ ਗਬ੍ਭਮਾਲਾਯ ਸਤਗਬ੍ਭੰ ਚੇਪਿ ਸੇਨਾਸਨੰ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਚੇ ਏਕੇਨ ਸਾਧਾਰਣਦ੍ਵਾਰੇਨ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁੰ ਪਾਕਾਰੇਨ ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਗਬ੍ਭੂਪਚਾਰੇ ਸਬ੍ਬਗਬ੍ਭੇ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ, ਏਕਗਬ੍ਭੇਪਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਨਿਪਨ੍ਨੇ ਸਬ੍ਬਗਬ੍ਭੇਸੁ ਨਿਪਨ੍ਨਾਨੰ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਸਪਮੁਖਾ ਗਬ੍ਭਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਅਚ੍ਛਨ੍ਨੰ ਉਚ੍ਚਵਤ੍ਥੁਕੰ ਚੇਪਿ ਹੋਤਿ, ਪਮੁਖੇ ਸਯਿਤੋ ਗਬ੍ਭੇ ਸਯਿਤਾਨੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਨ ਕਰੋਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਗਬ੍ਭਚ੍ਛਦਨੇਨੇਵ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮ੍ਬਦ੍ਧਚ੍ਛਦਨੰ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਸਯਿਤੋ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਕਰੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਚ, ਗਬ੍ਭਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋਯੇਵ ਹਿਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋਤਿ। ਏਤੇਨੇਵ ਹਿ ਨਯੇਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਲੋਹਪਾਸਾਦਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਚਤੂਸੁ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕੇਸੁ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੁੱਤਾ।

ਯੰ ਪਨ ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ''ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਪਮੁਖੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਭੂਮਿਯੰ ਵਿਨਾ ਜਗਤਿਯਾ ਪਮੁਖੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਕਥਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੰ, ਤੰ ਅਨ੍ਧਕਰਟ੍ਠੇ ਪਾਟੇਕ੍ਕਸਨ੍ਨਿਵੇਸਾ ਏਕਚ੍ਛਦਨਾ ਗਬ੍ਭਪਾਲਿਯੋ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੰ। ਯਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥ ''ਭੂਮਿਯੰ ਵਿਨਾ ਜਗਤਿਯਾ''ਤਿ ਵੁੱਤੰ, ਤੰ ਨੇਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਅਤ੍ਥਿ; ਨ ਪਾਲਿਯਾ ਸਮੇਤਿ। ਦਸਹਤ੍ਥੁਬ੍ਬੇਧਾਪਿ ਹਿ ਜਗਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਮ੍ਪਿ ਤਤ੍ਥ ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਜਗਤਿਯਾ ਪਮਾਣੰ ਵਤ੍ਵਾ ''ਏਤੰ ਏਕੂਪਚਾਰੰ ਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ ਨਾਮ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁੱਤੰ, ਤੰ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਯੇਪਿ ਏਕਸਾਲਦ੍ਵਿਸਾਲਤਿਸਾਲਚਤੁਸ੍ਸਾਲਸਨ੍ਨਿਵੇਸਾ ਮਹਾਪਾਸਾਦਾ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਓਕਾਸੇ ਪਾਦੇ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਪਵਿਟ੍ਠੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਨੁਪਰਿਗਨ੍ਤੁੰ , ਤੇਸੁਪਿ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤਿ। ਸਚੇ ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਉਪਚਾਰੰ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਕੂਪਚਾਰਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ।

ਦ੍ਵੀਹਿ ਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਧਾਛਦਨਮਣ੍ਡਪਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੇ ਪਾਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਏਕੇਨ ਦ੍ਵਾਰੇਨ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸਯਤਿ, ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਪਾਕਾਰੇ ਗੋਧਾਦੀਨਂ ਪਵਿਸਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਛਿਦ੍ਦਂ ਹੋਤਿ, ਏਕਸ੍ਮਿਞ੍ਞ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਗੋਧਾ ਸਯਨ੍ਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ਨ ਹਿ ਛਿਦ੍ਦੇਨ ਗੇਹਂ ਏਕੂਪਚਾਰਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਸਚੇ ਪਾਕਾਰਮਜ੍ਝੇ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਂ ਯੋਜੇਨ੍ਤਿ, ਏਕੂਪਚਾਰਤਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਤਂ ਦ੍ਵਾਰਂ ਕਵਾਟੇਨ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਸਯਨ੍ਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ਨ ਹਿ ਦ੍ਵਾਰਪਿਦਹਨੇਨ ਗੇਹਂ ਨਾਨੂਪਚਾਰਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਦ੍ਵਾਰਂ ਵਾ ਅਦ੍ਵਾਰਂ। ਕਵਾਟਞ੍ਹਿ ਸਂਵਰਣਵਿਵਰਣੇਹਿ ਯਥਾਸੁਖਂ ਵਲਞ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ ਕਤਂ, ਨ ਵਲਞ੍ਜਨੂਪਚ੍ਛੇਦਨਤ੍ਥਾਯ। ਸਚੇ ਪਨ ਤਂ ਦ੍ਵਾਰਂ ਪੁਨ ਇਟ੍ਠਕਾਹਿ ਪਿਦਹਨ੍ਤਿ, ਅਦ੍ਵਾਰਂ ਹੋਤਿ, ਪੁਰਿਮੇ ਨਾਨੂਪਚਾਰਭਾਵੇਯੇਵ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਦੀਘਪਮੁਖਂ ਚੇਤਿਯਘਰਂ ਹੋਤਿ। ਏਕਂ ਕਵਾਟਂ ਅਨ੍ਤੋ, ਏਕਂ ਬਹਿ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਕਵਾਟਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਨ੍ਤੋਚੇਤਿਯਘਰੇ ਸਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਕਰੋਤਿ, ਏਕੂਪਚਾਰਤ੍ਤਾ।

ਤਤ੍ਰ ਯਸ੍ਸ ''ਸਿਯਾ ਅਯਂ ਏਕੂਪਚਾਰਨਾਨੂਪਚਾਰਤਾ ਨਾਮ ਉਦੋਸਿਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਇਧ ਪਨ 'ਸੇਯ੍ਯਾ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਛਨ੍ਨਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ'ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਪਿਹਿਤਦ੍ਵਾਰੋ ਚ ਗਬ੍ਭੋ ਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋਵ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਅਨ੍ਤੋ ਸਯਿਤੇਨੇਵ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਬਹਿ ਸਯਿਤੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ। ਸੋ ਏਵਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ – ''ਅਪਿਹਿਤਦ੍ਵਾਰੇ ਪਨ ਕਸ੍ਮਾ ਬਹਿ ਸਯਿਤੇਨ ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ? ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਗਬ੍ਭੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ''ਕਿਂ ਪਨ ਗਬ੍ਭੇ ਪਿਹਿਤੇ ਛਦਨਂ ਵਿਦ੍ਧਸ੍ਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ? ਨ ਵਿਦ੍ਧਸ੍ਤਂ, ਗਬ੍ਭੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਤਾ ਨ ਹੋਤਿ। ''ਕਿਂ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋ ਵਿਦ੍ਧਸ੍ਤੋ''ਤਿ? ਅਦ੍ਧਾ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਨ ਵਿਦ੍ਧਸ੍ਤੋ, ਕਵਾਟੇਨ ਉਪਚਾਰੋ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ''ਤਿ। ਏਵਂ ਦੂਰਮ੍ਪਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਏਕੂਪਚਾਰਨਾਨੂਪਚਾਰਤਂਯੇਵ ਪਚ੍ਚਾਗਮਿਸ੍ਸਤਿ।

ਅਪਿਚ ਯਦਿ ਬਜਞ੍ਜਨਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ ਸਿਯਾ, ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਾਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਛਦਨੇਨ ਛਨ੍ਨਾ ਏਵ ਸੇਯ੍ਯਾ ਸਿਯਾ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਨ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਪਦਰਚ੍ਛਨ੍ਨਾਦੀਸੁ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾ। ਤਤੋ ਯਦਤ੍ਥਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ, ਸ੍ਵੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਪਰਿਹਾਯੇਯ੍ਯ । ਪਰਿਹਾਯਤੁ ਵਾ ਮਾ ਵਾ, ਕਥਂ ਅਵੁਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ; ਕੋ ਵਾ ਵਦਤਿ ''ਅਵੁਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ? ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਅਨਿਯਤੇਸੁ – ''ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਨਾਮ ਆਸਨਂ ਕੁਟ੍ਟੇਨ ਵਾ ਕਵਾਟੇਨ ਵਾ ਕਿਲਞ੍ਜੇਨ ਵਾ ਸਾਣਿਪਾਕਾਰੇਨ ਵਾ ਰੁਕ੍ਖੇਨ ਵਾ ਥਮ੍ਭੇਨ ਵਾ ਕੋਟ੍ਠਲਿਕਾਯ ਵਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਤਤ੍ਥ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਮੇਵ, ਏਵਮਿਧਾਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੇਨਾਸਨਂ ਖੁਦ੍ਦਕਂ ਵਾ ਹੋਤੁ ਮਹਨ੍ਤਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਬਦ੍ਧਂ ਵਾ ਅਸਮ੍ਬਦ੍ਧਂ ਵਾ ਦੀਘਂ ਵਾ ਵਟ੍ਟਂ ਵਾ ਚਤੁਰਸ੍ਸਂ ਵਾ ਏਕਭੂਮਕਂ ਵਾ, ਅਨੇਕਭੂਮਕਂ ਵਾ, ਯਂ ਯਂ ਏਕੂਪਚਾਰਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨੇਨ ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਵਾ ਛਨ੍ਨੇ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ।

੫੩. **ਉਪਡ੍ਢਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਉਪਡ੍ਢਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਉਪਡ੍ਢਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁਪਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ''ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਉਪਡ੍ਢਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਛਨ੍ਨੇ ਉਪਡ੍ਢਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਛਨ੍ਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਸਬ੍ਬਪਰਿਛਨ੍ਨੇ ਉਪਡ੍ਢਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਉਪਡ੍ਢਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਤ੍ਤ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਚੂਲ਼ਕਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਛਨ੍ਨੇ ਚੂਲ਼ਕਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਚੂਲ਼ਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਚੂਲ਼ਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਸਹ ਪਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

''ਉਪਡ੍ਢਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਚੂਲ਼ਕਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਉਪਡ੍ਢਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਚੂਲ਼ਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਚੂਲ਼ਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਚੂਲ਼ਕਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਸਬ੍ਬਅਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇਤਿ ਚ ਏਤ੍ਥ ਸੇਨਮ੍ਬਮਣ੍ਡਪਵਣ੍ਣਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਮਿਨਾਪੇਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ – ''ਯਥਾ ਜਗਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸਙ੍ਖ੍ਯ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਤੋ ਚ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਸਹਸੇਯ੍ਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬. ਦੁਤਿਯਸਹਸੇਯ੍ਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੫. ਦੁਤਿਯਸਹਸੇਯ੍ਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਆਵਸਥਾਗਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨਂ ਵਸਨਾਗਾਰਂ। **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਕਾਮਤਾਯ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਂ ਹੋਤਿ। **ਯੇਨ ਸਾ ਇਤ੍ਥੀ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ**ਤਿ ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਨਾਮ ਠਾਨੇ ਆਵਸਥਾਗਾਰਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। **ਗਨ੍ਧਗਨ੍ਧਿਨੀ**ਤਿ

ਅਗਰੁਕੁਙ੍ਕੁਮਾਦੀਨਂ ਗਨ੍ਧਾਨਂ ਗਨ੍ਧੋ ਗਨ੍ਧਗਨ੍ਧੋ, ਸੋ ਅਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਗਨ੍ਧਗਨ੍ਧਿਨੀ। **ਸਾਟਕਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮਸ੍ਸ ਇਮਮ੍ਪਿ ਵਿਪ੍ਪਕਾਰਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਰਾਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਏਵਮਕਾਸਿ। **ਓਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਧੋ ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ। **ਅਚ੍ਚਯੋ**ਤਿ ਅਪਰਾਧੋ। **ਮਂ ਅਚ੍ਚਗਮਾ**ਤਿ ਮਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੋ। ਸੇਸਂ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਮੇਵ ਹਿ ਵਿਸੇਸੋ – ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਚਤੁਤ੍ਥਦਿਵਸੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਇਧ ਪਠਮਦਿਵਸੇਪਿ। ਯਕ੍ਖੀਪੇਤੀਹਿ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਕਰੂਪਾਹਿ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਚ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਵਤ੍ਥੁਭੂਤਾਯ ਏਵ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਸੇਸਾਹਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿ ਪਠਮਸਦਿਸਾਨੇਵਾਤਿ।

ਦੁਤਿਯਸਹਸੇਯ੍ਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਛਟ੍ਠਂ।

੭. ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੦. ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਘਰਣੀ**ਤਿ ਘਰਸਾਮਿਨੀ। **ਨਿਵੇਸਨਦ੍ਵਾਰੇ**ਤਿ ਨਿਵੇਸਨਸ੍ਸ ਮਹਾਦ੍ਵਾਰੇ। **ਘਰਸੁਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਘਰੇ ਸੁਣ੍ਹਾ। **ਆਵਸਥਦ੍ਵਾਰੇ**ਤਿ ਓਵਰਕਦ੍ਵਾਰੇ। **ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਸੁਨਿਗ੍ਗਤੇਨ ਸਦ੍ਦੇਨ। **ਵਿਵਟੇਨਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਕਾਸੇਨ ਅਸਂਵੁਤੇਨ। **ਧਮ੍ਮੋ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਸਰਣਸੀਲਾਦਿਭੇਦੋ ਧਮ੍ਮੋ ਕਥੇਤਬ੍ਬੋ। **ਅਞ੍ਞਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਆਜਾਨਿਤੁਂ। **ਵਿਞ੍ਞੁਨਾ ਪੁਰਿਸਵਿਗ੍ਗਹੇਨਾ**ਤਿ ਵਿਞ੍ਞੁਨਾ ਪੁਰਿਸੇਨ, ਪੁਰਿਸਵਿਗ੍ਗਹਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਪਿ ਠਿਤੇਨ ਨ ਯਕ੍ਖੇਨ ਨ ਪੇਤੇਨ ਨ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੇਨ।

੬੬. **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞੁਨਾ ਪੁਰਿਸਵਿਗ੍ਗਹੇਨਾ**ਤਿ ਵਿਞ੍ਞੁਨਾ ਪੁਰਿਸਵਿਗ੍ਗਹੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਠਿਤਾਯ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਛਪ੍ਪਞ੍ਚਵਾਚਾਹੀ**ਤਿ ਛਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਵਾਚਾਹਿ ਯੋ ਦੇਸੇਤਿ, ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਏਕੋ ਗਾਥਾਪਾਦੋ ਏਕਵਾਚਾਤਿ ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਾਚਾਪਮਾਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਅਟ੍ਠਕਥਂ ਧਮ੍ਮਪਦਂ ਜਾਤਕਾਦਿਵਤ੍ਥੁਂ ਵਾ ਕਥੇਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਛਪ੍ਪਞ੍ਚਪਦਮਤ੍ਤਮੇਵ ਕਥੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥੇਨ੍ਤੇਨ ਏਕਪਦਂ ਪਾਲ਼ਿਤੋ ਪਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਤੋਤਿ ਏਵਂ ਛ ਪਦਾਨਿ ਅਨਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤ੍ਵਾਵ ਕਥੇਤਬ੍ਬੋ। ਪਦਸੋਧਮ੍ਮੇ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਭੇਦੋ ਹਿ ਇਧਾਪਿ ਸਬ੍ਬੋ ਧਮ੍ਮੋਯੇਵ। **ਤਸ੍ਮਿਂ ਦੇਸੇਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਦੇਸੇਤਿ। ਸਮ੍ਪਦਾਨਤ੍ਥੇ ਵਾ ਏਤਂ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਂ। ਤਸ੍ਸਾ ਦੇਸੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਆਗਤਾਗਤਾਯ ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾਪਿ ਦੇਸੇਤੀਤਿ ਏਵਂ ਏਕਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਮਾਤੁਗਾਮਸਤਸਹਸ੍ਸਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਦੇਸੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਮਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨਂ ਮਾਤੁਗਾਮਾਨਂ ''ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਏਕੇਕਿਸ੍ਸਾ ਏਕੇਕਂ ਗਾਥਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਂ ਸੁਣਾਥਾਤਿ ਦੇਸੇਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਪਠਮਂ ਏਕੇਕਿਸ੍ਸਾ ਏਕੇਕਂ ਗਾਥਂ ਕਥੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਆਭੋਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਪਚ੍ਛਾਤਿ। **ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਕਥੇਤੀ**ਤਿ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ''ਦੀਘਨਿਕਾਯੋ ਨਾਮ ਭਨ੍ਤੇ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਤੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਏਵਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਬਂ ਚੇਪਿ ਦੀਘਨਿਕਾਯਂ ਕਥੇਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਵਾਚਤੋ ਚ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਭੂਤਾਰੋਚਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੭. ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – ਵਤ੍ਥੁਕਥਾਯ ਤਾਵ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਅਯਮੇਵ ਹਿ ਵਿਸੇਸੋ – ਤਤ੍ਥ ਅਭੂਤਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ, ਇਧ ਭੂਤਂ। ਭੂਤਮ੍ਪਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਆਰੋਚੇਸੁਂ, ਨ ਅਰਿਯਾ। ਅਰਿਯਾਨਞ੍ਹਿ ਪਯੁਤ੍ਤਵਾਚਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣੇ ਆਰੋਚਯਮਾਨੇ ਪਨ ਅਞ੍ਞੇ ਨ ਪਟਿਸੇਧੇਸੁਂ, ਤਥਾਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਚ ਪਚ੍ਚਯੇ ਸਾਦਿਯਿਂਸੁ, ਤਥਾਉਪ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ।

"ਅਥ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁ"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਪਨ ਯੇ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਿਂਸੁ, ਤੇ ਆਰੋਚੇਸੁਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **"ਕਚ੍ਚਿ ਪਨ ਵੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਭੂਤ"**ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਪਿ **"ਭੂਤਂ ਭਗਵਾ"**ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਿਂਸੁ। ਅਰਿਯਾਨਮ੍ਪਿ ਹਿ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਭੂਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੋਤਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਅਰਿਯਮਿਸ੍ਸਕਤ੍ਤਾ ''ਮੋਘਪੁਰਿਸਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ **"ਕਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਿਕ੍ਖਵੇ"**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ **"ਉਦਰਸ੍ਸ ਕਾਰਣਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਅਰਿਯਾ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਅਯਞ੍ਚੋ ਕਿਰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪਸਨ੍ਨੇਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਪੁਚ੍ਛਿਯਮਾਨਾ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਅਨਾਦੀਨਵਦਸ੍ਸਿਨੋ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਂ ਪਟਿਜਾਨਿਂਸੁ। ਏਵਂ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤੇਹਿ ਚ ਤੇਹਿ ਯਂ ਅਞ੍ਞੇ ਉਦਰਸ੍ਸ ਕਾਰਣਾ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਿਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸੁਂ, ਤਂ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੇਹਿਪਿ ਉਦਰਸ੍ਸ ਕਾਰਣਾ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣੋ ਭਾਸਿਤੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ''ਕਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ,

ਉਦਰਸ੍ਸ ਕਾਰਣਾ ਗਿਹੀਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਿਸ੍ਸਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਸੇਸਂ ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁਸਦਿਸਮੇਵ। ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਭਙ੍ਗੇਪਿ ਕੇਵਲਂ ਤਤ੍ਥ ਪਾਰਾਜਿਕਞ੍ਚੇਵ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਇਧ ਭੂਤਤ੍ਤਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚੇਵ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਅਯਂ ਵਿਸੇਸੋ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

੭੭. "**ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭੂਤਂ ਆਰੋਚੇਤੀ**"ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੇ ਹਿ ਅਨ੍ਤਰਾ ਵਾ ਅਤਿਕਡ੍ਢਿਯਮਾਨੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭੂਤਂ ਆਰੋਚੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੁਤਪਰਿਯਤ੍ਤਿਸੀਲਗੁਣਂ ਪਨ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾਪਿ ਆਰੋਚੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ''ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਇਧ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਉਮ੍ਮਾਦਸ੍ਸ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਵਾ ਅਭਾਵਾਤਿ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਮ੍ਪਿ ਹਿ ਵਿਚਾਰਿਤਂ ''ਝਾਨਲਾਭੀ ਪਨ ਪਰਿਹੀਨੇ ਝਾਨੇ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸਪਿ ਭੂਤਾਰੋਚਨਪਚ੍ਚਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਭੂਤਸ੍ਸੇਵ ਅਭਾਵਤੋ''ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਭੂਤਾਰੋਚਨਂ ਨਾਮੇਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਤੀਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ – ਕਾਯਤੋ ਵਾਚਤੋ ਕਾਯਵਾਚਤੋ ਚਾਤਿ। ਕਿਰਿਯਂ , ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਦ੍ਵਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਸੁਖਮਜ੍ਝਤ੍ਤਵੇਦਨਾਹਿ ਦ੍ਵਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਭੂਤਾਰੋਚਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਅਟ੍ਠਮਂ।

੯. ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਰੋਚਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੭੮. ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾ ਨਾਮ ਆਪਤ੍ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ ਤੇਰਸ ਚ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ**ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ''ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਸਦ੍ਦਤ੍ਥਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਪਨ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਿਚਾਰਣਾ – ਸਚੇ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਯਥਾ ਸਮਾਨੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁ-ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਦ੍ਦੇ ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤਾ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ; ਏਵਮਿਧ ਸਮਾਨੇਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਨਂ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਸਦ੍ਦੇ ਯਦਿ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ''ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾ ਨਾਮ ਆਪਤ੍ਤਿ ਤੇਰਸ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ''ਤਿ ਏਤਦੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ। ਤਤ੍ਥ ਭਵੇਯ੍ਯ ''ਯੋ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਆਪਨ੍ਨੋ, ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਤੋ ਚੁਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ। ਏਵਂ ਸਤਿ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤੋਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ ਚ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ – ''ਅਸੁਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋ, ਤਞ੍ਚੇ ਅਸੁਦ੍ਧਦਿਟ੍ਠਿ ਸਮਾਨੋ ਓਕਾਸਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਕੋਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵਦਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਓਮਸਵਾਦਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੮੯)। ਏਵਂ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਵਿਚਾਰਿਯਮਾਨਾਯ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਸਬ੍ਬਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ**ਵ ਏਤ੍ਥ ਪਮਾਣਂ, ਨ ਅਞ੍ਞਾ ਵਿਚਾਰਣਾ। ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਚ ਅਵੋਚੁਮ੍ਹ – ''ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਧਮ੍ਮੋ ਵਿਨਯੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਯੋ ਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਤਥੇਵ ਞਾਤੋ''ਤਿਆਦਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾ)। ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਜਾਨਨ੍ਤਿ।

ਇਮਿਨਾਪਿ ਚੇਤਂ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਭਿਕ੍ਖੁਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ ਚ ਆਰੋਚਨਂ ਆਯਤਿਂ ਸਂਵਰਤ੍ਥਾਯ ਪੁਨ ਤਥਾਰੂਪਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨਾਪਜ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਵਣ੍ਣਮਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਸਨਤ੍ਥਾਯ, ਸਾਸਨੇ ਚਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਿਸੇਧਨਤ੍ਥਾਯ , ਨ ਚ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਆਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪੁਨ ਤਥਾਰੂਪਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਜ੍ਜਨੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਸਦ੍ਦਤ੍ਥਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਪਨ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਸੁਵੁਤ੍ਤਮੇਵ।

੮੦. **ਅਤ੍ਥਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਮ੍ਮੁਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਪਰਿਯਨ੍ਤਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਯਾ ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਮ੍ਮੁਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਸਾ ਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਆਗਤਾ, ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਯੇਵ ਪਨ ਅਭਿਣ੍ਹਾਪਤ੍ਤਿਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਵਮੇਸ ਪਰੇਸੁ ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪੇਨਾਪਿ ਆਯਤਿਂ ਸਂਵਰਂ ਆਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਹਿਤੇਸਿਤਾਯ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ।

੮੨. **ਅਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਰੋਚੇਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਪਨ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਵਾ ਅਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਵਾ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਦਿਤੋ ਪਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲੋ ਨਾਮ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋ, ਸੇਸਾਨਿ ਅਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲੋ। ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਅਤ੍ਤਕਾਮਾ ਪਨਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋ ਨਾਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੮੩. **ਵਤ੍ਥੁਂ ਆਰੋਚੇਤੀ**ਤਿ ''ਅਯਂ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ, ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਆਪਨ੍ਨੋ, ਅਤ੍ਤਕਾਮਂ ਆਪਨ੍ਨੋ'' ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਂ ਆਪਨ੍ਨੋਤਿ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਰੋਚੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਯਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਆਪਨ੍ਨੋ, ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਂ

ਆਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿ ਵਦਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ‘‘ਅਯਂ ਅਸੁਚਿਂ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਆਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਨ ਨਯੇਨ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਰੋਚਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਨਵਮਂ।

੧੦. ਪਥਵੀਖਣਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੬. ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਜਾਤਾ ਚ ਪਥਵੀ ਅਜਾਤਾ ਚ ਪਥਵੀ**ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਪਦੇਹਿ ਜਾਤਪਥਵਿਞ੍ਚ ਅਜਾਤਪਥਵਿਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਪ੍ਪਪਾਸਾਣਾ**ਦੀਸੁ ਅਪ੍ਪਾ ਪਾਸਾਣਾ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਅਪ੍ਪਪਾਸਾਣਾਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ਮੁਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਉਪਰਿ ਪਾਸਾਣਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਮੁਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਾ ਸਕ੍ਖਰਾ। ਕਥਲਾਤਿ ਕਪਾਲਖਣ੍ਡਾਨਿ। ਮਰੁਮ੍ਬਾਤਿ ਕਟਸਕ੍ਖਰਾ। ਵਾਲਿਕਾਤਿ ਵਾਲੁਕਾਯੇਵ। **ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਪਂਸੁਕਾ**ਤਿ ਤੀਸੁ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਦ੍ਵੇ ਕੋਟ੍ਠਾਸਾ ਪਂਸੁ, ਏਕੋ ਪਾਸਾਣਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੋ। **ਅਦਡ੍ਢਾਪੀ**ਤਿ ਉਦ੍ਧਨਪਤ੍ਤਪਚਨਕੁਮ੍ਭਕਾਰਾਵਾਪਾਦਿਵਸੇਨ ਤਥਾ ਤਥਾ ਅਦਡ੍ਢਾ। ਸਾ ਪਨ ਵਿਸੁਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਸੁਦ੍ਧਪਂਸੁਆਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਾਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਸਕ੍ਖਰਾ**ਤਿ ਬਹੁਤਰਾ ਸਕ੍ਖਰਾ। ਹਤ੍ਥਿਕੁਚ੍ਛਿਯਂ ਕਿਰ ਏਕਪਚ੍ਛਿਪੂਰਂ ਆਹਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦੋਣਿਯਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਪਥਵਿਯਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਸਕ੍ਖਰਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਂ ਖਣਿਂਸੁ। ਯਾਨਿ ਪਨ ਮਜ੍ਝੇ **‘‘ਅਪ੍ਪਪਂਸੁ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਿਕਾ’’**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਪਦਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਪਾਸਾਣਾਦਿਪਞ੍ਚਕਮੇਵ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂਯੇਵ ਹਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਭੇਦਦਸ੍ਸਨਮੇਤਂ। **ਸਯਂ ਖਣਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਹਾਰੇ ਪਹਾਰੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਸਕਿਂ ਆਣਤ੍ਤੋ ਬਹੁਕਮ੍ਪਿ ਖਣਤੀ**ਤਿ ਸਚੇਪਿ ਸਕਲਦਿਵਸਂ ਖਣਤਿ, ਆਣਾਪਕਸ੍ਸ ਏਕਂਯੇਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਕੁਸਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਆਣਾਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਂ ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਖਣਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾਚਾਯ ਵਾਚਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਅਯਂ ਤਾਵ ਪਾਲਿਵਣ੍ਣਨਾ।

ਅਯਂ ਪਨ ਪਾਲਿਮੁਤ੍ਤਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – ‘‘ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਂ ਖਣਾ’’ਤਿ ਵਦਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਖਤਾਯੇਵ ਹਿ ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਯਂ ਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੋ। ਏਸ ਨਯੋ ‘‘ਵਾਪਿਂ ਤਲਾਕਂ ਆਵਾਟਂ ਖਣਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ। ‘‘ਇਮਂ ਓਕਾਸਂ ਖਣ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਓਕਾਸੇ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਂ ਖਣਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਪਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ‘‘ਕਨ੍ਦਂ ਖਣ, ਮੂਲਂ ਖਣਾ’’ਤਿ ਅਨਿਯਾਮੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ‘‘ਇਮਂ ਵਲ੍ਲਿਂ ਖਣ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਓਕਾਸੇ ਕਨ੍ਦਂ ਵਾ ਮੂਲਂ ਵਾ ਖਣਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਂ ਸੋਧੇਨ੍ਤੇਹਿ ਯੋ ਕੁਟੇਹਿ ਉਸ੍ਸਿਞ੍ਚਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਤਨੁਕਕਦ੍ਦਮੋ, ਤਂ ਅਪਨੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਬਹਲਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਆਤਪੇਨ ਸੁਕ੍ਖਕਦ੍ਦਮੇ ਫਲਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਯੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਥਵਿਯਾ ਅਸਮ੍ਬਦ੍ਧੋ, ਤਮੇਵ ਅਪਨੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਉਦਕੇਨ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਉਦਕਪਪ੍ਪਟਕੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਵਾਤਪ੍ਪਹਾਰੇਨ ਚਲਤਿ, ਤਂ ਅਪਨੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਪੋਕ੍ਖਰਣੀਆਦੀਨਂ ਤਟਂ ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕਸਾਮਨ੍ਤਾ ਪਤਤਿ, ਸਚੇ ਓਮਕਚਾਤੁਮਾਸਂ ਓਵਟ੍ਠਂ, ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਵਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਵਾ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਚਾਤੁਮਾਸਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਉਦਕੇਯੇਵ ਪਤਤਿ, ਦੇਵੇ ਅਤਿਰੇਕਚਾਤੁਮਾਸਂ ਓਵਟ੍ਠੇਪਿ ਉਦਕੇਯੇਵ ਉਦਕਸ੍ਸ ਪਤਿਤਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਾਸਾਣਪਿਟ੍ਠਿਯਂ ਸੋਣ੍ਡਿਂ ਖਣਨ੍ਤਿ, ਸਚੇ ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਮੇਵ ਸੁਖੁਮਰਜਂ ਪਤਤਿ, ਤਞ੍ਚੇ ਦੇਵੇਨ ਓਵਟ੍ਠਂ ਹੋਤਿ, ਚਾਤੁਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਅਕਪ੍ਪਿਯਪਥਵੀਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਉਦਕੇ ਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਣੇ ਸੋਣ੍ਡਿਂ ਸੋਧੇਨ੍ਤੇਹਿ ਤਂ ਵਿਕੋਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਪਠਮਮੇਵ ਉਦਕੇਨ ਪੂਰਤਿ, ਪਚ੍ਛਾ ਰਜਂ ਪਤਤਿ, ਤਂ ਵਿਕੋਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਦੇਵੇ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਉਦਕੇਯੇਵ ਉਦਕਂ ਪਤਤੀਤਿ। ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਸਾਣੇ ਸੁਖੁਮਰਜਂ ਹੋਤਿ, ਦੇਵੇ ਫੁਸਾਯਨ੍ਤੇ ਅਲ੍ਲੀਯਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਚਾਤੁਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਵਿਕੋਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਅਕਤਪਬ੍ਭਾਰੇ ਵਮ੍ਮਿਕੋ ਉਟ੍ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਯਥਾਸੁਖਂ ਵਿਕੋਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਉਟ੍ਠਹਤਿ, ਓਮਕਚਾਤੁਮਾਸਂ ਓਵਟ੍ਠੋਯੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਆਰੂਲ੍ਹਉਪਚਿਕਾਮਤ੍ਤਿਕਾਯਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਗਣ੍ਡੁਪ੍ਪਾਦਗੂਥਮੂਸਿਕੁਕ੍ਕੁਰਗੋਕਣ੍ਟਕਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਗੋਕਣ੍ਟਕੋ ਨਾਮ ਗਾਵੀਨਂ ਖੁਰਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਦ੍ਦਮੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਿਮਤਲੇਨ ਭੂਮਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਹੋਤਿ, ਏਕਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਸਿਤਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਨਙ੍ਗਲਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮਤ੍ਤਿਕਾਪਿਣ੍ਡਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਪੁਰਾਣਸੇਨਾਸਨਂ ਹੋਤਿ ਅਚ੍ਛਦਨਂ ਵਾ ਵਿਨਟ੍ਠਚ੍ਛਦਨਂ ਵਾ, ਅਤਿਰੇਕਚਾਤੁਮਾਸਂ ਓਵਟ੍ਠਂ ਜਾਤਪਥਵੀਸਙ੍ਖ੍ਯਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਤੋ ਅਵਸੇਸਂ ਛਦਨਿਟ੍ਠਕਂ ਵਾ ਗੋਪਾਨਸੀਆਦਿਕਂ ਉਪਕਰਣਂ ਵਾ ‘‘ਇਟ੍ਠਕਂ ਗਣ੍ਹਾਮਿ ਗੋਪਨਸਿਂ ਭਿਤ੍ਤਿਪਾਦਂ ਪਦਰਤ੍ਥਰਣਂ ਪਾਸਾਣਤ੍ਥਮ੍ਭਂ ਗਣ੍ਹਾਮੀ’’ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਤ੍ਤਿਕਾ ਪਤਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਭਿਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਿਕਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਯਾ ਯਾ ਅਤਿਨ੍ਤਾ ਤਂ ਤਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

ਅਨ੍ਤੋਗੇਹੇ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪੁਞ੍ਜੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਏਕਦਿਵਸਂ ਓਵਟ੍ਠੇ ਗੇਹਂ ਛਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਸਚੇ ਸਬ੍ਬੋ ਤਿਨ੍ਤੋ ਚਾਤੁਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਜਾਤਪਥਵੀਯੇਵ। ਅਥਸ੍ਸ ਉਪਰਿਭਾਗੋਯੇਵ ਤਿਨ੍ਤੋ, ਅਨ੍ਤੋ ਅਤਿਨ੍ਤੋ, ਯਤ੍ਤਕਂ ਤਿਨ੍ਤਂ ਤਂ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੇਹਿ ਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਅਪਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਸੇਸਂ ਯਥਾਸੁਖਂ ਵਲਞ੍ਜੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਉਦਕੇਨ ਤੇਮੇਤ੍ਵਾ ਏਕਾਬਦ੍ਧਾਯੇਵ ਹਿ ਜਾਤਪਥਵੀ ਹੋਤਿ, ਨ ਇਤਰਾਤਿ।

ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪਾਕਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਅਤਿਰੇਕਚਾਤੁਮਾਸਂ ਚੇ ਓਵਟ੍ਠੋ ਜਾਤਪਥਵੀਸਙ੍ਖਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਲਗ੍ਗਪਂਸੁਂ ਪਨ ਅਲ੍ਲਹਤ੍ਥੇਨ ਛੁਪਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਇਟ੍ਠਕਪਾਕਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਕਥਲਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਯਥਾਸੁਖਂ ਵਿਕੋਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਠਿਤਮਣ੍ਡਪਤ੍ਥਮ੍ਭਂ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਸਞ੍ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਪਥਵਿਂ ਵਿਕੋਪੇਨ੍ਤੇਨ ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਉਜੁਕਮੇਵ ਉਦ੍ਧਰਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਸੁਕ੍ਖਰੁਕ੍ਖਂ ਵਾ ਸੁਕ੍ਖਖਾਣੁਕਂ ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਨਵਕਮ੍ਮਤ੍ਥਂ ਪਾਸਾਣਂ ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਂ ਵਾ ਦਣ੍ਡਕੇਹਿ ਉਚ੍ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਪਵਟ੍ਟੇਨ੍ਤਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਥਵੀ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, ਸਚੇ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ ਪਵਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਅਥ ਪਨ ਤੇਨ ਅਪਦੇਸੇਨ ਪਥਵਿਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤੁਕਾਮਾਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ। ਸਾਖਾਦੀਨਿ ਕਡ੍ਢਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਪਥਵਿਯਂ ਦਾਰੂਨਿ ਫਾਲੇਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਪਥਵਿਯਂ ਅਟ੍ਠਿਸੂਚਿਕਣ੍ਟਕਾਦੀਸੁਪਿ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਆਕੋਟੇਤੁਂ ਵਾ ਪਵੇਸੇਤੁਂ ਵਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਸ੍ਸਾਵਧਾਰਾਯ ਵੇਗੇਨ ਪਥਵਿਂ ਭਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਏਵਂ ਪਸ੍ਸਾਵਮ੍ਪਿ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ। ਵਿਸਮਭੂਮਿਂ ਸਮਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਸਮ੍ਮੁਞ੍ਜਨਿਯਾ ਘਂਸਿਤੁਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਵਤ੍ਤਸੀਸੇਨੇਵ ਹਿ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਕੇਚਿ ਕਤ੍ਤਰਯਟ੍ਠਿਯਾ ਭੂਮਿਂ ਕੋਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿ, ਪਾਦਙ੍ਗੁਟ੍ਠਕੇਨ ਵਿਲਿਖਨ੍ਤਿ, ''ਚਙ੍ਕਮਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਭੂਮਿਂ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਾ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਵੀਰਿਯਸਮ੍ਪਗ੍ਗਹਤ੍ਥਂ ਪਨ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚਙ੍ਕਮਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ''ਹਤ੍ਥਂ ਧੋਵਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਪਥਵਿਯਂ ਘਂਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਘਂਸਨ੍ਤੇਨ ਪਨ ਅਲ੍ਲਹਤ੍ਥਂ ਪਥਵਿਯਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਰਜਂ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕੇਚਿ ਕਣ੍ਡੁਕਚ੍ਛੁਆਦੀਹਿ ਆਬਾਧਿਕਾ ਛਿਨ੍ਨਤਟਾਦੀਸੁ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾਨਿ ਘਂਸਨ੍ਤਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੮੭. **ਖਣਤਿ ਵਾ ਖਣਾਪੇਤਿ** ਵਾਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਪਾਦਙ੍ਗੁਟ੍ਠਕੇਨਪਿ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੀਸਲਾਕਾਯਪਿ ਸਯਂ ਵਾ ਖਣਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਖਣਾਪੇਤਿ। **ਭਿਨ੍ਦਤਿ ਵਾ ਭੇਦਾਪੇਤਿ** ਵਾਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਉਦਕਮ੍ਪਿ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤੋ ਸਯਂ ਵਾ ਭਿਨ੍ਦਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਭਿਨ੍ਦਾਪੇਤਿ। **ਦਹਤਿ ਵਾ ਦਹਾਪੇਤਿ** ਵਾਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਪਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਚਨ੍ਤੋ ਸਯਂ ਵਾ ਦਹਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਦਹਾਪੇਤਿ। ਯਤ੍ਤਕੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਅਗ੍ਗਿਂ ਦੇਤਿ ਵਾ ਦਾਪੇਤਿ ਵਾ ਤਤ੍ਤਕਾਨਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ। ਪਤ੍ਤਂ ਪਚਨ੍ਤੇਨਪਿ ਹਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਕ੍ਕਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਹਿ ਪਚਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਦਡ੍ਢਾਯ ਪਥਵਿਯਾ ਅਗ੍ਗਿਂ ਠਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਤ੍ਤਪਚਨਕਪਾਲਸ੍ਸ ਪਨ ਉਪਰਿ ਅਗ੍ਗਿਂ ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਦਾਰੂਨਂ ਉਪਰਿ ਠਪੇਤਿ , ਸੋ ਅਗ੍ਗਿ ਤਾਨਿ ਦਹਨ੍ਤੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਥਵਿਂ ਦਹਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਇਟ੍ਠਕਕਪਾਲਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਹਿ ਇਟ੍ਠਕਾਦੀਨਂਯੇਵ ਉਪਰਿ ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤੇਸਂ ਅਨੁਪਾਦਾਨਤ੍ਤਾ। ਨ ਹਿ ਤਾਨਿ ਅਗ੍ਗਿਸ੍ਸ ਉਪਾਦਾਨਸਙ੍ਖਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਸੁਕ੍ਖਖਾਣੁਸੁਕ੍ਖਰੁਕ੍ਖਾਦੀਸੁਪਿ ਅਗ੍ਗਿਂ ਦਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਪਥਵਿਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਮੇਵ ਨਿਬ੍ਬਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਦੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਚ੍ਛਾ ਨਿਬ੍ਬਾਪੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਅਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਤਿਣੁਕ੍ਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਹਤ੍ਥੇ ਡਯ੍ਹਮਾਨੇ ਭੂਮਿਯਂ ਪਾਤੇਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਪਤਿਤਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਉਪਾਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਿਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦਡ੍ਢਪਥਵਿਯਾ ਚ ਯਤ੍ਤਕਂ ਠਾਨਂ ਉਸੁਮਾਯ ਅਨੁਗਤਂ, ਸਬ੍ਬਂ ਵਿਕੋਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯੋ ਪਨ ਅਜਾਨਨਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਣੀਸਹਿਤੇਨ ਅਗ੍ਗਿਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ''ਕਿਂ ਕਰੋਮੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ''ਜਾਲੇਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ''ਹਤ੍ਥੋ ਡਯ੍ਹਤੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ''ਯਥਾ ਨ ਡਯ੍ਹਤਿ ਤਥਾ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ''ਭੂਮਿਯਂ ਪਾਤੇਹੀ''ਤਿ ਪਨ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਸਚੇ ਹਤ੍ਥੇ ਡਯ੍ਹਮਾਨੇ ਪਾਤੇਤਿ ''ਪਥਵਿਂ ਦਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਪਾਤਿਤਤ੍ਤਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਪਤਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਪਨ ਅਗ੍ਗਿਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੮੮. **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਇਮਂ ਜਾਨਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਇਮਸ੍ਸ ਥਮ੍ਭਸ੍ਸ ਆਵਾਟਂ ਜਾਨ, ਮਹਾਮਤ੍ਤਿਕਂ ਜਾਨ, ਥੁਸਮਤ੍ਤਿਕਂ ਜਾਨ, ਮਹਾਮਤ੍ਤਿਕਂ ਦੇਹਿ, ਥੁਸਮਤ੍ਤਿਕਂ ਦੇਹਿ, ਮਤ੍ਤਿਕਂ ਆਹਰ, ਪਂਸੁਂ ਆਹਰ, ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਅਤ੍ਥੋ, ਪਂਸੁਨਾ ਅਤ੍ਥੋ, ਇਮਸ੍ਸ ਥਮ੍ਭਸ੍ਸ ਆਵਾਟਂ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਰੋਹਿ, ਇਮਂ ਮਤ੍ਤਿਕਂ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਰੋਹਿ, ਇਮਂ ਪਂਸੁਂ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਾਤਿ ਪਾਸਾਣਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਵਾ ਪਵਟ੍ਟੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਰਦਣ੍ਡੇਨ ਵਾ ਆਹਚ੍ਚ ਆਹਚ੍ਚ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਥਵੀ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, ਸਾ ''ਤੇਨ ਭਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਅਭਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਭਿਨ੍ਨਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਇਤਿ ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਅਸਤਿਯਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤੋ ਕੇਨਚਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਪਾਦਙ੍ਗੁਟ੍ਠਕੇਨ ਵਾ ਕਤ੍ਤਰਯਟ੍ਠਿਯਾ ਵਾ ਪਥਵਿਂ ਵਿਲਿਖਨ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਏਵਂ ਅਸਤਿਯਾ ਵਿਲਿਖਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਗੇਹੇ ਓਵਟ੍ਠਂ ਛਨ੍ਨਂ ਪਥਵਿਂ ''ਅਕਪ੍ਪਿਯਪਥਵੀ''ਤਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ''ਕਪ੍ਪਿਯਪਥਵੀ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਵਿਕੋਪੇਤਿ, ''ਖਣਾਮਿ ਭਿਨ੍ਦਾਮਿ ਦਹਾਮੀ''ਤਿ ਵਾ ਨ ਜਾਨਾਤਿ , ਕੇਵਲਂ ਸਙ੍ਗੋਪਨਤ੍ਥਾਯ ਖਣਿਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਵਾ ਠਪੇਤਿ, ਡਯ੍ਹਮਾਨਹਤ੍ਥੋ ਵਾ ਅਗ੍ਗਿਂ ਪਾਤੇਤਿ, ਏਵਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ। ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਪਥਵੀਖਣਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਦਸਮਂ।

ਸਮਤ੍ਤੋ ਵਣ੍ਣਨਾਕ੍ਕਮੇਨ ਮੁਸਾਵਾਦਵਗ੍ਗੋ ਪਠਮੋ।

੨. ਭੂਤਗਾਮਵਗ੍ਗੋ

੧. ਭੂਤਗਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੯. ਸੇਨਾਸਨਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਅਨਾਦਿਯਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਵਚਨਂ ਅਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ। **ਦਾਰਕਸ੍ਸ ਬਾਹੁਂ ਆਕੋਟੇਸੀ**ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਫਰਸੁਂ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਚਕ੍ਖੁਵਿਸਯਾਤੀਤੇ ਮਹਾਰਾਜਸਨ੍ਤਿਕਾ ਲਦ੍ਧੇ ਰੁਕ੍ਖਟ੍ਠਕਦਿਬ੍ਬਵਿਮਾਨੇ ਨਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦਾਰਕਸ੍ਸ ਬਾਹੁਂ ਥਨਮੂਲੇਯੇਵ ਛਿਨ੍ਦਿ। **ਨ ਖੋ ਮੇਤਂ ਪਤਿਰੂਪ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਅਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਵਣ੍ਣਨਾ – ਹਿਮਵਨ੍ਤੇ ਕਿਰ ਪਕ੍ਖਦਿਵਸੇਸੁ ਦੇਵਤਾਸਨ੍ਨਿਪਾਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਰੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ – ''ਤ੍ਵਂ ਰੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤਾ ਨ ਠਿਤਾ''ਤਿ? ਰੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ ਰੁਕ੍ਖੇ ਛਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਰੁਕ੍ਖਦੇਵਤਾਯ ਮਨੋਪਦੋਸਸ੍ਸ ਅਕਰਣਂ। ਤਤ੍ਥ ਯਾ ਦੇਵਤਾ ਰੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇ ਅਟ੍ਠਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਸਾ ਦੇਵਤਾਸਨ੍ਨਿਪਾਤਂ ਪਵਿਸਿਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਇਤਿ ਸਾ ਦੇਵਤਾ ਇਮਞ੍ਚ ਰੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇ ਅਟ੍ਠਾਨਪਚ੍ਚਯਂ ਆਦੀਨਵਂ ਅਦ੍ਦਸ, ਭਗਵਤੋ ਚ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਸੁਤਪੁਬ੍ਬਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਨੁਸਾਰੇਨ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਾਦਿਕਾਲੇ ਪੁਬ੍ਬਚਰਿਤਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿ। ਤੇਨਸ੍ਸਾ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਨ ਖੋ ਮੇਤਂ ਪਤਿਰੂਪਂ... ਪੇ॰... ਵੋਰੋਪੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। **ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪਨਸ੍ਸਾ ''ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਪਿਤਿਕੋ ਪੁਤ੍ਤੋ, ਅਦ੍ਧਾ ਭਗਵਾ ਇਮਂ ਇਮਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮਰਿਯਾਦਂ ਬਨ੍ਧਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਪੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿਯਾ ਅਹੋਸਿ। **ਸਚਜ੍ਜ ਤ੍ਵਂ ਦੇਵਤੇ**ਤਿ ਸਚੇ ਅਜ੍ਜ ਤ੍ਵਂ ਦੇਵਤੇ। **ਪਸਵੇਯ੍ਯਾਸੀ**ਤਿ ਜਨੇਯ੍ਯਾਸਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਵਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਤਂ ਦੇਵਤਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤੋ –

''ਯੋ ਵੇ ਉਪ੍ਪਤਿਤਂ ਕੋਧਂ, ਰਥਂ ਭਨ੍ਤਂਵ ਵਾਰਯੇ।
ਤਮਹਂ ਸਾਰਥਿਂ ਬ੍ਰੂਮਿ, ਰਸ੍ਮਿਗ੍ਗਾਹੋ ਇਤਰੋ ਜਨੋ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੨੨)।

ਇਮਂ ਗਾਥਮਭਾਸਿ। ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸਾ ਦੇਵਤਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਪੁਨ ਭਗਵਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਪਰਿਸਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ –

''ਯੋ ਉਪ੍ਪਤਿਤਂ ਵਿਨੇਤਿ ਕੋਧਂ, ਵਿਸਟਂ ਸਪ੍ਪਵਿਸਂਵ ਓਸਧੇਹਿ।
ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਜਹਾਤਿ ਓਰਪਾਰਂ, ਉਰਗੋ ਜਿਣ੍ਣਮਿਵਤ੍ਤਚਂ ਪੁਰਾਣ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧)।

ਇਮਂ ਗਾਥਮਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਰ ਪਠਮਗਾਥਾ ਧਮ੍ਮਪਦੇ ਸਙ੍ਗਹਂ ਆਰੁਲ੍ਹਾ, ਦੁਤਿਯਾ ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤੇ, ਵਤ੍ਥੁ ਪਨ ਵਿਨਯੇਤਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋਯੇਵ ਤਸ੍ਸਾ ਦੇਵਤਾਯ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਆਵਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਪਤਿਰੂਪਂ ਠਾਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਗਚ੍ਛ, ਦੇਵਤੇ, ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਓਕਾਸੇ ਰੁਕ੍ਖੋ ਵਿਵਿਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਉਪਗਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਕਿਰ ਰੁਕ੍ਖੋ ਨ ਆਲਵਿਰਟ੍ਠੇ, ਜੇਤਵਨਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਪਰਿਕ੍ਖੇਪੇ, ਯਸ੍ਸ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਅਹੋਸਿ, ਸੋ ਚੁਤੋ; ਤਸ੍ਮਾ ''ਵਿਵਿਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚ ਪਨ ਸਾ ਦੇਵਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਤੋ ਲਦ੍ਧਪਰਿਹਾਰਾ ਬੁਦ੍ਧੁਪਟ੍ਠਾਯਿਕਾ ਅਹੋਸਿ। ਯਦਾ ਦੇਵਤਾਸਮਾਗਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਮਹੇਸਕ੍ਖਦੇਵਤਾਸੁ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਸੁ ਅਞ੍ਞਾ ਅਪ੍ਪੇਸਕ੍ਖਾ ਦੇਵਤਾ ਯਾਵ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਚਕ੍ਕਵਾਲਪਬ੍ਬਤਾ ਤਾਵ ਪਟਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾਵ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਤਿ। ਯਮ੍ਪਿ ਪਠਮਯਾਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੇ ਦੇਵਤਾ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਸੁਣਾਤਿ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚ ਮਹਾਰਾਜਾਨੋਪਿ ਭਗਵਤੋ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਤਂ ਦੇਵਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾਵ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ।

੯੦. **ਭੂਤਗਾਮਪਾਤਬ੍ਯਤਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਵਨ੍ਤਿ ਅਹੁਵੁਞ੍ਚਾਤਿ **ਭੂਤਾ;** ਜਾਯਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਜਾਤਾ ਵਡ੍ਢਿਤਾ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਗਾਮੋ**ਤਿ ਰਾਸਿ; ਭੂਤਾਨਂ ਗਾਮੋਤਿ **ਭੂਤਗਾਮੋ;** ਭੂਤਾ ਏਵ ਵਾ ਗਾਮੋ **ਭੂਤਗਾਮੋ;** ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਹਰਿਤਤਿਣਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਪਾਤਬ੍ਯਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਪਾਤਬ੍ਯਤਾ;** ਛੇਦਨਭੇਦਨਾਦੀਹਿ ਯਥਾਰੁਚਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਸਾ **ਭੂਤਗਾਮਪਾਤਬ੍ਯਤਾਯ;** ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਂ, ਭੂਤਗਾਮਪਾਤਬ੍ਯਤਾਹੇਤੁ, ਭੂਤਗਾਮਸ੍ਸ ਛੇਦਨਾਦਿਪਚ੍ਚਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੯੧. ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਭੂਤਗਾਮਂ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਭੂਤਗਾਮੋ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚ ਬੀਜਜਾਤਾਨੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਭੂਤਗਾਮੋ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਭੂਤਗਾਮਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਭੂਤਗਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਪਞ੍ਚ ਬੀਜਜਾਤਾਨੀ''ਤਿ ਆਹਾਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ''ਯਾਨਿ ਵਾ

ਪਨਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਮੂਲੇ ਜਾਯਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਨ ਸਮੇਨ੍ਤਿ। ਨ ਹਿ ਮੂਲਬੀਜਾਦੀਨਿ ਮੂਲਾਦੀਸੁ ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਮੂਲਾਦੀਸੁ ਜਾਯਮਾਨਾਨਿ ਪਨ ਤਾਨਿ ਬੀਜਾਕਤਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਵਣ੍ਣਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – **ਭੂਤਗਾਮੋ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਵਿਭਜਿਤਬ੍ਬਪਦੰ। **ਪਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਭਾਗਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ। **ਬੀਜਜਾਤਾਨੀ**ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਧਮ੍ਮਨਿਦਸ੍ਸਨੰ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਬੀਜੇਹਿ ਜਾਤਾਨਿ ਬੀਜਜਾਤਾਨਿ; ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਅਪਰੋ ਨਯੋ – ਬੀਜਾਨਿ ਚ ਤਾਨਿ ਵਿਜਾਤਾਨਿ ਚ ਪਸੂਤਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਪਣ੍ਣਮੂਲਾਨੀਤਿ ਬੀਜਜਾਤਾਨਿ। ਏਤੇਨ ਅਲ੍ਲਵਾਲਿਕਾਦੀਸੁ ਠਪਿਤਾਨੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਪਣ੍ਣਮੂਲਾਨੰ ਸਿਙ੍ਗਿਵੇਰਾਦੀਨੰ ਸਙ੍ਗਹੋ ਕਤੋ ਹੋਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਯੇਹਿ ਬੀਜੇਹਿ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਬੀਜਜਾਤਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਮੂਲਬੀਜ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤੇਸੰ ਉਦ੍ਦੇਸੋ ਪਾਕਟੋ ਏਵ। ਨਿਦ੍ਦੇਸੇ **ਯਾਨਿ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਮੂਲੇ ਜਾਯਨ੍ਤਿ ਮੂਲੇ ਸਞ੍ਜਾਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਬੀਜਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ ਬੀਜੰ ਦਸ੍ਸਿਤੰ , ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ, ਯਾਨਿ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਆਲੁਵਕਸੇਰੁਕਮਲੁਪ੍ਪਲਪੁਣ੍ਡਰੀਕਕੁਵਲਯਕਨ੍ਦਪਾਟਲਿਮੂਲਾਦਿਭੇਦੇ ਮੂਲੇ ਗਚ੍ਛਵਲ੍ਲਿਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਜਾਯਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਯਸ੍ਮਿੰ ਮੂਲੇ ਜਾਯਨ੍ਤਿ ਚੇਵ ਸਞ੍ਜਾਯਨ੍ਤਿ ਚ ਤਞ੍ਚ, ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹਲਿਦ੍ਦਾਦਿ ਚ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਏਤੰ ਮੂਲਬੀਜੰ ਨਾਮ। ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਖਨ੍ਧਬੀਜਾਦੀਸੁ। ਯੇਵਾਪਨਕਖਨ੍ਧਬੀਜੇਸੁ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਮ੍ਬਾਟਕਇਨ੍ਦਸਾਲਨੁਹੀਪਾਲ਼ਿਭਦ੍ਦਕਣਿਕਾਰਾਦੀਨਿ ਖਨ੍ਧਬੀਜਾਨਿ, ਅਮੂਲਵਲ੍ਲਿ ਚਤੁਰਸ੍ਸਵਲ੍ਲਿਕਣਵੀਰਾਦੀਨਿ ਫਲ਼ੁਬੀਜਾਨਿ ਮਕਚਿਸੁਮਨਜਯਸੁਮਨਾਦੀਨਿ ਅਗ੍ਗਬੀਜਾਨਿ, ਅਮ੍ਬਜਮ੍ਬੁਪਨਸਟ੍ਠਿਆਦੀਨਿ ਬੀਜਬੀਜਾਨੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨਿ।

੯੨. ਇਦਾਨਿ ਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਭੂਤਗਾਮਪਾਤਬ੍ਯਤਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਸਞ੍ਞਾਵਸੇਨ ਆਪਤ੍ਤਾਨਾਪਤ੍ਤਿਭੇਦੰ ਪਾਤਬ੍ਯਤਾਭੇਦਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਬੀਜੇ ਬੀਜਸਞ੍ਞੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ''ਸਾਲੀਨੰ ਚੇਪਿ ਓਦਨੰ ਭੁਞ੍ਜਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੭੬) ਸਾਲਿਤਣ੍ਡੁਲਾਨੰ ਓਦਨੋ ''ਸਾਲੀਨੰ ਓਦਨੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵੰ ਬੀਜਤੋ ਸਮ੍ਭੂਤੋ ਭੂਤਗਾਮੋ ''ਬੀਜ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯੰ ਪਨ ''ਬੀਜਗਾਮਭੂਤਗਾਮਸਮਾਰਮ੍ਭਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੦) ਵੁਤ੍ਤੰ ਭੂਤਗਾਮਪਰਿਮੋਚਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੰ ਬੀਜੰ, ਤੰ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁ। ਅਥ ਵਾ ਯਦੇਤੰ ''ਭੂਤਗਾਮੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਭਙ੍ਗਸ੍ਸ ਆਦਿਪਦੰ, ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਯੰ ਬੀਜੰ ਭੂਤਗਾਮੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਬੀਜੇ ਬੀਜਸਞ੍ਞੀ ਸਤ੍ਥਕਾਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਯੰ ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਛੇਦਾਪੇਤਿ, ਪਾਸਾਣਾਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਯੰ ਵਾ ਭਿਨ੍ਦਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਭੇਦਾਪੇਤਿ, ਅਗ੍ਗਿੰ ਉਪਸੰਹਰਿਤ੍ਵਾ ਸਯੰ ਵਾ ਪਚਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਪਚਾਪੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਥਾਰੁਤੰ ਪਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭੂਤਗਾਮਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਬੀਜਸ੍ਸ ਛਿਨ੍ਦਨਾਦਿਭੇਦਾਯ ਪਾਤਬ੍ਯਤਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ।

ਅਯਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ – ਭੂਤਗਾਮੰ ਵਿਕੋਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਭੂਤਗਾਮਪਰਿਮੋਚਿਤੰ ਪਞ੍ਚਵਿਧਮ੍ਪਿ ਬੀਜਗਾਮੰ ਵਿਕੋਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟੰ। ਬੀਜਗਾਮਭੂਤਗਾਮੋ ਨਾਮੇਸ ਅਤ੍ਥਿ ਉਦਕਟ੍ਠੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਥਲਟ੍ਠੋ । ਤਤ੍ਥ ਉਦਕਟ੍ਠੋ ਸਾਸਪਮਤ੍ਤਿਕਾ ਤਿਲਬੀਜਕਾਦਿਭੇਦਾ ਸਪਣ੍ਣਿਕਾ ਅਪਣ੍ਣਿਕਾ ਚ ਸਬ੍ਬਾ ਸੇਵਾਲਜਾਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਉਦਕਪਪ੍ਪਟਕੰ ਉਪਾਦਾਯ ''ਭੂਤਗਾਮੋ''ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਉਦਕਪਪ੍ਪਟਕੋ ਨਾਮ ਉਪਰਿ ਥਦ੍ਧੋ ਫਰੁਸਵਣ੍ਣੋ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਮੁਦੁ ਨੀਲਵਣ੍ਣੋ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਸ ਸੇਵਾਲਸ੍ਸ ਮੂਲੰ ਓਰੂਹਿਤ੍ਵਾ ਪਥਵਿਯੰ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੰ, ਤਸ੍ਸ ਪਥਵੀ ਠਾਨੰ। ਯੋ ਉਦਕੇ ਸਞ੍ਚਰਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਉਦਕੰ। ਪਥਵਿਯੰ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੰ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵਿਕੋਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਠਾਨਨ੍ਤਰੰ ਸਙ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ। ਉਦਕੇ ਸਞ੍ਚਰਨ੍ਤੰ ਵਿਕੋਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ। ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਪਨ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਵਿਯੂਹਿਤ੍ਵਾ ਨ੍ਹਾਯਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਕਲਞ੍ਹਿ ਉਦਕੰ ਤਸ੍ਸ ਠਾਨੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਸੋ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਠਾਨਨ੍ਤਰੰ ਸਙ੍ਕਾਮਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਉਦਕਤੋ ਪਨ ਉਦਕੇਨ ਵਿਨਾ ਸਞ੍ਚੁ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਉਦਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਉਦਕੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਨ੍ਤਰੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ਕਪ੍ਪਿਯੰ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾਵ ਉਦਕੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ। ਉਪ੍ਪਲਿਨੀਪਦੁਮਿਨੀਆਦੀਨਿ ਜਲਜਵਲ੍ਲਿਤਿਣਾਨਿ ਉਦਕਤੋ ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਿਕੋਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ। ਪਰੇਹਿ ਉਪ੍ਪਾਟਿਤਾਨਿ ਵਿਕੋਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟੰ। ਤਾਨਿ ਹਿ ਬੀਜਗਾਮੇ ਸਙ੍ਗਹੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤਿਲਬੀਜਕਸਾਸਪਮਤ੍ਤਕਸੇਵਾਲੋਪਿ ਉਦਕਤੋ ਉਦ੍ਧਤੋ ਅਮਿਲਾਤੋ ਅਗ੍ਗਬੀਜਸਙ੍ਗਹੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਾਦੀਸੁ ''ਅਨਨ੍ਤਕਤਿਲਬੀਜਕਉਦਕਪਪ੍ਪਟਕਾਦੀਨਿ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਕਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣੰ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ''ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਭੂਤਗਾਮੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਸਮੇਤਿ, ਭੂਤਗਾਮੇ ਹਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ, ਬੀਜਗਾਮੇ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਭੂਤਗਾਮੋ ਨਾਮ ਤਤਿਯੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਆਗਤੋ। ਅਥ ਏਤੰ ਬੀਜਗਾਮਸਙ੍ਗਹੰ ਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤੀਤਿ , ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਯੁਤ੍ਤੰ, ਅਭੂਤਗਾਮਮੂਲਤ੍ਤਾ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਬੀਜਗਾਮਸ੍ਸਾਤਿ। ਅਪਿਚ ''ਗਰੁਕਲਹੁਕੇਸੁ ਗਰੁਕੇ ਠਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਏਤੰ ਵਿਨਯਲਕ੍ਖਣੰ।

ਥਲਟ੍ਠੇ – ਛਿਨ੍ਨਰੁਕ੍ਖਾਨੰ ਅਵਸਿਟ੍ਠੋ ਹਰਿਤਖਾਣੁ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਕੁਧਕਰਞ੍ਜਪਿਯਙ੍ਗੁਪਨਸਾਦੀਨੰ ਖਾਣੁ ਉਦ੍ਧੰ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਸੋ ਭੂਤਗਾਮੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ। ਤਾਲਨਾਲ਼ਿਕੇਰਾਦੀਨੰ ਖਾਣੁ ਉਦ੍ਧੰ ਨ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਸੋ ਬੀਜਗਾਮੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ। ਕਦਲਿਯਾ ਪਨ ਅਫਲਿਤਾਯ ਖਾਣੁ ਭੂਤਗਾਮੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ, ਫਲਿਤਾਯ ਬੀਜਗਾਮੇਨ। ਕਦਲੀ ਪਨ ਫਲਿਤਾ ਯਾਵ ਨੀਲਪਣ੍ਣਾ, ਤਾਵ ਭੂਤਗਾਮੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ, ਤਥਾ ਫਲਿਤੋ ਵੇਲ਼ੁ। ਯਦਾ ਪਨ ਅਗ੍ਗਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ

ਸੁਸ੍ਸਤਿ, ਤਦਾ ਬੀਜਗਾਮੇਨ ਸਙ੍ਗਹੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਕਤਰਬੀਜਗਾਮੇਨ? ਫਲੁਬੀਜਗਾਮੇਨ। ਕਿੰ ਤਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ? ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ। ਯਦਿ ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਭੂਤਗਾਮੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹੰ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। ਇਨ੍ਦਸਾਲਾਦਿਰੁਕ੍ਖੇ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਰਾਸਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਰਾਸਿਕਤਦਣ੍ਡਕੇਹਿ ਰਤਨਪ੍ਪਮਾਣਾਪਿ ਸਾਖਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਿ, ਬੀਜਗਾਮੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਮਣ੍ਡਪਤ੍ਥਾਯ ਵਾ ਵਤਿਅਤ੍ਥਾਯ ਵਾ ਵਲ੍ਲਿਆਰੋਪਨਤ੍ਥਾਯ ਵਾ ਭੂਮਿਯੰ ਨਿਖਣਨ੍ਤਿ, ਮੂਲੇਸੁ ਚੇਵ ਪਣ੍ਣੇਸੁ ਚ ਨਿਗ੍ਗਤੇਸੁ ਪੁਨ ਭੂਤਗਾਮਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਮੂਲਮਤ੍ਤੇਸੁ ਪਨ ਪਣ੍ਣਮਤ੍ਤੇਸੁ ਵਾ ਨਿਗ੍ਗਤੇਸੁ ਬੀਜਗਾਮੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ ਏਵ।

ਯਾਨਿ ਕਾਨਿਚਿ ਬੀਜਾਨਿ ਪਥਵਿਯੰ ਵਾ ਉਦਕੇਨ ਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਾਨਿ, ਕਪਾਲਾਦੀਸੁ ਵਾ ਅਲ੍ਲਪੰਸੁੰ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਮੂਲਮਤ੍ਤੇ ਪਣ੍ਣਮਤ੍ਤੇ ਵਾ ਨਿਗ੍ਗਤੇਪਿ ਬੀਜਾਨਿਯੇਵ। ਸਚੇਪਿ ਮੂਲਾਨਿ ਚ ਉਪਰਿ ਅਙ੍ਕੁਰੋ ਚ ਨਿਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ, ਯਾਵ ਅਙ੍ਕੁਰੋ ਹਰਿਤੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਾਵ ਬੀਜਾਨਿਯੇਵ। ਮੁਗ੍ਗਾਦੀਨੰ ਪਨ ਪਣ੍ਣੇਸੁ ਉਟ੍ਠਿਤੇਸੁ ਵੀਹਿਆਦੀਨੰ ਵਾ ਅਙ੍ਕੁਰੇ ਹਰਿਤੇ ਨੀਲਪਣ੍ਣਵਣ੍ਣੇ ਜਾਤੇ ਭੂਤਗਾਮਸਙ੍ਗਹੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤਾਲਟ੍ਠੀਨੰ ਪਠਮੰ ਸੂਕਰਦਾਠਾ ਵਿਯ ਮੂਲੰ ਨਿਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ। ਨਿਗ੍ਗਤੇਪਿ ਯਾਵ ਉਪਰਿ ਪਤ੍ਤਵਟ੍ਟਿ ਨ ਨਿਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਾਵ ਬੀਜਗਾਮੋਯੇਵ। ਨਾਲਿਕੇਰਸ੍ਸ ਤਚੰ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦਨ੍ਤਸੂਚਿ ਵਿਯ ਅਙ੍ਕੁਰੋ ਨਿਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ , ਯਾਵ ਮਿਗਸਿਙ੍ਗਸਦਿਸਾ ਨੀਲਪਤ੍ਤਵਟ੍ਟਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਾਵ ਬੀਜਗਾਮੋਯੇਵ। ਮੂਲੇ ਅਨਿਗ੍ਗਤੇਪਿ ਤਾਦਿਸਾਯ ਪਤ੍ਤਵਟ੍ਟਿਯਾ ਜਾਤਾਯ ਅਮੂਲਕਭੂਤਗਾਮੇ ਸਙ੍ਗਹੰ ਗਚ੍ਛਤਿ।

ਅਮ੍ਬਟ੍ਠਿਆਦੀਨਿ ਵੀਹਿਆਦੀਹਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਵਨ੍ਦਾਕਾ ਵਾ ਅਞ੍ਞਾ ਵਾ ਯਾ ਕਾਚਿ ਰੁਕ੍ਖੇ ਜਾਯਿਤ੍ਵਾ ਰੁਕ੍ਖੰ ਓਤ੍ਥਰਤਿ, ਰੁਕ੍ਖੋਵ ਤਸ੍ਸਾ ਠਾਨੰ, ਤੰ ਵਿਕੋਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਤਤੋ ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ। ਏਕਾ ਅਮੂਲਿਕਾ ਲਤਾ ਹੋਤਿ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਵੇਠਕੋ ਵਿਯ ਵਨਪ੍ਪਗੁਮ੍ਬਦਣ੍ਡਕੇ ਵੇਠੇਤਿ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਯਮੇਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ। ਗੇਹਮੁਖਪਾਕਾਰਵੇਦਿਕਾਚੇਤਿਯਾਦੀਸੁ ਨੀਲਵਣ੍ਣੋ ਸੇਵਾਲੋ ਹੋਤਿ, ਯਾਵ ਦ੍ਵੇ ਤੀਣਿ ਪਤ੍ਤਾਨਿ ਨ ਸਞ੍ਜਾਯਨ੍ਤਿ ਤਾਵ ਅਗ੍ਗਬੀਜਸਙ੍ਗਹੰ ਗਚ੍ਛਤਿ । ਪਤ੍ਤੇਸੁ ਜਾਤੇਸੁ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਤ੍ਥੁ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਦਿਸੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਸੁਧਾਲੇਪਮ੍ਪਿ ਦਾਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਲਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਰਿਸ੍ਨੇਹਲੇਪੋ ਦਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਨਿਦਾਘਸਮਯੇ ਸੁਕ੍ਖਸੇਵਾਲੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤੰ ਸਮ੍ਮੁਞ੍ਜਨੀਆਦੀਹਿ ਘੰਸਿਤ੍ਵਾ ਅਪਨੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਾਨੀਯਘਟਾਦੀਨੰ ਬਹਿ ਸੇਵਾਲੋ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁ, ਅਨ੍ਤੋ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕੋ। ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਪੂਵਾਦੀਸੁ ਕਣ੍ਣਕਮ੍ਪਿ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਮੇਵ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ – ''ਸਚੇ ਗੇਰੁਕਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਾ ਭਿਤ੍ਤਿ ਕਣ੍ਣਕਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਚੋਲਕੰ ਤੇਮੇਤ੍ਵਾ ਪੀਲੇਤ੍ਵਾ ਪਮਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੬੬)।

ਪਾਸਾਣਜਾਤਿਪਾਸਾਣਦਦ੍ਦੁਸੇਵਾਲਸੇਲੇਯ੍ਯਕਾਦੀਨਿ ਅਹਰਿਤਵਣ੍ਣਾਨਿ ਅਪਤ੍ਤਕਾਨਿ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਕਾਨਿ। ਅਹਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕੰ ਯਾਵ ਮਕੁਲੰ ਹੋਤਿ, ਤਾਵ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁ। ਪੁਪ੍ਫਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕੰ। ਅਲ੍ਲਰੁਕ੍ਖਤੋ ਪਨ ਅਹਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਰੁਕ੍ਖਤ੍ਤਚੰ ਵਿਕੋਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ। ਰੁਕ੍ਖਪਪ੍ਪਟਿਕਾਯਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਯਾ ਪਨ ਇਨ੍ਦਸਾਲਕਕੁਧਾਦੀਨੰ ਪਪ੍ਪਟਿਕਾ ਰੁਕ੍ਖਤੋ ਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਨਿਯ੍ਯਾਸਮ੍ਪਿ ਰੁਕ੍ਖਤੋ ਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੰ ਸੁਕ੍ਖਰੁਕ੍ਖੇ ਵਾ ਲਗ੍ਗੰ ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਲ੍ਲਰੁਕ੍ਖਤੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਲਾਖਾਯਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਰੁਕ੍ਖੰ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਡੁਪਲਾਸੰ ਵਾ ਪਰਿਣਤਕਣਿਕਾਰਾਦਿਪੁਪ੍ਫੰ ਵਾ ਪਾਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ। ਹਤ੍ਥਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੇਨ ਮੁਦੁਕੇਸੁ ਇਨ੍ਦਸਾਲਨੁਹੀਖਨ੍ਧਾਦੀਸੁ ਵਾ ਤਤ੍ਥਜਾਤਕਤਾਲਪਣ੍ਣਾਦੀਸੁ ਵਾ ਅਕ੍ਖਰੰ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਸਾਮਣੇਰਾਨੰ ਪੁਪ੍ਫੰ ਓਚਿਨਨ੍ਤਾਨੰ ਸਾਖੰ ਓਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤੇਹਿ ਪਨ ਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਪਾਨੀਯੰ ਨ ਵਾਸੇਤਬ੍ਬੰ। ਪਾਨੀਯਵਾਸਤ੍ਥਿਕੇਨ ਸਾਮਣੇਰੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਓਚਿਨਾਪੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਫਲਸਾਖਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਖਾਦਿਤੁਕਾਮੇਨ ਨ ਓਨਾਮੇਤਬ੍ਬਾ। ਸਾਮਣੇਰੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਫਲੰ ਗਾਹਾਪੇਤਬ੍ਬੰ। ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਗਚ੍ਛੰ ਵਾ ਲਤੰ ਵਾ ਉਪ੍ਪਾਟੇਨ੍ਤੇਹਿ ਸਾਮਣੇਰੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਕਡ੍ਢਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤੇਸੰ ਪਨ ਉਸ੍ਸਾਹਜਨਨਤ੍ਥੰ ਅਨਾਕਡ੍ਢਨ੍ਤੇਨ ਕਡ੍ਢਨਾਕਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ਵਿਯ ਅਗ੍ਗੇ ਗਹੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯੇਸੰ ਰੁਕ੍ਖਾਨੰ ਸਾਖਾ ਰੁਹਤਿ, ਤੇਸੰ ਸਾਖੰ ਮਕ੍ਖਿਕਾਬੀਜਨਾਦੀਨੰ ਅਤ੍ਥਾਯ ਕਪ੍ਪਿਯੰ ਅਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤੰ ਤਚੇ ਵਾ ਪਤ੍ਤੇ ਵਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਨਖੇਨਪਿ ਵਿਲਿਖਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟੰ। ਅਲ੍ਲਸਿਙ੍ਗਿਵੇਰਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਸਚੇ ਪਨ ਕਪ੍ਪਿਯੰ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੀਤਲੇ ਪਦੇਸੇ ਠਪਿਤਸ੍ਸ ਮੂਲੰ ਸਞ੍ਜਾਯਤਿ, ਉਪਰਿਭਾਗੇ ਛਿਨ੍ਦਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਅਙ੍ਕੁਰੋ ਜਾਯਤਿ, ਹੇਟ੍ਠਾਭਾਗੇ ਛਿਨ੍ਦਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਮੂਲੇ ਚ ਨੀਲਙ੍ਕੁਰੇ ਚ ਜਾਤੇ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਛਿਨ੍ਦਤਿ ਵਾ ਛੇਦਾਪੇਤਿ ਵਾਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਸਮ੍ਮੁਞ੍ਜਨੀਸਲਾਕਾਯਪਿ ਤਿਣਾਨਿ ਛਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਭੂਮਿੰ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਸਯੰ ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਛੇਦਾਪੇਤਿ। **ਭਿਨ੍ਦਤਿ ਵਾ ਭੇਦਾਪੇਤਿ** ਵਾਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋਪਿ ਛਿਜ੍ਜਨਕੰ ਛਿਜ੍ਜਤੁ, ਭਿਜ੍ਜਨਕੰ ਭਿਜ੍ਜਤੁ, ਚਙ੍ਕਮਿਤਟ੍ਠਾਨੰ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਪਾਦੇਹਿ ਅਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਤਿਣਵਲ੍ਲਿਆਦੀਨਿ ਸਯੰ ਵਾ ਭਿਨ੍ਦਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਭੇਦਾਪੇਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਹਿ ਤਿਣੰ ਵਾ ਲਤੰ ਵਾ ਗਣ੍ਠਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, ਗਣ੍ਠਿਪਿ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਤਾਲਰੁਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਪਨ ਚੋਰਾਨੰ ਅਨਾਰੁਹਨਤ੍ਥਾਯ ਦਾਰੁਮਕ੍ਕਟਕੰ ਆਕੋਟੇਨ੍ਤਿ, ਕਣ੍ਟਕੇ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਏਵੰ ਕਾਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਦਾਰੁਮਕ੍ਕਟਕੋ ਰੁਕ੍ਖੇ ਅਲ੍ਲੀਨਮਤ੍ਤੋਵ ਹੋਤਿ, ਰੁਕ੍ਖੰ ਨ ਪੀਲੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਰੁਕ੍ਖੰ ਛਿਨ੍ਦ, ਲਤੰ ਛਿਨ੍ਦ, ਕਨ੍ਦੰ ਵਾ ਮੂਲੰ ਵਾ ਉਪ੍ਪਾਟੇਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਨਿਯਾਮਿਤਤ੍ਤਾ। ਨਿਯਾਮੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ''ਇਮੰ ਰੁਕ੍ਖੰ ਛਿਨ੍ਦਾ''ਤਿਆਦਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਨਾਮੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾਪਿ

‘‘ਅਮ੍ਬਰੁਕ੍ਖਂ ਚਤੁਰਸ੍ਸਵਲ੍ਲਿਂ ਆਲੁਵਕਨ੍ਦਂ ਮੁਞ੍ਜਤਿਣਂ ਅਸੁਕਰੁਕ੍ਖਚ੍ਛਲ੍ਲਿਂ ਛਿਨ੍ਦ ਭਿਨ੍ਦ ਉਪ੍ਪਾਟੇਹੀ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨਮ੍ਪਿ ਅਨਿਯਾਮਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ‘‘ਇਮਂ ਅਮ੍ਬਰੁਕ੍ਖ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨਮੇਵ ਹਿ ਨਿਯਾਮਿਤਂ ਨਾਮ, ਤਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਪਚਤਿ ਵਾ **ਪਚਾਪੇਤਿ** ਵਾਤਿ ਅਨੁਮਸੋ ਪਤ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਪਚਿਤੁਕਾਮੋ ਤਿਣਾਦੀਨਂ ਉਪਰਿ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਅਗ੍ਗਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਯਂ ਵਾ ਪਚਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਪਚਾਪੇਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਪਥਵੀਖਣਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਨਿਯਾਮੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ‘‘ਮੁਗ੍ਗੇ ਪਚ, ਮਾਸੇ ਪਚਾ’’ਤਿਆਦਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ‘‘ਇਮੇ ਮੁਗ੍ਗੇ ਪਚ, ਇਮੇ ਮਾਸੇ ਪਚਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਇਮਂ ਜਾਨਾਤਿਆਦੀਸੁ ‘‘ਇਮਂ ਮੂਲਭੇਸਜ੍ਜਂ ਜਾਨ, ਇਮਂ ਮੂਲਂ ਵਾ ਪਣ੍ਣਂ ਵਾ ਦੇਹਿ, ਇਮਂ ਰੁਕ੍ਖਂ ਵਾ ਲਤਂ ਵਾ ਆਹਰ, ਇਮਿਨਾ ਪੁਪ੍ਫੇਨ ਵਾ ਫਲੇਨ ਵਾ ਪਣ੍ਣੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ, ਇਮਂ ਰੁਕ੍ਖਂ ਵਾ ਲਤਂ ਵਾ ਫਲਂ ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਰੋਹੀ’’ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਭੂਤਗਾਮਪਰਿਮੋਚਨਂ ਕਤਂ ਹੋਤਿ। ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੇਨ ਪਨ ਬੀਜਗਾਮਪਰਿਮੋਚਨਤ੍ਥਂ ਪੁਨ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬਂ।

ਕਪ੍ਪਿਯਕਰਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਇਮਿਨਾ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ – ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਮਣਕਪ੍ਪੇਹਿ ਫਲਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਅਗ੍ਗਿਪਰਿਜਿਤਂ ਸਤ੍ਥਪਰਿਜਿਤਂ ਨਖਪਰਿਜਿਤਂ ਅਬੀਜਂ ਨਿਬ੍ਬਟ੍ਟਬੀਜਮੇਵ ਪਞ੍ਚਮ’’ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਅਗ੍ਗਿਪਰਿਜਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਪਰਿਜਿਤਂ ਅਧਿਭੂਤਂ ਦਡ੍ਢਂ ਫੁਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਸਤ੍ਥਪਰਿਜਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਥੇਨ ਪਰਿਜਿਤਂ ਅਧਿਭੂਤਂ ਛਿਨ੍ਨਂ ਵਿਦ੍ਧਂ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਨਖਪਰਿਜਿਤੇ। ਅਬੀਜਨਿਬ੍ਬਟ੍ਟਬੀਜਾਨਿ ਸਯਮੇਵ ਕਪ੍ਪਿਯਾਨਿ। ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਕਟ੍ਠਗ੍ਗਿਗੋਮਯਗ੍ਗਿਆਦੀਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਅਨੁਮਸੋ ਲੋਹਖਣ੍ਡੇਨਪਿ ਆਦਿਤ੍ਤੇਨ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਏਕਦੇਸੇ ਫੁਸਨ੍ਤੇਨ ‘‘ਕਪ੍ਪਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾਵ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਸਤ੍ਥੇਨ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਲੋਹਮਯਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਨੁਮਸੋ ਸੂਚਿਨਖਚ੍ਛੇਦਨਾਨਮ੍ਪਿ ਤੁਣ੍ਡੇਨ ਵਾ ਧਾਰਾਯ ਵਾ ਛੇਦਂ ਵਾ ਵੇਧਂ ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ‘‘ਕਪ੍ਪਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾਵ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਨਖੇਨ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਪੂਤਿਨਖੇਨ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਨ ਸੀਹਬ੍ਯਗ੍ਘਦੀਪਿਮਕ੍ਕਟਾਦੀਨਂ ਸਕੁਨ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਨਖਾ ਤਿਖਿਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਹਿ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਅਸ੍ਸਮਹਿਂਸਸੂਕਰਮਿਗਗੋਰੂਪਾਦੀਨਂ ਖੁਰਾ ਅਤਿਖਿਣਾ, ਤੇਹਿ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਕਤਮ੍ਪਿ ਅਕਤਂ ਹੋਤਿ। ਹਤ੍ਥਿਨਖਾ ਪਨ ਖੁਰਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਹਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯੇਹਿ ਪਨ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤੇਹਿ ਤਤ੍ਥਜਾਤਕੇਹਿਪਿ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਕੇਹਿਪਿ ਛੇਦਂ ਵਾ ਵੇਧਂ ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ‘‘ਕਪ੍ਪਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾਵ ਕਾਤਬ੍ਬਂ।

ਤਤ੍ਥ ਸਚੇਪਿ ਬੀਜਾਨਂ ਪਬ੍ਬਤਮਤ੍ਤੋ ਰਾਸਿ ਰੁਕ੍ਖਸਹਸ੍ਸਂ ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਾਬਦ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਛੂਨਂ ਵਾ ਮਹਾਭਾਰੋ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਬੀਜੇ ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਸਾਖਾਯ ਵਾ ਉਚ੍ਛੁਮ੍ਹਿ ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯੇ ਕਤੇ ਸਬ੍ਬਂ ਕਤਂ ਹੋਤਿ। ਉਚ੍ਛੂ ਚ ਦਾਰੂਨਿ ਚ ਏਕਤੋ ਬਦ੍ਧਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਉਚ੍ਛੁਂ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਦਾਰੁਂ ਵਿਜ੍ਝਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ਸਚੇ ਪਨ ਯਾਯ ਰਜ੍ਜੁਯਾ ਵਾ ਵਲ੍ਲਿਯਾ ਵਾ ਬਦ੍ਧਾਨਿ, ਤਂ ਵਿਜ੍ਝਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਉਚ੍ਛੁਖਣ੍ਡਾਨਂ ਪਚ੍ਛਿਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਆਹਰਨ੍ਤਿ, ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਖਣ੍ਡੇ ਕਪ੍ਪਿਯੇ ਕਤੇ ਸਬ੍ਬਂ ਕਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਮਰਿਚਪਕ੍ਕਾਦੀਹਿ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤਂ ਆਹਰਨ੍ਤਿ, ‘‘ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਰੋਹੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਚੇਪਿ ਭਤ੍ਤਸਿਤ੍ਥੇ ਵਿਜ੍ਝਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ਤਿਲਤਣ੍ਡੁਲਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਯਾਗੁਯਾ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਿ ਪਨ ਏਕਾਬਦ੍ਧਾਨਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਏਕਮੇਕਂ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਕਪਿਤ੍ਥਫਲਾਦੀਨਂ ਅਨ੍ਤੋ ਮਿਞ੍ਜਂ ਕਟਾਹਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਚਰਤਿ, ਭਿਨ੍ਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਰਾਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਕਾਬਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ, ਕਟਾਹੇਪਿ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਾਤਿ ਪਾਸਾਣਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਵਾ ਪਵਟ੍ਟੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਾਖਂ ਵਾ ਕਡ੍ਢਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਰਦਣ੍ਡੇਨ ਵਾ ਭੂਮਿਂ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਿਣਾਨਿ ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਤੇਨ ਛਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਏਵਂ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਛਿਨ੍ਨਾਨਿ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

ਅਸਤਿਯਾਤਿ ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤੋ ਕੇਨਚਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਪਾਦਙ੍ਗੁਟ੍ਠਕੇਨ ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਤਿਣਂ ਵਾ ਲਤਂ ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਏਵਂ ਅਸਤਿਯਾ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤ੍ਥਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਬੀਜਗਾਮੋਤਿ ਵਾ ਭੂਤਗਾਮੋਤਿ ਵਾ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਛਿਨ੍ਦਾਮੀਤਿਪਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਕੇਵਲਂ ਵਤਿਯਾ ਵਾ ਪਲਾਲਪੁਞ੍ਜੇ ਵਾ ਨਿਖਾਦਨਂ ਵਾ ਖਣਿਤ੍ਤਿਂ ਵਾ ਕੁਦਾਲਂ ਵਾ ਸਙ੍ਗੋਪਨਤ੍ਥਾਯ ਠਪੇਤਿ, ਡਯ੍ਹਮਾਨਹਤ੍ਥੋ ਵਾ ਅਗ੍ਗਿਂ ਪਾਤੇਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਚੇ ਤਿਣਾਨਿ ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਵਾ ਡਯ੍ਹਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹਪਾਰਾਜਿਕਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਪਨ ਸਬ੍ਬਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ‘‘ਸਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਰੁਕ੍ਖੇਨ ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟੋ ਹੋਤਿ, ਓਪਾਤੇ ਵਾ ਪਤਿਤੋ ਸਕ੍ਕਾ ਚ ਹੋਤਿ ਰੁਕ੍ਖਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਭੂਮਿਂ ਵਾ ਖਣਿਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤੁਂ, ਜੀਵਿਤਹੇਤੁਪਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਅਞ੍ਞੇਨ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਭੂਮਿਂ ਵਾ ਖਣਿਤ੍ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਂ ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਲ੍ਲਰੁਕ੍ਖਤੋ ਵਾ ਦਣ੍ਡਕਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਰੁਕ੍ਖਂ ਪਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਾਮੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ – ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਵਡਾਹੇ ਡਯ੍ਹਮਾਨੇ ਪਟਗ੍ਗਿਂ ਦਾਤੁਂ, ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਕਾਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲਵ॰ ੨੮੩) ਇਦਂ ਪਨ ਏਕਮੇਵ ਸੁਤ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਸਚੇ ਏਤਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮਂ ‘‘ਅਤ੍ਤਨੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਇਦਂ ਨਾਨਾਕਰਣਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਲਦ੍ਧੁਂ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਕਰੋਨ੍ਤੋ

ਅੱਤੁਸਿਨੇਹੇਨ ਅਕੁਸਲਚਿੱਤੇਨੇਵ ਕਰੋਤਿ, ਪਰੋ ਪਨ ਕਾਰੁਞ੍ਞੇਨ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਾਪੱਤੀਤਿ ਚੇ। ਏਤਮ੍ਪਿ ਅਕਾਰਣੰ। ਕੁਸਲਚਿੱਤੇਨਾਪਿ ਹਿ ਇਮੰ ਆਪੱਤਿੰ ਆਪਜੱਜਤਿ। ਸਬ੍ਬਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਪਨ ਵੁੱਤੱਤਾ ਨ ਸੱਕਾ ਪਟਿਸੇਧੇਤੁੰ। ਗਵੇਸਿਤਬ੍ਬਾ ਏੱਥ ਯੁੱਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾਨੰ ਵਾ ਸੱਦ੍ਧਾਯ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਸੇਸੰ ਉੱਤਾਨਮੇਵ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ – ਕਾਯਚਿੱਤਤੋ ਵਾਚਾਚਿੱਤਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿੱਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ। ਕਿਰਿਯੰ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਸਚਿੱਤਕੰ, ਪਣ੍ਣੱਤਿਵੱਜੰ, ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ, ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ, ਤਿਚਿੱਤੰ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਭੂਤਗਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਪਠਮੰ।

੨. ਅਞ੍ਞਵਾਦਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੪. ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਅਨਾਚਾਰੰ ਆਚਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਕਾਤਬ੍ਬੰ ਕਤ੍ਵਾ; ਕਾਯਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਆਪੱਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ। **ਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞੰ ਪਟਿਚਰਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਚਨੇਨ ਅਞ੍ਞੰ ਵਚਨੰ ਪਟਿਚਰਤਿ ਪਟਿੱਚ੍ਛਾਦੇਤਿ ਅਜ੍ਝੋੱਥਰਤਿ; ਇਦਾਨਿ ਤੰ ਪਟਿਚਰਣਵਿਧਿੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਕੋ ਆਪਨ੍ਨੋ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਵਚਨਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ – ਸੋ ਕਿਰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਆਵੁਸੋ, ਆਪੱਤਿੰ ਆਪਨ੍ਨੋਸੀ''ਤਿ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਆਪੱਤਿਯਾ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਿਯਮਾਨੋ ''ਕੋ ਆਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ''ਤਤੋ ਤ੍ਵ''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੇ ''ਅਹੰ ਕਿੰ ਆਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਅਥ ''ਪਾਚਿੱਤਿਯੰ ਵਾ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਵਾ''ਤਿ ਵੁੱਤੇ ਵੱਥੁੰ ਪੁੱਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ''ਅਹੰ ਕਿਸ੍ਮਿੰ ਆਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਤਤੋ ''ਅਸੁਕਸ੍ਮਿੰ ਨਾਮ ਵੱਥੁਸ੍ਮਿ''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੇ ''ਅਹੰ ਕਥੰ ਆਪਨ੍ਨੋ, ਕਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਆਪਨ੍ਨੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਪੁੱਚ੍ਛਤਿ। ਅਥ ''ਇਦੰ ਨਾਮ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਆਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਵੁੱਤੇ ''ਕੰ ਭਣਥਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਤਤੋ ''ਤੰ ਭਣਾਮਾ''ਤਿ ਵੁੱਤੇ ''ਕਿੰ ਭਣਥਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ।

ਅਪਿਚੇੱਥ ਅਯੰ ਪਾਲ਼ਿਮੁੱਤਕੋਪਿ ਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞੰ ਪਟਿਚਰਣਵਿਧਿ – ਭਿਕ੍ਖੁਹਿ ''ਤਵ ਸਿਪਾਟਿਕਾਯ ਕਹਾਪਣੋ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਕਿਸ੍ਸੇਤਮਸਾਰੁਪ੍ਪੰ ਕਰੋਸੀ''ਤਿ ਵੁੱਤੇ ''ਸੁਦਿਟ੍ਠੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨ ਪਨੇਸੋ ਕਹਾਪਣੋ; ਤਿਪੁਮਣ੍ਡਲੰ ਏਤ''ਨ੍ਤਿ ਭਣਨ੍ਤੋ ਵਾ ''ਤ੍ਵੰ ਸੁਰੰ ਪਿਵਨ੍ਤੋ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਕਿਸ੍ਸੇਵੰ ਕਰੋਸੀ''ਤਿ ਵੁੱਤੇ ''ਸੁਦਿਟ੍ਠੋ , ਭਨ੍ਤੇ, ਨ ਪਨੇਸਾ ਸੁਰਾ, ਭੇਸੱਜੱਥਾਯ ਸਮ੍ਪਾਦਿਤੰ ਅਰਿਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਭਣਨ੍ਤੋ ਵਾ ''ਤ੍ਵੰ ਪਟਿੱਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਆਸਨੇ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸੱਦ੍ਧਿੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਕਿਸ੍ਸੇਤਮਸਾਰੁਪ੍ਪੰ ਕਰੋਸੀ''ਤਿ ਵੁੱਤੇ ''ਯੇਨ ਦਿਟ੍ਠੰ ਸੁਦਿਟ੍ਠੰ, ਵਿਞ੍ਞੂ ਪਨੇੱਥ ਦੁਤਿਯੋ ਅੱਥਿ, ਸੋ ਕਿਸ੍ਸ ਨ ਦਿਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਭਣਨ੍ਤੋ ਵਾ, ''ਈਦਿਸੰ ਤਯਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦਿਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ''ਨ ਸੁਣਾਮੀ''ਤਿ ਸੋਤਮੁਪਨੇਨ੍ਤੋ ਵਾ, ਸੋਤਦ੍ਵਾਰੇ ਪੁੱਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨੰ ਚਕ੍ਖੁੰ ਉਪਨੇਨ੍ਤੋ ਵਾ, ਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞੰ ਪਟਿਚਰਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਞ੍ਞਵਾਦਕੰ ਰੋਪੇਤੂ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਵਾਦਕੰ ਆਰੋਪੇਤੁ; ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤੂਤਿ ਅੱਥੋ। **ਵਿਹੇਸਕੰ ਰੋਪੇਤੂ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

੯੮. **ਅਞ੍ਞਵਾਦਕੇ ਵਿਹੇਸਕੇ ਪਾਚਿੱਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਏੱਥ ਅਞ੍ਞੰ ਵਦਤੀਤਿ ਅਞ੍ਞਵਾਦਕੰ; ਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞੰ ਪਟਿਚਰਣਸ੍ਸੇਤੰ ਨਾਮੰ। ਵਿਹੇਸੇਤੀਤਿ ਵਿਹੇਸਕੰ; ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਸ੍ਸੇਤੰ ਨਾਮੰ, ਤਸ੍ਮਿੰ **ਅਞ੍ਞਵਾਦਕੇ ਵਿਹੇਸਕੇ**। **ਪਾਚਿੱਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਵੱਥੁਦ੍ਵਯੇ ਪਾਚਿੱਤਿਯਦ੍ਵਯੰ ਵੁੱਤੰ।

੧੦੦. **ਅਰੋਪਿਤੇ ਅਞ੍ਞਵਾਦਕੇ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਅਨਾਰੋਪਿਤੇ ਅਞ੍ਞਵਾਦਕੇ। **ਅਰੋਪਿਤੇ ਵਿਹੇਸਕੇ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

੧੦੧. **ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਯੰ ਤੰ ਅਞ੍ਞਵਾਦਕਵਿਹੇਸਕਰੋਪਨਕਮ੍ਮੰ ਕਤੰ, ਤਞ੍ਚੇ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੰ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਸ੍ਮਿੰ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀ ਅਞ੍ਞਵਾਦਕਞ੍ਚ ਵਿਹੇਸਕਞ੍ਚ ਕਰੋਤਿ, ਅਥਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਞ੍ਞਵਾਦਕੇ ਚ ਵਿਹੇਸਕੇ ਚ ਆਪੱਤਿ ਪਾਚਿੱਤਿਯਸ੍ਸਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅੱਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੧੦੨. **ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਪੁੱਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਆਪੱਤਿੰ ਵਾ ਆਪਨ੍ਨਭਾਵੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋਯੇਵ ''ਕਿੰ ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਣਥ, ਅਹੰ ਨ ਜਾਨਾਮੀ''ਤਿ ਪੁੱਚ੍ਛਤਿ। **ਗਿਲਾਨੋ ਵਾ ਨ ਕਥੇਤੀ**ਤਿ ਮੁਖੇ ਤਾਦਿਸੋ ਬ੍ਯਾਧਿ ਹੋਤਿ, ਯੇਨ ਕਥੇਤੁੰ ਨ ਸੱਕੋਤਿ। **ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਨੰ ਵਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਕਥਿਤੇ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਨੰ ਵਾ ਕਲਹੋ ਵਾ ਵਿਵਾਦੋ ਵਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਮਾ ਅਹੋਸੀਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਨ ਕਥੇਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅੱਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸੰ ਉੱਤਾਨਮੇਵਾਤਿ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ – ਕਾਯਚਿੱਤਤੋ ਵਾਚਾਚਿੱਤਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿੱਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਸਿਯਾ ਕਿਰਿਯੰ , ਸਿਯਾ ਅਕਿਰਿਯੰ, ਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞੰ ਪਟਿਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਕਿਰਿਯੰ ਹੋਤਿ, ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ ਵਿਹੇਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਕਿਰਿਯੰ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਸਚਿੱਤਕੰ, ਲੋਕਵੱਜੰ, ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ, ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ, ਅਕੁਸਲਚਿੱਤੰ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਅਞ੍ਞਵਾਦਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਦੁਤਿਯਂ।

੩. ਉਜ੍ਝਾਪਨਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੩. ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਦਬ੍ਬਂ ਮਲ੍ਲਪੁਤ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਜ੍ਝਾਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ''ਛਨ੍ਦਾਯ ਦਬ੍ਬੋ ਮਲ੍ਲਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਨ੍ਤਾ ਤਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਵਜਾਨਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਅਵਞ੍ਞਾਯ ਓਲੋਕਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਲਾਮਕਤੋ ਵਾ ਚਿਨ੍ਤਾਪੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਲਕ੍ਖਣਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਓਜ੍ਝਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਅਯਮੇਵਤ੍ਥੋ । **ਛਨ੍ਦਾਯਾ**ਤਿ ਛਨ੍ਦੇਨ ਪਕ੍ਖਪਾਤੇਨ; ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਸਮ੍ਭਤ੍ਤਾਨਂ ਪਣੀਤਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਖਿਯ੍ਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ''ਛਨ੍ਦਾਯ ਦਬ੍ਬੋ ਮਲ੍ਲਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਨ੍ਤਾ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤਿ।

੧੦੫. **ਉਜ੍ਝਾਪਨਕੇ ਖਿਯ੍ਯਨਕੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੇਨ ਵਚਨੇਨ ਉਜ੍ਝਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਉਜ੍ਝਾਪਨਕਂ। ਯੇਨ ਚ ਖਿਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਤਂ ਖਿਯ੍ਯਨਕਂ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਉਜ੍ਝਾਪਨਕੇ ਖਿਯ੍ਯਨਕੇ। **ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਦ੍ਵਯੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਦ੍ਵਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੦੬. **ਉਜ੍ਝਾਪਨਕਂ ਨਾਮ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਮ੍ਮਤਂ ਸੇਨਾਸਨਪਞ੍ਞਾਪਕਂ ਵਾ…ਪੇ॰… ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਕਂ** ਵਾਤਿ ਏਤੇਸਂ ਪਦਾਨਂ "**ਮਙ੍ਕੁਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ**"ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਅਵਣ੍ਣਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਅਯਸਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ**ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਪਨ ਵਸੇਨ **ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਵਿਭਤ੍ਤਿਵਿਪਰਿਣਾਮੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। **ਉਜ੍ਝਾਪੇਤਿ ਵਾ ਖਿਯ੍ਯਤਿ ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ''ਖਿਯ੍ਯਨਕਂ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਮਾਤਿਕਾਪਦਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾਪਿ ''ਉਜ੍ਝਾਪਨਕਂ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪਦਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਵਿਭਙ੍ਗੋਯੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ, ਅਞ੍ਞਵਾਦਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞੋ ਵਿਸੇਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਵਿਸੁਂ ਅਨੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਅਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਗਮਨਮੇਵ ਏਕਤੋ ਕਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਯਂ ਤਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਤਿਕਮ੍ਮਂ ਕਤਂ ਤਞ੍ਚੇ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਂ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀ ਉਜ੍ਝਾਪਨਕਞ੍ਚ ਖਿਯ੍ਯਨਕਞ੍ਚ ਕਰੋਤਿ, ਅਥਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਉਜ੍ਝਾਪਨਕੇ ਚ ਖਿਯ੍ਯਨਕੇ ਚ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਉਜ੍ਝਾਪੇਤਿ ਵਾ ਖਿਯ੍ਯਤਿ ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਮ੍ਮਤਂ ਅਞ੍ਞਂ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਉਜ੍ਝਾਪੇਤਿ ਅਵਜਾਨਾਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਤਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਖਿਯ੍ਯਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਘੇਨ ਅਸਮ੍ਮਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਅਸਮ੍ਮਤਂ ਕੇਵਲਂ ''ਤਵੇਸੋ ਭਾਰੋ''ਤਿ ਸਙ੍ਘੇਨ ਆਰੋਪਿਤਭਾਰਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਂ ਵਾ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਸਯਮੇਵ ਤਂ ਭਾਰਂ ਵਹਨ੍ਤਂ, ਯਤ੍ਰ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਵਾ ਤਾਦਿਸਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਮ੍ਮਤਂ ਵਾ ਅਸਮ੍ਮਤਂ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਤੇਰਸ ਸਮ੍ਮੁਤਿਯੋ ਦਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲੇ ਲਦ੍ਧਸਮ੍ਮੁਤਿਕੋ ਪਚ੍ਛਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵੇ ਠਿਤੋ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਮ੍ਮਤਂ ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਬਯ੍ਯਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਕੇਵਲਂ ਸਙ੍ਘੇਨ ਵਾ ਸਮ੍ਮਤੇਨ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ''ਤ੍ਵਂ ਇਦਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਭਾਰੋ ਕਤੋ, ਤਾਦਿਸਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਅਸਮ੍ਮਤਂ ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਉਜ੍ਝਾਪਨਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਤਤਿਯਂ।

੪. ਪਠਮਸੇਨਾਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੮. ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਹੇਮਨ੍ਤਿਕੇ ਕਾਲੇ**ਤਿ ਹੇਮਨ੍ਤਕਾਲੇ ਹਿਮਪਾਤਸਮਯੇ। **ਕਾਯਂ ਓਤਾਪੇਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦੀਸੁ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਬਾਲਾਤਪੇਨ ਕਾਯਂ ਓਤਾਪੇਨ੍ਤਾ। **ਕਾਲੇ ਆਰੋਚਿਤੇ**ਤਿ ਯਾਗੁਭਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਕਾਲੇ ਆਰੋਚਿਤੇ। **ਓਵਟ੍ਟਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਹਿਮਵਸ੍ਸੇਨ ਓਵਟ੍ਟਂ ਤਿਨ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੧੧੦. **ਅਵਸ੍ਸਿਕਸਙ੍ਕੇਤੇ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਿਕਵਸ੍ਸਾਨਮਾਸਾਤਿ ਏਵਂ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਹੇਮਨ੍ਤਿਕੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚ ਗਿਮ੍ਹਿਕੇ ਅਟ੍ਠ ਮਾਸੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਣ੍ਡਪੇ** ਵਾਤਿ ਸਾਖਾਮਣ੍ਡਪੇ ਵਾ ਪਦਰਮਣ੍ਡਪੇ ਵਾ। **ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ** ਵਾਤਿ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ। **ਯਤ੍ਥ ਕਾਕਾ ਵਾ ਕੁਲਲਾ ਵਾ ਨ ਊਹਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਧੁਵਨਿਵਾਸੇਨ ਕੁਲਾਵਕੇ ਕਤ੍ਵਾ ਵਸਮਾਨਾ ਏਤੇ ਕਾਕਕੁਲਲਾ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇ ਵਾ ਸਕੁਨ੍ਤਾ ਤਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਨ ਊਹਦਨ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸੇ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਤ੍ਥ ਗੋਚਰਪ੍ਪਸੁਤਾ ਸਕੁਨ੍ਤਾ ਵਿਸ੍ਸਮਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਮੂਲੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ

ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਧੁਵਨਿਵਾਸੇਨ ਕੁਲਾਵਕੇ ਕਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਮੂਲੇ ਨ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਅਟ੍ਠ ਮਾਸੇ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਯੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਨ ਵਸ੍ਸਤਿ, ਤੇਸੁਪਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ''ਅਵਸ੍ਸਿਕਸਙ੍ਕੇਤੇ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਯਤ੍ਥ ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਦੇਵੋ ਵਸ੍ਸਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਹੇਮਨ੍ਤੇਪਿ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਗਿਮ੍ਹੇ ਪਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਿਗਤਵਲਾਹਕਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਂ ਨਭਂ ਹੋਤਿ, ਏਵਰੂਪੇ ਕਾਲੇ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਮਞ੍ਚਪੀਠਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਿਕੇਨਾਪਿ ਵਤ੍ਤਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਸਚੇ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਮਞ੍ਚਕੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਯਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਨ ਵੇਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਵਾਕੇਨ ਵਾ ਵੀਤਮਞ੍ਚਕੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਸਤਿ ਪੁਰਾਣਮਞ੍ਚਕੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਅਸਤਿ ਨਵਵਾਯਿਮੋ ਵਾ ਓਨਦ੍ਧਕੋ ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚ ਪਨ ''ਅਹਂ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਰੁਕ੍ਖਮੂਲਿਕੋ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਅਬ੍ਭੋਕਾਸਿਕੋ''ਤਿ ਚੀਵਰਕੁਟਿਮ੍ਪਿ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਸਮਯੇ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਵਾ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਚਤੁਗ੍ਗੁਣੇਨਪਿ ਚੀਵਰੇਨ ਕਤਕੁਟਿ ਅਤੇਮੇਨ੍ਤਂ ਰਕ੍ਖਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਸਤ੍ਤਾਹਵਦ੍ਦਲਿਕਾਦੀਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕਾਯਾਨੁਗਤਿਕਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਅਰਞ੍ਞੇ ਪਣ੍ਣਕੁਟੀਸੁ ਵਸਨ੍ਤਾਨਂ ਸੀਲਸਮ੍ਪਦਾਯ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨਵਂ ਮਞ੍ਚਪੀਠਂ ਦੇਨ੍ਤਿ ''ਸਙ੍ਘਿਕਪਰਿਭੋਗੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾ''ਤਿ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਹਿ ਸਾਮਨ੍ਤਵਿਹਾਰੇ ਸਭਾਗਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਸਭਾਗਾਨਂ ਅਭਾਵੇ ਅਨੋਵਸ੍ਸਕੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਅਨੋਵਸ੍ਸਕੇ ਅਸਤਿ ਰੁਕ੍ਖੇ ਲਗ੍ਗੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣੇ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭੋਜਨਸਾਲਙ੍ਗਣਂ ਵਾ ਉਪੋਸਥਾਗਾਰਙ੍ਗਣਂ ਵਾ ਪਰਿਵੇਣਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨਅਗ੍ਗਿਸਾਲਾਦੀਸੁ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੀਮਾਲ਼ਕੇਯੇਵ ਠਪੇਤਬ੍ਬਾ। ਉਪੋਸਥਾਗਾਰਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਾਨਿ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਮਗ੍ਗਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨ੍ਤੋਵ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਸਾਲਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਠਪੇਤਬ੍ਬਾ। ਸਚੇ ਨਤ੍ਥਿ, ਵਲਾਹਕਾਨਂ ਅਨੁਟ੍ਠਿਤਭਾਵੇ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ''ਯਾਵਾਹਂ ਗਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਾਮਿ, ਤਾਵ ਨ ਵਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਪਚ੍ਚਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਪਾਕਤਿਕਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਤਬ੍ਬਾ। ਸਚੇ ਵਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਠਪੇਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਤਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰੇਵ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੀ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਠਾਨਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰੇਵ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਆਸਨਸਾਲਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨ੍ਤੇਨ ਵਤ੍ਤਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਵਤ੍ਤਂ – ਮਜ੍ਝਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਾਦਟ੍ਠਾਨਾਭਿਮੁਖਾ ਵਾਲਿਕਾ ਹਰਿਤਬ੍ਬਾ। ਕਚਵਰਂ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਛਡ੍ਡੇਤਬ੍ਬਂ।

੧੧੧. ਮਸਾਰਕੋਤਿ ਮਞ੍ਚਪਾਦੇ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਅਟਨਿਯੋ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤੋ। **ਬੁਨ੍ਦਿਕਾਬਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਅਟਨੀਹਿ ਮਞ੍ਚਪਾਦੇ ਡਂਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਕਤੋ। **ਕੁਲ਼ੀਰਪਾਦਕੋ**ਤਿ ਅਸ੍ਸਮੇਣ੍ਡਕਾਦੀਨਂ ਪਾਦਸਦਿਸੇਹਿ ਪਾਦੇਹਿ ਕਤੋ। ਯੋ ਵਾ ਪਨ ਕੋਚਿ ਵਙ੍ਕਪਾਦਕੋ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਕੁਲ਼ੀਰਪਾਦਕੋ। **ਆਹਚ੍ਚਪਾਦਕੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਪਨ ''ਆਹਚ੍ਚਪਾਦਕੋ ਨਾਮ ਮਞ੍ਚੋ ਅਙ੍ਗੇ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਕਤੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਰਤੋ ਪਾਲ਼ਿਯਂਯੇਵ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਟਨਿਯੋ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਾਦਸਿਖਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਆਣਿਂ ਦਤ੍ਵਾ ਕਤਮਞ੍ਚੋ ''ਆਹਚ੍ਚਪਾਦਕੋ''ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਪੀਠੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਅਨ੍ਤੋ ਸਂਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਚ ਉਪਰਿ ਚ ਵਿਤ੍ਥਤਂ ਮਜ੍ਝੇ ਸਙ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਪਣਵਸਣ੍ਠਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਕਿਰ ਮਜ੍ਝੇ ਸੀਹਬ੍ਯਗ੍ਘਚਮ੍ਮਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਅਕਪ੍ਪਿਯਚਮ੍ਮਂ ਨਾਮੇਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥਿ। ਸੇਨਾਸਨਞ੍ਹਿ ਸੋਵਣ੍ਣਮਯਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਮਹਗ੍ਘਂ ਹੋਤਿ। **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸਨ੍ਥਰਾਪੇਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਲਿਬੋਧੋ**ਤਿ ਯੇਨ ਸਨ੍ਥਰਾਪਿਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਪਲਿਬੋਧੋ। **ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਥਾਮਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ।

ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – ਥੇਰੋ ਭੋਜਨਸਾਲਾਯਂ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਹਰਂ ਆਣਾਪੇਤਿ ''ਗਚ੍ਛ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇ ਮਞ੍ਚਪੀਠਂ ਪਞ੍ਞਪੇਹੀ''ਤਿ। ਸੋ ਤਥਾ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ। ਥੇਰੋ ਯਥਾਰੁਚਿਂ ਵਿਚਰਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਥਵਿਕਂ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਵਾ ਠਪੇਤਿ, ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਲਿਬੋਧੋ। ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨੇਵ ਉਦ੍ਧਰਤਿ, ਨ ਉਦ੍ਧਰਾਪੇਤਿ, ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਥੇਰੋ ਤਤ੍ਥ ਥਵਿਕਂ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਵਾ ਅਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋਵ ਦਹਰਂ ''ਗਚ੍ਛ ਤ੍ਵ''ਨ੍ਤਿ ਭਣਤਿ, ਤੇਨ ''ਇਦਂ ਭਨ੍ਤੇ ਮਞ੍ਚਪੀਠ''ਨ੍ਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਥੇਰੋ ਵਤ੍ਤਂ ਜਾਨਾਤਿ ''ਤ੍ਵਂ ਗਚ੍ਛ, ਅਹਂ ਪਾਕਤਿਕਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਬਾਲੋ ਹੋਤਿ ਅਨੁਗ੍ਗਹਿਤਵਤ੍ਤੋ ''ਗਚ੍ਛ, ਮਾ ਇਧ ਤਿਟ੍ਠ, ਨੇਵ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਨ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਦੇਮੀ''ਤਿ ਦਹਰਂ ਤਜ੍ਜੇਤਿਯੇਵ। ਦਹਰੇਨ ''ਭਨ੍ਤੇ ਸੁਖਂ ਸਯਥਾ''ਤਿ ਕਪ੍ਪਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਤੇ ਥੇਰਸ੍ਸੇਵ ਪਲਿਬੋਧੋ। ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਚਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਥ ਪਨ ਆਣਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਦਹਰੋ ''ਮਯ੍ਹਂ ਭਨ੍ਤੇ ਭਣ੍ਡਕਧੋਵਨਾਦਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਰਣੀਯਂ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਥੇਰੋ ਚ ਨਂ ''ਤ੍ਵਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਾਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਭੋਜਨਸਾਲਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਪਾਦੁਦ੍ਧਾਰੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਸਚੇ ਤਤ੍ਥੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਤਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ

ਚਸ੍ਸ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਥੇਰੋ ਸਾਮਣੇਰੰ ਆਣਾਪੇਤਿ , ਸਾਮਣੇਰੇ ਤਤ੍ਥ ਮਞ੍ਚਪੀਠੰ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਪਿ ਭੋਜਨਸਾਲਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਾਦੁਦ੍ਧਾਰੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਪੁਨ ਗਮਨਕਾਲੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਸਚੇ ਪਨ ਆਣਾਪੇਨ੍ਤੋ ਮਞ੍ਚਪੀਠੰ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਸੀਦਾਤਿ ਆਣਾਪੇਤਿ, ਯਤ੍ਥਿਚ੍ਛਤਿ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਗਨ੍ਤੁੰ ਲਭਤਿ। ਸਯੰ ਪਨ ਪਾਕਤਿਕੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ। ਅਨ੍ਤੋਰਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਹਿ ਗਮਨਕਾਲੇ ਆਰਾਮਿਕਾਨੰ ਇਮੰ ਪਟਿਸਾਮੇਥਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਅਵਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨੰ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਆਪਤ੍ਤਿ।

ਮਹਾਧਮ੍ਮਸਵਨੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ ਤਤ੍ਥ ਉਪੋਸਥਾਗਾਰਤੋਪਿ ਭੋਜਨਸਾਲਤੋਪਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ। ਆਵਾਸਿਕਾਨੰਯੇਵ ਪਲਿਬੋਧੋ। ਸਚੇ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾ ''ਇਦੰ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਇਦੰ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤੇਸੰਯੇਵ ਪਲਿਬੋਧੋ। ਗਮਨਕਾਲੇ ਪਾਕਤਿਕੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਾਨੰ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯੰ ਪੁਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਯਾਵ ਅਞ੍ਞੇ ਨ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਯੇਹਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ, ਤੇਸੰ ਭਾਰੋ। ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਸੁ ਨਿਸਿਨ੍ਨਕਾਨੰ ਭਾਰੋ। ਸਚੇ ਤੇ ਅਨੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਨੁਦ੍ਧਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟੰ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਨਾਣਤ੍ਤਿਯਾ ਪਞ੍ਞਪਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ। ਧਮ੍ਮਾਸਨੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਯਾਵ ਉਸ੍ਸਾਰਕੋ ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕੋ ਵਾ ਨਾਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਾਵ ਪਞ੍ਞਾਪਕਾਨੰ ਪਲਿਬੋਧੋ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਤਸ੍ਸ ਪਲਿਬੋਧੋ। ਸਕਲੰ ਅਹੋਰਤ੍ਤੰ ਧਮ੍ਮਸਵਨੰ ਹੋਤਿ, ਅਞ੍ਞੋ ਉਸ੍ਸਾਰਕੋ ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕੋ ਵਾ ਉਟ੍ਠਹਤਿ, ਅਞ੍ਞੋ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਯੋ ਯੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਭਾਰੋ। ਉਟ੍ਠਹਨ੍ਤੇਨ ਪਨ ''ਇਦਮਾਸਨੰ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਭਾਰੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਸਚੇਪਿ ਇਤਰਸ੍ਮਿੰ ਅਨਾਗਤੇਯੇਵ ਪਠਮੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਉਟ੍ਠਾਯ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਟ੍ਠੇਯੇਵ ਇਤਰੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਉਟ੍ਠਾਯ ਗਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਸਚੇ ਪਨ ਇਤਰਸ੍ਮਿੰ ਅਨਾਗਤੇਯੇਵ ਪਠਮੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਚ ''ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਪਠਮਪਾਦੇ ਦੁਕ੍ਕਟੰ, ਦੁਤਿਯੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਅਯੰ ਨਯੋ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤੋ।

੧੧੨. **ਚਿਮਿਲਿਕੰ** ਵਾਤਿਆਦੀਸੁ **ਚਿਮਿਲਿਕਾ** ਨਾਮ ਸੁਧਾਦਿਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਵਣ੍ਣਾਨੁਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥੰ ਕਤਾ ਹੋਤਿ , ਤੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਕਟਸਾਰਕੰ ਪਤ੍ਥਰਨ੍ਤਿ। **ਉਤ੍ਤਰਤ੍ਥਰਣੰ** ਨਾਮ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਨੰ ਉਪਰਿ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਕੰ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੰ। **ਭੂਮਤ੍ਥਰਣੰ** ਨਾਮ ਭੂਮਿਯੰ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਾ ਕਟਸਾਰਕਾਦਿਵਿਕਤਿ। **ਤਟ੍ਟਿਕੰ** ਨਾਮ ਤਾਲਪਣ੍ਣੇਹਿ ਵਾ ਵਾਕੇਹਿ ਵਾ ਕਤਤਟ੍ਟਿਕਾ। **ਚਮ੍ਮਖਣ੍ਡੋ** ਨਾਮ ਸੀਹਬ੍ਯਗ੍ਘਦੀਪਿਤਰਚ੍ਛਚਮ੍ਮਾਦੀਸੁਪਿ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਚਮ੍ਮੰ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਹਿ ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਭੋਗੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਮ੍ਮੰ ਨਾਮ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੀਹਚਮ੍ਮਾਦੀਨੰ ਪਰਿਹਰਣੇਯੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਪਾਦਪੁਞ੍ਛਨੀ** ਨਾਮ ਰਜ੍ਜੁਕੇਹਿ ਵਾ ਪਿਲੋਤਿਕਾਹਿ ਵਾ ਪਾਦਪੁਞ੍ਛਨਤ੍ਥੰ ਕਤਾ। **ਫਲਕਪੀਠੰ** ਨਾਮ ਫਲਕਮਯੰ ਪੀਠੰ। ਅਥ ਵਾ ਫਲਕਞ੍ਚੇਵ ਦਾਰੁਮਯਪੀਠਞ੍ਚ; ਏਤੇਨ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਦਾਰੁਭਣ੍ਡਾਦਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤੰ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯੰ ਪਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਆਧਾਰਕੰ ਪਤ੍ਤਪਿਧਾਨੰ ਪਾਦਕਥਲਿਕੰ ਤਾਲਵਣ੍ਟੰ ਬੀਜਨੀਪਤ੍ਤਕੰ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਦਾਰੁਭਣ੍ਡੰ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਪਾਨੀਯਉਲ੍ਲਙ੍ਕੰ ਪਾਨੀਯਸਙ੍ਖੰ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ। ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਪਨ ਏਸ ਨਯੋ ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਰਜਨੰ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਰਜਨਭਾਜਨੰ ਰਜਨਉਲ੍ਲਙ੍ਕੋ ਰਜਨਦੋਣਿਕਾਤਿ ਸਬ੍ਬੰ ਅਗ੍ਗਿਸਾਲਾਯ ਪਟਿਸਾਮੇਤਬ੍ਬੰ। ਸਚੇ ਅਗ੍ਗਿਸਾਲਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਨੋਵਸ੍ਸਕੇ ਪਬ੍ਭਾਰੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਅਸਤਿ ਯਤ੍ਥ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸੇ ਠਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾਪਿ ਗਨ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇਤਿ ਯਸ੍ਮਿੰ ਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹੋ ਨ ਰੁਹਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੇ ਦੁਕ੍ਕਟੰ। ਯਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਵਿਸ੍ਸਾਸੋ ਰੁਹਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਮਿਵ ਹੋਤੀਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਾਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੧੧੩. **ਆਪੁਚ੍ਛੰ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਾ ਸਾਮਣੇਰੋ ਵਾ ਆਰਾਮਿਕੋ ਵਾ ਲਜ੍ਜੀ ਹੋਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਲਿਬੋਧੰ ਵਿਯ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਯੋ ਤਥਾਰੂਪੰ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਓਤਾਪੇਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਆਤਪੇ ਓਤਾਪੇਨ੍ਤੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਧਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ; ਏਵੰ ਗਚ੍ਛਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਕੇਨਚਿ ਪਲਿਬੁਦ੍ਧੰ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸੇਨਾਸਨੰ ਕੇਨਚਿ ਉਪਦ੍ਦੁਤੰ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਚੇਪਿ ਹਿ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਸਚੇਪਿ ਯਕ੍ਖੋ ਵਾ ਪੇਤੋ ਵਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਕੋਚਿ ਵਾ ਇਸ੍ਸਰੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਸੇਨਾਸਨੰ ਪਲਿਬੁਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ, ਸੀਹਬ੍ਯਗ੍ਘਾਦੀਸੁ ਵਾ ਪਨ ਤੰ ਪਦੇਸੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇਸੁਪਿ ਸੇਨਾਸਨੰ ਪਲਿਬੁਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿਯੇਵ। ਏਵੰ ਕੇਨਚਿ ਪਲਿਬੁਦ੍ਧੇ ਅਨੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾਪਿ ਗਚ੍ਛਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਜੀਵਿਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਰਾਯੇਸੁ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ।

ਕਥਿਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ – ਕਾਯਵਾਚਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯੰ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਅਚਿਤ੍ਤਕੰ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੰ, ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ, ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ, ਤਿਚਿਤ੍ਤੰ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਪਠਮਸੇਨਾਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਚਤ੍ਤਤ੍ਥੰ।

੫. ਦੁਤਿਯਸੇਨਾਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੬. ਦੁਤਿਯਸੇਨਾਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਭਿਸੀ**ਤਿ ਮਞ੍ਚਕਭਿਸਿ ਵਾ ਪੀਠਕਭਿਸਿ ਵਾ। ਚਿਮਿਲਿਕਾਦੀਨਿਪਿ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾਨਿਯੇਵ। **ਨਿਸੀਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਦਸਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਵਾਰੋ ਕੋਜਵੋਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਿਣਸਨ੍ਥਾਰੋ**ਤਿ ਯੇਸਂ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਤਿਣਾਨਂ ਸਨ੍ਥਾਰੋ । ਏਸ ਨਯੋ ਪਣ੍ਣਸਨ੍ਥਾਰੇ। **ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਠਮਪਾਦਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਦੁਤਿਯਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰੋ ਨਾਮ ਸੇਨਾਸਨਤੋ ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾ।

ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਂ ਵਾ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਸਤਿ ਸਾਮਣੇਰੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਸਤਿ ਆਰਾਮਿਕੋ, ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਅਸਤਿ ਯੇਨ ਵਿਹਾਰੋ ਕਾਰਿਤੋ ਸੋ ਵਿਹਾਰਸਾਮਿਕੋ, ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਕੁਲੇ ਯੋ ਕੋਚਿ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਅਸਤਿ ਚਤੂਸੁ ਪਾਸਾਣੇਸੁ ਮਞ੍ਚਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਮਞ੍ਚੇ ਅਵਸੇਸਮਞ੍ਚਪੀਠਾਨਿ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਭਿਸਿਆਦਿਕਂ ਦਸਵਿਧਮ੍ਪਿ ਸੇਯ੍ਯਂ ਰਾਸਿਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਦਾਰੁਭਣ੍ਡਂ ਮਤ੍ਤਿਕਾਭਣ੍ਡਂ ਪਟਿਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਵਾਤਪਾਨਾਨਿ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਗਮਿਯਵਤ੍ਤਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਸੇਨਾਸਨਂ ਓਵਸ੍ਸਤਿ, ਛਦਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਤਿਣਂ ਵਾ ਇਟ੍ਠਕਾ ਵਾ ਆਨੀਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਚੇ ਉਸ੍ਸਹਤਿ, ਛਾਦੇਤਬ੍ਬਂ। ਨੋ ਚੇ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਯੋ ਓਕਾਸੋ ਅਨੋਵਸ੍ਸਕੋ, ਤਤ੍ਥ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦੀਨਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਓਵਸ੍ਸਤਿ, ਉਸ੍ਸਹਨ੍ਤੇਨ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਉਪਾਸਕਾਨਂ ਘਰੇ ਠਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਤੇਪਿ ''ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਨਾਮ ਭਨ੍ਤੇ ਭਾਰਿਯਂ, ਅਗ੍ਗਿਦਾਹਾਦੀਨਂ ਭਾਯਾਮਾ''ਤਿ ਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇਪਿ ਪਾਸਾਣਾਨਂ ਉਪਰਿ ਮਞ੍ਚਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸੇਸਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਿਣੇਹਿ ਚ ਪਣ੍ਣੇਹਿ ਚ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਅਙ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਵਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਂ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਤਤ੍ਥ ਆਗਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਉਪਕਾਰਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ।

੧੧੭. **ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰੇ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸੂਪਚਾਰੋ ਨਾਮ ਪਰਿਵੇਣਂ। **ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲਾ**ਤਿ ਪਰਿਵੇਣਭੋਜਨਸਾਲਾ। **ਮਣ੍ਡਪੋ**ਤਿ ਪਰਿਵੇਣਮਣ੍ਡਪੋ। **ਰੁਕ੍ਖਮੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਵੇਣਰੁਕ੍ਖਮੂਲਂ। ਅਯਂ ਤਾਵ ਨਯੋ ਕੁਰੁਨ੍ਦਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਅਥ ਖੋ ਵਿਹਾਰੋਤਿ ਅਨ੍ਤੋਗਬ੍ਭੋ ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਸਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਗੁਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਬਹਿ ਆਸਨ੍ਨੇ ਓਕਾਸੇ। **ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲਾਯਂ** ਵਾਤਿ ਭੋਜਨਸਾਲਾਯਂ ਵਾ। **ਮਣ੍ਡਪੇ** ਵਾਤਿ ਅਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਵਾਪਿ ਬਹੂਨਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਮਣ੍ਡਪੇ। ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥਿ। **ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਞ੍ਹਿ ਦਸਵਿਧਂ ਸੇਯ੍ਯਂ ਅਨ੍ਤੋਗਬ੍ਭਾਦਿਮ੍ਹਿ ਗੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਸ੍ਮਾ ਸੇਯ੍ਯਾਪਿ ਸੇਨਾਸਨਮ੍ਪਿ ਉਪਚਿਕਾਹਿ ਪਲੁਜ੍ਜਤਿ, ਵਮ੍ਮਿਕਰਾਸਿਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਬਹਿ ਪਨ ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲਾਦੀਸੁ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੇਯ੍ਯਾਮਤ੍ਤਮੇਵ ਨਸ੍ਸੇਯ੍ਯ, ਠਾਨਸ੍ਸ ਅਗੁਤ੍ਤਤਾਯ ਨ ਸੇਨਾਸਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਞ੍ਚਂ ਵਾ ਪੀਠਂ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਮਞ੍ਚਪੀਠਂ ਸਹਸਾ ਉਪਚਿਕਾਹਿ ਖਾਯਿਤੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਵਿਹਾਰੇਪਿ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਹਾਰੂਪਚਾਰੇ ਪਨ ਤਂ ਵਿਹਾਰਚਾਰਿਕਂ ਆਹਿਣ੍ਡਨ੍ਤਾਪਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਟਿਸਾਮੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

੧੧੮. **ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਮਞ੍ਚਪੀਠਕਵਾਟਂ ਸਬ੍ਬਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਵਂਸੇ ਲਗ੍ਗੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਪਚ੍ਛਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਸਨਕਭਿਕ੍ਖੁਨਾਪਿ ਪੁਨ ਮਞ੍ਚਪੀਠਂ ਵਾ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਸਯਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਤਥੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਅਨ੍ਤੋਕੁਟ੍ਟਤੋ ਸੇਯ੍ਯਂ ਬਹਿਕੁਟ੍ਟੇ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤੇਨ ਗਮਨਕਾਲੇ ਗਹਿਤਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਪਟਿਸਾਮੇਤਬ੍ਬਂ। ਉਪਰਿਪਾਸਾਦਤੋ ਓਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਾਪਾਸਾਦੇ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਰਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਮਞ੍ਚਪੀਠਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾਪਿ ਗਮਨਕਾਲੇ ਪੁਨ ਗਹਿਤਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਠਪੇਤਬ੍ਬਂ।

ਆਪੁਚ੍ਛਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥਾਯਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – ਯਾ ਤਾਵ ਭੂਮਿਯਂ ਦੀਘਸਾਲਾ ਵਾ ਪਣ੍ਣਸਾਲਾ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਯਂ ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਤ੍ਥਮ੍ਭੇਸੁ, ਕਤਗੇਹਂ ਉਪਚਿਕਾਨਂ ਉਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤੇਨ ਤਾਵ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾਵ ਪਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਕਤਿਪਯਾਨਿ ਦਿਵਸਾਨਿ ਅਜਗ੍ਗਿਯਮਾਨੇ ਵਮ੍ਮਿਕਾਵ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਯਂ ਪਨ ਪਾਸਾਣਪਿਟ੍ਠਿਯਂ ਵਾ ਪਾਸਾਣਤ੍ਥਮ੍ਭੇਸੁ ਵਾ ਕਤਸੇਨਾਸਨਂ ਸਿਲੁਚ੍ਚਯਲੇਣਂ ਵਾ ਸੁਧਾਲਿਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨਂ ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਉਪਚਿਕਾਸਙ੍ਕਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਤੋ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾਪਿ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾਪਿ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਆਪੁਚ੍ਛਨਂ ਪਨ ਵਤ੍ਤਂ। ਸਚੇ ਤਾਦਿਸੇਪਿ ਸੇਨਾਸਨੇ ਏਕੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਉਪਚਿਕਾ ਆਰੋਹਨ੍ਤਿ, ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾਵ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਯੋ ਪਨ ਆਗਨ੍ਤੁਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੇਨਾਸਨਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਸਤਿ, ਯਾਵ ਸੋ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਾਵ ਤਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਪੁਰਿਮਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸੇਵ ਪਲਿਬੋਧੋ। ਯਦਾ ਪਨ ਸੋ ਸੇਨਾਸਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਸ੍ਸਰਿਯੇਨ ਵਸਤਿ, ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਆਗਨ੍ਤੁਕਸ੍ਸੇਵ ਪਲਿਬੋਧੋ। ਸਚੇ ਉਭੋਪਿ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਪਲਿਬੋਧੋ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਸਚੇ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਏਕਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ, ਗਮਨਕਾਲੇ ਸਬ੍ਬੇਹਿਪਿ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਸੁ ਚੇ ਪਠਮਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ 'ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਜਗ੍ਗਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ ਆਭੋਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਚ੍ਛਿਮਸ੍ਸ ਆਭੋਗੇਨ ਮੁਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਬਹੂ ਏਕਂ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਥਰਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਗਮਨਕਾਲੇ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਵਾ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ , ਏਕਂ ਵਾ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਞ੍ਞਤੋ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦੀਨਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਵਸਿਤ੍ਵਾਪਿ ਗਮਨਕਾਲੇ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਸਚੇ ਅਞ੍ਞਾਵਾਸਤੋ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਵਸਮਾਨਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੋ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਪਟਿਬਾਹਿਤਬ੍ਬੋ, 'ਮਯਾ ਭਨ੍ਤੇ

ਅਞ੍ਞਾਵਾਸਤੋ ਆਨੀਤੰ, ਪਾਕਤਿਕੰ ਕਰੇਯ੍ਯਾਥਾ’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਤੇਨ ‘ਏਵੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੇ ਇਤਰਸ੍ਸ ਗਨ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਵਮਞ੍ਞਤ੍ਰ ਹਰਿਤ੍ਵਾਪਿ ਸਙ੍ਘਿਕਪਰਿਭੋਗੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਟ੍ਠੰ ਵਾ ਜਿਣ੍ਣੰ ਵਾ ਚੋਰੇਹਿ ਵਾ ਹਟੰ ਗੀਵਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਪਰਿਭੋਗੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਗੀਵਾ ਹੋਤਿ। ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਮਞ੍ਚਪੀਠੰ ਪਨ ਸਙ੍ਘਿਕਪਰਿਭੋਗੇਨ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਪਰਿਭੋਗੇਨ ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਟ੍ਠੰ ਗੀਵਾਯੇਵ’’।

ਕੇਨਚਿ ਪਲਿਬੁਦ੍ਧੰ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਡ੍ਢਤਰਭਿਕ੍ਖੁਇਸ੍ਸਰਿਯਯਕ੍ਖਸੀਹਵਾਲਮਿਗਕਣ੍ਹਸਪ੍ਪਾਦੀਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਸੇਨਾਸਨੰ ਪਲਿਬੁਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ। **ਸਾਪੇਕ੍ਖੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਆਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਕੇਨਚਿ ਪਲਿਬੁਦ੍ਧੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਜ੍ਜੇਵ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਏਵੰ ਸਾਪੇਕ੍ਖੋ ਨਦੀਪਾਰੰ ਵਾ ਗਾਮਨ੍ਤਰੰ ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਯਤ੍ਥਸ੍ਸ ਗਮਨਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਠਿਤੋ ਕਞ੍ਚਿ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਆਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਨਦੀਪੂਰਰਾਜਚੋਰਾਦੀਸੁ ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਪਲਿਬੁਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ ਉਪਦ੍ਦੁਤੋ, ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਪਚ੍ਚਾਗਨ੍ਤੁੰ, ਏਵੰਭੂਤਸ੍ਸਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸੰ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਹੀਤਿ।

ਦੁਤਿਯਸੇਨਾਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਪਞ੍ਚਮੰ।

੬. ਅਨੁਪਖਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੯. ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਪਲਿਬੁਨ੍ਧੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਠਮਤਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰੰ ਅਤਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਰੁਮ੍ਭਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। **ਥੇਰਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ‘‘ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਆਵੁਸੋ ਪਾਪੁਣਾਤੀ’’ਤਿ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿ। **ਅਨੁਪਖਜ੍ਜ ਸੇਯ੍ਯੰ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ‘‘ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਭਨ੍ਤੇ ਮਞ੍ਚਟ੍ਠਾਨੰਯੇਵ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਨ ਸਬ੍ਬੋ ਵਿਹਾਰੋ। ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਦਾਨਿ ਇਦੰ ਠਾਨੰ ਪਾਪੁਣਾਤੀ’’ਤਿ ਅਨੁਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਮਞ੍ਚਪੀਠੰ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿਪਿ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿਪਿ ਸਜ੍ਝਾਯਮ੍ਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ।

੧੨੦. **ਜਾਨ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯੋ ਅਯ’’ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੋ; ਤੇਨੇਵਸ੍ਸ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ‘‘ਵੁਡ੍ਢੋਤਿ ਜਾਨਾਤੀ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਵੁਡ੍ਢੋ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵੁਡ੍ਢਤਾਯ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯੋ , ਗਿਲਾਨੋ ਗਿਲਾਨਤਾਯ, ਸਙ੍ਘੋ ਪਨ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸ੍ਸ ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਵਿਨਯਧਰਾਦੀਨੰ ਵਾ ਗਣਵਾਚਕਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਵਾ ਬਹੂਪਕਾਰਤੰ ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤਞ੍ਚ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ ਧੁਵਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਵਿਹਾਰੰ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘੇਨ ਦਿਨ੍ਨੋ, ਸੋਪਿ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨੀਯੋ। ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸਾਪਿ ਸਙ੍ਘੋਯੇਵ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੰ ਸੇਨਾਸਨੰ ਦੇਤਿ, ਗਿਲਾਨੋ ਪਨ ‘‘ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਅਦਿਨ੍ਨਸੇਨਾਸਨੋਪਿ ਨ ਪੀਲ਼ੇਤਬ੍ਬੋ ਅਨੁਕਮ੍ਪਿਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਵਿਸੁੰ ਵੁਤ੍ਤੋ।

੧੨੧. **ਉਪਚਾਰੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਨੰ ਤਾਵ ਮਹਲ੍ਲਕੇ ਵਿਹਾਰੇ ਸਮਨ੍ਤਾ ਦਿਯਡ੍ਢੋ ਹਤ੍ਥੋ ਉਪਚਾਰੋ, ਖੁਦ੍ਦਕੇ ਯਤੋ ਪਹੋਤਿ ਤਤੋ ਦਿਯਡ੍ਢੋ ਹਤ੍ਥੋ, ਪਾਦੇ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਪਵਿਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸਾਵਤ੍ਥਾਯ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਯਾਵ ਦ੍ਵਾਰੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਪਾਦਧੋਵਨਪਾਸਾਣਤੋ ਪਸ੍ਸਾਵਟ੍ਠਾਨਤੋ ਚ ਮਞ੍ਚਪੀਠੰ, ਤਾਵ ਦਿਯਡ੍ਢਹਤ੍ਥਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਮਗ੍ਗੋ ਉਪਚਾਰੋ ਨਾਮ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਮਞ੍ਚਸ੍ਸ ਵਾ ਪੀਠਸ੍ਸ ਵਾ ਉਪਚਾਰੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਵਿਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਉਪਚਾਰੇ ਯੋ ਅਨੁਪਖਜ੍ਜ ਸੇਯ੍ਯੰ ਕਪ੍ਪੇਤੁਕਾਮੋ ਸੇਯ੍ਯੰ ਸਨ੍ਥਰਤਿ ਵਾ ਸਨ੍ਥਰਾਪੇਤਿ ਵਾ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ।

ਅਭਿਨਿਸੀਦਤਿ ਵਾ ਅਭਿਨਿਪਜ੍ਜਤਿ ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਭਿਨਿਸੀਦਨਮਤ੍ਤੇਨ ਅਭਿਨਿਪਜ੍ਜਨਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਵਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ। ਸਚੇ ਪਨ ਦ੍ਵੇਪਿ ਕਰੋਤਿ, ਦ੍ਵੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ। ਉਟ੍ਠਾਯੁਟ੍ਠਾਯ ਨਿਸੀਦਤੋ ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਤੋ ਵਾ ਪਯੋਗੇ ਪਯੋਗੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ।

੧੨੨. **ਉਪਚਾਰੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸੇਯ੍ਯੰ ਸਨ੍ਥਰਤਿ ਵਾ ਸਨ੍ਥਰਾਪੇਤਿ** ਵਾਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਇਤੋ ਪਰੇ ਚ ‘‘ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰੇ’’ਤਿਆਦਿਕੇ ਦੁਕ੍ਕਟਵਾਰੇਪਿ ਯਥਾ ਇਧ ਅਭਿਨਿਸੀਦਨਮਤ੍ਤੇ ਅਭਿਨਿਪਜ੍ਜਨਮਤ੍ਤੇ ਉਭਯਕਰਣੇ ਪਯੋਗਭੇਦੇ ਚ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਪ੍ਪਭੇਦੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਏਵੰ ਦੁਕ੍ਕਟਪ੍ਪਭੇਦੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਰੂਪੇਨ ਹਿ ਵਿਸਭਾਗਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਏਕਵਿਹਾਰੇ ਵਾ ਏਕਪਰਿਵੇਣੇ ਵਾ ਵਸਨ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਵਸ੍ਸ ਨਿਵਾਸੋ ਵਾਰਿਤੋ। **ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇ**ਤਿ ਇਧਾਪਿ ਵਿਸ੍ਸਾਸਿਕਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਸਦਿਸਮੇਵ, ਤਤ੍ਥ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

੧੨੩. **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਸਚੇ ਬਹਿ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਰਾਯੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਰੂਪਾਸੁ ਆਪਦਾਸੁ ਯੋ ਪਵਿਸਤਿ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ। ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ, ਕਿਰਿਯੰ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਸਚਿਤ੍ਤਕੰ, ਲੋਕਵਜ੍ਜੰ, ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੰ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਅਨੁਪਖਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਛਟ੍ਠੰ।

੭. ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੬. ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਏਕੇਨ ਪਯੋਗੇਨ ਬਹੁਕੇਪਿ ਦ੍ਵਾਰੇ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤੀ**ਤਿ ਯੇ ਚਤੁਭੂਮਕਪਞ੍ਚਭੂਮਕਾ ਪਾਸਾਦਾ ਛਸਤ੍ਤਕੋਟ੍ਠਕਾਨਿ ਵਾ ਚਤੁਸ੍ਸਾਲਾਨਿ, ਤਾਦਿਸੇਸੁ ਸੇਨਾਸਨੇਸੁ ਹਤ੍ਥੇਸੁ ਵਾ ਗੀਵਾਯ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾ ਅਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤੋ ਏਕੇਨ ਪਯੋਗੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤਿ, ਏਕਮੇਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਾਨਾਪਯੋਗੇਹਿ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ। ਹਤ੍ਥੇਨ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ''ਨਿਕ੍ਖਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਅਞ੍ਞਂ ਆਣਾਪੇਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਇਮਂ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਾ''ਤਿ ਆਣਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਸਚੇ ਸੋ ਸਕਿਂ ਆਣਤ੍ਤੋ ਬਹੁਕੇਪਿ ਦ੍ਵਾਰੇ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤਿ, ਏਕਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਸਚੇ ਪਨ ''ਏਤ੍ਤਕਾਨਿ ਦ੍ਵਾਰਾਨਿ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਾਹੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਯਾਵ ਮਹਾਦ੍ਵਾਰਂ ਤਾਵ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਾਹੀ''ਤਿ ਵਾ ਏਵਂ ਨਿਯਾਮੇਤ੍ਵਾ ਆਣਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਦ੍ਵਾਰਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ।

ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਨ੍ਤਿ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਧਮਕਰਣਮਞ੍ਚਪੀਠਭਿਸਿਬਿਮ੍ਬੋਹਨਾਦਿਭੇਦਂ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਰਜਨਛਲ੍ਲਿਮ੍ਪਿ; ਯੋ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਤਿ ਵਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਾਪੇਤਿ ਵਾ; ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਗਣਨਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ । ਗਾਲ੍ਹਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੇਸੁ ਪਨ ਏਕਾਵ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੨੭. **ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇ**ਤਿ ਇਧਾਪਿ ਵਿਸ੍ਸਾਸਿਕਪੁਗ੍ਗਲਿਕਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਸਦਿਸਮੇਵ। ਯਥਾ ਚ ਇਧ; ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ਯਤ੍ਰ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਵਕ੍ਖਾਮ।

੧੨੮. **ਅਲਜ੍ਜਿਂ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਤਿ** ਵਾਤਿਆਦੀਸੁ ਭਣ੍ਡਨਕਾਰਕਕਲਹਕਾਰਕਮੇਵ ਸਕਲਸਙ੍ਘਾਰਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਤੁਂ ਲਭਤਿ, ਸੋ ਹਿ ਪਕ੍ਖਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਮ੍ਪਿ ਭਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ। ਅਲਜ੍ਜੀਆਦਯੋ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਤੋਯੇਵ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਤਬ੍ਬਾ, ਸਕਲਸਙ੍ਘਾਰਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਯਂ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਵੇਹਾਸਕੁਟਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੯. ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਉਪਰਿਵੇਹਾਸਕੁਟਿਯਾ**ਤਿ ਉਪਰਿ ਅਚ੍ਛਨ੍ਨਤਲਾਯ ਦ੍ਵਿਭੂਮਿਕਕੁਟਿਯਾ ਵਾ ਤਿਭੂਮਿਕਾਦਿਕੁਟਿਯਾ ਵਾ। **ਮਞ੍ਚਂ ਸਹਸਾ ਅਭਿਨਿਸੀਦੀ**ਤਿ ਮਞ੍ਚਂ ਸਹਸਾ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿ। ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਵਾ ਏਤਂ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ; ਮਞ੍ਚੇ ਨਿਸੀਦੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਭੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਪਦਸੋਭਨਤ੍ਥਂ ਉਪਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮੇਵ। **ਨਿਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਵਾ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਉਪਰਿ ਆਣੀਪਿ ਨ ਦਿਨ੍ਨਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ। **ਵਿਸ੍ਸਰਮਕਾਸੀ**ਤਿ ਵਿਰੂਪਂ ਆਤੁਰਸ੍ਸਰਮਕਾਸਿ।

੧੩੧. **ਵੇਹਾਸਕੁਟਿ ਨਾਮ ਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਅਸੀਸਘਟ੍ਟਾ**ਤਿ ਯਾ ਪਮਾਣਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਹੇਟ੍ਠਿਮਾਹਿ ਤੁਲਾਹਿ ਸੀਸਂ ਨ ਘਟ੍ਟੇਤਿ, ਏਤੇਨ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ ਵੇਹਾਸਕੁਟਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਨ ਵੇਹਾਸਕੁਟਿਲਕ੍ਖਣਂ। ਯਾ ਹਿ ਕਾਚਿ ਉਪਰਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤਲਾ ਦ੍ਵਿਭੂਮਿਕਾ ਕੁਟਿ ਤਿਭੂਮਿਕਾਦਿਕੁਟਿ ਵਾ ''ਵੇਹਾਸਕੁਟੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਅਸੀਸਘਟ੍ਟਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਅਭਿਨਿਸੀਦਨਾਦੀਸੁ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਪਯੋਗਵਸੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੧੩੩. **ਅਵੇਹਾਸਕੁਟਿਯਾ**ਤਿ ਭੂਮਿਯਂ ਕਤਪਣ੍ਣਸਾਲਾਦੀਸੁ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਤਤ੍ਥ ਪਰਸ੍ਸ ਪੀਲ਼ਾ ਕਾਤੁਂ। **ਸੀਸਘਟ੍ਟਾਯਾ**ਤਿ ਯਾਯਂ ਸੀਸਘਟ੍ਟਾ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਤਤ੍ਥ ਹੇਟ੍ਠਾਪਾਸਾਦੇ ਅਨੋਣਤੇਨ ਵਿਚਰਿਤੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਸਞ੍ਚਰਣਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਪਰਪੀਲ਼ਾ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ । **ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਪਰਿਭੋਗਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਸਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਦਬ੍ਬਸਮ੍ਭਾਰਾਦੀਨਂ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਪਰਿਭੋਗਂ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਪਦਰਸਞ੍ਚਿਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਸਾ ਉਪਰਿਮਤਲਂ ਦਾਰੁਫਲਕੇਹਿ ਵਾ ਘਨਸਨ੍ਥਤਂ ਹੋਤਿ, ਸੁਧਾਦਿਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਂ ਵਾ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਪਟਾਣਿ ਦਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਨਂ ਪਾਦਸਿਖਾਸੁ ਆਣੀ ਦਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤੇਪਿ ਨ ਨਿਪ੍ਪਤਨ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸੇ ਮਞ੍ਚਪੀਠੇ ਨਿਸੀਦਤੋਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਿਤੋ**ਤਿ ਆਹਚ੍ਚਪਾਦਕੇ ਮਞ੍ਚੇ ਵਾ ਪੀਠੇ ਵਾ ਠਿਤੋ ਉਪਰਿ ਨਾਗਦਨ੍ਤਕਾਦੀਸੁ ਲਗ੍ਗਿਤਕਂ ਚੀਵਰਂ ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਵਾ, ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਲਗ੍ਗੇਤਿ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਏਲਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਤੋ ਚ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਵਿਹਾਸਕੁਟਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਅਟ੍ਠਮਂ।

੯. ਮਹਲ੍ਲਕਵਿਹਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੫. ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਯਾਵ ਦ੍ਵਾਰਕੋਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦ੍ਵਾਰਕੋਸੋ ਨਾਮ ਪਿਟ੍ਠਸਙ੍ਘਾਟਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਾ ਕਵਾਟਵਿਤ੍ਥਾਰਪ੍ਪਮਾਣੋ ਓਕਾਸੋ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਪਨ ''ਦ੍ਵਾਰਬਾਹਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਿਯਡ੍ਢੋ ਹਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ ਪਨ ''ਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸ ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਕਵਾਟਪ੍ਪਮਾਣ''ਨ੍ਤਿ। ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ''ਕਵਾਟਂ ਨਾਮ ਦਿਯਡ੍ਢਹਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ ਦ੍ਵਿਹਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਅਡ੍ਢਤੇਯਹਤ੍ਥਮ੍ਪੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਸੁਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਦੇਵ ਹਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਗਵਤਾਪਿ ''ਪਿਟ੍ਠਸਙ੍ਘਾਟਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਾ ਹਤ੍ਥਪਾਸਾ''ਤਿ ਅਯਂ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋ। **ਅਗ੍ਗਲਟ੍ਠਪਨਾਯਾ**ਤਿ ਸਕਵਾਟਕਦ੍ਵਾਰਬਨ੍ਧਟ੍ਠਪਨਾਯ; ਸਕਵਾਟਕਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਬਨ੍ਧਸ੍ਸ ਨਿਚ੍ਚਲਭਾਵਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦ੍ਵਾਰਟ੍ਠਪਨਾਯਾਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਹਿ ਪਦਭਾਜਨਂ ਇਮਮੇਵਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਾਸਿਤਂ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਕਵਾਟਞ੍ਹਿ ਲਹੁਪਰਿਵਤ੍ਤਕਂ ਵਿਵਰਣਕਾਲੇ ਭਿਤ੍ਤਿਂ ਆਹਨਤਿ, ਪਿਦਹਨਕਾਲੇ ਦ੍ਵਾਰਬਨ੍ਧਂ। ਤੇਨ ਆਹਨਨੇਨ ਭਿਤ੍ਤਿ ਕਮ੍ਪਤਿ, ਤਤੋ ਮਤ੍ਤਿਕਾ ਚਲਤਿ, ਚਲਿਤ੍ਵਾ ਸਿਥਿਲਾ ਵਾ ਹੋਤਿ ਪਤਤਿ ਵਾ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ ''ਯਾਵ ਦ੍ਵਾਰਕੋਸਾ ਅਗ੍ਗਲਟ੍ਠਪਨਾਯਾ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਇਦਂ ਨਾਮ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਨੇਵ ਮਾਤਿਕਾਯਂ ਨ ਪਦਭਾਜਨੇ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਪਨ ''ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਛਾਦਾਪੇਸਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਲੇਪਾਪੇਸੀ''ਤਿ ਅਧਿਕਾਰਤੋ ਯਾਵ ਦ੍ਵਾਰਕੋਸਾ ਅਗ੍ਗਲਟ੍ਠਪਨਾਯ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਲਿਮ੍ਪਿਤਬ੍ਬੋ ਵਾ ਲੇਪਾਪੇਤਬ੍ਬੋ ਵਾਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਯਂ ਪਨ ਪਦਭਾਜਨੇ ''ਪਿਟ੍ਠਸਙ੍ਘਾਟਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਾ ਹਤ੍ਥਪਾਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਸ ਵੇਮਜ੍ਝੇ ਦ੍ਵਾਰਂ ਹੋਤਿ, ਉਪਰਿਭਾਗੇ ਉਚ੍ਚਾ ਭਿਤ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤੀਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਸਮਨ੍ਤਾ ਹਤ੍ਥਪਾਸਾ ਉਪਚਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਖੁਦ੍ਦਕਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਦ੍ਵੀਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਉਪਚਾਰੋ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਯਂ ਭਿਤ੍ਤਿਂ ਵਿਵਰਿਯਮਾਨਂ ਕਵਾਟਂ ਆਹਨਤਿ, ਸਾ ਅਪਰਿਪੂਰਉਪਚਾਰਾਪਿ ਹੋਤਿ। ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਪਨ ਤੀਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਸਮਨ੍ਤਾ ਹਤ੍ਥਪਾਸਾ ਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸ ਨਿਚ੍ਚਲਭਾਵਤ੍ਥਾਯ ਲੇਪੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ। ਸਚੇ ਪਨਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸ ਅਧੋਭਾਗੇਪਿ ਲੇਪੋਕਾਸੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਲਿਮ੍ਪਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਆਲੋਕਸਨ੍ਧਿਪਰਿਕਮ੍ਮਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਲੋਕਸਨ੍ਧੀ**ਤਿ ਵਾਤਪਾਨਕਵਾਟਕਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤੇਪਿ ਵਿਵਰਣਕਾਲੇ ਵਿਦਤ੍ਥਿਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਤਿਰੇਕਮ੍ਪਿ ਭਿਤ੍ਤਿਪ੍ਪਦੇਸਂ ਪਹਰਨ੍ਤਿ। ਉਪਚਾਰੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਕਵਾਟਵਿਤ੍ਥਾਰਪ੍ਪਮਾਣੋ ਓਕਾਸੋ ਆਲੋਕਸਨ੍ਧਿਪਰਿਕਮ੍ਮਤ੍ਥਾਯ ਲਿਮ੍ਪਿਤਬ੍ਬੋ ਵਾ ਲੇਪਾਪੇਤਬ੍ਬੋ ਵਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਸੇਤਵਣ੍ਣਨ੍ਤਿਆਦਿਕਂ ਨ ਮਾਤਿਕਾਯ ਪਦਭਾਜਨਂ। ਇਮਿਨਾ ਹਿ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਭਾਰਿਕਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਪਦਭਾਜਨੇਯੇਵ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਯਥਾਸੁਖਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਏਵਂ ਲੇਪਕਮ੍ਮੇ ਯਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਛਦਨੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਚ੍ਛਦਨਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਚ੍ਛਦਨਸ੍ਸ ਪਰਿਯਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਛਦਨਸ੍ਸ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਪਰਿਯਾਯਂ; ਪਰਿਯਾਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋ, ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਦ੍ਵਯਂ ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਤ੍ਤਯਂ ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਪ੍ਪਹਰਿਤੇ ਠਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਹਰਿਤੇ ਠਿਤੇਨ। **ਹਰਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਧਞ੍ਞਭੇਦਂ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਣਂ ਮੁਗ੍ਗਮਾਸਤਿਲਕੁਲਤ੍ਥਅਲਾਬੁਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡਾਦਿਭੇਦਞ੍ਚ ਅਪਰਣ੍ਣਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ – ''ਹਰਿਤਂ ਨਾਮ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਣਂ ਅਪਰਣ੍ਣ''ਨ੍ਤਿ।

ਸਚੇ ਹਰਿਤੇ ਠਿਤੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਯਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਖੇਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਂ ਬੀਜਂ ਨ ਤਾਵ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਵਸ੍ਸੇ ਵਾ ਪਨ ਪਤਿਤੇ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਹਰਿਤਸਙ੍ਖਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਰੂਪੇ ਖੇਤ੍ਤੇਪਿ ਠਿਤੇਨ ਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ, ਅਹਰਿਤੇਯੇਵ ਠਿਤੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਅਯਂ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ, ਪਿਟ੍ਠਿਵਂਸਸ੍ਸ ਵਾ ਕੂਟਾਗਾਰਕਣ੍ਣਿਕਾਯ ਵਾ ਉਪਰਿ ਥੁਪਿਕਾਯ ਵਾ ਪਸ੍ਸੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਛਦਨਮੁਖਵਟ੍ਟਿਅਨ੍ਤੇਨ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਯਸ੍ਮਿਂ ਭੂਮਿਭਾਗੇ ਠਿਤਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਭੂਮਿਭਾਗੇ ਠਿਤੋ, ਤਂ ਉਪਰਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਕਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ। ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਅਹਰਿਤੇਪਿ ਠਤ੍ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਹਿ ਪਤਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਯਂ ਪਤਨੋਕਾਸੋਤਿ।

੧੩੬. ਮਗ੍ਗੇਨ ਛਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਗ੍ਗੇਨ ਛਾਦਨਂ ਨਾਮ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਕਮੇਵ ਛਾਦਨਂ; ਤਂ ਇਟ੍ਠਕਸਿਲਾਸੁਧਾਹਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਦ੍ਵੇ ਮਗ੍ਗੇ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਮਗ੍ਗਾ ਸਚੇ ਦੁਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਪਨੇਤ੍ਵਾਪਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਛਾਦੇਤੁਂ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਇਚ੍ਛਤਿ; ਤਥਾ ਦ੍ਵੇ ਮਗ੍ਗੇ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਂਮਗ੍ਗਂ ''ਇਦਾਨਿ ਏਵਂ ਛਾਦੇਹੀ''ਤਿ ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ। **ਪਰਿਯਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੇਨ। ਏਵਂਛਦਨਂ ਪਨ ਤਿਣਪਣ੍ਣੇਹਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਧਾਪਿ ਯਥਾ ਇਚ੍ਛਤਿ ਤਥਾ ਦ੍ਵੇ ਪਰਿਯਾਯੇ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਂ ਪਰਿਯਾਯਂ ''ਇਦਾਨਿ ਏਵਂ ਛਾਦੇਹੀ''ਤਿ

ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਨ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੇਨ ਠਾਤਬ੍ਬਂ। ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ਛਦਨਂ ਛਦਨੂਪਰਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਉਪਰੂਪਰਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋ ਹਿ ਵਿਹਾਰੋ ਚਿਰਂ ਅਨੋਵਸ੍ਸਕੋ ਹੋਤੀਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਏਵਂ ਛਾਦੇਨ੍ਤਿ। **ਤਤੋ ਚੇ ਉਤ੍ਤਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਮਗ੍ਗਾਨਂ ਵਾ ਪਰਿਯਾਯਾਨਂ ਵਾ ਉਪਰਿ ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਮਗ੍ਗੇ ਵਾ ਪਰਿਯਾਯੇ ਵਾ।

੧੩੭. ਕਰਲ਼ੇ ਕਰਲ਼ੇਤਿ ਤਿਣਮੁਟ੍ਠਿਯਂ ਤਿਣਮੁਟ੍ਠਿਯਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ। ਛਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਮਹਲ੍ਲਕਵਿਹਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਨਵਮਂ।

੧੦. ਸਪ੍ਪਾਣਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੦. ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਜਾਨਂ ਸਪ੍ਪਾਣਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਪ੍ਪਾਣਕਂ ਏਤਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਤਥਾ ਵਾ ਜਾਨਨ੍ਤੋ। **ਸਿਞ੍ਚੇਯ** ਵਾ **ਸਿਞ੍ਚਾਪੇਯ** ਵਾਤਿ ਤੇਨ ਉਦਕੇਨ ਸਯਂ ਵਾ ਸਿਞ੍ਚੇਯ, ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਿਞ੍ਚਾਪੇਯ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪਨ ''ਸਿਞ੍ਚੇਯਾਤਿ ਸਯਂ ਸਿਞ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਈਦਿਸਾਨਂ ਵਚਨਾਨਂ ਅਤ੍ਥੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤ੍ਥ ਧਾਰਂ ਅਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਿਞ੍ਚਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਉਦਕਘਟੇ ਏਕਾਵ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਭਾਜਨੇਸੁ। ਧਾਰਂ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਪਯੋਗੇ ਪਯੋਗੇ ਆਪਤ੍ਤਿ । ਮਾਤਿਕਂ ਸਮ੍ਮੁਖਂ ਕਰੋਤਿ, ਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਦਤੁ, ਏਕਾਵ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤੋ ਅਞ੍ਞਤੋ ਨੇਤਿ, ਪਯੋਗੇ ਪਯੋਗੇ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਸਕਟਭਾਰਮਤ੍ਤਞ੍ਚੇਪਿ ਤਿਣਂ ਏਕਪਯੋਗੇਨ ਉਦਕੇ ਪਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਏਕਾਵ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਏਕੇਕਂ ਤਿਣਂ ਵਾ ਪਣ੍ਣਂ ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਯੋਗੇ ਪਯੋਗੇ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਮਤ੍ਤਿਕਾਯਪਿ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਕਟ੍ਠਗੋਮਯਾਦੀਸੁ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਇਦਂ ਪਨ ਮਹਾਉਦਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਯਂ ਤਿਣੇ ਵਾ ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਯ ਪਰਿਯਾਦਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਆਵਿਲਂ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਪਾਣਕਾ ਮਰਨ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸਂ ਉਦਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਸਪ੍ਪਾਣਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਦਸਮਂ।

ਸਮਤ੍ਤੋ ਵਣ੍ਣਨਾਕ੍ਕਮੇਨ ਸੇਨਾਸਨਵਗ੍ਗੋ ਦੁਤਿਯੋ।

੩. ਓਵਾਦਵਗ੍ਗੋ

੧. ਓਵਾਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੧-੧੪੪. ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਲਾਭਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਦਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਮਹਾਕੁਲੇਹਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਪਨ ਕੁਲਧੀਤਰੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਤਾਨਂ ਞਾਤਿਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ''ਕੁਤੋ ਅਯ੍ਯੇ ਓਵਾਦਂ ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਂ ਲਭਥਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨਂ ''ਅਸੁਕੋ ਚ ਅਸੁਕੋ ਚ ਥੇਰੋ ਓਵਦਤੀ''ਤਿ ਅਸੀਤਿਮਹਾਸਾਵਕੇ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਕਥਾਨੁਸਾਰੇਨ ਤੇਸਂ ਸੀਲਸੁਤਾਚਾਰਜਾਤਿਗੋਤ੍ਤਾਦਿਭੇਦਂ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਗੁਣਂ ਕਥਯਨ੍ਤਿ। ਏਵਰੂਪਾ ਹਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਗੁਣਾ ਕਥੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਥੇਰਾਨਂ ਚੀਵਰਾਦਿਭੇਦਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਂ ਅਭਿਹਰਿਂਸੁ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਲਾਭਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰ...ਪੇ॰... ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨ''ਨ੍ਤਿ।

ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾਤਿ ਤੇਸਂ ਕਿਰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਤਾਸੁ ਏਕਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਪਿ ਨ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਲਾਭਤਣ੍ਹਾਯ ਪਨ ਆਕਡ੍ਢਿਯਮਾਨਹਦਯਾ ਤਾਸਂ ਉਪਸ੍ਸਯਂ ਅਗਮਂਸੁ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ। ਤਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚਲਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਤੇਸਂ ਵਚਨਂ ਅਕਂਸੁਯੇਵ । ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਅਥ ਖੋ ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ...ਪੇ॰... ਨਿਸੀਦਿਂਸੂ''ਤਿ। **ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥ**ਨ੍ਤਿ ਸਗ੍ਗਮਗ੍ਗਗਮਨੇਪਿ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਭੂਤਂ ਰਾਜਕਥਾਦਿਮਨੇਕਵਿਧਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕਕਥਂ। **ਇਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਸਮਿਦ੍ਧੋ, ਸਹਿਤਤ੍ਥੋ ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਬਹੁਰਸੋ ਲਕ੍ਖਣਪਟਿਵੇਧਸਂਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੧੪੫-੧੪੭. ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ''ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਓਵਦਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਅਦਿਟ੍ਠਸਚ੍ਚਤ੍ਤਾ ਤਥਾਗਤੇ ਆਘਾਤਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਅਪਾਯੁਪਗਾ ਭਵੇਯ੍ਯੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨੇਸਂ ਤਂ ਅਪਾਯੁਪਗਤਂ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨੇਵ ਉਪਾਯੇਨ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਤੋ

ਪਰਿਬਾਹਿਰੇ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਇਮਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਅਨੁਜਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਂ ਇਧ ਪਰਿਬਾਹਿਰੇ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮਤਾਯ ਅਨੁਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪਰਤੋ ਕਰੋਨ੍ਤੋਵ "**ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਅਟ੍ਠਹਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਇਮਾਨਿ ਹਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਾਨਿ ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯਾਨਂ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇਨਪਿ ਨ ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਾਨੀਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਸੀਲਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਸੀਲਵਾ**। ਇਦਾਨਿ ਯਞ੍ਚ ਤਂ ਸੀਲਂ, ਯਥਾ ਚ ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸਂਵੁਤੋ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੋਵ ਸਂਵਰੋ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰੋ। ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰੇਨ ਸਂਵੁਤੋ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ **ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸਂਵੁਤਾ**ਏ।

ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਵਿਭਙ੍ਗੇ –

> ''ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਸੀਲਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਆਦਿ ਚਰਣਂ ਸਂਯਮੋ ਸਂਵਰੋ ਮੋਕ੍ਖਂ ਪਮੋਕ੍ਖਂ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ; ਸਂਵਰੋਤਿ ਕਾਯਿਕੋ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਵਾਚਸਿਕੋ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਕਾਯਿਕਵਾਚਸਿਕੋ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ। ਸਂਵੁਤੋਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰੇਨ ਉਪੇਤੋ ਹੋਤਿ ਸਮੁਪੇਤੋ ਉਪਗਤੋ ਸਮੁਪਗਤੋ ਉਪਪਨ੍ਨੋ ਸਮੁਪਪਨ੍ਨੋ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ 'ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸਂਵੁਤੋ'ਤਿ। ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਇਰਿਯਤਿ ਵਤ੍ਤਤਿ ਪਾਲੇਤਿ ਯਪੇਤਿ ਯਾਪੇਤਿ ਚਰਤਿ ਵਿਹਰਤਿ, ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ 'ਵਿਹਰਤੀ'''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੫੧੧-੫੧੨)।

ਆਚਾਰਗੋਚਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਪਟਿਸੇਧਕੇਨ ਨ ਵੇਲੁਦਾਨਾਦਿਨਾ ਆਚਾਰੇਨ, ਵੇਸਿਯਾਦਿਅਗੋਚਰਂ ਪਹਾਯ ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕੁਲਾਦਿਨਾ ਚ ਗੋਚਰੇਨ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਅਣੁਮਤ੍ਤੇਸੁ ਵਜ੍ਜੇਸੁ ਭਯਦਸ੍ਸਾ**ਵੀਤਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੇਸੁ ਵਜ੍ਜੇਸੁ ਭਯਦਸ੍ਸਾਵੀ, ਤਾਨਿ ਵਜ੍ਜਾਨਿ ਭਯਤੋ ਦਸ੍ਸਨਸੀਲੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸਮਾਦਾਯ ਸਿਕ੍ਖਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੂ**ਤਿ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਦਿਭਾਵੇਨ ਤਿਧਾ ਠਿਤੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਤਂ ਤਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਸਮਾਦਾਯ ਸਮ੍ਮਾ ਆਦਾਯ ਸਾਧੁਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਵਿਜਹਨ੍ਤੋ ਸਿਕ੍ਖਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਯੋ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤੇਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਬਹੁ ਸੁਤਮਸ੍ਸਾਤਿ **ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ**। ਸੁਤਂ ਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਸੁਤਧਰੋ;** ਯਦਸ੍ਸ ਤਂ ਬਹੁ ਸੁਤਂ ਨਾਮ, ਤਂ ਨ ਸੁਤਮਤ੍ਤਮੇਵ; ਅਥ ਖੋ ਨਂ ਧਾਰੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਞ੍ਜੂਸਾਯਂ ਵਿਯ ਰਤਨਂ ਸੁਤਂ ਸਨ੍ਨਿਚਿਤਮਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਸੁਤਸਨ੍ਨਿਚਯੋ**। ਏਤੇਨ ਯਂ ਸੋ ਸੁਤਂ ਧਾਰੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਮਞ੍ਜੂਸਾਯ ਗੋਪੇਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਚਿਤਰਤਨਸ੍ਸੇਵ ਚਿਰਕਾਲੇਨਾਪਿ ਅਵਿਨਾਸਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਸੁਤਂ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਯੇ ਤੇ ਧਮ੍ਮਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ, ਤਂ ਵੇਰਞ੍ਜਕਣ੍ਡੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਇਦਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਨਿਗਮਨਂ – ਤਥਾਰੂਪਾਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ। ਧਾਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਤਧਰੋ। ਵਚਸਾ ਪਰਿਚਿਤਾ ਮਨਸਾਨੁਪੇਕ੍ਖਿਤਾ, ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ; ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਤਸਨ੍ਨਿਚਯੋ। ਤਤ੍ਥ **ਵਚਸਾ ਪਰਿਚਿਤਾ**ਤਿ ਵਾਚਾਯ ਪਗੁਣਾ ਕਤਾ। **ਮਨਸਾਨੁਪੇਕ੍ਖਿਤਾ**ਤਿ ਮਨਸਾ ਅਨੁਪੇਕ੍ਖਿਤਾ, ਆਵਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੀਪਸਹਸ੍ਸੇਨ ਓਭਾਸਿਤਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਕਾਰਣਤੋ ਚ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ ਸੁਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਅਯਂ ਪਨ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਨਾਮ ਤਿਵਿਧੋ ਹੋਤਿ – ਨਿਸ੍ਸਯਮੁਚ੍ਚਨਕੋ, ਪਰਿਸੁਪਟ੍ਠਾਪਕੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਨਿਸ੍ਸਯਮੁਚ੍ਚਨਕੇਨ** ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਪਞ੍ਚਵਸ੍ਸੇਨ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਦ੍ਵੇ ਮਾਤਿਕਾ ਪਗੁਣਾ ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ ਪਕ੍ਖਦਿਵਸੇਸੁ ਧਮ੍ਮਸਾਵਨਤ੍ਥਾਯ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਤੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਭਾਣਵਾਰਾ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਿਕਥਨਤ੍ਥਾਯ ਅਨ੍ਧਕਵਿਨ੍ਦਮਹਾਰਾਹੁਲੋਵਾਦਅਮ੍ਬਟ੍ਠਸਦਿਸੋ ਏਕੋ ਕਥਾਮਗ੍ਗੋ, ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤਮਙ੍ਗਲਾਮਙ੍ਗਲੇਸੁ ਅਨੁਮੋਦਨਤ੍ਥਾਯ ਤਿਸ੍ਸੋ ਅਨੁਮੋਦਨਾ, ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਾਦਿਜਾਨਨਤ੍ਥਂ ਕਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ , ਸਮਣਧਮ੍ਮਕਰਣਤ੍ਥਂ ਸਮਾਧਿਵਸੇਨ ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਪਰਿਯੋਸਾਨਮੇਕਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਹਿ ਅਯਂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਹੋਤਿ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸੋ, ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਸ੍ਸਰਿਯੇਨ ਵਸਿਤੁਂ ਲਭਤਿ।

ਪਰਿਸੁਪਟ੍ਠਾਪਕੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਦਸਵਸ੍ਸੇਨ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਪਰਿਸਂ ਅਭਿਵਿਨਯੇ ਵਿਨੇਤੁਂ ਦ੍ਵੇ ਵਿਭਙ੍ਗਾ ਪਗੁਣਾ ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਨ ਤੀਹਿ ਜਨੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਕ੍ਖਮਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਕਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਖਨ੍ਧਕਵਤ੍ਤਞ੍ਚ ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਪਰਿਸਾਯ ਪਨ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਵਿਨਯਨਤ੍ਥਂ ਸਚੇ ਮਜ੍ਝਿਮਭਾਣਕੋ ਹੋਤਿ ਮੂਲਪਣ੍ਣਾਸਕੋ ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਦੀਘਭਾਣਕੇਨ ਮਹਾਵਗ੍ਗੋ, ਸਂਯੁਤ੍ਤਭਾਣਕੇਨ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾ ਵਾ ਤਯੋ ਵਗ੍ਗਾ ਮਹਾਵਗ੍ਗੋ ਵਾ, ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਭਾਣਕੇਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਾ ਉਪਰਿ ਵਾ ਉਪਡ੍ਢਨਿਕਾਯੋ ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਨ ਤਿਕਨਿਪਾਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹੇਟ੍ਠਾ ਉਗ੍ਗਹੇਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਪਨ ''ਏਕਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਨ ਚਤੁਕ੍ਕਨਿਪਾਤਂ ਵਾ ਪਞ੍ਚਕਨਿਪਾਤਂ ਵਾ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਜਾਤਕਭਾਣਕੇਨ ਸਾਟ੍ਠਕਥਂ ਜਾਤਕਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਤਤੋ ਓਰਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਧਮ੍ਮਪਦਮ੍ਪਿ ਸਹ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਉਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤੋ ਤਤੋ ਸਮੁਚ੍ਚਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮੂਲਪਣ੍ਣਾਸਕਮਤ੍ਤਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ? ''ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਕੁਰੁਨ੍ਦਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ, ਇਤਰਾਸੁ ਵਿਚਾਰਣਾਯੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਸਾਟ੍ਠਕਥਮ੍ਪਿ ਵਿਨਯਪਿਟਕਂ ਅਭਿਧਮ੍ਮਪਿਟਕਞ੍ਚ ਪਗੁਣਂ, ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ਚ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੋ ਗਨ੍ਥੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਰਿਸਂ

ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਯੇਨ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਤੋ ਵਿਨਯਤੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣੋ ਗਨ੍ਥੋ ਉਗ੍ਗਹਿਤੋ, ਅਯਂ ਪਰਿਸੁਪਟ੍ਠਾਪਕੋ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਹੋਤਿ ਦਿਸਾਪਾਮੋਕ੍ਖੋ ਯੇਨਕਾਮਙ੍ਗਮੋ, ਪਰਿਸਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤੁਂ ਲਭਤਿ।

ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕੇਨ ਪਨ ਸਾਟ੍ਠਕਥਾਨਿ ਤੀਣਿ ਪਿਟਕਾਨਿ ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਨ ਚਤੂਸੁ ਨਿਕਾਯੇਸੁ ਏਕਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਪਗੁਣਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਏਕਨਿਕਾਯੇਨ ਹਿ ਸੇਸਨਿਕਾਯੇਸੁਪਿ ਪਞ੍ਹਂ ਕਥੇਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤਿ। ਸਤ੍ਤਸੁ ਪਕਰਣੇਸੁ ਚਤੁਪ੍ਪਕਰਣਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਪਗੁਣਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਤਤ੍ਥ ਲਦ੍ਧਨਯੇਨ ਹਿ ਸੇਸਪਕਰਣੇਸੁ ਪਞ੍ਹਂ ਕਥੇਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤਿ। ਵਿਨਯਪਿਟਕਂ ਪਨ ਨਾਨਤ੍ਥਂ ਨਾਨਾਕਾਰਣਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਪਗੁਣਂ ਕਾਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕੋ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ।

ਉਭਯਾਨਿ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸਾਤਿਆਦਿ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਸਕਲੇ ਨਵਙ੍ਗੇਪਿ ਬਾਹੁਸ੍ਸਚ੍ਚੇ ਸਤਿ ਸਾਟ੍ਠਕਥਂ ਵਿਨਯਪਿਟਕਂ ਵਿਨਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਸੁਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ। **ਸ੍ਵਾਗਤਾਨੀ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਆਗਤਾਨਿ। ਯਥਾ ਆਗਤਾਨਿ ਪਨ ਸ੍ਵਾਗਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸੁਵਿਭਤ੍ਤਾਨੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਸੁਵਿਭਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਭਤ੍ਤਾਨਿ ਪਦਪਚ੍ਚਾਭਟ੍ਠਸਙ੍ਕਰਦੋਸਵਿਰਹਿਤਾਨਿ। **ਸੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤੀਨੀ**ਤਿ ਪਗੁਣਾਨਿ ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਾਨਿ। **ਸੁਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਾਨਿ ਸੁਤ੍ਤਸੋ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਕਪਰਿਵਾਰਤੋ ਆਹਰਿਤਬ੍ਬਸੁਤ੍ਤਵਸੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਾਨਿ। **ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸੋ**ਤਿ ਅਕ੍ਖਰਪਦਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਚ ਸੁਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਾਨਿ ਅਖਣ੍ਡਾਨਿ ਅਵਿਪਰੀਤਕ੍ਖਰਾਨਿ। ਏਤੇਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਦੀਪਿਤਾ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਤੋ ਹਿ ਏਸ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਹੋਤੀਤਿ।

ਕਲ੍ਯਾਣਵਾਚੋਤਿ ਸਿਥਿਲਧਨਿਤਾਦੀਨਂ ਯਥਾਵਿਧਾਨਵਚਨੇਨ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਯ ਪੋਰਿਯਾ ਵਾਚਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾਯ ਅਨੇਲਗਲ਼ਾਯ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਿਯਾ। **ਕਲ੍ਯਾਣਵਾਕ੍ਕਰਣੋ**ਤਿ ਮਧੁਰਸ੍ਸਰੋ, ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਹਿ ਸਰਸਮ੍ਪਤ੍ତਿਰਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਮ੍ਪਿ ਵਚਨਂ ਸਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਰਹਿਤਂ ਹੀਲ਼ੇਤਿ। **ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ ਮਨਾਪੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਸਂ ਪਿਯੋ ਨਾਮ ਦੁਲ੍ਲਭੋ, ਬਹੁਤਰਾਨਂ ਪਨ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਸੀਲਾਚਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ ਮਨਵਡ੍ਢਨਕੋ। **ਪਟਿਬਲੋ ਹੋਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਓਵਦਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਕਾਰਣਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਵਟ੍ਟਭਯੇਨ ਤਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਓਵਦਿਤੁਂ ਤਾਦਿਸਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ। **ਕਾਸਾਯਵਤ੍ਥਵਸਨਾਯਾ**ਤਿ ਕਾਸਾਯਵਤ੍ਥਨਿਵਤ੍ਥਾਯ। **ਗਰੁਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਗਿਹਿਕਾਲੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਂ ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਸਾਮਣੇਰੀਸੁ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਂ ਵਾ ਅਨਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ। ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਹਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਮਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ ਸਂਵਰੇ ਠਿਤਸ੍ਸਾਪਿ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਗਾਰਵਂ ਨ ਕਰੋਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਯੇਵ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ। **ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ** ਵਾਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਤਤੋ ਅਤਿਰੇਕਵਸ੍ਸੋ ਵਾ। ਏਵਰੂਪੋ ਹਿ ਵਿਸਭਾਗੇਹਿ ਵਤ੍ਥੂਹਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਸਮਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਦਹਰੋ ਵਿਯ ਸਹਸਾ ਸੀਲਵਿਨਾਸਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਯਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਅਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਛਨ੍ਦਰਾਗਂ ਵਿਨੇਤੁਂ ਪਟਿਬਲੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਅਤਿਰੇਕਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਵਾ''ਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਸੀਲਵਾ''ਤਿਆਦਿ ਏਕਮਙ੍ਗਂ, ''ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿ ਦੁਤਿਯਂ, ''ਉਭਯਾਨਿ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿ ਤਤਿਯਂ, ''ਕਲ੍ਯਾਣਵਾਚੋ ਹੋਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣਵਾਕ੍ਕਰਣੋ''ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਂ, ''ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ ਮਨਾਪੋ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਮਂ, ''ਪਟਿਬਲੋ ਹੋਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਓਵਦਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਛਟ੍ਠਂ, ''ਨ ਖੋ ਪਨੇਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਸਤ੍ਤਮਂ, ''ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ''ਤਿਆਦਿ ਅਟ੍ਠਮਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੧੪੮. ਵਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥੇਨਾਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਵੁਤ੍ਤੇਨੇਵ। **ਗਰੁਧਮ੍ਮੇਹੀ**ਤਿ ਗਰੁਕੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ, ਤੇ ਹਿ ਗਾਰਵਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਗਰੁਧਮ੍ਮਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਏਕਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਏਕਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ, ਯੋ ਗਰੁਧਮ੍ਮੇਨ ਓਵਦਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਪਨ ਯਥਾਵਤ੍ਥੁਕਮੇਵ।

੧੪੯. ਪਰਿਵੇਣਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਤਿ ਸਚੇ ਪਾਤੋ ਅਸਮ੍ਮਟ੍ਠਂ ਸਮ੍ਮਟ੍ਠਮ੍ਪਿ ਵਾ ਪੁਨ ਤਿਣਪਣ੍ਣਾਦੀਹਿ ਉਕ੍ਲਾਪਂ ਪਾਦਪ੍ਪਹਾਰੇਹਿ ਚ ਵਿਕਿਣ੍ਣਵਾਲਿਕਂ ਜਾਤਂ, ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਸਮ੍ਮਟ੍ਠਞ੍ਹਿ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਯ੍ਯੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਸ੍ਸਿਤਕੇ ਦਹਰਭਿਕ੍ਖੂਪਿ ਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਨ ਯੋਜੇਤਿ, ਧਮ੍ਮਂਯੇਵ ਕਥੇਤੀ''ਤਿ ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਅਸੋਤੁਕਾਮਾ ਵਿਯ ਭਵੇਯ੍ਯੁਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਪਰਿਵੇਣਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ। ਅਨ੍ਤੋਗਾਮਤੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯੋ ਪਿਪਾਸਿਤਾ ਚ ਕਿਲਨ੍ਤਾ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਾ ਪਾਨੀਯਞ੍ਚ ਹਤ੍ਥਪਾਦਮੁਖਸੀਤਲਕਰਣਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਅਸਤਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਅਗਾਰਵਂ ਜਨੇਤ੍ਵਾ ਅਸੋਤੁਕਾਮਾਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ । ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **"ਪਾਨੀਯਂ ਪਰਿਭੋਜਨੀਯਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ"**ਤਿ।

ਆਸਨਨ੍ਤਿ ਨੀਚਪੀਠਕਫਲਕਤਟ੍ਟਿਕਕਟਸਾਰਕਾਦਿਭੇਦਂ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਸਾਖਾਭਙ੍ਗਮ੍ਪਿ ''ਇਦਂ ਤਾਸਂ ਆਸਨਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ। ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਪਤ੍ਤਿਮੋਚਨਤ੍ਥਂ ਪਨ ਦੁਤਿਯੋ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **"ਦੁਤਿਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬ"**ਨ੍ਤਿ। **ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ

ਨ ਵਿਹਾਰਪਚ੍ਚੁਨ੍ਨੇ, ਅਥ ਖੋ ਵਿਹਾਰਮਜ੍ਝੇ ਉਪੋਸਥਾਗਾਰਸ੍ਸ ਵਾ ਭੋਜਨਸਾਲਾਯ ਵਾ ਦ੍ਵਾਰੇ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਓਸਰਣਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਸਮਗ੍ਗਾਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਾ ਆਗਤਤ੍ਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਤ੍ਤੁਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ; ਪਗੁਣਾ ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਯਜਾਦੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਅਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬੋ। **ਓਸਾਰੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬਾ। ਵ**ਸ੍ਸਸਤ੍ਤੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯਾ**ਤਿਆਦਿ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬਪਾਲ਼ਿਦਸ੍ਸਨਂ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਾਮੀਚਿਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਦਾਨਬੀਜਨਪਾਨੀਯਾਪੁਚ੍ਛਨਾਦਿਕਂ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਵਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਅਭਿਵਾਦਨਂ ਨਾਮ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਵਾ ਬਹਿਗਾਮੇ ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰੇ ਵਾ ਬਹਿਵਿਹਾਰੇ ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਵਾ ਰਥਿਕਾਯ ਵਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਰਾਜੁਸ੍ਸਾਰਣਾਯਪਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਦੇਵੇ ਵਸ੍ਸਮਾਨੇ ਸਕਦ੍ਦਮਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਛਤ੍ਤੁਪਤ੍ਤੁਹਤ੍ਥਾਯਪਿ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਾਦੀਹਿ ਅਨੁਬਦ੍ਧਾਯਪਿ ਕਾਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਏਕਾਬਦ੍ਧਾਯ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ''ਵਨ੍ਦਾਮਿ ਅਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਵਨ੍ਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੇ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਮਹਾਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਠਾਨੇ ਵਨ੍ਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਅਞ੍ਜਲਿਕਮ੍ਮੇਪਿ। ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਯ ਪਨ ਪਚ੍ਚੁਟ੍ਠਾਨਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਸਾਮੀਚਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪੇ ਪਦੇਸੇ ਚ ਕਾਲੇ ਚ ਤਂ ਤਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ।

ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਯਥਾ ਕਤੋ ਸੁਕਤੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਗਰੁਂਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਗਾਰਵਂ ਜਨੇਤ੍ਵਾ। **ਮਾਨੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮਨੇਨ ਪਿਯਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਪੂਜੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਮੇਸਂਯੇਵ ਤਿਣ੍ਣਂ ਕਿਚ੍ਚਾਨਂ ਕਰਣੇਨ ਪੂਜੇਤ੍ਵਾ। **ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਨੀਯੋ**ਤਿ ਨ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੇ ਆਵਾਸੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਤੋ ਅਡ੍ਢਯੋਜਨਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਓਵਾਦਦਾਯਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਆਵਾਸੋ ਨਾਮ। ਏਤ੍ਥ ਵਸ੍ਸਂ ਨ ਵਸਿਤਬ੍ਬਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ – ''ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਨਾਮ ਆਵਾਸੋ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਓਵਾਦਾਯ ਵਾ ਸਂਵਾਸਾਯ ਵਾ ਗਨ੍ਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੪੯)। ਨ ਚ ਸਕ੍ਕਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਆਗਨ੍ਤੁਂ। ਸਚੇ ਤਤ੍ਥ ਵਸ੍ਸਂ ਵਸਿਤੁਂ ਅਨਿਚ੍ਛਮਾਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਞਾਤਕਾ ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾ ਵਾ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਿ – ''ਵਸਥ, ਅਯ੍ਯੇ, ਮਯਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਨੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣੇ ਪਦੇਸੇ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤੁਕਾਮਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਾਖਾਮਣ੍ਡਪੇਪਿ ਏਕਰਤ੍ਤਂ ਵੁਤ੍ਥਾ ਹੋਨ੍ਤਿ; ਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮਾ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਪਿ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਆਵਾਸੋ ਹੋਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਹਿ ਚ ਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਤੇਰਸਿਯਂਯੇਵ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯਾਚਿਤਬ੍ਬਾ – ''ਮਯਂ ਅਯ੍ਯਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਓਵਾਦੇਨ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਯਤੋ ਪਨ ਉਜੁਨਾ ਮਗ੍ਗੇਨ ਅਡ੍ਢਯੋਜਨੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ, ਤੇਨ ਪਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਨਂ ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਰਾਯੋ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਰਾਯੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਨਂ ਅਤਿਰੇਕਡ੍ਢਯੋਜਨਂ ਹੋਤਿ, ਅਯਂ ਅਭਿਕ੍ਖੁਕਾਵਾਸਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਤਤੋ ਗਾਵੁਤਮਤ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯੋ ਖੇਮਟ੍ਠਾਨੇ ਹੋਤਿ, ਤਾਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯਾਚਿਤਬ੍ਬਾ ''ਅਯ੍ਯਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਉਜੁਮਗ੍ਗੇ ਅਨ੍ਤਰਾਯੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਅਤਿਰੇਕਡ੍ਢਯੋਜਨਂ ਹੋਤਿ। ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਪਨ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਉਪਸ੍ਸਯਤੋ ਗਾਵੁਤਮਤ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਯ੍ਯਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਤਤ੍ਥ ਆਗਤਓਵਾਦੇਨ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤੋ ਤਾਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਤਾ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਸ੍ਸਯਮੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਾਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਸਚੇ ਪਨ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤੁਕਾਮਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੇ ਵਿਹਾਰਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਚ ''ਇਧ ਅਯ੍ਯਾ ਵਸ੍ਸਂ ਵਸਿਸ੍ਸਥਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਾ ''ਆਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਾਹਿ ''ਤੇਨਹਿ ਅਯ੍ਯਾ ਮਯਮ੍ਪਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਓਵਾਦਂ ਅਨੁਜੀਵਨ੍ਤਿਯੋ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਗਾਮੇ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਸਮ੍ਪਦਂ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ''ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਇਧ ਵਸਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਕਿਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ''ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤੁਂ ਆਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਾ ਆਭੋਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਗਤਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਓਵਾਦੇਨ ਵਸਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯਪਿ ਨ ਕੇਚਿ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਚ ਰਾਜਭਯਂ ਵਾ ਚੋਰਭਯਂ ਵਾ ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਂ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਅਭਿਕ੍ਖੁਕਾਵਾਸੇ ਵਸਨ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਸਾ ਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾ। ਆਪਦਾਸੁ ਹਿ ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੇ ਆਵਾਸੇ ਵਸਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਸਚੇ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪੁਨ ਕੇਨਚਿ ਕਾਰਣੇਨ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਵਸਿਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ – ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵਸ੍ਸੂਪਗਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਾ ਵਾ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾ ਵਾ ਪਕ੍ਖਸਙ੍ਕਨ੍ਤਾ ਵਾ ਆਪਦਾਸੁ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਾਯਾ''ਤਿ। ਪਵਾਰੇਨ੍ਤਿਯਾ ਪਨ ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬਂ।

ਅਨ੍ਵਦ੍ਧਮਾਸਨ੍ਤਿ ਅਦ੍ਧਮਾਸੇ ਅਦ੍ਧਮਾਸੇ। **ਦ੍ਵੇ ਧਮ੍ਮਾ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਧਮ੍ਮਾ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ। **ਉਪੋਸਥਪੁਚ੍ਛਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਪੋਸਥਪੁਚ੍ਛਨਂ, ਤਤ੍ਥ ਪਨ੍ਨਰਸਿਕੇ ਉਪੋਸਥੇ ਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਯਂ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕੇ ਤੇਰਸਿਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥੋ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਪਨ ''ਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਤੇਰਸਿਯਂਯੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ 'ਅਯਂ ਉਪੋਸਥੋ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕੋ ਪਨ੍ਨਰਸਿਕੋ'ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਓਵਾਦਤ੍ਥਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ। ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸਤੋ ਪਨ ਪਟ੍ਠਾਯ ਧਮ੍ਮਸਵਨਤ੍ਥਾਯ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਓਕਾਸਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਗਮਨਮੇਵ ਪਞ੍ਞਪੇਸਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਮਨ੍ਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ। ਮਨ੍ਦਪਞ੍ਞੋ ਹਿ ਮਾਤੁਗਾਮੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਚ੍ਚਂ ਧਮ੍ਮਸਵਨਂ

ਬਹੂਪਕਾਰਾ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ''ਯੰ ਮਯੰ ਜਾਨਾਮ, ਤਮੇਵ ਅਯ੍ਯਾ ਜਾਨਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਮਾਨੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਪਯਿਰੁਪਾਸਮਾਨਾ ਸਾਤ੍ਥਿਕੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਏਵਮਕਾਸਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋਪਿ ''ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਯੇਵ ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਵਿਹਾਰੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿੰਸੁ। ਵੁੱਤਞ੍ਹੇਤੰ –

> ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਬ੍ਬੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਓਵਾਦੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਉਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਿ ਖਿਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਵਿਪਾਚੇਨ੍ਤਿ 'ਜਾਯਾਯੋ ਇਮਾ ਇਮੇਸੰ, ਜਾਰਿਯੋ ਇਮਾ ਇਮੇਸੰ, ਇਦਾਨਿਮੇ ਇਮਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਭਿਰਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ'ਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਆਰੋਚੇਸੁੰ – 'ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਬ੍ਬੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੇਨ ਓਵਾਦੋ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਚੇ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਚਤੂਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਓਵਾਦੰ ਗਨ੍ਤੁ'ਨ੍ਤਿ। ਪੁਨਪਿ ਤਥੇਵ ਉਜ੍ਝਾਯਿੰਸੁ। ਪੁਨ ਭਗਵਾ 'ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦ੍ਵੇ ਤਿਸ੍ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਓਵਾਦੰ ਗਨ੍ਤੁ'''ਨ੍ਤਿ ਆਹ।

ਤਸ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੇਨ ਦ੍ਵੇ ਤਿਸ੍ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਪੇਸੇਤਬ੍ਬਾ – ''ਏਥਯ੍ਯੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨੰ ਯਾਚਥ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਅਯ੍ਯਾ...ਪੇ॰... ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲਵ॰ ੪੧੩)। ਤਾਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਆਰਾਮੰ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਤਤੋ ਓਵਾਦਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੰ ਏਕੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਕਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਏਵਮਸ੍ਸ ਵਚਨੀਯੋ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ, ਅਯ੍ਯ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਤਿ, ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨਞ੍ਚ ਯਾਚਤਿ, ਲਭਤੁ ਕਿਰ ਅਯ੍ਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨ''ਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਵਮਸ੍ਸ ਵਚਨੀਯੋ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਭਨ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਤਿ, ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨਞ੍ਚ ਯਾਚਤਿ, ਲਭਤੁ ਕਿਰ ਭਨ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨ''ਨ੍ਤਿ। ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ''ਅਤ੍ਥਿ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕੋ ਸਮ੍ਮਤੋ''ਤਿ। ਸਚੇ ਹੋਤਿ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕੋ ਸਮ੍ਮਤੋ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕੋ ਸਮ੍ਮਤੋ, ਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤੂ''ਤਿ।

ਸਚੇ ਨ ਹੋਤਿ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕੋ ਸਮ੍ਮਤੋ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ – ''ਕੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਸ੍ਸਹਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਓਵਦਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਸ੍ਸਹਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਓਵਦਿਤੁੰ, ਸੋ ਚ ਹੋਤਿ ਅਟ੍ਠਹਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ – ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕੋ ਸਮ੍ਮਤੋ, ਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤੂ''ਤਿ।

ਸਚੇ ਪਨ ਕੋਚਿ ਨ ਉਸ੍ਸਹਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਓਵਦਿਤੁੰ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ – ''ਨਤ੍ਥਿ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕੋ ਸਮ੍ਮਤੋ, ਪਾਸਾਦਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤੂ''ਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਹਿ ਸਕਲੰ ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਸਙ੍ਗਹੰ ਸਾਸਨਮਾਰੋਚਿਤੰ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ''ਸਾਧੂ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਪਾਟਿਪਦੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬੰ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੇਨਪਿ ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਪੇਸੇਤਬ੍ਬਾ ''ਗਚ੍ਛਥਯ੍ਯੇ, ਪੁਚ੍ਛਥ 'ਕਿੰ ਅਯ੍ਯ ਲਭਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨ'''ਨ੍ਤਿ। ਤਾਹਿ ''ਸਾਧੁ ਅਯ੍ਯੇ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਆਰਾਮੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਵੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ – ''ਕਿੰ ਅਯ੍ਯ ਲਭਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨ''ਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ – ''ਨਤ੍ਥਿ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕੋ ਸਮ੍ਮਤੋ, ਪਾਸਾਦਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤੂ''ਤਿ। ਤਾਹਿ ''ਸਾਧੁ ਅਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੰ। ਏਕਤੋ ਆਗਤਾਨੰ ਵਸੇਨ ਚੇਤੰ ਵੁੱਤੰ, ਤਾਸੁ ਪਨ ਏਕਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਞ੍ਚ, ਇਤਰਾ ਤਸ੍ਸਾ ਸਹਾਯਿਕਾ।

ਸਚੇ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਵਾ ਨ ਪੂਰਤਿ, ਉਭਯਤੋਪਿ ਵਾ ਗਣਮਤ੍ਤਮੇਵ ਪੁਗ੍ਗਲਮਤ੍ਤੰ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਏਕਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਵਾ ਬਹੂਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯੇਹਿ ਓਵਾਦਤ੍ਥਾਯ ਪੇਸਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਵਚਨਕ੍ਕਮੋ – ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਅਯ੍ਯ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨਞ੍ਚ ਯਾਚਨ੍ਤਿ, ਲਭਨ੍ਤੁ ਕਿਰ ਅਯ੍ਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨ''ਨ੍ਤਿ। ''ਅਹੰ ਅਯ੍ਯ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਾਮਿ; ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨਞ੍ਚ ਯਾਚਾਮਿ, ਲਭਾਮਹੰ ਅਯ੍ਯ ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨ''ਨ੍ਤਿ।

''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਅਯ੍ਯ ਅਯ੍ਯਾਨੰ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਤਿ, ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨਞ੍ਚ ਯਾਚਤਿ, ਲਭਤੁ ਕਿਰ ਅਯ੍ਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸਙ੍ਘੋ ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨ''ਨ੍ਤਿ। ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਅਯ੍ਯ ਅਯ੍ਯਾਨੰ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨਞ੍ਚ ਯਾਚਨ੍ਤਿ, ਲਭਨ੍ਤੁ ਕਿਰ ਅਯ੍ਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨ''ਨ੍ਤਿ। ''ਅਹੰ ਅਯ੍ਯ ਅਯ੍ਯਾਨੰ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਾਮਿ, ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨਞ੍ਚ ਯਾਚਾਮਿ, ਲਭਾਮਹੰ ਅਯ੍ਯ ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨ''ਨ੍ਤਿ।

''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਅਯ੍ਯ ਅਯ੍ਯਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਤਿ, ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨਞ੍ਚ ਯਾਚਤਿ, ਲਭਤੁ ਕਿਰ ਅਯ੍ਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨ''ਨ੍ਤਿ। ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਅਯ੍ਯ ਅਯ੍ਯਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ; ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨਞ੍ਚ ਯਾਚਨ੍ਤਿ, ਲਭਨ੍ਤੁ ਕਿਰ ਅਯ੍ਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨ''ਨ੍ਤਿ। ''ਅਹੰ ਅਯ੍ਯ ਅਯ੍ਯਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਾਮਿ, ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨਞ੍ਚ ਯਾਚਾਮਿ, ਲਭਾਮਹੰ ਅਯ੍ਯ ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨ''ਨ੍ਤਿ।

‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਚ ਅਯ੍ਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਯ੍ਯਾਨਂ ਅਯ੍ਯਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਤਿ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਵਨ੍ਦਤਿ, ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨਞ੍ਚ ਯਾਚਤਿ ਯਾਚਨ੍ਤਿ ਯਾਚਤਿ, ਲਭਤੁ ਕਿਰ ਲਭਨ੍ਤੁ ਕਿਰ ਲਭਤੁ ਕਿਰ ਅਯ੍ਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਚ ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨ’’ਨ੍ਤਿ।

ਤੇਨਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਪੋਸਥਕਾਲੇ ਏਵਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ – ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਭਨ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨਞ੍ਚ ਯਾਚਨ੍ਤਿ, ਲਭਨ੍ਤੁ ਕਿਰ ਭਨ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨ’’ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਭਨ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਤਿ, ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨਞ੍ਚ ਯਾਚਤਿ, ਲਭਤੁ ਕਿਰ ਭਨ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨ’’ਨ੍ਤਿ।

‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਭਨ੍ਤੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਤਿ, ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨਞ੍ਚ ਯਾਚਤਿ, ਲਭਤੁ ਕਿਰ ਭਨ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨ’’ਨ੍ਤਿ।

‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਚ ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਤਿ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਵਨ੍ਦਤਿ, ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨਞ੍ਚ ਯਾਚਤਿ ਯਾਚਨ੍ਤਿ ਯਾਚਤਿ, ਲਭਤੁ ਕਿਰ ਲਭਨ੍ਤੁ ਕਿਰ ਲਭਤੁ ਕਿਰ ਭਨ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਚ ਓਵਾਦੂਪਸਙ੍ਕਮਨ’’ਨ੍ਤਿ।

ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੇਨਾਪਿ ਸਚੇ ਸਮ੍ਮਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਤ੍ਥਿ, ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ, ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ, ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਚ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੁ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤੁ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤੂਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਾਸਾਦਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਚ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤੁ ਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੁ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤੂਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਓਵਾਦਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੇਨ ਪਾਟਿਪਦੇ ਪਚ੍ਚਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਓਵਾਦਂ ਪਨ ਬਾਲਗਿਲਾਨਗਮਿਕੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੋ ਸਚੇਪਿ ਆਰਞ੍ਞਕੋ ਹੋਤਿ, ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ –

> ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਬਾਲਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਿਲਾਨਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਮਿਕਂ ਅਵਸੇਸੇਹਿ ਓਵਾਦਂ ਗਹੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲਵ॰ ੪੧੪)।

ਤਤ੍ਥ ਯੋ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕਪਨ੍ਨਰਸਿਕੇਸੁ ਵਾ ਉਪੋਸਥੇਸੁ ਪਾਟਿਪਦੇ ਵਾ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ, ਸੋ ਗਮਿਕੋ ਦੁਤਿਯਪਕ੍ਖਦਿਵਸੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਅਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ, ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਓਵਾਦੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਯੋ ਨ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਚੂਲਵ॰ ੪੧੪) ਵੁਤ੍ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿਯੇਵ। ਓਵਾਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚ ਉਪੋਸਥਗ੍ਗੇ ਅਨਾਰੋਚੇਤੁਂ ਵਾ ਪਾਟਿਪਦੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਅਪਚ੍ਚਾਹਰਿਤੁਂ ਵਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਓਵਾਦੋ ਨ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬੋ। ਯੋ ਨ ਆਰੋਚੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਚੂਲਵ॰ ੪੧੫)।

ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ –

> ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਓਵਾਦੋ ਨ ਪਚ੍ਚਾਹਰਿਤਬ੍ਬੋ। ਯੋ ਨ ਪਚ੍ਚਾਹਰੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਚੂਲਵ॰ ੪੧੫)।

ਤਤ੍ਥ ਆਰਞ੍ਞਕੇਨ ਪਚ੍ਚਾਹਰਣਤ੍ਥਂ ਸਙ੍ਕੇਤੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ – ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਰਞ੍ਞਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਓਵਾਦਂ ਗਹੇਤੁਂ, ਸਙ੍ਕੇਤਞ੍ਚ ਕਾਤੁਂ, ਅਤ੍ਰ ਪਟਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਰਞ੍ਞਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਵਸਨਗਾਮੇ ਭਿਕ੍ਖਂ ਲਭਤਿ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਨੋ ਚਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖਾ ਸੁਲਭਾ ਹੋਤਿ, ਸਾਮਨ੍ਤਗਾਮੇ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਗਾਮਂ ਆਗਮ੍ਮ ਤਥੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਦੂਰਂ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ, ਸਙ੍ਕੇਤੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ – ‘‘ਅਹਂ ਅਮੁਕਂ ਨਾਮ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਗਾਮਦ੍ਵਾਰੇ ਸਭਂ ਵਾ ਮਣ੍ਡਪਂ ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਂ ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਤ੍ਥ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਥਾ’’ਤਿ । ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਅਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ – ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਙ੍ਕੇਤਂ ਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਯਾ ਨ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਚੂਲਵ॰ ੪੧੫)।

ਉਭਤੋਸਙ੍ਘੇ ਤੀਹਿ ਠਾਨੇਹਿ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਜ੍ਜਤਨਾਯ ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਪਰਜ੍ਜੁ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਪਵਾਰੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲਵ॰ ੪੨੭)।

ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਖਨ੍ਧਕੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਬ੍ਬੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਪਵਾਰੇਨ੍ਤੋ ਕੋਲਾਹਲਮਕਾਸਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਬ੍ਯਤ੍ਤਂ ਪਟਿਬਲਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਪਵਾਰੇਤੁਂ। ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਾ। ਪਠਮਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਯਾਚਿਤਬ੍ਬਾ, ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਬ੍ਯਤ੍ਤਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਟਿਬਲਾਯ ਸਙ੍ਘੋ ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੋ –

''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਅਯ੍ਯੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ, ਸਙ੍ਘੋ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨੇਯ੍ਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਪਵਾਰੇਤੁਂ। ਏਸਾ ਞਤ੍ਤਿ।

''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਅਯ੍ਯੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਸਙ੍ਘੋ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨੇਯ੍ਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਪਵਾਰੇਤੁਂ। ਯਸ੍ਸਾ ਅਯ੍ਯਾਯ ਖਮਤਿ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਪਵਾਰੇਤੁਂ, ਸਾ ਤੁਣ੍ਹਸ੍ਸ; ਯਸ੍ਸਾ ਨਕ੍ਖਮਤਿ, ਸਾ ਭਾਸੇਯ੍ਯ।

''ਸਮ੍ਮਤਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਪਵਾਰੇਤੁਂ। ਖਮਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਣ੍ਹੀ, ਏਵਮੇਤਂ ਧਾਰਯਾਮੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੪੨੭)।

ਤਾਯ ਸਮ੍ਮਤਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਂ ਆਦਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਵਮਸ੍ਸ ਵਚਨੀਯੋ – ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਅਯ੍ਯ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਪਵਾਰੇਤਿ – ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਸੁਤੇਨ ਵਾ ਪਰਿਸਙ੍ਕਾਯ ਵਾ। ਵਦਤਯ੍ਯ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯ, ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਤਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਅਯ੍ਯ, ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਅਯ੍ਯ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ...ਪੇ॰... ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ।

ਸਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਨ ਪੂਰਤਿ, ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਅਯ੍ਯ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਪਵਾਰੇਨ੍ਤਿ – ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਸੁਤੇਨ ਵਾ ਪਰਿਸਙ੍ਕਾਯ ਵਾ, ਵਦਤਯ੍ਯ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯ, ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯੋ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਚ, ''ਅਹਂ ਅਯ੍ਯ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਪਵਾਰੇਮਿ – ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਸੁਤੇਨ ਵਾ ਪਰਿਸਙ੍ਕਾਯ ਵਾ, ਵਦਤੁ ਮਂ ਅਯ੍ਯ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯ, ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚ ਏਵਂ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਸਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਨ ਪੂਰਤਿ, ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਅਯ੍ਯਾ ਅਯ੍ਯੇ ਪਵਾਰੇਤਿ – ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਸੁਤੇਨ ਵਾ ਪਰਿਸਙ੍ਕਾਯ ਵਾ, ਵਦਨ੍ਤੁਯ੍ਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯ, ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਚ, ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਅਯ੍ਯ ਅਯ੍ਯਂ ਪਵਾਰੇਤਿ – ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਸੁਤੇਨ ਵਾ ਪਰਿਸਙ੍ਕਾਯ ਵਾ, ਵਦਤਯ੍ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯ, ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਚ ਏਵਂ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਅਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਅਯ੍ਯਾ ਅਯ੍ਯੇ ਪਵਾਰੇਨ੍ਤਿ – ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਸੁਤੇਨ ਵਾ ਪਰਿਸਙ੍ਕਾਯ ਵਾ, ਵਦਨ੍ਤੁਯ੍ਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯ, ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯੋ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਚ, ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਅਯ੍ਯ ਅਯ੍ਯਂ ਪਵਾਰੇਨ੍ਤਿ – ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਸੁਤੇਨ ਵਾ ਪਰਿਸਙ੍ਕਾਯ ਵਾ, ਵਦਤਯ੍ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯ, ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯੋ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਚ, ''ਅਹਂ ਅਯ੍ਯਾ ਅਯ੍ਯੇ ਪਵਾਰੇਮਿ – ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਸੁਤੇਨ ਵਾ ਪਰਿਸਙ੍ਕਾਯ ਵਾ, ਵਦਨ੍ਤੁ ਮਂ ਅਯ੍ਯਾ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯ, ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚ, ''ਅਹਂ ਅਯ੍ਯ ਅਯ੍ਯਂ ਪਵਾਰੇਮਿ – ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਸੁਤੇਨ ਵਾ ਪਰਿਸਙ੍ਕਾਯ ਵਾ, ਵਦਤੁ ਮਂ ਅਯ੍ਯੋ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯ, ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚ ਏਵਂ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਮਾਨਤ੍ਤਚਰਣਞ੍ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪਰਿਯੇਸਨਾ ਚ ਯਥਾਠਾਨੇਯੇਵ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।

ਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨਾਤਿ ਦਸਹਿ ਵਾ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਹਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨੇਵ ਅਕ੍ਕੋਸਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਪਰਿਭਾਸਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਭਯੇਨ ਤਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬੋ। **ਓਵਟੋ**ਤਿ ਪਿਹਿਤੋ ਵਾਰਿਤੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ। ਵਚਨਯੇਵ **ਵਚਨਪਥੋ। ਅਨੋਵਟੋ**ਤਿ ਅਪਿਹਿਤੋ ਅਵਾਰਿਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਆਧਿਪਚ੍ਚਟ੍ਠਾਨੇ ਜੇਟ੍ਠਕਟ੍ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ''ਏਵਂ ਅਭਿਕ੍ਕਮ, ਏਵਂ ਪਟਿਕ੍ਕਮ, ਏਵਂ ਨਿਵਾਸੇਹਿ, ਏਵਂ ਪਾਰੁਪਾਹੀ''ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਨੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁ ਓਵਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਅਨੁਸਾਸਿਤਬ੍ਬੋ। ਦੋਸਂ ਪਨ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਹਾਥੇਰਾ ਨ ਏਵਂ ਅਭਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਟਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਨ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਾਰੁਪਨ੍ਤਿ, ਈਦਿਸਂ ਕਾਸਾਵਮ੍ਪਿ ਨ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਏਵਂ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਅਞ੍ਜੇਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ

ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਦੋਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਪਨ ''ਅਯਂ ਵੁਡ੍ਢਸਮਣੀ ਏਵਂ ਨਿਵਾਸੇਤਿ, ਏਵਂ ਪਾਰੁਪਤਿ, ਮਾ ਏਵਂ ਨਿਵਾਸੇਹਿ, ਮਾ ਏਵਂ ਪਾਰੁਪਾਹਿ, ਮਾ ਤਿਲਕਮ੍ਮਪਣ੍ਣਕਮ੍ਮਾਦੀਨਿ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਯਥਾਸੁਖਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਓਵਦਿਤੁਂ ਅਨੁਸਾਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਸਮਗ੍ਗਮ੍ਹਯਜਾਤਿ ਭਣਨ੍ਤਿ ''ਸਮਗ੍ਗਾ ਅਮ੍ਹ ਅਯਜ'' ਇਤਿ ਭਣਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਂ। **ਅਞ੍ਞਂ ਧਮ੍ਮਂ ਭਣਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਂ ਵਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮਂ ਵਾ। ਸਮਗ੍ਗਮ੍ਹਯਜਾਤਿ ਵਚਨੇਨ ਹਿ ਓਵਾਦਂ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਓਵਾਦਂ ਅਞ੍ਞਂ ਧਮ੍ਮਂ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। **ਓਵਾਦਂ ਅਨਿਯਜਾਦੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਸੋ ਭਗਿਨਿਯੋ ਓਵਾਦੋਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ।

੧੫੦. **ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕਸਮ੍ਮੁਤਿਕਮ੍ਮਂ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਨਵਕਾਨਂ ਵਸੇਨ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ। ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਨਵਕਸ੍ਸ ਅਵਸਾਨਪਦੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਸੇਸੇਸੁ ਸਤ੍ਤਰਸ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ।

੧੫੨. **ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਦੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਗਰੁਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਾਲ਼ਿਂ ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੋ। **ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਂ ਦੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾਯੇਵ ਪਗੁਣਾਯ ਗਰੁਧਮ੍ਮਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਟ੍ਠਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਓਸਾਰੇਹਿ ਅਯਜਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਓਸਾਰੇਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਅਟ੍ਠਗਰੁਧਮ੍ਮਪਾਲ਼ਿਂ ਓਸਾਰੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਂ ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਦੇਨ੍ਤੋ, ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਂ ਦੇਨ੍ਤੋ, ਯੋ ਚ ਓਸਾਰੇਹੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਅਟ੍ਠ ਗਰੁਧਮ੍ਮੇ ਭਣਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞਂ ਧਮ੍ਮਂ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਕਥੇਤੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਗਰੁਧਮ੍ਮਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਵਾ ਖਨ੍ਧਾਦਿਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਵਾ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਤਂ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਥੇਤਿ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਭਣਨ੍ਤਿ** ਚਤੁਪਰਿਸਤਿਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਸੁਣਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ਸਾਮਣੇਰਿਯਾ**ਤਿ ਏਤਾਸਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਵਾਚਤੋ ਚ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਓਵਾਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਠਮਂ।

੨. ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੩. ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਪਰਿਯਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਵਾਰੇਨ, ਪਟਿਪਾਟਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਧਿਚੇਤਸੋ**ਤਿ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਵਤੋ , ਸਬ੍ਬਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਅਧਿਕੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਪ੍ਪਮਜ੍ਜਤੋ**ਤਿ ਨਪ੍ਪਮਜ੍ਜਤੋ, ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਾਤਚ੍ਚਕਿਰਿਯਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਮੁਨਿਨੋ**ਤਿ ''ਯੋ ਮੁਨਾਤਿ ਉਭੋ ਲੋਕੇ, ਮੁਨਿ ਤੇਨ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੬੯) ਏਵਂ ਉਭਯਲੋਕਮੁਨਨੇਨ ਵਾ, ਮੋਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਞਾਣਂ, ਤੇਨ ਞਾਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਵਾ ਖੀਣਾਸਵੋ ਮੁਨਿ ਨਾਮ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਮੁਨਿਨੋ। **ਮੋਨਪਥੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਤੋ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਮੋਨਸ੍ਸ ਪਥੇਸੁ ਸਤ੍ਤਤਿਂਸਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮੇਸੁ ਤੀਸੁ ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਾਸੁ ਸਿਕ੍ਖਤੋ। ਇਦਞ੍ਚ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਸਿਕ੍ਖਤੋ ਇਮਾਯ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਮੁਨਿਭਾਵਂ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮੁਨਿਨੋਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਸੋਕਾ ਨ ਭਵਨ੍ਤਿ ਤਾਦਿਨੋ**ਤਿ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਖੀਣਾਸਵਮੁਨਿਨੋ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਇਟ੍ਠਵਿਯੋਗਾਦਿਵਤ੍ਥੁਕਾ ਸੋਕਾ ਨ ਸਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ **ਤਾਦਿਨੋ**ਤਿ ਤਾਦਿਲਕ੍ਖਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਮੁਨਿਨੋ ਸੋਕਾ ਨ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਪਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਉਪਸਮੇਨ ਉਪਸਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਸਦਾ ਸਤੀਮਤੋ**ਤਿ ਸਤਿਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲਂ ਸਤਿਯਾ ਅਵਿਰਹਿਤਸ੍ਸ । **ਆਕਾਸੇ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖਸਙ੍ਖਾਤੇ ਆਕਾਸੇ, ਨ ਕਸਿਣੁਗ੍ਘਾਟਿਮੇ, ਨ ਪਨ ਰੂਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ। **ਚਙ੍ਕਮਤਿਪਿ ਤਿਟ੍ਠਤਿਪੀ**ਤਿ ਤਾਸਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਇਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਮਂ 'ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਅਯਂ ਜਾਨਾਤੀ'ਤਿ ਅਵਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ, ਹਨ੍ਦ ਦਾਨਿ ਏਤਾਸਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਨੁਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਮੀ''ਤਿ ਧਮ੍ਮਬਹੁਮਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਦਕਂ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਏਵਰੂਪਂ ਇਦ੍ਧਿਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ – ''ਆਕਾਸੇ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ ਚਙ੍ਕਮਤਿਪਿ...ਪੇ॰... ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿਪੀ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿਪੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿਪਿ ਅਦਸ੍ਸਨਮ੍ਪਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਞ੍ਞੇਵ ਉਦਾਨਂ ਭਣਤਿ ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਬਹੁਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਨ੍ਤਿ** ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਤੁਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ –

''ਪਦੁਮਂ ਯਥਾ ਕੋਕਨੁਦਂ ਸੁਗਨ੍ਧਂ,
ਪਾਤੋ ਸਿਯਾ ਫੁਲ੍ਲਮਵੀਤਗਨ੍ਧਂ।
ਅਙ੍ਗੀਰਸਂ ਪਸ੍ਸ ਵਿਰੋਚਮਾਨਂ,
ਤਪਨ੍ਤਮਾਦਿਚ੍ਚਮਿਵਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ''ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੨੩)।

ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਉਦ੍ਦਿਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਸਜ੍ਝਾਯਿ। ਨ ਚ ਪਗੁਣਂ ਕਤ੍ਤੁਮਸਕ੍ਖਿ। ਤਤੋ ਨਂ ਥੇਰੋ ''ਅਭਬ੍ਬੋ ਤ੍ਵਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ''ਤਿ ਵਿਹਾਰਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਾਪੇਸਿ, ਸੋ ਰੋਦਮਾਨੋ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵੇਨੇਯ੍ਯਜਨਸਤ੍ਤੇ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਵਿਯ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕ, ਕਸ੍ਮਾ ਰੋਦਸੀ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਸੁਦ੍ਧਂ ਪਿਲੋਤਿਕਖਣ੍ਡਂ ਦਤ੍ਵਾ ''ਇਦਂ 'ਰਜੋਹਰਣਂ ਰਜੋਹਰਣ'ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਮਜ੍ਜਾਹੀ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ''ਸਾਧੂ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਪਰਿਮਜ੍ਜਿ, ਪਰਿਮਜ੍ਜਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਕਾਲ਼ਕਮਹੋਸਿ। ਸੋ ''ਏਵਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਵਤ੍ਥਂ ਇਮਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਕਾਲ਼ਕਂ ਜਾਤ''ਨ੍ਤਿ ਸਂਵੇਗਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ''ਅਧਿਚੇਤਸੋ''ਤਿ ਇਮਂ ਓਭਾਸਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ। ਥੇਰੋ ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਥੇਰੋ ਪਕਤਿਯਾਵ ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਮਮਾਯਤਿ, ਸੋ ਤਂ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਮਮਾਯਨਭਾਵਂ ਜਾਨਾਪੇਤੁਂ ਤਂਯੇਵ ਭਣਤਿ। ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਬਹੁਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਤਞ੍ਞੇਵ ਉਦਾਨਂ ਭਣਤਿ, ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਬਹੁਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ।

੧੫੯. **ਏਕਤੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਪਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਓਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਚ ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਮੇਵ।

ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਦੁਤਿਯਂ।

੩. ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੨. ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਮਯਾ ਓਵਦਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਟ੍ਠਹਿ ਗਰੁਧਮ੍ਮੇਹਿ ਓਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਏਕਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਪਨ ਓਵਦਤੋ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ। ਇਤੋ ਪਰਮ੍ਪਿ ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ''ਏਕਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਯਮੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਕਥਿਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਵਾਚਤੋ, ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਤਤਿਯਂ।

ਇਦਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪਕਿਣ੍ਣਕਂ – ਅਸਮ੍ਮਤੋ ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤੇ ਸੂਰਿਯੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਹਿ ਗਰੁਧਮ੍ਮੇਹਿ ਓਵਦਤਿ, ਤੀਣਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ। ਅਞ੍ਞੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਓਵਦਤੋ ਦ੍ਵੇ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ, ਏਕਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਕਥਂ? ਅਸਮ੍ਮਤਮੂਲਕਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਉਪਸ੍ਸਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਓਵਦਨਮੂਲਕਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤੇ ਸੂਰਿਯੇ ਓਵਦਨਮੂਲਕਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ। ਸਮ੍ਮਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤੇ ਸੂਰਿਯੇ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਹਿ ਗਰੁਧਮ੍ਮੇਹਿ ਓਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਕਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਦ੍ਵੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ। ਕਥਂ? ਸਮ੍ਮਤਤ੍ਤਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤੇ ਸੂਰਿਯੇ ਓਵਦਨਮੂਲਕਂ ਏਕਂ, ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗਰੁਧਮ੍ਮੇਹਿ ਓਵਦਨਮੂਲਕਂ ਏਕਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ। ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਞ੍ਞੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਓਵਦਤੋ ਏਕਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਏਕਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਏਕਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਕਥਂ? ਸਮ੍ਮਤਤ੍ਤਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਓਵਦਨਮੂਲਕਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤੇ ਸੂਰਿਯੇ ਓਵਦਨਮੂਲਕਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ। ਦਿਵਾ ਪਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਓਵਦਤੋ ਸਮ੍ਮਤਸ੍ਸ ਚ ਅਸਮ੍ਮਤਸ੍ਸ ਚ ਰਤ੍ਤਿਂ ਓਵਦਨਮੂਲਕਂ ਏਕਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਾ ਆਪਤ੍ਤਾਨਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ।

ਪਕਿਣ੍ਣਕਕਥਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਆਮਿਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੪. ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਨ ਬਹੁਕਤਾ**ਤਿ ਨ ਕਤਬਹੁਮਾਨਾ, ਨ ਧਮ੍ਮੇ ਬਹੁਮਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਓਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। "**ਭਿਕ੍ਖੁਨੇਵਾਦਕਂ ਅਵਣ੍ਣਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ**"ਤਿਆਦੀਨਂ ਉਜ੍ਝਾਪਨਕੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਘੇਨ ਅਸਮ੍ਮਤਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਸਮ੍ਮਤੋ ਨਾਮ ਸਮ੍ਮਤੇਨ ਵਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਵਾ ਭਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸਮ੍ਮਤਂ ਵਾ ਅਸਮ੍ਮਤਂ ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਕਾਲੇ ਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਸਾਮਣੇਰਭੂਮਿਯਂ ਠਿਤੋ ਸਮ੍ਮਤੋ, ਸਮ੍ਮਤੇਨ ਵਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਵਾ ਠਪਿਤੋ

ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਸਾਮਣੇਰੋ ਅਸਮ੍ਮਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਆਮਿਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੫. ਚੀਵਰਦਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੯. ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਵਿਸਿਖਾਯਾ**ਤਿ ਰਥਿਕਾਯ। **ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਤੀ**ਤਿ ਨਿਬਦ੍ਧਚਾਰਵਸੇਨ ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਚਰਤਿ। **ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਮਿਤ੍ਤਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਦਤੋ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਂ, ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਤੋ ਚੀਵਰਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਹਿ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੋ, ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ, ਅਯਂ ਵਿਸੇਸੋ। ਸੇਸਂ ਤਾਦਿਸਮੇਵਾਤਿ।

ਚੀਵਰਦਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬. ਚੀਵਰਸਿਬ੍ਬਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੫. ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਉਦਾਯੀ**ਤਿ ਲਾਲੁਦਾਯੀ। **ਪਟ੍ਟੋ**ਤਿ ਪਟਿਬਲੋ, ਨਿਪੁਣੋ ਚੇਵ ਸਮਤ੍ਥੋ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਞ੍ਞਤਰਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪੁਰਾਣਦੁਤਿਯਿਕਾ। **ਪਟਿਭਾਨਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਭਾਨੇਨ ਕਤਚਿਤ੍ਤਂ, ਸੋ ਕਿਰ ਚੀਵਰਂ ਰਜਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੇ ਨਾਨਾਵਣ੍ਣੇਹਿ ਵਿਪ੍ਪਕਤਮੇਥੁਨਂ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਰੂਪਮਕਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਮਜ੍ਝੇ ਪਟਿਭਾਨਚਿਤ੍ਤਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ। **ਯਥਾਸਂਹਟ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਸਂਹਰਿਤਮੇਵ।

੧੭੬. **ਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਨਿਵਾਸਿਤੁਂ ਵਾ ਪਾਰੁਪਿਤੁਂ ਵਾ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ, ਏਵਞ੍ਹਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਾਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਯਂ ਸਿਬ੍ਬਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਿਬ੍ਬਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਵਿਚਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਸਿਬ੍ਬਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। **ਆਰਾਪਥੇ ਆਰਾਪਥੇ**ਤਿ ਸੂਚਿਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਨੀਹਰਣੇ। ਸਚੇ ਪਨ ਸਕਲਸੂਚਿਂ ਅਨੀਹਰਨ੍ਤੋ ਦੀਘਸੁਤ੍ਤਪ੍ਪਵੇਸਨਤ੍ਥਂ ਸਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਨੀਹਰਤਿ, ਏਕਮੇਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। **ਸਕਿਂ ਆਣਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਕਿਂ ''ਚੀਵਰਂ ਸਿਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਬਹੁਕਮ੍ਪਿ ਸਿਬ੍ਬਤੀ**ਤਿ ਸਚੇਪਿ ਸਬ੍ਬਂ ਸੂਚਿਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਯੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤਿ, ਏਕਮੇਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਅਥ ਪਨ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਚੀਵਰੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮਂ ਤਵ ਭਾਰੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਕਰੋਤਿ, ਆਣਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਰਾਪਥੇ ਆਰਾਪਥੇ ਏਕਮੇਕਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਆਣਾਪਕਸ੍ਸ ਏਕਵਾਚਾਯ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਨਿਪਿ। ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਆਣਤ੍ਤਿਯਂ ਪਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ।

ਯੇਪਿ ਸਚੇ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਤਿਕਾਨਂ ਚੀਵਰਂ ਸਿਬ੍ਬਨ੍ਤੇਸੁ ਤੇਸਂ ਨਿਸ੍ਸਿਤਕਾ ''ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤਂ ਵਾ ਕਥਿਨਵਤ੍ਤਂ ਵਾ ਕਰੋਮਾ''ਤਿ ਸਿਬ੍ਬਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਆਰਾਪਥਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ। ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਤਿਕਾਨਂ ਚੀਵਰਂ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਹਿ ਸਿਬ੍ਬਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਨਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਤਿਕਾਨਂ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯੇਹਿ ਸਿਬ੍ਬਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਨਮ੍ਪਿ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨਮ੍ਪਿ ਞਾਤਿਕਾਯ ਚੀਵਰਂ ਹੋਤਿ, ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾ ਪਨ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇ ਵਞ੍ਚੇਤ੍ਵਾ ਸਿਬ੍ਬਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਨਂ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਸਞ੍ਞਾਯ ਸਿਬ੍ਬਿਤਤ੍ਤਾ , ਇਤਰੇਸਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯੇ ਨਿਯੋਜਿਤਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਇਦਂ ਤੇ ਮਾਤੁ ਚੀਵਰਂ, ਇਦਂ ਭਗਿਨਿਯਾ''ਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸਿਬ੍ਬਾਪੇਤਬ੍ਬਂ।

੧੭੯. **ਅਞ੍ਞਂ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਉਪਾਹਨਤ੍ਥਵਿਕਾਦਿਂ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਛਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਚੀਵਰਸਿਬ੍ਬਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਛਟ੍ਠਂ।

੭. ਸਂਵਿਧਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੧. ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਪਚ੍ਛਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਨਂ ਚੋਰਾ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਂਸੂ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਨਂ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਚੋਰਾ ਹਰਿਂਸੁ। **ਦੂਸੇਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚੋਰਾ ਦੂਸਯਿਂਸੁ, ਸੀਲਵਿਨਾਸਂ ਪਾਪਯਿਂਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ।

੧੮੨-੩. ਸੰਵਿਧਾਯਾਤਿ ਸੰਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ, ਗਮਨਕਾਲੇ ਸਙ੍ਕੇਤਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕੁਕ੍ਕੁਟਸਮ੍ਪਾਦੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਗਾਮਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਕੁਕ੍ਕੁਟੋ ਪਦਸਾਵ ਅਞ੍ਞਂ ਗਾਮਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਯਂ ਕੁਕ੍ਕੁਟਸਮ੍ਪਾਦੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਚਨਤ੍ਥੋ – ਸਮ੍ਪਦਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਸਮ੍ਪਾਦੋ**। ਕੇ ਸਮ੍ਪਦਨ੍ਤਿ? ਕੁਕ੍ਕੁਟਾ। ਕੁਕ੍ਕੁਟਾਨਂ ਸਮ੍ਪਾਦੋ **ਕੁਕ੍ਕੁਟਸਮ੍ਪਾਦੋ**। ਅਥ ਵਾ ਸਮ੍ਪਾਦੋਤਿ ਗਮਨਂ, ਕੁਕ੍ਕੁਟਾਨਂ ਸਮ੍ਪਾਦੋ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੀਤਿਪਿ ਕੁਕ੍ਕੁਟਸਮ੍ਪਾਦੋ। ਕੁਕ੍ਕੁਟਸਮ੍ਪਾਤੇ ਇਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਗੇਹਚ੍ਛਦਨਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਕੁਕ੍ਕੁਟੋ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਗੇਹਚ੍ਛਦਨਪਿਟ੍ਠਿਯਂ ਪਤਤਿ, ਅਯਂ ਕੁਕ੍ਕੁਟਸਮ੍ਪਾਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵਚਨਤ੍ਥੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਦ੍ਵਿਧਾ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੋਪਿ ਚੇਸ ਗਾਮੋ ਅਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਉਪਚਾਰੋ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਗਾਮੇ ਪਚ੍ਚੂਸੇ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕੁਕ੍ਕੁਟਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦੋ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਗਾਮੇ ਸੁਯ੍ਯਤਿ, ਤਾਦਿਸੇਹਿ ਗਾਮੇਹਿ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਰਟ੍ਠੇ ਗਾਮਨ੍ਤਰੇ ਗਾਮਨ੍ਤਰੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ''ਗਾਮਨ੍ਤਰੇ ਗਾਮਨ੍ਤਰੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪਨ ਸਚੇਪਿ ਰਤਨਮਤ੍ਤਨ੍ਤਰੋ ਗਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਯੋ ਤਸ੍ਸ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਠਪਿਤਉਪਚਾਰੋ, ਤਂ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਆਪਤ੍ਤਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – ਸਂਵਿਧਾਨਕਾਲੇ ਹਿ ਸਚੇ ਉਭੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯੇ ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਰਾਮੇ ਵਾ ਆਸਨਸਾਲਾਯ ਵਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯਸੇਯ੍ਯਾਯ ਵਾ ਠਤ੍ਵਾ ਸਂਵਿਦਹਨ੍ਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿ ਕਿਰਾਯਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥ ਸਂਵਿਦਹਨਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਥਾਵਤ੍ਥੁਕਮੇਵ। ਸਚੇ ਪਨ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਦ੍ਵਾਰੇ ਰਥਿਕਾਯ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਵਾ ਚਤੁਕ੍ਕਸਿਙ੍ਘਾਟਕਹਤ੍ਥਿਸਾਲਾਦੀਸੁ ਸਂਵਿਦਹਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਏਵਂ ਸਂਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਗਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਿ, ਨਿਕ੍ਖਮਨੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਅਨਨ੍ਤਰਗਾਮਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰੋਕ੍ਕਮਨੇ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਤਤ੍ਰਾਪਿ ''ਪਠਮਪਾਦੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਦੁਤਿਯਪਾਦੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਗਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਨ ਯਾਵ ਅਨਨ੍ਤਰਗਾਮਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰਂ ਨ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ , ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਸਂਵਿਦਹਿਤੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਅਨਨ੍ਤਰਗਾਮਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰੋਕ੍ਕਮਨੇ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਦੂਰਂ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਗਾਮੂਪਚਾਰਗਣਨਾਯ ਓਕ੍ਕਮਨੇ ਓਕ੍ਕਮਨੇ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਗਾਮਸ੍ਸ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ''ਅਸੁਕਂ ਨਾਮ ਗਾਮਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਉਪਸ੍ਸਯਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਪਿ ਤਮੇਵ ਗਾਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਅਸੁਕਂ ਨਾਮ ਗਾਮਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਿਹਾਰਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ। ਅਥ ਦ੍ਵੇਪਿ ਗਾਮਦ੍ਵਾਰੇ ਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਕੁਹਿਂ ਗਚ੍ਛਥ, ਅਸੁਕਂ ਨਾਮ ਗਾਮਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਕੁਹਿਨ੍ਤਿ, ਮਯਮ੍ਪਿ ਤਤ੍ਥੇਵਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਏਹਿ ਦਾਨਿ, ਗਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ ਸਂਵਿਧਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਪੁਬ੍ਬਮੇਵ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਨ ਸੇਸਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਸਮੇਤਿ।

ਅਦ੍ਧਯੋਜਨੇ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨੇਤਿ ਏਕਮੇਕਂ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਇਦਾਨਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਪਠਮਪਾਦੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਦੁਤਿਯਪਾਦੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਨਯੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨੇ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਓਕ੍ਕਮਨੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

੧੮੪. ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਂਵਿਦਹਤੀਤਿ ਨਗਰਦ੍ਵਾਰੇ ਵਾ ਰਥਿਕਾਯ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਸੁਕਂ ਗਾਮਂ ਨਾਮ ਗਤਪੁਬ੍ਬਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ''ਨਾਮ੍ਹਿ ਅਯ੍ਯ ਗਤਪੁਬ੍ਬਾ''ਤਿ ''ਏਹਿ ਗਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਸ੍ਵੇ ਅਹਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਸੀ''ਤਿ ਵਾ ਵਦਤਿ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸਂਵਿਦਹਤੀ**ਤਿ ਗਾਮਨ੍ਤਰੇ ਚੇਤਿਯਵਨ੍ਦਨਤ੍ਥਂ ਗਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਯ੍ਯ ਕੁਹਿਂ ਗਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ''ਅਸੁਕਂ ਨਾਮ ਗਾਮਂ ਚੇਤਿਯਵਨ੍ਦਨਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ। ''ਅਹਮ੍ਪਿ ਅਯ੍ਯ ਆਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਯੇਵ ਸਂਵਿਦਹਤਿ, ਨ ਭਿਕ੍ਖੁ।

੧੮੫. ਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇਨਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ''ਅਜ੍ਜ ਵਾ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸ੍ਵੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਕਾਲਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇਯੇਵ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਦ੍ਵਾਰਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇ ਪਨ ਮਗ੍ਗਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇ ਵਾ ਸਤਿਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਰਟ੍ਠਭੇਦੇ ਚਕ੍ਕਸਮਾਰੁਲ਼੍ਹਾ ਜਨਪਦਾ ਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤਿ ਏਵਰੂਪਾਸੁ ਆਪਦਾਸੁ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ।

ਚਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਤੋ ਕਾਯਵਾਚਤੋ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਸਂਵਿਧਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਨਾਵਾਭਿਰੁਹਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੮. ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਸਂਵਿਧਾਯਾ**ਤਿ ਲੋਕਸ੍ਸਾਦਮਿਤ੍ਤਸਨ੍ਥਵਵਸੇਨ ਕੀਲ਼ਾਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਾ ਸਂਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ। **ਉਦ੍ਧਂਗਾਮਿਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਧਂ ਨਦਿਯਾ ਪਟਿਸੋਤਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਯੋ ਉਦ੍ਧਂ ਜਵਨਤੋ ਉਜ੍ਜਵਨਿਕਾਯ ਨਾਵਾਯ ਕੀਲ਼ਤਿ, ਸੋ ''ਉਦ੍ਧਂਗਾਮਿਨਿਂ ਅਭਿਰੁਹਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਪਦਭਾਜਨੇ ਅਤ੍ਥਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਉਜ੍ਜਵਨਿਕਾਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਧੋਗਾਮਿਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਧੋ ਅਨੁਸੋਤਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਯੋ ਅਧੋ ਜਵਨਤੋ

ਓਜਵਨਿਕਾਯ ਨਾਵਾਯ ਕੀਲਤਿ, ਸੋ ''ਅਧੋਗਾਮਿਨਿਂ ਅਭਿਰੁਹਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨਸ੍ਸਾਪਿ ਪਦਭਾਜਨੇ ਅਤ੍ਥਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਓਜਵਨਿਕਾਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਤਿਤ੍ਥਸਮ੍ਪਟਿਪਾਦਨਤ੍ਥਂ ਉਦ੍ਧਂ ਵਾ ਅਧੋ ਵਾ ਹਰਨ੍ਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਤਿਰਿਯਂ ਤਰਣਾਯਾ**ਤਿ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਂ।

੧੮੯. **ਗਾਮਨ੍ਤਰੇ ਗਾਮਨ੍ਤਰੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਸਾ ਨਦਿਯਾ ਏਕਂ ਤੀਰਂ ਕੁਕ੍ਕੁਟਸਮ੍ਪਾਦਗਾਮੇਹਿ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ, ਏਕਂ ਅਗਾਮਕਂ ਅਰਞ੍ਞਂ, ਤਸ੍ਸਾ ਸਗਾਮਕਤੀਰਪਸ੍ਸੇਨ ਗਮਨਕਾਲੇ ਗਾਮਨ੍ਤਰਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ, ਅਗਾਮਕਤੀਰਪਸ੍ਸੇਨ ਗਮਨਕਾਲੇ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਗਣਨਾਯ। ਯਾ ਪਨ ਯੋਜਨਵਿਤ੍ਥਤਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਮਜ੍ਝੇਨ ਗਮਨੇਪਿ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਤਿਰਿਯਂ ਤਰਣਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨ ਕੇਵਲਂ ਨਦਿਯਾ, ਯੋਪਿ ਮਹਾਤਿਤ੍ਥਪਟ੍ਟਨਤੋ ਤਾਮਲਿਤ੍ਤਿਂ ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਭੂਮਿਂ ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਹਿ ਨਦਿਯਂਯੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵਿਚਾਰਿਤਾ, ਨ ਸਮੁਦ੍ਦੇ।

੧੯੧. **ਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇਨਾ**ਤਿ ਇਧਾਪਿ ਕਾਲਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇਨੇਵ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਤਿਤ੍ਥਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇਨ ਪਨ ਨਾਵਾਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇਨ ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ਸੇਸਂ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਦਿਸਮੇਵ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਹੀਤਿ।

ਨਾਵਾਭਿਰੁਹਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਅਟ੍ਠਮਂ।

੯. ਪਰਿਪਾਚਿਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੨. ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਮਹਾਨਾਗੇ ਤਿਟ੍ਠਮਾਨੇ**ਤਿ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ, ਮਹਾਨਾਗੇਸੁ ਤਿਟ੍ਠਮਾਨੇਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਮਹਾਨਾਗੇ ਤਿਟ੍ਠਮਾਨੇ ''ਅਦਿਸ੍ਵਾ''ਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਪਾਠਸੇਸੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਇਤਰਥਾ ਹਿ ਅਤ੍ਥੋ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। **ਅਨ੍ਤਰਾਕਥਾ**ਤਿ ਅਵਸਾਨਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਆਰਮ੍ਭਸ੍ਸ ਚ ਅਵਸਾਨਸ੍ਸ ਚ ਵੇਮਜ੍ਝਟ੍ਠਾਨਂ ਪਤ੍ਤਕਥਾ। **ਵਿਪ੍ਪਕਤਾ**ਤਿ ਕਯਿਰਮਾਨਾ ਹੋਤਿ। **ਸਚ੍ਚਂ ਮਹਾਨਾਗਾ ਖੋ ਤਯਾ ਗਹਪਤੀ**ਤਿ ਅਦ੍ਧਚ੍ਛਿਕੇਨ ਓਲੋਕਯਮਾਨਾ ਥੇਰੇ ਪਵਿਸਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਸੁਤਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹ।

੧੯੪. **ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਪਰਿਪਾਚਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਰਿਪਾਚਿਤਂ, ਗੁਣਪ੍ਪਕਾਸਨੇਨ ਨਿਪ੍ਫਾਦਿਤਂ; ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਂ ਕਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਦਭਾਜਨੇ ਪਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸਾ ਪਰਿਪਾਚਨਾਕਾਰਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਨਾਮ ਉਭਤੋਸਙ੍ਘੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਪਰਿਪਾਚੇਤਿ ਨਾਮ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਦਾਤੁਕਾਮਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪੁਬ੍ਬੇ ਗਿਹਿਸਮਾਰਮ੍ਭਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪੁਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਪਠਮਂ। **ਸਮਾਰਮ੍ਭੋ**ਤਿ ਸਮਾਰਦ੍ਧਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਪਟਿਯਾਦਿਤਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਗਿਹੀਨਂ ਸਮਾਰਮ੍ਭੋ ਗਿਹਿਸਮਾਰਮ੍ਭੋ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਰਿਪਾਚਨਤੋ ਪਠਮਮੇਵ ਯਂ ਗਿਹੀਨਂ ਪਟਿਯਾਦਿਤਂ ਭਤ੍ਤਂ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਤਂ ਪਨ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਪਦਭਾਜਨੇ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਞਾਤਕਪਵਾਰਿਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਅਸਮਾਰਦ੍ਧੋਪਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਾਰਦ੍ਧੋਵ ਹੋਤਿ, ਯਥਾਸੁਖਂ ਆਹਰਾਪੇਤਬ੍ਬਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਗਿਹਿਸਮਾਰਮ੍ਭੋ ਨਾਮ ਞਾਤਕਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਪਵਾਰਿਤਾ ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੯੫. **ਪਕਤਿਪਟਿਯਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਕਤਿਯਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਯਾਦਿਤਂ ਹੋਤਿ ''ਥੇਰਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਪਨ ''ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਦਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਪਟਿਯਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੯੭. **ਪਞ੍ਚ ਭੋਜਨਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਾਗੁਖਜ੍ਜਕਫਲਾਫਲੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਪਰਿਪਾਚਿਤੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਪਰਿਪਾਚਿਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਨਵਮਂ।

੧੦. ਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੮. ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – ਸਬ੍ਬੋ ਪਾਲ਼ਿਅਤ੍ਥੋ ਚ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਚ ਦੁਤਿਯਅਨਿਯਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਦੁਤਿਯਾਨਿਯਤੇਨ ਚ ਉਪਰਿ ਉਪਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਚ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ, ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਪਨ ਵਿਸੁਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

ਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਦਸਮਂ।

ਸਮਤ੍ਤੋ ਵਣ੍ਣਨਾਕ੍ਕਮੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਗ੍ਗੋ ਤਤਿਯੋ।

੪. ਭੋਜਨਵਗ੍ਗੋ

੧. ਆਵਸਥਪਿਣ੍ਡਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੩. ਭੋਜਨਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਆਵਸਥਪਿਣ੍ਡੋ**ਤਿ ਆਵਸਥੇ ਪਿਣ੍ਡੋ। ਸਮਨ੍ਤਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਅਦ੍ਧਿਕਗਿਲਾਨਗਬ੍ਭਿਨਿਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨੰ ਯਥਾਨੁਰੂਪੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਮਞ੍ਚਪੀਠੰ ਅਨੇਕਗਬ੍ਭਪਮੁਖਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਆਵਸਥੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪੁਞ੍ਞਕਾਮਤਾਯ ਪਿਣ੍ਡੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਯਾਗੁਭਤ੍ਤਭੇਸਜ੍ਜਾਦਿ ਸਬ੍ਬੰ ਤੇਸੰ ਤੇਸੰ ਦਾਨਤ੍ਥਾਯ ਠਪਿਤੰ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਹਿਯ੍ਯੋਪੀ**ਤਿ ਸ੍ਵੇਪਿ। **ਅਪਸਕ੍ਕਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਉਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ''ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਕੁਹਿੰ ਗਤਾ''''ਇਮੇ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤਾ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਿ। **ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਯਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਞ੍ਞੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੦੬. **ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਤਮ੍ਹਾ ਆਵਸਥਾ ਪਕ੍ਕਮਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨੰ ਵਾ ਯੋਜਨੰ ਵਾ ਗਨ੍ਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। **ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। **ਅਨੋਦਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਇਮੇਸਂਯੇਵ ਵਾ ਏਤ੍ਤਕਾਨਂਯੇਵ ਵਾਤਿ ਏਵੰ ਪਾਸਣ੍ਡੰ ਅਨੁਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। **ਯਾਵਦਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਭੋਜਨਮ੍ਪਿ ਏਤ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਯਾਵਦਤ੍ਥੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। **ਸਕਿੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਦਿਵਸੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ, ਦੁਤਿਯਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਦੁਕ੍ਕਟੰ, ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ।

ਅਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – ਏਕਕੁਲੇਨ ਵਾ ਨਾਨਾਕੁਲੇਹਿ ਵਾ ਏਕਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਵਾ ਨਾਨਾਠਾਨੇਸੁ ਵਾ ''ਅਜ੍ਜ ਏਕਸ੍ਮਿੰ; ਸ੍ਵੇ ਏਕਸ੍ਮਿ''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਅਨਿਯਮਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਏਕਦਿਵਸੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਤਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਨਾਨਾਕੁਲੇਹਿ ਪਨ ਨਾਨਾਠਾਨੇਸੁ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਏਕਦਿਵਸੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਟਿਪਾਟਿੰ ਪਨ ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਕਪੂਗਨਾਨਾਪੂਗਏਕਗਾਮਨਾਨਾਗਾਮੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਯੋਪਿ ਏਕਕੁਲਸ੍ਸ ਵਾ ਨਾਨਾਕੁਲਾਨੰ ਵਾ ਏਕਤੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ ਤਣ੍ਡੁਲਾਦੀਨੰ ਅਭਾਵੇਨ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਸੋਪਿ ਨ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਚੇ ਪਨ ''ਨ ਸਕ੍ਕੋਮ ਦਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਕਲ੍ਯਾਣਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਦਾਤੁੰ ਆਰਭਨ੍ਤਿ, ਏਤੰ ਪੁਨ ਏਕਦਿਵਸੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੨੦੮. **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਅਨੁਵਸਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ** ਵਾਤਿ ਯੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਏਕਦਿਵਸੰ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਚ ਏਕਦਿਵਸੰ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਏਕਦਿਵਸੰ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਚ ਏਕਦਿਵਸੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਲਭਤਿ। ਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਦੀ ਵਾ ਪੂਰਤਿ ਚੋਰਾਦਿਭਯੰ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਖੇਮਭਾਵੰ ਞਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪੁਨ ਏਕਦਿਵਸੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਲਭਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਮਿਦੰ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਾਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤੰ । **ਓਦਿਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂਯੇਵ ਅਤ੍ਥਾਯ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। **ਨ ਯਾਵਦਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਯਾਵਦਤ੍ਥੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਥੋਕੰ ਥੋਕੰ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਾਦਿਸੰ ਨਿਚ੍ਚਮ੍ਪਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਪਞ੍ਚ ਭੋਜਨਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਯਾਗੁਖਜ੍ਜਕਫਲਾਫਲਾਦਿਭੇਦੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਯਾਗੁਆਦੀਨਿ ਹਿ ਨਿਚ੍ਚਮ੍ਪਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ – ਕਾਯਤੋ ਚ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯੰ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਅਚਿਤ੍ਤਕੰ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੰ, ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ ਤਿਚਿਤ੍ਤੰ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਆਵਸਥਪਿਣ੍ਡਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਪਠਮੰ।

੨. ਗਣਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੯. ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਪਰਿਹੀਨਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੋ**ਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਅਜਾਤਸਤ੍ਤੁਨਾ ਰਾਜਾਨੰ ਮਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾਪਿ ਅਭਿਮਾਰੇ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾਪਿ ਰੁਹਿਰੁਪ੍ਪਾਦੰ ਕਤ੍ਵਾਪਿ ਗੁਲ੍ਹਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋ ਅਹੋਸਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਦਿਵਾਯੇਵ ਧਨਪਾਲਕੰ ਪਯੋਜੇਸਿ, ਤਦਾ ਪਾਕਟੋ ਜਾਤੋ। ''ਕਥੰ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਹਤ੍ਥਿੰ ਪਯੋਜੇਸੀ''ਤਿ ਪਰਿਕਥਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ''ਨ ਕੇਵਲੰ ਹਤ੍ਥਿੰ ਪਯੋਜੇਸਿ, ਰਾਜਾਨਮ੍ਪਿ ਮਾਰਾਪੇਸਿ, ਅਭਿਮਾਰੇਪਿ ਪੇਸੇਸਿ, ਸਿਲਮ੍ਪਿ ਪਵਿਜ੍ਝਿ, ਪਾਪੋ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਪਾਕਟੋ ਅਹੋਸਿ। ''ਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਇਦੰ ਕਮ੍ਮਮਕਾਸੀ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਰਞ੍ਞਾ ਅਜਾਤਸਤ੍ਤੁਨਾ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਤਤੋ ਨਾਗਰਾ ''ਕਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਰਾਜਾ ਏਵਰੂਪੰ ਚੋਰੰ ਸਾਸਨਕਣ੍ਟਕੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਉਟ੍ਠਹਿਂਸੁ। ਰਾਜਾ ਨਗਰਸਙ੍ਖੋਭੰ ਞਤ੍ਵਾ ਦੇਵਦਤ੍ਤੰ ਨੀਹਰਿ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਥਾਲਿਪਾਕਸਤਾਨਿ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿ, ਉਪਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਨ ਅਗਮਾਸਿ, ਅਞ੍ਞੇਪਿਸ੍ਸ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦਾਤਬ੍ਬੰ ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬੰ ਵਾ ਮਞ੍ਞਿਂਸੁ। ਤੇਨ

ਵੁਤ੍ਤਂ – ‘‘ਪਰਿਹੀਨਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੋ’’ਤਿ। **ਕੁਲੇਸੁ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਤੀ**ਤਿ ‘‘ਮਾ ਮੇ ਗਣੋ ਭਿਜ੍ਜੀ’’ਤਿ ਪਰਿਸਂ ਪੋਸੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਤ੍ਵਂ ਏਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਭਤ੍ਤਂ ਦੇਹਿ, ਤ੍ਵਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਪਰਿਸੋ ਕੁਲੇਸੁ ਭੁਞ੍ਜਤਿ।

੨੧੧. **ਚੀਵਰਂ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਭਤ੍ਤਂ ਅਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾਨਂ ਚੀਵਰਂ ਨ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ।

੨੧੨. **ਚੀਵਰਕਾਰਕੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਤ੍ਤੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਗਾਮੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਚਿਰੇਨ ਚੀਵਰਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਏਵਂ ਲਹੁਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਕਾਮਤਾਯ ਨਿਮਨ੍ਤੇਨ੍ਤਿ।

੨੧੫. **ਨਾਨਾਵੇਰਜ੍ਜਕੇ**ਤਿ ਨਾਨਾਵਿਧੇਹਿ ਅਞ੍ਞਰਜ੍ਜੇਹਿ ਆਗਤੇ। ‘‘ਨਾਨਾਵਿਰਜ੍ਜਕੇ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਅਯਮੇਵਤ੍ਥੋ।

੨੧੭-੮. **ਗਣਭੋਜਨੇ**ਤਿ ਗਣਸ੍ਸ ਭੋਜਨੇ। ਇਧ ਚ ਗਣੋ ਨਾਮ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੁਤ੍ਤਰਿਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਤੇਨੇਵ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮਂ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ ‘‘ਯਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ...ਪੇ॰... ਏਤਂ ਗਣਭੋਜਨਂ ਨਾਮਾ’’ਤਿ। ਤਂ ਪਨੇਤਂ ਗਣਭੋਜਨਂ ਦ੍ਵੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਪਸਵਤਿ ਨਿਮਨ੍ਤਨਤੋ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਤੋ ਵਾ। ਕਥਂ ਨਿਮਨ੍ਤਨਤੋ ਪਸਵਤਿ? ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਓਦਨੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤੇਮਿ, ਓਦਨਂ ਮੇ ਗਣ੍ਹਥ ਆਕਙ੍ਖਥ ਓਲੋਕੇਥ ਅਧਿਵਾਸੇਥ ਪਟਿਮਾਨੇਥਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਵੇਵਚਨੇਨ ਵਾ ਭਾਸਨ੍ਤਰੇਨ ਵਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨਂ ਨਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤਿ। ਏਵਂ ਏਕਤੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਲਵਸੇਨ ਅਜ੍ਜਤਨਾਯ ਵਾ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਵਾ ਏਕਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਏਕਤੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਏਕਤੋ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਗਣਭੋਜਨਂ ਹੋਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਏਕਤੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਏਕਤੋ ਵਾ ਨਾਨਤੋ ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਏਕਤੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਨਾਨਤੋ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ , ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮੇਵ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਪਮਾਣਂ। ਏਕਤੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਏਕਤੋ ਵਾ ਨਾਨਤੋ ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਨਾਨਤੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਏਕਤੋ ਵਾ ਨਾਨਤੋ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਰਿਵੇਣਾਨਿ ਵਾ ਵਿਹਾਰੇ ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਾਨਤੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਏਕਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤੇਸੁਯੇਵ ਵਾ ਏਕੋ ਪੁਤ੍ਤੇਨ ਏਕੋ ਪਿਤਰਾਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਨਾਨਤੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਏਕਤੋ ਵਾ ਨਾਨਤੋ ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੁ, ਏਕਤੋ ਵਾ ਨਾਨਤੋ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੁ, ਸਚੇ ਏਕਤੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਗਣਭੋਜਨਂ ਹੋਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਤਾਵ ਨਿਮਨ੍ਤਨਤੋ ਪਸਵਤਿ।

ਕਥਂ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਤੋ? ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਕਤੋ ਠਿਤਾ ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਵਾ ਉਪਾਸਕਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਭਤ੍ਤਂ ਦੇਹੀ’’ਤਿ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਯ੍ਯੁਂ, ਪਾਟੇਕ੍ਕਂ ਵਾ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਮਯ੍ਹਂ ਦੇਹਿ, ਮਯ੍ਹਂ ਦੇਹੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਏਕਤੋ ਵਾ ਨਾਨਤੋ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਤੋ ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੁ ਨਾਨਤੋ ਵਾ, ਭਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਪਿ ਏਕਤੋ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੁ ਨਾਨਤੋ ਵਾ, ਸਚੇ ਏਕਤੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਗਣਭੋਜਨਂ ਹੋਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਤੋ ਪਸਵਤਿ।

ਪਾਦਾਪਿ ਫਲਿਤਾਤਿ ਯਥਾ ਮਹਾਚਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਰਤੋ ਮਂਸਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ; ਏਵਂ ਫਾਲਿਤਾ, ਵਾਲਿਕਾਯ ਵਾ ਸਕ੍ਖਰਾਯ ਵਾ ਪਹਟਮਤ੍ਤੇ ਦੁਕ੍ਖਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤੁਂ। ਈਦਿਸੇ ਗੇਲਞ੍ਞੇ ਗਿਲਾਨਸਮਯੋਤਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਲੇਸਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ।

ਚੀਵਰੇ ਕਯਿਰਮਾਨੇਤਿ ਯਦਾ ਸਾਟਕਞ੍ਚ ਸੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਤਦਾ; ਵਿਸੁਞ੍ਹਿ ਚੀਵਰਕਾਰਸਮਯੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਤਤ੍ਥ ਚੀਵਰੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਞ੍ਹਿ ‘‘ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਸੂਚਿਵੇਧਨਕੋ’’ਤਿਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤੇਨ ਚੀਵਰਕਾਰਸਮਯੋਤਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ ਪਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯੋ ਚੀਵਰਂ ਵਿਚਾਰੇਤਿ, ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਮੋਘਸੁਤ੍ਤਂ ਠਪੇਤਿ, ਆਗਨ੍ਤੁਕਪਟ੍ਟਂ ਠਪੇਤਿ, ਪਚ੍ਚਾਗਤਂ ਸਿਬ੍ਬਤਿ, ਆਗਨ੍ਤੁਕਪਟ੍ਟਂ ਬਨ੍ਧਤਿ, ਅਨੁਵਾਤਂ ਛਿਨ੍ਦਤਿ ਘਟ੍ਟੇਤਿ ਆਰੋਪੇਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚਾਗਤਂ ਸਿਬ੍ਬਤਿ, ਸੁਤ੍ਤਂ ਕਰੋਤਿ ਵਲੇਤਿ, ਪਿਪ੍ਫਲਿਕਂ ਨਿਸੇਤਿ, ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ ਕਰੋਤਿ, ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਚੀਵਰਂ ਕਰੋਤਿਯੇਵਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਸਮੀਪੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਜਾਤਕਂ ਵਾ ਧਮ੍ਮਪਦਂ ਵਾ ਕਥੇਤਿ, ਅਯਂ ਨ ਚੀਵਰਕਾਰਕੋ। ਏਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸੇਸਾਨਂ ਗਣਭੋਜਨੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ।

ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੇਨ। ਯੋ ਪਨ ਦੂਰਂ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ, ਤਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। **ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ, ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਗਾਵੁਤੇਪਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਗਤੇਨ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਗਤੇਨ ਏਕਦਿਵਸਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਨਾਵਾਭਿਰੁਹਨੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – ਅਭਿਰੂਲ੍ਹੇਨ ਇਚ੍ਛਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਪਿ ਯਾਵ ਨ ਓਰੋਹਤਿ ਤਾਵ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਗਤੇ**ਤਿ ਅਯਂ ਅਨ੍ਤਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ, ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਆਗਤੇ ਯਤ੍ਥ ਨ ਯਾਪੇਨ੍ਤਿ; ਸੋ ਮਹਾਸਮਯੋ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਸਤਂ ਵਾ ਸਹਸ੍ਸਂ ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਦਿਸੇ ਕਾਲੇ ‘‘ਮਹਾਸਮਯੋ’’ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। **ਯੋ ਕੋਚਿ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸਮਾਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਸੁ ਵਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇਸੁ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰੋ, ਏਤੇਸਞ੍ਹਿ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਕਤੇ ਭਤ੍ਤੇ ‘‘ਸਮਣਭਤ੍ਤਸਮਯੋ’’ਤਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ।

੨੨੦. ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸਮਯੇਤਿ ਸਤ੍ਤਸੁ ਸਮਯੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਏਕਤੋ**ਤਿ ਯੇਪਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਨਿਮਨ੍ਤਨਂ ਸਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤਯੋ ਵਾ ਏਕਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਅਨਿਮਨ੍ਤਿਤਚਤੁਤ੍ਥਂ, ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਚਤੁਤ੍ਥਂ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਚਤੁਤ੍ਥਂ, ਪਤ੍ਤਚਤੁਤ੍ਥਂ, ਗਿਲਾਨਚਤੁਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਚਤੁਕ੍ਕਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ । ਕਥਂ? ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ''ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤਿ। ਤੇਸੁ ਤਯੋ ਗਤਾ, ਏਕੋ ਨ ਗਤੋ। ਉਪਾਸਕੋ ''ਏਕੋ ਭਨ੍ਤੇ ਥੇਰੋ ਕੁਹਿ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਨਾਗਤੋ ਉਪਾਸਕਾਤਿ। ਸੋ ਅਞ੍ਞਂ ਤਙ੍ਖਣਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਕਞ੍ਚਿ ''ਏਹਿ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਭਤ੍ਤਂ ਦੇਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਗਣਪੂਰਕਸ੍ਸ ਅਨਿਮਨ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾ। ਤਯੋ ਏਵ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਗਣ੍ਹਿਂਸੁ, ਤੇਹਿ ਗਣੋ ਨ ਪੂਰਤਿ, ਗਣਪੂਰਕੋ ਚ ਅਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ, ਤੇਨ ਗਣੋ ਭਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਇਦਂ ਅਨਿਮਨ੍ਤਿਤਚਤੁਤ੍ਥਂ।

ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਚਤੁਤ੍ਥੇ – ਨਿਮਨ੍ਤਨਕਾਲੇ ਏਕੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤਿ। ਗਮਨਵੇਲਾਯ ਪਨ ''ਏਹਿ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਨਧਿਵਾਸਿਤਤ੍ਤਾ ਅਨਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ''ਏਥ ਭਿਕ੍ਖਂ ਲਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਤਂ ਗਣਂ ਭਿਨ੍ਦਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਚਤੁਤ੍ਥੇ – ਸਾਮਣੇਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸੋਪਿ ਗਣਂ ਭਿਨ੍ਦਤਿ।

ਪਤ੍ਤਚਤੁਤ੍ਥੇ – ਏਕੋ ਸਯਂ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਂ ਪੇਸੇਤਿ; ਏਵਮ੍ਪਿ ਗਣੋ ਭਿਜ੍ਜਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

ਗਿਲਾਨਚਤੁਤ੍ਥੇ – ਗਿਲਾਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸੇਵ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਇਤਰੇਸਂ ਪਨ ਗਣਪੂਰਕੋ ਹੋਤਿ। ਨ ਹਿ ਗਿਲਾਨੇਨ ਗਣੋ ਭਿਜ੍ਜਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਪਨ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਮਯਲਦ੍ਧਕੋ ਸਯਮੇਵ ਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਸੇਸਾਨਂ ਗਣਪੂਰਕਤ੍ਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿਕਰੋ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਚੀਵਰਦਾਨਸਮਯਲਦ੍ਧਕਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਵਸੇਨ ਚਤੁਕ੍ਕਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਅਧਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਗਤੇਸੁਪਿ ਚਤੂਸੁ ਜਨੇਸੁ ਏਕੋ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ''ਅਹਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਗਣਂ ਭਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਨਿਮਨ੍ਤਨਂ ਸਾਦਿਯਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਯਾਗੁਖਜ੍ਜਕਾਵਸਾਨੇ ਭਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯ ਪਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾਨਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ''ਇਮੇ ਤਾਵ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭੋਜੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਥ, ਅਹਂ ਪਚ੍ਛਾ ਅਨੁਮੋਦਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ। ਤੇਸੁ ਭੁਤ੍ਵਾ ਗਤੇਸੁ ''ਦੇਥ ਭਨ੍ਤੇ ਪਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਉਪਾਸਕੇਨ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤੇ ਦਿਨ੍ਨੇ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਞ੍ਹਿ ਭੋਜਨਾਨਂਯੇਵ ਵਸੇਨ ਗਣਭੋਜਨੇ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਓਦਨੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਕੁਮ੍ਮਾਸਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤਾਨਿ ਚ ਤੇਹਿ ਏਕਤੋ ਨ ਗਹਿਤਾਨਿ। ਯਾਗੁਆਦੀਸੁ ਪਨ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਾਨਿ ਤੇਹਿ ਏਕਤੋ ਗਹਿਤਾਨੀਤਿ। ਏਵਂ ਏਕੋ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਂ ਕਰੋਤਿ।

ਤਸ੍ਮਾ ਸਚੇ ਕੋਚਿ ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਨਤ੍ਥਾਯ ਪੇਸਿਤੋ ਵਿਹਾਰਂ ਆਗਮ੍ਮ ''ਭਨ੍ਤੇ, ਸ੍ਵੇ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਘਰੇ ਭਿਕ੍ਖਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਸਙ੍ਘੋ ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਾਤੂ''ਤਿ ਵਾ ਵਦਤਿ, ਭਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਕੇਨ ਪਣ੍ਡਿਤੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਨੇਮਨ੍ਤਨਿਕਾ ਗਣਭੋਜਨਤੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਾ ਚ ਧੁਤਙ੍ਗਭੇਦਤੋ ਮੋਚੇਤਬ੍ਬਾ। ਕਥਂ? ਏਵਂ ਤਾਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ – ''ਸ੍ਵੇ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਉਪਾਸਕਾ''ਤਿ। ''ਪੁਨਦਿਵਸੇ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ। ''ਪੁਨਦਿਵਸੇਪਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ''ਤਿ। ਏਵਂ ਯਾਵ ਅਦ੍ਧਮਾਸਮ੍ਪਿ ਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ – ''ਤ੍ਵਂ ਕਿਂ ਅਵਚਾ''ਤਿ? ਸਚੇ ਪੁਨਪਿ ''ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਤਤੋ ''ਇਮਂ ਤਾਵ ਉਪਾਸਕ ਪੁਪ੍ਫਂ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਰੋਹਿ, ਇਮਂ ਤਿਣ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵਿਕ੍ਖੇਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ''ਕਿਂ ਕਥਯਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਚੇ ਪੁਨਪਿ ਤਥੇਵ ਵਦਤਿ, ''ਆਵੁਸੋ, ਤ੍ਵਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕੇ ਵਾ ਮਹਾਥੇਰੇ ਵਾ ਨ ਲਚ੍ਛਸਿ, ਸਾਮਣੇਰੇ ਲਚ੍ਛਸੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ''ਨਨੁ, ਭਨ੍ਤੇ ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਗਾਮੇ ਭਦਨ੍ਤੇ ਭੋਜੇਸੁਂ, ਅਹਂ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਲਭਾਮੀ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਤੇ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤੁਂ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤ੍ਵਂ ਨ ਜਾਨਾਸੀ''ਤਿ। ਤੇ ਕਥਂ ਨਿਮਨ੍ਤੇਸੁਂ ਭਨ੍ਤੇਤਿ? ਤੇ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ। ਸਚੇ ਸੋਪਿ ਤਥੇਵ ਵਦਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਥ ਪੁਨਪਿ ''ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ''ਨ ਦਾਨਿ ਤ੍ਵਂ, ਆਵੁਸੋ, ਬਹੂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਲਚ੍ਛਸਿ, ਤਯੋ ਏਵ ਲਚ੍ਛਸੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ''ਨਨੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਗਾਮੇ ਸਕਲਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਭੋਜੇਸੁਂ, ਅਹਂ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਲਭਾਮੀ''ਤਿ? ''ਤ੍ਵਂ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤੁਂ ਨ ਜਾਨਾਸੀ''ਤਿ। ''ਤੇ ਕਥਂ ਨਿਮਨ੍ਤੇਸੁ''ਨ੍ਤਿ? ਤੇ ''ਭਿਕ੍ਖਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਆਹਂਸੂਤਿ। ਸਚੇ ਸੋਪਿ ''ਭਿਕ੍ਖਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਥ ਪੁਨਪਿ ''ਭਤ੍ਤਮੇਵਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਤਤੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ – ''ਗਚ੍ਛ ਤ੍ਵਂ, ਨਤ੍ਥਮ੍ਹਾਕਂ ਤਵ ਭਤ੍ਤੇਨਤ੍ਥੋ, ਨਿਬਦ੍ਧਗੋਚਰੋ ਏਸ ਅਮ੍ਹਾਕਂ, ਮਯਮੇਤ੍ਥ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਤਂ ''ਚਰਥ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਆਗਤਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ – ''ਕਿਂ ਭੋ ਲਦ੍ਧਾ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ । ''ਕਿਂ ਏਤੇਨ ਬਹੁ ਏਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, 'ਥੇਰਾ ਸ੍ਵੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮਾ'ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਮਾ ਦਾਨਿ ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਮਜ੍ਜਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ। ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਚੇਤਿਯਵਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ – ''ਆਵੁਸੋ, ਧੁਰਗਾਮੇ ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤਂ ਅਪਣ੍ਡਿਤਮਨੁਸ੍ਸੋ ਪਨ ਅਗਮਾਸਿ , ਗਚ੍ਛਾਮ ਧੁਰਗਾਮੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਦੁਬ੍ਬਚੇਹਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਗਾਮਦ੍ਵਾਰੇ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾਵ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤਬ੍ਬਂ।

ਤੇਸੁ ਪਤ੍ਤਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੋਜੇਨ੍ਤੇਸੁ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਆਸਨਸਾਲਾਯ ਭਤ੍ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਰਥਿਕਾਸੁ ਆਹਿਣ੍ਡਨ੍ਤਾ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਿ – ''ਆਸਨਸਾਲਾਯ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਅਥ ਪਨ ਭਤ੍ਤਂ ਆਦਾਯ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਪਟਿਕਚ੍ਚੇਵ ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਅਭਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਤਿਰੂਪੇ ਠਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤਾਗਤਾਨਂ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ ਅਭਿਹਟਭਿਕ੍ਖਾ ਨਾਮ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਭਤ੍ਤਸਾਲਾਯ ਦਾਨਂ ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਤਂ ਪਰਿਵੇਣਂ ਪਹਿਣਨ੍ਤਿ ''ਭਤ੍ਤਸਾਲਾਯ ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯੇ ਪਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਿਣ੍ਡਚਾਰਿਕੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਸਨਸਾਲਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੋਜੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਤੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਾ। ਯੇ ਪਨ ਗਾਮੇ ਭਿਕ੍ਖਂ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਗਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਭਨ੍ਤੇ ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ''ਨਿਵਤ੍ਤਥ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ''ਨਿਵਤ੍ਤਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪਦੇ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਨਿਵਤ੍ਤਥ ਭਨ੍ਤੇ, ਘਰੇ ਭਤ੍ਤਂ ਕਤਂ, ਗਾਮੇ ਭਤ੍ਤਂ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਗੇਹੇ ਚ ਗਾਮੇ ਚ ਭਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਹੋਤੀਤਿ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਨਿਵਤ੍ਤਥ, ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਨਿਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਆਸਨਸਾਲਤੋ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤੁਂ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਨਿਸੀਦਥ ਭਨ੍ਤੇ ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਧੁਵਭਤ੍ਤਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਬਹੂਨਮ੍ਪਿ ਏਕਤੋ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਗਣਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਦੁਤਿਯਂ।

੩. ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੧. ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਨ ਖੋ ਇਦਂ ਓਰਕਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਯਥਯਿਮੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਭਤ੍ਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ, ਯੇਨ ਨਿਯਾਮੇਨ ਇਮੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਭਤ੍ਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਞਾਯਤਿ – ''ਇਦਂ ਸਾਸਨਂ ਇਦਂ ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖੇ ਸਙ੍ਘੇ ਦਾਨਂ ਨ ਖੋ ਓਰਕਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਲਾਮਕਂ ਨੇਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। **ਕਿਰਪਤਿਕੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **"ਕਿਰੋ"**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ; ਅਧਿਪਚ੍ਚਟ੍ਠੇਨ ਪਨ ''ਕਿਰਪਤਿਕੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸੋ ਕਿਰ ਇਸ੍ਸਰੋ ਅਧਿਪਤਿ ਮਾਸਉਤੁਸਂਵਚ੍ਛਰਨਿਯਾਮੇਨ ਵੇਤਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਕਾਰਕੇ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਰੇਤਿ। **ਬਦਰਾ ਪਟਿਯਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਉਪਚਾਰਵਸੇਨ ਵਦਤਿ। **ਬਦਰਮਿਸ੍ਸੇਨਾ**ਤਿ ਬਦਰਸਾਲ਼ਵੇਨ।

੨੨੨. **ਉਸ੍ਸੂਰੇ ਆਹਰਿਯਿਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਅਤਿਦਿਵਾ ਆਹਰਿਯਿਤ੍ਥ।

੨੨੬. **ਮਯ੍ਹਂ ਭਤ੍ਤਪਚ੍ਚਾਸਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ**ਤਿ ਅਯਂ ਭਤ੍ਤਵਿਕਪ੍ਪਨਾ ਨਾਮ ਸਮ੍ਮੁਖਾਪਿ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਤੁਯ੍ਹਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਸੁ ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਵਿਕਪ੍ਪੇਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਾਦੀਸੁ ਪਨ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾਵਿਕਪ੍ਪਨਾਵ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਸਾ ਚਾਯਂ ਯਸ੍ਮਾ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਤੋ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਭਗਵਤਿ ਹਿ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਪਿ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਪਿ ਸਙ੍ਘੇਨ ਗਣਪ੍ਪਹੋਨਕੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤਂ ਸੁਕਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਭਗਵਾ ਨੇਵ ਕਮ੍ਮਂ ਕੋਪੇਤਿ; ਨ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ। ਨ ਕੋਪੇਤਿ ਧਮ੍ਮਿਸ੍ਸਰਤ੍ਤਾ, ਨ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ ਅਗਣਪੂਰਕਤ੍ਤਾ।

੨੨੯. **ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਨਿਮਨ੍ਤਨੇ ਏਕਤੋ ਭੁਞ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਤੀਣਿ ਨਿਮਨ੍ਤਨਾਨਿ ਏਕਪਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦ੍ਵੇ ਤੀਣਿ ਕੁਲਾਨਿ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤਂ ਆਕਿਰਨ੍ਤਿ, ਸੂਪਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਆਕਿਰਨ੍ਤਿ, ਏਕਮਿਸ੍ਸਕਂ ਹੋਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਮੂਲਨਿਮਨ੍ਤਨਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਹੋਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਉਪਰਿ, ਤਂ ਉਪਰਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਹਤ੍ਥਂ ਪਨ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪਠਮਨਿਮਨ੍ਤਨਤੋ ਏਕਮ੍ਪਿ ਕਬਲ਼ਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਭੁਤ੍ਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਥਾ ਤਥਾ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਤਤ੍ਥ ਖੀਰਂ ਵਾ ਰਸਂ ਵਾ ਆਕਿਰਨ੍ਤਿ, ਯੇਨ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਤਂ ਭਤ੍ਤਂ ਏਕਰਸਂ ਹੋਤਿ, ਕੋਟਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਖੀਰਭਤ੍ਤਂ ਵਾ ਰਸਭਤ੍ਤਂ ਵਾ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਖੀਰਭਤ੍ਤਂ ਵਾ ਰਸਭਤ੍ਤਂ ਵਾ ਆਕਿਰਨ੍ਤਿ, ਖੀਰਂ ਵਾ ਰਸਂ ਵਾ ਪਿਵਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੇਨ ਪਨ ਪਠਮਂ ਲਦ੍ਧਮਂਸਖਣ੍ਡਂ ਵਾ ਭਤ੍ਤਪਿਣ੍ਡਂ ਵਾ ਮੁਖੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕੋਟਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਪ੍ਪਿਪਾਯਾਸੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ''ਤਿ।

ਮਹਾਉਪਾਸਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕੁਲਂ ਉਪਗਤਸ੍ਸ ਉਪਾਸਕੋਪਿ ਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਭਾਤਿਕਭਗਿਨਿਆਦਯੋਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਉਪਾਸਕੇਨ ਪਠਮਂ ਦਿਨ੍ਨਂ ਅਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਲਦ੍ਧਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੁਰੁਨ੍ਦਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ''ਸਚੇ ਪਾਟੇਕ੍ਕਂ ਪਚਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਕ੍ਕਭਤ੍ਤਤੋ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਚ੍ਛਾ ਆਹਟਂ ਪਠਮਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਯਦਿ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਏਕੋਵ ਪਾਕੋ ਹੋਤਿ, ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਂ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਮਹਾਉਪਾਸਕੋ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤਿ, ਅਞ੍ਞੋ ਮਨੁਸ੍ਸੋ ਪਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਨ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਕਿਂ ਭਨ੍ਤੇ ਨ ਦੇਥਾਤਿ? ਨਨੁ ਉਪਾਸਕ ਤਯਾ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਮ੍ਹਾਤਿ! ਹੋਤੁ ਭਨ੍ਤੇ, ਲਦ੍ਧਂ ਲਦ੍ਧਂ ਭੁਞ੍ਜਥਾਤਿ ਵਦਤਿ, ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਞ੍ਞੇਨ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤੇ ਦਿਨ੍ਨੇ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾਪਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਨੁਮੋਦਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸੋਤੁਕਾਮਾ ''ਸ੍ਵੇਪਿ ਭਨ੍ਤੇ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਥਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਨਿਮਨ੍ਤੇਨ੍ਤਿ, ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਂ ਲਦ੍ਧਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾ। ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤੋ ਭਤ੍ਤਂ ਲਭਤਿ, ਤਮਞ੍ਞੋ ਉਪਾਸਕੋ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਘਰੇ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤਿ, ਨ ਚ ਤਾਵ ਭਤ੍ਤਂ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਸਚੇ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ। ਅਭੁਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ''ਕਿਂ ਭਨ੍ਤੇ ਨ ਭੁਞ੍ਜਸੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਤਯਾ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਂ ਲਦ੍ਧਂ ਭੁਞ੍ਜਥ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਸਕਲੇਨ ਗਾਮੇਨਾਤਿ ਸਕਲੇਨ ਗਾਮੇਨ ਏਕਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਸ੍ਸੇਵ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਭੁਞ੍ਜਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਪੂਗੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਨਿਮਨ੍ਤਿਯਮਾਨੋ ਭਿਕ੍ਖਂ ਗਹੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਭਣਤੀ**ਤਿ ''ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਾ''ਤਿ ਨਿਮਨ੍ਤਿਯਮਾਨੋ ''ਨ ਮਯ੍ਹਂ ਤਵ ਭਤ੍ਤੇਨਤ੍ਥੋ, ਭਿਕ੍ਖਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਮਹਾਪਦੁਮਤ੍ਥੇਰੋ ਆਹ – ''ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਅਨਿਮਨ੍ਤਨਂ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਭੁਞ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ ਪਨ ਓਕਾਸੋ ਕਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਨੇਵ ਗਣਭੋਜਨਤੋ ਨ ਚਾਰਿਤ੍ਤਤੋ ਮੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ। ਮਹਾਸੁਮਤ੍ਥੇਰੋ ਆਹ – ''ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਅਨਿਮਨ੍ਤਨਂ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਦਗ੍ਗੇਨ ਨੇਵ ਗਣਭੋਜਨਂ ਨ ਚਾਰਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਕਥਿਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਵਾਚਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਭੋਜਨਂ ਕਿਰਿਯਾ, ਅਵਿਕਪ੍ਪਨਂ ਅਕਿਰਿਯਾ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਤਤਿਯਂ।

੪. ਕਾਣਮਾਤਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੦. ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਕਾਣਮਾਤਾ**ਤਿ ਕਾਣਾਯ ਮਾਤਾ। ਸਾ ਕਿਰਸ੍ਸਾ ਧੀਤਾ ਅਭਿਰੂਪਾ ਅਹੋਸਿ, ਯੇ ਯੇ ਤਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਤੇ ਰਾਗੇਨ ਕਾਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਰਾਗਨ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਰੇਸਂ ਕਾਣਭਾਵਕਰਣਤੋ ''ਕਾਣਾ''ਤਿ ਵਿਸ੍ਸੁਤਾ ਅਹੋਸਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਵਸੇਨ ਮਾਤਾਪਿਸ੍ਸਾ ''ਕਾਣਮਾਤਾ''ਤਿ ਪਾਕਟਾ ਜਾਤਾ। **ਆਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਗਮਨਂ। **ਕਿਸ੍ਮਿਂ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਕੀਦਿਸਂ ਵਿਯ; ਲਜ੍ਜਨਕਂ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਰਿਤ੍ਤਹਤ੍ਥਂ ਗਨ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਰਿਤ੍ਤਾ ਹਤ੍ਥਾ ਅਸ੍ਮਿਂ ਗਮਨੇ ਤਯਿਦਂ ਰਿਤ੍ਤਹਤ੍ਥਂ, ਤਂ ਰਿਤ੍ਤਹਤ੍ਥਂ ਗਮਨਂ ਗਨ੍ਤੁਂ ਲਜ੍ਜਨਕਂ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਅਗਮਾਸੀ**ਤਿ ਉਪਾਸਿਕਾ ਅਰਿਯਸਾਵਿਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਨ੍ਤਂ ਅਦਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਵ ਦਾਪੇਸਿ, ਯਾਵ ਸਬ੍ਬਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਅਗਮਾਸਿ। **ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਣਾਪਿ ਮਾਤੁ ਅਤ੍ਥਾਯ ਦੇਸਿਯਮਾਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤੀ ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ ਅਹੋਸਿ। **ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਕ੍ਕਾਮੀ**ਤਿ ਆਸਨਤੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਗਤੋ। ਸੋਪਿ ਪੁਰਿਸੋ ''ਸਤ੍ਥਾ ਕਿਰ ਕਾਣਮਾਤਾਯ ਨਿਵੇਸਨਂ ਅਗਮਾਸੀ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਕਾਣਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਪਕਤਿਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਠਪੇਸਿ।

੨੩੧. ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮਤ੍ਤੇ ਅਪ੍ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਯੇਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਪਾਥੇਯ੍ਯਵਤ੍ਥੁ ਉਦਪਾਦਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਚੇਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੋਪਿ ਚ ਉਪਾਸਕੋ ਅਰਿਯਸਾਵਕਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਮੇਵ ਦਾਪੇਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਅਗਮਾਸੀ''ਤਿ।

੨੩੩. **ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਪਹੇਣਕਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਯਤ੍ਤਂ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤਿਰਸਕਮੋਦਕਸਕ੍ਖਲਿਕਾਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਇਧ ਪੂਵੋਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਪਾਥੇਯ੍ਯਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਯਤ੍ਤਂ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਬਦ੍ਧਸਤ੍ਤੁਅਬਦ੍ਧਸਤ੍ਤੁਤਿਲਤਣ੍ਡੁਲਾਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਇਧ ਮਨ੍ਥੋਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਤਤੋ ਚੇ ਉਤ੍ਤਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਚੇਪਿ ਤਤਿਯਂ ਪਤ੍ਤਂ ਥੂਪੀਕਤਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਪੂਵਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ।

ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤਪੂਰੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਤਿ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਾ ਹੇਟ੍ਠਿਮਲੇਖਾਯ ਸਮਪੂਰੇ ਪਤ੍ਤੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਅਮੁਤ੍ਰ ਮਯਾ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤਪੂਰਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇ ਦ੍ਵੇ ਗਹਿਤਾ, ''ਅਤ੍ਰ ਮਯਾ ਦ੍ਵੇ ਪਤ੍ਤਪੂਰਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਾ, ਤ੍ਵਂ ਏਕਂ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾਸੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਪਿ ਅਞ੍ਞਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ''ਪਠਮਂ ਆਗਤੇਨ ਦ੍ਵੇ ਪਤ੍ਤਪੂਰਾ ਗਹਿਤਾ, ਮਯਾ ਏਕੋ, ਮਾ ਤ੍ਵਂ ਗਣ੍ਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਯੇਨ ਪਠਮਂ ਏਕੋ ਗਹਿਤੋ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਪਰਮ੍ਪਰਾਰੋਚਨੇ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਯੇਨ ਪਨ ਸਯਮੇਵ

ਤਯੋ ਗਹਿਤਾ, ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਮਾ ਖੋ ਏਤ੍ਥ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿ'' ਚੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। **ਪਟਿਕ੍ਕਮਨਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਆਸਨਸਾਲਂ ਹਰਿਤ੍ਵਾ, ਆਸਨਸਾਲਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਚ ਛਡ੍ਡਿਤਸਾਲਾ ਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਯਤ੍ਥ ਮਹਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਯਾ ਲਦ੍ਧਟ੍ਠਾਨਤੋ ਆਸਨ੍ਨਾ ਆਸਨਸਾਲਾ, ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਅਤ੍ਤਨੋ 'ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਸਮ੍ਭਤ੍ତਾਨਂ ਵਾ ਏਕਨਿਕਾਯਿਕਾਨਂ ਵਾ ਦਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਸਚੇ ਪਨਸ੍ਸ ਨਿਬਦ੍ਧਨਿਸੀਦਨਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਦੂਰਮ੍ਪਿ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ।

ਸਂਵਿਭਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਚੇ ਤਯੋ ਪਤ੍ਤਪੂਰਾ ਗਹਿਤਾ, ਏਕਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬਾ। ਸਚੇ ਦ੍ਵੇ ਗਹਿਤਾ, ਏਕਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੋ, ਯਥਾਮਿਤ੍ਤਂ ਪਨ ਦਾਤੁਂ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਯੇਨ ਏਕੋ ਗਹਿਤੋ, ਨ ਤੇਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਕਾਮਾ ਦਾਤਬ੍ਬਂ, ਯਥਾਰੁਚਿ ਕਾਤਬ੍ਬਂ।

੨੩੫. **ਗਮਨੇ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੇ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਉਪਦ੍ਦਵਂ ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਨਤ੍ਥਿਕਤਾਯ ਵਾ ''ਮਯਂ ਇਦਾਨਿ ਨ ਪੇਸਿਸ੍ਸਾਮ, ਨ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਗਮਨੇ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੇ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ। **ਵਾਤਕਾਨਂ ਪਵਾਰਿਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਸਂ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਦੇਨ੍ਤਾਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਪਨ ''ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਪਾਥੇਯ੍ਯਪਹੋਣਕਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਯਤ੍ਤਤੋ ਪਮਾਣਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਛਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਕਾਣਮਾਤਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੫. ਪਠਮਪਵਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੬. ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਭਿਕ੍ਖੂ ਭੁਤ੍ਤਾਵੀ ਪਵਾਰਿਤਾ**ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ''ਗਣ੍ਹਥ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯਾਵ ਇਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਯਾਵਦਤ੍ਥਪਵਾਰਣਾਯ, ਸਯਞ੍ਚ ''ਅਲਂ, ਆਵੁਸੋ, ਥੋਕਂ ਥੋਕਂ ਦੇਹੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰਿਤਾ। **ਪਟਿਵਿਸ੍ਸਕੇ**ਤਿ ਸਾਮਨ੍ਤਘਰਵਾਸਿਕੇ।

੨੩੭. **ਕਾਕੋਰਵਸਦ੍ਦ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਕਾਨਂ ਓਰਵਸਦ੍ਦਂ; ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਰਵਨ੍ਤਾਨਂ ਸਦ੍ਦਂ। **ਅਲਮੇਤਂ ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਿਕਾਰਂ ਅਵਤ੍ਵਾਵ ''ਅਲਮੇਤਂ ਸਬ੍ਬਂ'' ਏਤ੍ਤਕਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੨੩੮-੯. **ਭੁਤ੍ਤਾਵੀ**ਤਿ ਭੁਤ੍ਤਵਾ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਯੇਨ ਏਕਮ੍ਪਿ ਸਿਤ੍ਥਂ ਸਙ੍ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਸਙ੍ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਹਰਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਸੋ ''ਭੁਤ੍ਤਾਵੀ''ਤਿ ਸਙ੍ਖਜਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਪਦਭਾਜਨੇ ''ਭੁਤ੍ਤਾਵੀ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਵਾਰਿਤੋ**ਤਿ ਕਤਪਵਾਰਣੋ, ਕਤਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ। ਸੋਪਿ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਨ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਮਤ੍ਤੇਨ, ਅਥ ਖੋ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਵਸੇਨ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਪਦਭਾਜਨੇ ''ਪਵਾਰਿਤੋ ਨਾਮ ਅਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ''ਅਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਪ੍ਪਕਤਭੋਜਨੋ, ''ਪਵਾਰਿਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਯੋ ਚ ਵਿਪ੍ਪਕਤਭੋਜਨੋ, ਤੇਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਭੁਤ੍ਤਂ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਭੁਤ੍ਤਂ, ਯਞ੍ਚ ਭੁਤ੍ਤਂ; ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਭੁਤ੍ਤਾਵੀ''ਤਿਪਿ ਸਙ੍ਖਜਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਭੁਤ੍ਤਾਵੀਵਚਨੇਨ ਵਿਸੁਂ ਕਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿਂ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮ। ''ਦਿਰਤ੍ਤਤਿਰਤ੍ਤਂ, ਛਪ੍ਪਞ੍ਚਵਾਚਾਹੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਚਿ॰ ੬੧-੬੨) ਪਨ ਦਿਰਤ੍ਤਾਦਿਵਚਨਂ ਵਿਯ ਪਵਾਰਿਤਪਦਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਰਕਭਾਵੇਨ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਿਲਿਟ੍ਠਤਾਯ ਚੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਪ੍ਪਕਤਭੋਜਨਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਭੁਞ੍ਜਮਾਨੋ ਚੇਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭੋਜਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ**ਤਿ ਪਵਾਰਣਪ੍ਪਹੋਨਕਭੋਜਨਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਓਦਨਾਦੀਨਂ ਚੇ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ ਭੋਜਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤੋ**ਤਿ ਪਵਾਰਣਪ੍ਪਹੋਨਕਂ ਭੋਜਨਂ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਦਾਯਕੋ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣੇ ਓਕਾਸੇ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਭਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਸੋ ਚੇ ਦਾਯਕੋ ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਭਤ੍ਤਂ ਕਾਯੇਨ ਅਭਿਹਰਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ; ਤਞ੍ਚੇ ਅਭਿਹਟਂ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਅਙ੍ਗਾਨਂ ਵਸੇਨ ਪਵਾਰਿਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ –

> ''ਪਞ੍ਚਹਿ ਉਪਾਲਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਪਵਾਰਣਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ – ਅਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਭੋਜਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤੋ, ਅਭਿਹਰਤਿ, ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੪੨੮)।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – ''ਅਸਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਤਾਵ ਯਞ੍ਚ ਅਸ੍ਨਾਤਿ ਯਞ੍ਚ ਭੋਜਨਂ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤੇਨ ਅਭਿਹਟਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਤਂ ''ਓਦਨੋ, ਕੁਮ੍ਮਾਸੋ, ਸਤ੍ਤੁ, ਮਚ੍ਛੋ, ਮਂਸ''ਨ੍ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਅਞ੍ਞਤਰਮੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ਓਦਨੋ ਨਾਮ – ਸਾਲਿ, ਵੀਹਿ, ਯਵੋ, ਗੋਧੁਮੋ, ਕਙ੍ਗੁ, ਵਰਕੋ, ਕੁਦ੍ਰੂਸਕੋਤਿ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਧਞ੍ਞਾਨਂ ਤਣ੍ਡੁਲੇਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ। ਤਤ੍ਥ **"ਸਾਲੀ"**ਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਨੀਵਾਰਂ ਉਪਾਦਾਯ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਸਾਲਿਜਾਤਿ। **"ਵੀਹੀ"**ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਵੀਹਿਜਾਤਿ।

"**ਯਵਗੋਧੁਮੇਸੁ**" ਭੇਦੋ ਨਤ੍ਥਿ। "**ਕਙ੍ਗੂ**"ਤਿ ਸੇਤਰਤ੍ਤਕਾਲਭੇਦਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਕਙ੍ਗੁਜਾਤਿ। "**ਵਰਕੋ**"ਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਵਰਕਚੋਰਕਂ ਉਪਾਦਾਯ ਸਬ੍ਬਾ ਸੇਤਵਣ੍ਣਾ ਵਰਕਜਾਤਿ। "**ਕੁਦ੍ਰੂਸਕੋ**"ਤਿ ਕਾਲ਼ਕੋਦ੍ਰਵੋ ਚੇਵ ਸਾਮਾਕਾਦਿਭੇਦਾ ਚ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਤਿਣਧਞ੍ਞਜਾਤਿ।

ਨੀਵਾਰਵਰਕਚੋਰਕਾ ਚੇਤ੍ਥ ''ਧਞ੍ਞਾਨੁਲੋਮਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਧਞ੍ਞਾਨਿ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤੁ ਧਞ੍ਞਾਨੁਲੋਮਾਨਿ ਵਾ, ਏਤੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਭੇਦਾਨਂ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਧਞ੍ਞਾਨਂ ਤਣ੍ਡੁਲੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਭਤ੍ਤਂ ਪਚਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਯਾਗੁਂ ਪਚਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਅਮ੍ਬਿਲਪਾਯਾਸਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਪਚਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਾ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪਚਨ੍ਤੁ, ਸਚੇ ਉਣ੍ਹਂ ਸੀਤਲਂ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾਨਂ ਭੋਜਨਕਾਲੇ ਗਹਿਤਗਹਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਓਧਿ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਓਦਨਸਙ੍ਗਹਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਪਵਾਰਣਂ ਜਨੇਤਿ। ਸਚੇ ਓਧਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਯਾਗੁਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਪਵਾਰਣਂ ਨ ਜਨੇਤਿ।

ਯੋਪਿ ਪਾਯਾਸੋ ਵਾ ਪਣ੍ਣਫਲਕਲੀਰਮਿਸ੍ਸਕਾ ਅਮ੍ਬਿਲਯਾਗੁ ਵਾ ਉਦ੍ਧਨਤੋ ਓਤਾਰਿਤਮਤ੍ਤਾ ਅਬ੍ਭੁਣ੍ਹਾ ਹੋਤਿ, ਆਵਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਿਵਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ, ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹਿਤੋਕਾਸੇਪਿ ਓਧਿਂ ਨ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਪਵਾਰਣਂ ਨ ਜਨੇਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਉਸੁਮਾਯ ਵਿਗਤਾਯ ਸੀਤਲੀਭੂਤਾ ਘਨਭਾਵਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਓਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਪੁਨ ਪਵਾਰਣਂ ਜਨੇਤਿ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਤਨੁਭਾਵੋ ਨ ਰਕ੍ਖਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਦਧਿਤਕ੍ਕਾਦੀਨਿ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਬਹੁਪਣ੍ਣਫਲਕਲੀਰੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਮੁਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਾਪਿ ਤਣ੍ਡੁਲਾ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਭੋਜਨਕਾਲੇ ਚੇ ਓਧਿ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਪਵਾਰਣਂ ਜਨੇਤਿ। ਅਯਾਗੁਕੇ ਨਿਮਨ੍ਤਨੇ ''ਯਾਗੁਂ ਦਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਭਤ੍ਤੇ ਉਦਕਕਞ੍ਜਿਕਖੀਰਾਦੀਨਿ ਆਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ''ਯਾਗੁਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਦੇਨ੍ਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਤਨੁਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪਵਾਰਣਂ ਜਨੇਤਿਯੇਵ । ਸਚੇ ਪਨ ਪਕ੍ਕੁਥਿਤੇਸੁ ਉਦਕਾਦੀਸੁ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਯਾਗੁਸਙ੍ਗਹਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਯਾਗੁਸਙ੍ਗਹਂ ਗਤੇਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਮਚ੍ਛਮਂਸਂ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਸਚੇ ਸਾਸਪਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਮਚ੍ਛਮਂਸਖਣ੍ਡਂ ਵਾ ਨ੍ਹਾਰੁ ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਪਵਾਰਣਂ ਜਨੇਤਿ।

ਸੁਦ੍ਧਰਸਕੋ ਪਨ ਰਸਕਯਾਗੁ ਵਾ ਨ ਜਨੇਤਿ। ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਧਞ੍ਞਾਨਂ ਤਣ੍ਡੁਲੇ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਵੇਣੁਤਣ੍ਡੁਲਾਦੀਹਿ ਵਾ ਕਨ੍ਦਮੂਲਫਲੇਹਿ ਵਾ ਯੇਹਿ ਕੇਹਿਚਿ ਕਤਂ ਭਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਵਾਰਣਂ ਨ ਜਨੇਤਿ, ਪਗੇਵ ਘਨਯਾਗੁ। ਸਚੇ ਪਨੇਤ੍ਥ ਮਚ੍ਛਮਂਸਂ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਜਨੇਤਿ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ''ਪੁਪ੍ਫਅਤ੍ਥਾਯ ਭਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਵਾਰਣਂ ਜਨੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪੁਪ੍ਫਿਅਤ੍ਥਾਯ ਭਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਪੁਪ੍ਫਿਖਜ੍ਜਕਤ੍ਥਾਯ ਕੁਥਿਤਤੂਦਕੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਸੇਦਿਤਤਣ੍ਡੁਲਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਤੇ ਤਣ੍ਡੁਲੇ ਸੁਕ੍ਖਾਪੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ; ਨੇਵ ਸਤ੍ਤੁਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਨ ਭਤ੍ਤਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਪੁਨ ਤੇਹਿ ਕਤਭਤ੍ਤਂ ਪਵਾਰੇਤਿਯੇਵ। ਤੇ ਤਣ੍ਡੁਲੇ ਸਪ੍ਪਿਤੇਲਾਦੀਸੁ ਵਾ ਪਚਨ੍ਤਿ, ਪੂਵਂ ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਵਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਪੁਥੁਕਾ ਵਾ ਤਾਹਿ ਕਤਸਤ੍ਤੁਭਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਵਾ ਨ ਪਵਾਰੇਨ੍ਤਿ।

ਕੁਮ੍ਮਾਸੋ ਨਾਮ ਯਵੇਹਿ ਕਤਕੁਮ੍ਮਾਸੋ। ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਪਨ ਮੁਗ੍ਗਾਦੀਹਿ ਕਤਕੁਮ੍ਮਾਸੋ ਪਵਾਰਣਂ ਨ ਜਨੇਤਿ। ਸਤ੍ਤੁ ਨਾਮ ਸਾਲਿਵੀਹਿਯਵੇਹਿ ਕਤਸਤ੍ਤੁ। ਕਙ੍ਗੁਵਰਕਕੁਦ੍ਰੂਸਕਸੀਸਾਨਿਪਿ ਭਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਈਸਕਂ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਥੁਸੇ ਪਲਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਦਲ੍ਹਂ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਚੁਣ੍ਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਤਂ ਅਲ੍ਲਤ੍ਤਾ ਏਕਾਬਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ, ਸਤ੍ਤੁਸਙ੍ਗਹਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਖਰਪਾਕਭਜ੍ਜਿਤਾਨਂ ਵੀਹੀਨਂ ਤਣ੍ਡੁਲੇ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਚੁਣ੍ਣਂ ਸਤ੍ਤੁਸਙ੍ਗਹਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਸਮਪਾਕਭਜ੍ਜਿਤਾਨਂ ਪਨ ਵੀਹੀਨਂ ਵਾ ਵੀਹਿਪਲਾਪਾਨਂ ਵਾ ਤਣ੍ਡੁਲਾ ਭਜ੍ਜਿਤਤਣ੍ਡੁਲਾ ਏਵ ਵਾ ਨ ਪਵਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਪਨ ਤਣ੍ਡੁਲਾਦੀਨਂ ਚੁਣ੍ਣਂ ਪਵਾਰੇਤਿ। ਖਰਪਾਕਭਜ੍ਜਿਤਾਨਂ ਵੀਹੀਨਂ ਕੁਣ੍ਡਕਮ੍ਪਿ ਪਵਾਰੇਤਿ। ਸਮਪਾਕਭਜ੍ਜਿਤਾਨਂ ਪਨ ਆਤਪਸੁਕ੍ਖਾਨਂ ਵਾ ਕੁਣ੍ਡਕਂ ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ। ਲਾਜਾ ਵਾ ਤੇਹਿ ਕਤਭਤ੍ਤਸਤ੍ਤੁਆਦੀਨਿ ਵਾ ਨ ਪਵਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਭਜ੍ਜਿਤਪਿਟ੍ਠਂ ਵਾ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਸੁਦ੍ਧਖਜ੍ਜਕਂ ਵਾ ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ। ਮਚ੍ਛਮਂਸਪੂਰਿਤਖਜ੍ਜਕਂ ਪਨ ਸਤ੍ਤੁਮੋਦਕੋ ਵਾ ਪਵਾਰੇਤਿ। ਮਚ੍ਛੋ ਮਂਸਞ੍ਚ ਪਾਕਟਮੇਵ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – ਸਚੇਪਿ ਯਾਗੁਂ ਪਿਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਾਗੁਸਿਤ੍ਥਮਤ੍ਤਾਨੇਵ ਦ੍ਵੇ ਮਚ੍ਛਖਣ੍ਡਾਨਿ ਵਾ ਮਂਸਖਣ੍ਡਾਨਿ ਵਾ ਏਕਭਾਜਨੇ ਵਾ ਨਾਨਾਭਾਜਨੇ ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਚੇ ਅਖਾਦਨ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਪਵਾਰਣਪ੍ਪਹੋਨਕਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ , ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ। ਤਤੋ ਏਕਂ ਖਾਦਿਤਂ, ਏਕਂ ਹਤ੍ਥੇ ਵਾ ਪਤ੍ਤੇ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਚੇ ਅਞ੍ਞਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਪਵਾਰੇਤਿ। ਦ੍ਵੇਪਿ ਖਾਦਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਮੁਖੇ ਸਾਸਪਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਵਸਿਟ੍ਠਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਚੇਪਿ ਅਞ੍ਞਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ।

ਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਂ ਖਾਦਨ੍ਤੋ ਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਪਵਾਰੇਤਿ। ਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਂ ਖਾਦਨ੍ਤੋ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਵਤ੍ਥੁਤਾਯ। ਯਞ੍ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਖਾਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਂਯੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤਿ। ਇਦਂ ਪਨ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਅਕਪ੍ਪਿਯਤ੍ਤਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਅਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਮੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਂ ਖਾਦਨ੍ਤੋ ਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਪਵਾਰੇਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਵਤ੍ਥੁਤਾਯ। ਯਞ੍ਹਿ ਤੇਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਪਵਾਰਣਾਯ ਵਤ੍ਥੁ। ਯਂ ਪਨ ਖਾਦਤਿ, ਤਂ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਂ, ਖਾਦਿਯਮਾਨਂ ਪਨ ਮਂਸਭਾਵਂ ਨ ਜਹਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਵਾਰੇਤਿ। ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਂ ਖਾਦਨ੍ਤੋ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ। ਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਂ ਵਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਂ ਵਾ ਖਾਦਨ੍ਤੋ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨਂ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਕਪ੍ਪਿਯਭੋਜਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਪਵਾਰੇਤਿ। ਕੁਲਦੂਸਕਵੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾਰੋਚਨਸਾਦਿਤਰੂਪਿਯਾਦੀਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਬੁਦ੍ਧਪਟਿਕੁਟ੍ਠਂ ਅਨੇਸਨਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭੋਜਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ। ਕਪ੍ਪਿਯਭੋਜਨਂ ਵਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭੋਜਨਂ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋਪਿ ਕਪ੍ਪਿਯਭੋਜਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਪਵਾਰੇਤਿ। ਅਕਪ੍ਪਿਯਭੋਜਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਨ ਪਵਾਰੇਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਕਾਰਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਏਵਂ ''ਅਸਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਯਞ੍ਚ ਅਸ੍ਨਾਤਿ, ਯਞ੍ਚ ਭੋਜਨਂ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤੇਨ ਅਭਿਹਟਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਪਵਾਰਣਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯਥਾ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਜਾਨਨਤ੍ਥਂ ਅਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – '''ਅਸਨਂ ਭੋਜਨ'ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਾਵ ਯੇਨ ਏਕਸਿਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਅਜ੍ਝੋਹਟਂ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਸਚੇ ਪਤ੍ਤਮੁਖਹਤ੍ਥਾਨਂ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਭੋਜਨੇਸੁ ਏਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਸਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਪਞ੍ਚਸੁ ਭੋਜਨੇਸੁ ਏਕਮ੍ਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਪਵਾਰੇਤਿ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਭੋਜਨਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਆਮਿਸਗਨ੍ਧਮਤ੍ਤਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ। ਮੁਖੇ ਚ ਹਤ੍ਥੇ ਚ ਭੋਜਨਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਤ੍ਤੇ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਆਸਨੇ ਨ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮੋ, ਵਿਹਾਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮੋ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਾ ਦਾਤੁਕਾਮੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਚੇ ਅਨ੍ਤਰੇ ਭੋਜਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਵਿਪ੍ਪਕਤਭੋਜਨਭਾਵਸ੍ਸ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਯੋਪਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮੋ ਮੁਖੇ ਭਤ੍ਤਂ ਗਿਲਿਤ੍ਵਾ ਸੇਸਂ ਆਦਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਅਞ੍ਞਂ ਭੋਜਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਪਵਾਰਣਾ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ਚ ਪਤ੍ਤੇ; ਏਵਂ ਹਤ੍ਥੇਪਿ। ਮੁਖੇਪਿ ਵਾ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਭੋਜਨਂ ਸਚੇ ਅਨਜ੍ਝੋਹਰਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਖਣੇ ਅਞ੍ਞਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ। ਏਕਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ। ਅਪਿਚ ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ ਏਸ ਨਯੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਯੇਵ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ''ਮੁਖੇ ਭਤ੍ਤਂ ਗਿਲਿਤਂ, ਹਤ੍ਥੇ ਭਤ੍ਤਂ ਵਿਘਾਸਾਦਸ੍ਸ ਦਾਤੁਕਾਮੋ, ਪਤ੍ਤੇ ਭਤ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦਾਤੁਕਾਮੋ, ਸਚੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਨ ਪਵਾਰੇਤੀ''ਤਿ। **ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਸਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਆਸਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮਨ੍ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ, ਸਚੇ ਠਿਤੋ, ਪਣ੍ਹਿਅਨ੍ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ, ਸਚੇ ਨਿਪਨ੍ਨੋ, ਯੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਨਿਪਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਿਮਨ੍ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ, ਦਾਯਕਸ੍ਸ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸ ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਸਾਰਿਤਹਤ੍ਥਂ ਯਂ ਆਸਨ੍ਨਤਰਂ ਅਙ੍ਗਂ, ਤਸ੍ਸ ਓਰਿਮਨ੍ਤੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਹਤ੍ਥੋ ''ਹਤ੍ਥਪਾਸੋ''ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਤ੍ਵਾ ਅਭਿਹਟਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਤੋ ਪਰਂ।

ਅਭਿਹਰਤੀਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਠਿਤੋ ਗਹਣਤ੍ਥਂ ਉਪਨਾਮੇਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਅਨਨ੍ਤਰਨਿਸਿਨ੍ਨੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਹਤ੍ਥੇ ਵਾ ਊਰੂਸੁ ਵਾ ਆਧਾਰਕੇ ਵਾ ਠਿਤਪਤ੍ਤਂ ਅਨਭਿਹਰਿਤ੍ਵਾਵ ''ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਪਵਾਰਣਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਭਤ੍ਤਪਚ੍ਛਿਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਪੁਰਤੋ ਭੂਮਿਯਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ''ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਈਸਕਂ ਪਨ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਪਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ''ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤਿ। ਥੇਰਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਥੇਰੋ ਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦਹਰਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਂ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ''ਇਤੋ ਓਦਨਂ ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਪਨ ਗਤੋ ਤੁਣ੍ਹੀ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਦਹਰੋ ''ਅਲਂ ਮਯ੍ਹ''ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਥੇਰਸ੍ਸ ਦੂਰਭਾਵਤੋ ਦੂਤਸ੍ਸ ਚ ਅਨਭਿਹਰਣਤੋਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ''ਇਦਂ ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤਿ।

ਪਰਿਵੇਸਨਾਯ ਏਕੋ ਏਕੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਓਦਨਪਚ੍ਛਿਂ ਏਕੇਨ ਕਟਚ੍ਛੁਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਰਿਵਿਸਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਚੇ ਅਞ੍ਞੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਅਹਂ ਪਚ੍ਛਿਂ ਧਾਰੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਤ੍ਵਂ ਓਦਨਂ ਦੇਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਮਤ੍ਤਕਮੇਵ ਕਰੋਤਿ, ਪਰਿਵੇਸਕੋ ਏਵ ਪਨ ਤਂ ਧਾਰੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਅਭਿਹਟਾਵ ਹੋਤਿ। ਤਤੋ ਦਾਤੁਕਾਮਤਾਯ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਪਰਿਵਿਸਕੇਨ ਫੁਟ੍ਠਮਤ੍ਤਾਵ ਹੋਤਿ, ਇਤਰੋਵ ਨਂ ਧਾਰੇਤਿ, ਤਤੋ ਦਾਤੁਕਾਮਤਾਯ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਵਾਰਣਾ ਨ ਹੋਤਿ। ਕਟਚ੍ਛੁਨਾ ਉਦ੍ਧਟਭਤ੍ਤੇ ਪਨ ਹੋਤਿ। ਕਟਚ੍ਛੁਅਭਿਹਾਰੋਯੇਵ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਅਭਿਹਾਰੋ। ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸਮਭਾਰੇਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਪਵਾਰੇਤਿਯੇਵਾਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਨਨ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਭਤ੍ਤੇ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨੇ ਇਤਰੋ ਪਤ੍ਤਂ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਪਿਦਹਤਿ, ਪਵਾਰਣਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਭਿਹਟੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ।

ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾਚਾਯ ਅਭਿਹਟਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਪਵਾਰਣਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਕਾਯੇਨ ਅਭਿਹਟਂ ਪਨ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤ੍ਥ ਕਾਯੇਨ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਨਾਮ ਅਙ੍ਗੁਲਿਂ ਵਾ ਹਤ੍ਥਂ ਵਾ ਮਚ੍ਛਿਕਬੀਜਨਿਂ ਵਾ ਚੀਵਰਕਣ੍ਣਂ ਵਾ ਚਾਲੇਤਿ, ਭਮੁਕਾਯ ਵਾ ਆਕਾਰਂ ਕਰੋਤਿ, ਕੁਦ੍ਧੋ ਵਾ ਓਲੋਕੇਤਿ, ਵਾਚਾਯ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਨਾਮ ''ਅਲ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ, ''ਨ ਗਣ੍ਹਾਮੀ''ਤਿ ਵਾ, ''ਮਾ ਆਕਿਰਾ''ਤਿ ਵਾ, ''ਅਪਗਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਵਾ ਵਦਤਿ; ਏਵਂ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਆਕਾਰੇਨ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤਿ।

ਏਕੋ ਅਭਿਹਟੇ ਭਤ੍ਤੇ ਪਵਾਰਣਾਯ ਭੀਤੋ ਹਤ੍ਥੇ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਪਤ੍ਤੇ ਓਦਨਂ ਆਕਿਰਨ੍ਤਂ ''ਆਕਿਰ ਆਕਿਰ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਪੂਰੇਹੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਕਥਨ੍ਤਿ? ਮਹਾਸੁਮਤ੍ਥੇਰੋ ਤਾਵ ''ਅਨਾਕਿਰਣਤ੍ਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਆਹ। ਮਹਾਪਦੁਮਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨ '''ਆਕਿਰ ਪੂਰੇਹੀ'ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਾਮ 'ਕਸ੍ਸਚਿ ਪਵਾਰਣਾ ਅਤ੍ਥੀ'ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ 'ਨ ਪਵਾਰੇਤੀ'''ਤਿ ਆਹ। ਅਪਰੋ ਭਤ੍ਤਂ ਅਭਿਹਰਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ''ਕਿਂ ਆਵੁਸੋ ਇਤੋਪਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਸਿ, ਦਮ੍ਮਿ ਤੇ ਕਿਞ੍ਚੀ''ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਰਾਪਿ '''ਏਵਂ ਨਾਗਮਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ 'ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤੀ'''ਤਿ ਮਹਾਸੁਮਤ੍ਥੇਰੋ ਆਹ। ਮਹਾਪਦੁਮਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨ '''ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਸੀ'ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਾਮ 'ਕਸ੍ਸਚਿ ਪਵਾਰਣਾ ਅਤ੍ਥੀ'ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ 'ਨ ਪਵਾਰੇਤੀ'''ਤਿ ਆਹ।

ਏਕੋ ਸਮੰਸਕਂ ਰਸਂ ਅਭਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ''ਰਸਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਪਵਾਰਣਾ ਨਤ੍ਥਿ। ''ਮਚ੍ਛਰਸਂ ਮੰਸਰਸ''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਹੋਤਿ, ''ਇਦਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵੁੱਤੇਪਿ ਹੋਤਿਯੇਵ। ਮੰਸਂ ਵਿਸੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਮੰਸਰਸਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਚੇ ਸਾਸਪਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਮੰਸਖਣ੍ਡਂ ਅਤ੍ਥਿ , ਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਿਤੋ ਹੋਤਿ, ''ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਅਭਯਤ੍ਥੇਰੋ ਆਹ।

ਮੰਸਰਸੇਨ ਆਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਮਹਾਥੇਰੋ ''ਮੁਹੁਤ੍ਤਂ ਆਗਮੇਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਥਾਲਕਂ ਆਵੁਸੋ ਆਹਰਾ''ਤਿ ਆਹ। ਏਤ੍ਥ ਕਥਨ੍ਤਿ? ਮਹਾਸੁਮਤ੍ਥੇਰੋ ਤਾਵ ''ਅਭਿਹਾਰਕਸ੍ਸ ਗਮਨਂ ਪਠਮਂ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਵਾਰੇਤੀ''ਤਿ ਆਹ। ਮਹਾਪਦੁਮਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨ ''ਅਯਂ ਕੁਹਿਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਕੀਦਿਸਂ ਏਤਸ੍ਸ ਗਮਨਂ, ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਨਾਮ ਪਵਾਰਣਾ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਨ ਪਵਾਰੇਤੀ''ਤਿ ਆਹ। ਕਲੀਰਪਨਸਾਦੀਹਿ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਮੰਸਂ ਪਚਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਕਲੀਰਸੂਪਂ ਗਣ੍ਹਥ, ਪਨਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਪਵਾਰਣਾਰਹਸ੍ਸ ਨਾਮੇਨ ਵੁੱਤੱਤਾ। ਸਚੇ ਪਨ ''ਮਚ੍ਛਸੂਪਂ ਮੰਸਸੂਪ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਇਮਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵਾ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਪਵਾਰੇਤਿ। ਮੰਸਕਰਮ੍ਬਕੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਦਾਤੁਕਾਮੋਪਿ ''ਕਰਮ੍ਬਕਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ; ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ। ''ਮੰਸਕਰਮ੍ਬਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਇਦ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਵੁੱਤੇ ਪਨ ਪਵਾਰੇਤਿ। ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਮਚ੍ਛਮੰਸਮਿਸ੍ਸਕੇਸੁ।

ਯੋ ਪਨ ਨਿਮਨ੍ਤਨੇ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨੋ ਮੰਸਂ ਅਭਿਹਟਂ ''ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਪਵਾਰਿਤੋਵ ਹੋਤੀਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁੱਤਂ। ਮਿਸ੍ਸਕਕਥਾ ਪਨ ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵੁੱਤਾ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਵੁੱਤਂ – ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਚਾਰਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕਂ ਯਾਗੁਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ''ਯਾਗੁਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ। ''ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵੁੱਤੇ ਪਵਾਰੇਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯੇਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ''ਯਾਗੁਮਿਸ੍ਸਕਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਚੇ ਯਾਗੁ ਬਹੁਤਰਾ ਵਾ ਹੋਤਿ ਸਮਸਮਾ ਵਾ, ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ। ਯਾਗੁ ਮਨ੍ਦਾ, ਭਤ੍ਤਂ ਬਹੁਤਰਂ, ਪਵਾਰੇਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁੱਤੱਤਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ, ਕਾਰਣਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਦੁਦ੍ਦਸਂ। ''ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਭਤ੍ਤਂ ਬਹੁਕਂ ਵਾ ਸਮਂ ਵਾ ਅਪ੍ਪਤਰਂ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਪਵਾਰੇਤਿਯੇਵ। ਭਤ੍ਤਂ ਵਾ ਯਾਗੁਂ ਵਾ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ''ਮਿਸ੍ਸਕਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਚੇ ਭਤ੍ਤਂ ਬਹੁਤਰਂ ਵਾ ਸਮਕਂ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਪਵਾਰੇਤਿ। ਅਪ੍ਪਤਰਂ ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਕਰਮ੍ਬਕੇਨ ਨ ਸਮਾਨੇਤਬ੍ਬਂ। ਕਰਮ੍ਬਕੋ ਹਿ ਮੰਸਮਿਸ੍ਸਕੋਪਿ ਹੋਤਿ ਅਮੰਸਮਿਸ੍ਸਕੋਪਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਕਰਮ੍ਬਕ''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੇ ਪਵਾਰਣਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਇਦਂ ਪਨ ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕਮੇਵ। ਏਤ੍ਥ ਵੁੱਤਨਯੇਨੇਵ ਪਵਾਰਣਾ ਹੋਤਿ। ਬਹੁਰਸੇ ਭਤ੍ਤੇ ਰਸਂ, ਬਹੁਖੀਰੇ ਖੀਰਂ ਬਹੁਸਪ੍ਪਿਮ੍ਹਿ ਚ ਪਾਯਾਸੇ ਸਪ੍ਪਿਂ ਗਣ੍ਹਥਾਤਿ ਵਿਸੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ, ਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਪਵਾਰਣਾ ਨਤ੍ਥਿ।

ਯੋ ਪਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਵਾਰੇਤਿ, ਸੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਵ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਲਭਤਿ। ਕਦ੍ਦਮਂ ਵਾ ਉਦਕਂ ਵਾ ਪਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇਨ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਅਨ੍ਤਰਾ ਨਦੀ ਪੂਰਾ ਹੋਤਿ, ਨਦੀਤੀਰੇ ਗੁਮ੍ਬਂ ਅਨੁਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤੇਨ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਥ ਨਾਵਾ ਵਾ ਸੇਤੁ ਵਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾਪਿ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇਨੇਵ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਗਮਨਂ ਨ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਾਨੇ ਵਾ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਪਿਟ੍ਠੇ ਵਾ ਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲੇ ਵਾ ਸੂਰਿਯਮਣ੍ਡਲੇ ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਪਵਾਰਿਤੇਨ ਯਾਵ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਂ, ਤਾਵ ਤੇਸੁ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨੇਵ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਯੋ ਠਿਤੋ ਪਵਾਰੇਤਿ, ਠਿਤੇਨੇਵ, ਯੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਪਵਾਰੇਤਿ, ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨੇਵ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਂ ਤਂ ਇਰਿਯਾਪਥਂ ਕੋਪੇਨ੍ਤੇਨ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਯੋ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕੋ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਪਵਾਰੇਤਿ, ਤੇਨ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕੇਨੇਵ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਲਾਲਪੀਠਂ ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਾ ਨਿਸੀਦਨਕਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਪੀਠਕੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਪਵਾਰਿਤੇਨ ਆਸਨਂ ਅਚਾਲੇਤ੍ਵਾਵ ਚਤਸ੍ਸੋ ਦਿਸਾ ਪਰਿਵੱਤਨ੍ਤੇਨ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਮਞ੍ਚੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਪਵਾਰਿਤੇਨ ਇਤੋ ਵਾ ਏਤ੍ਤੋ ਵਾ ਸੰਸਰਿਤੁਂ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਨਂ ਸਹ ਮਞ੍ਚੇਨ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਨੇਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਵਾਰਿਤੇਨ ਨਿਪਨ੍ਨੇਨੇਵ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਪਰਿਵੱਤਨ੍ਤੇਨ ਯੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਨਿਪਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਸ ਠਾਨਂ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮੇਤਬ੍ਬਂ।

ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਨ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ; ਨ ਅਧਿਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਂ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਕਪ੍ਪਿਯਕਤਾਦੀਹਿ ਸੱਤਹਿ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਾਕਾਰੇਹਿ ਅਕਤਂ ਵਾ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਅਨਧਿਕਂ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਦਭਾਜਨੇ ''ਅਕਪ੍ਪਿਯਕਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਅਕਪ੍ਪਿਯਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਤਤ੍ਥ ਫਲਂ ਵਾ ਕਨ੍ਦਮੂਲਾਦਿ ਵਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਮਣਕਪ੍ਪੇਹਿ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਅਕਤਂ; ਯਞ੍ਚ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮੰਸਂ ਵਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭੋਜਨਂ ਵਾ, ਏਤਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਨਾਮ। ਤਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ''ਅਲਮੇਤਂ ਸਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਕਤਮ੍ਪਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਕਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂਯੇਵ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਕਤਂ। **ਅਨੁੱਚਾਰਿਤਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਰਾਪੇਤੁਂ ਆਗਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਈਸਕਮ੍ਪਿ ਅਨੁਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਵਾ ਅਨਪਨਾਮਿਤਂ ਵਾ ਕਤਂ। **ਅਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਰਾਪੇਤੁਂ ਆਗਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸਤੋ ਬਹਿ ਠਿਤੇਨ ਕਤਂ। **ਅਭੁੱਤਾਵਿਨਾ ਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਯੋ ''ਅਲਮੇਤਂ ਸਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਕਰੋਤਿ, ਤੇਨ ਪਵਾਰਣਪ੍ਪਹੋਨਕਂ ਭੋਜਨਂ ਅਭੁੱਤੇਨ ਕਤਂ। **ਭੁੱਤਾਵਿਨਾ ਪਵਾਰਿਤੇਨ ਆਸਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਉੱਤਾਨਮੇਵ। **ਅਲਮੇਤਂ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਵੁੱਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਚੀਭੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਅਵੁੱਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਤਿ ਇਮੇਹਿ ਸੱਤਹਿ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਾਕਾਰੇਹਿ ਯਂ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਅਕਤਂ, ਯਞ੍ਚ ਨ ਗਿਲਾਨਾਤਿਰਿਤ੍ਤਂ, ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਪਨ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਟਿਪਕ੍ਖਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ **ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਨਾ ਕਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਭਾਗਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਤ੍ਤਤੋ ਏਕਮ੍ਪਿ ਸਿਤ੍ਥਂ ਵਾ ਮਂਸਹੀਰਂ ਵਾ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤਮ੍ਪਿ ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਨਾਵ ਕਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਆਸਨਾ ਅਵੁਟ੍ਠਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤ੍ਥਂ ਅਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – ਦ੍ਵੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਾਤੋਵ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਾ ਪਵਾਰਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ – ਏਕੇਨ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਇਤਰੇਨ ਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤਂ ਵਾ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਂ ਵਾ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਉਪਡ੍ਢਂ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਤ੍ਤੇ ਆਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਸੇਸਂ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਞ੍ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਲਗ੍ਗਂ, ਤਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਹੋਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਪਠਮਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਯਮੇਵ ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਤੋ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਹਤ੍ਥਧੋਵਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਏਵਂ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਵਾ ਖਾਦਨੀਯਂ ਵਾ ਪਤ੍ਤੇ ਆਕਿਰਨ੍ਤਿ, ਯੇਨ ਪਠਮਂ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਤਂ, ਸੋ ਪੁਨ ਕਾਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਯੇਨ ਅਕਤਂ, ਤੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਯਞ੍ਚ ਅਕਤਂ, ਤਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। **"ਯੇਨ ਅਕਤ"**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਯੇਨ ਪਠਮਂ ਨ ਕਤਂ, ਤੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। **"ਯਞ੍ਚ ਅਕਤ"**ਨ੍ਤਿ ਯੇਨ ਪਠਮਂ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਤਂ, ਤੇਨਾਪਿ ਯਂ ਅਕਤਂ ਤਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਪਠਮਭਾਜਨੇ ਪਨ ਕਾਤੁਂ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਕਰਿਯਮਾਨਂ ਪਠਮਂ ਕਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਭਾਜਨੇ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਏਵਂ ਕਤਂ ਪਨ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਠਮਂ ਕਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਚ ਨ ਕੇਵਲਂ ਪਤ੍ਤੇਯੇਵ, ਕੁਣ੍ਡੇਪਿ ਪਚ੍ਛਿਯਮ੍ਪਿ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪੁਰਤੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਓਨਾਮਿਤਭਾਜਨੇ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਤਂ ਸਚੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਂ ਪਵਾਰਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯੇਨ ਪਨ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸ੍ਸਂ ਭੁਞ੍ਜਨਕੇ ਮਙ੍ਗਲਨਿਮਨ੍ਤਨੇ ਨਿਸੀਦਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾਵ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਤਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਤ੍ਥਿ, ਆਸਨਸਾਲਂ ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਵਾ ਪਤ੍ਤਂ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਪਨ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਠਿਤਂ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਆਸਨਸਾਲਾਯਂ ਅਬ੍ਯਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਹੋਤਿ, ਸਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ।

ਗਿਲਾਨਾਤਿਰਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨ ਕੇਵਲਂ ਯਂ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਭੁਤ੍ਤਾਵਸੇਸਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਗਿਲਾਨਾਤਿਰਿਤ੍ਤਂ; ਅਥ ਖੋ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਗਿਲਾਨਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਅਜ੍ਜ ਵਾ ਸ੍ਵੇ ਵਾ ਯਦਾ ਵਾ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਦਾ ਖਾਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਆਹਟਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ''ਗਿਲਾਨਾਤਿਰਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਂ ਯਾਮਕਾਲਿਕਾਦੀਸੁ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਤਂ ਅਸਂਸਟ੍ਠਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਆਮਿਸਸਂਸਟ੍ਠਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯਪਿ ਅਨਾਹਾਰਤ੍ਥਾਯਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ।

੨੪੧. **ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ**ਤਿ ਯਾਮਕਾਲਿਕਂ ਪਿਪਾਸਾਯ ਸਤਿ ਪਿਪਾਸਚ੍ਛੇਦਨਤ੍ਥਂ, ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਂ ਯਾਵਜੀਵਿਕਞ੍ਚ ਤੇਨ ਤੇਨ ਉਪਸਮੇਤਬ੍ਬਕੇ ਆਬਾਧੇ ਸਤਿ ਤਸ੍ਸ ਉਪਸਮਨਤ੍ਥਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਕਥਿਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਵਾਚਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਪਠਮਪਵਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬. ਦੁਤਿਯਪਵਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੨. ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਅਨਾਚਾਰਂ ਆਚਰਤੀ**ਤਿ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ ਕਰੋਤਿ। **ਉਪਨਨ੍ਧੀ**ਤਿ ਉਪਨਾਹਂ ਜਨੇਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੋਧਂ ਬਨ੍ਧਿ; ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਆਘਾਤਂ ਜਨੇਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਪਨਦ੍ਧੋ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਸੋ ਜਨਿਤਉਪਨਾਹੋ ਭਿਕ੍ਖੁ।

੨੪੩. **ਅਭਿਹਟ੍ਠੁਂ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਭਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ''ਹਨ੍ਦ ਭਿਕ੍ਖੁ ਖਾਦ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜ ਵਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯ। ਪਦਭਾਜਨੇ ਪਨ ''ਹਨ੍ਦ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿਆਦਿਂ ਅਨੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਸਾਧਾਰਣਮੇਵ ਅਭਿਹਟ੍ਠੁਂ ਪਵਾਰਣਾਯ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਯਾਵਤਕਂ ਇਚ੍ਛਸਿ ਤਾਵਤਕਂ ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਜਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਵਾਰਿਤਭਾਵਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ। ਤਂ ਪਨਸ੍ਸ ਜਾਨਨਂ ਯਸ੍ਮਾ ਤੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਜਾਨਾਤਿ ਨਾਮ ਸਾਮਂ ਵਾ ਜਾਨਾਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪਦਭਾਜਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਆਸਾਦਨਾਪੇਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਆਸਾਦਨਂ ਚੋਦਨਂ ਮਙ੍ਕੁਕਰਣਭਾਵਂ ਅਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ।

ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾਤਿ ਯਸ੍ਸ ਅਭਿਹਟਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇ ਅਭਿਹਾਰਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਇਤਰਸ੍ਸ ਪਨ ਸਬ੍ਬੋ ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦੋ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਸਬ੍ਬਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਅਭਿਹਾਰਕਸ੍ਸੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਸਂ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਦੁਤਿਯਪਵਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਛਟ੍ਠਂ।

੭. ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੭. ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਗਿਰਗ੍ਗਸਮਜ੍ਜੋ**ਤਿ ਗਿਰਿਮ੍ਹਿ ਅਗ੍ਗਸਮਜ੍ਜੋ, ਗਿਰਿਸ੍ਸ ਵਾ ਅਗ੍ਗਦੇਸੇ ਸਮਜ੍ਜੋ। ਸੋ ਕਿਰ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨਗਰੇ ਘੋਸਨਾ ਕਰਿਯਤਿ, ਨਗਰਸ੍ਸ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਸਮੇ ਭੂਮਿਭਾਗੇ ਪਬ੍ਬਤਚ੍ਛਾਯਾਯ ਮਹਾਜਨਕਾਯੋ ਸਨ੍ਨਿਪਤਤਿ, ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਾਨਿ ਨਟਨਾਟਕਾਨਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਮਞ੍ਚਾਤਿਮਞ੍ਚੇ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ। ਸਤ੍ਤਰਸਵਗ੍ਗਿਯਾ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਦਹਰਾਵ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਤੇ ''ਨਾਟਕਾਨਿ ਆਵੁਸੋ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਅਗਮਂਸੁ। ਅਥ ਨੇਸਂ ਞਾਤਕਾ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਅਯ੍ਯਾ ਆਗਤਾ''ਤਿ ਤੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਾ ਨ੍ਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਲਿਮ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਭੋਜੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਪੂਵਖਾਦਨੀਯਾਦਿਂ ਹਤ੍ਥੇ ਅਦਂਸੁ। ਤੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ – **''ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸਤ੍ਤਰਸਵਗ੍ਗਿਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ''**ਤਿਆਦਿ।

੨੪੮-੯. **ਵਿਕਾਲੇ**ਤਿ ਵਿਗਤੇ ਕਾਲੇ। ਕਾਲੋਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭੋਜਨਕਾਲੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਸੋ ਚ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨੇਵਸ੍ਸ ਪਦਭਾਜਨੇ ''ਵਿਕਾਲੋ ਨਾਮ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੇ ਯਾਵ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਠਿਤਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੋਪਿ ਕਾਲਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਨ ਖਾਦਿਤੁਂ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਸਹਸਾ ਪਿਵਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਕੇਨ ਪਨ ਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਜਾਨਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਕਾਲਤ੍ਥਮ੍ਭੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ, ਕਾਲਨ੍ਤਰੇਵ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ।

ਅਵਸੇਸਂ ਖਾਦਨੀਯਂ ਨਾਮਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਂ ਤਾਵ ਸਕ੍ਖਲਿਮੋਦਕਾਦਿਪੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾਪਰਣ੍ਣਮਯਂ, ਤਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਮ੍ਪਿ ਵਨਮੂਲਾਦਿਪ੍ਪਭੇਦਂ ਆਮਿਸਗਤਿਕਂ ਹੋਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਮੂਲਖਾਦਨੀਯਂ ਕਨ੍ਦਖਾਦਨੀਯਂ ਮੂਲਾਲਖਾਦਨੀਯਂ ਮਤ੍ਥਕਖਾਦਨੀਯਂ ਖਨ੍ਧਖਾਦਨੀਯਂ ਤਚਖਾਦਨੀਯਂ ਪਤ੍ਤਖਾਦਨੀਯਂ ਪੁਪ੍ਫਖਾਦਨੀਯਂ ਫਲਖਾਦਨੀਯਂ ਅਟ੍ਠਿਖਾਦਨੀਯਂ ਪਿਟ੍ਠਖਾਦਨੀਯਂ ਨਿਯ੍ਯਾਸਖਾਦਨੀਯਨ੍ਤਿ, ਇਦਮ੍ਪਿ ਖਾਦਨੀਯਸਙ੍ਖ੍ਯਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਆਮਿਸਗਤਿਕਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ ਇਦਂ ਮੁਖਮਤ੍ਤਨਿਦਸ੍ਸਨਂ – ਮੂਲਖਾਦਨੀਯੇ ਤਾਵ ਮੂਲਕਮੂਲਂ ਖਾਰਕਮੂਲਂ ਚਚ੍ਚੁਮੂਲਂ ਤਮ੍ਬਕਮੂਲਂ ਤਣ੍ਡੁਲੇਯ੍ਯਕਮੂਲਂ ਵਤ੍ਥੁਲੇਯ੍ਯਕਮੂਲਂ ਵਜਕਲਿਮੂਲਂ ਜਜ੍ਝਰੀਮੂਲਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਸੂਪੇਯ੍ਯਪਣ੍ਣਮੂਲਾਨਿ ਆਮਿਸਗਤਿਕਾਨਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਵਜਕਲਿਮੂਲੇ ਜਰਟ੍ਠਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਹੋਤਿ। ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਏਵਰੂਪਂ ਏਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਮੂਲਕਖਾਰਕਜਜ੍ਝਰੀਮੂਲਾਨਂ ਪਨ ਜਰਟ੍ਠਾਨਿਪਿ ਆਮਿਸਗਤਿਕਾਨੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਾਨਿ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਯਂ –

> ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮੂਲਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਹਲਿਦ੍ਦਿਂ ਸਿਙ੍ਗਿਵੇਰਂ ਵਚਂ ਵਚਤ੍ਤਂ ਅਤਿਵਿਸਂ ਕਟੁਕਰੋਹਿਣਿਂ ਉਸੀਰਂ ਭਦ੍ਦਮੁਤ੍ਤਕਂ, ਯਾਨਿ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਮੂਲਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਨੇਵ ਖਾਦਨੀਯੇ ਖਾਦਨੀਯਤ੍ਥਂ ਫਰਨ੍ਤਿ, ਨ ਭੋਜਨੀਯੇ ਭੋਜਨੀਯਤ੍ਥਂ ਫਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੩) –

ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਯਾਵਜੀਵਿਕਾਨਿ। ਤੇਸਂ ਚੂਲ਼ਪਞ੍ਚਮੂਲਂ ਮਹਾਪਞ੍ਚਮੂਲਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਗਣਿਯਮਾਨਾਨਂ ਗਣਨਾਯ ਅਨ੍ਤੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਖਾਦਨੀਯਤ੍ਥਂ ਭੋਜਨੀਯਤ੍ਥਞ੍ਚ ਫਰਣਾਭਾਵੋਯੇਵ ਪਨ ਤੇਸਂ ਲਕ੍ਖਣਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਮੂਲਂ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਪਕਤਿਆਹਾਰਵਸੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਖਾਦਨੀਯਤ੍ਥਂ ਭੋਜਨੀਯਤ੍ਥਞ੍ਚ ਫਰਤਿ, ਤਂ ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ; ਇਤਰਂ ਯਾਵਜੀਵਿਕਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਸੁ ਬਹੁਂ ਵਤ੍ਵਾਪਿ ਹਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਲਕ੍ਖਣੇ ਠਾਤਬ੍ਬਂ। ਨਾਮਸਞ੍ਞਾਸੁ ਪਨ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾਸੁ ਤਂ ਤਂ ਨਾਮਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ ਸਮ੍ਮੋਹੋਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਾਮਸਞ੍ਞਾਯ ਆਦਰਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਲਕ੍ਖਣਮੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤਂ।

ਯਥਾ ਚ ਮੂਲੇ; ਏਵਂ ਕਨ੍ਦਾਦੀਸੁਪਿ ਯਂ ਲਕ੍ਖਣਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਵਸੇਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਞ੍ਚ ਤਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਹਲਿਦ੍ਦਾਦਿ ਅਟ੍ਠਵਿਧਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਖਨ੍ਧਤਚਪੁਪ੍ਫਫਲਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਂ ਯਾਵਜੀਵਿਕਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਕਨ੍ਦਖਾਦਨੀਯੇ ਦੁਵਿਧੋ ਕਨ੍ਦੋ – ਦੀਘੋ ਚ ਰਸ੍ਸੋ ਚ ਭਿਸਕਿਂਸੁਕਕਨ੍ਦਾਦਿ ਵਟ੍ਟੋ ਉਪ੍ਪਲਕਸੇਰੁਕਕਨ੍ਦਾਦਿ, ਯਂ ''ਗਣ੍ਠੀ''ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਕਨ੍ਦਾਨਂ ਜਿਣ੍ਣਜਰਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਛਲ੍ਲਿ ਚ ਸੁਖੁਮਮੂਲਾਨਿ ਚ ਯਾਵਜੀਵਿਕਾਨਿ। ਤਰੁਣੋ ਪਨ ਸੁਖਖਾਦਨੀਯੋ, ਸਾਲਕਲ੍ਯਾਣੀਪੋਤਕਕਨ੍ਦੋ ਕਿਂਸੁਕਪੋਤਕਕਨ੍ਦੋ ਅਮ੍ਬਾਟਕਕਨ੍ਦੋ ਕੇਤਕਕਨ੍ਦੋ ਮਾਲੁਵਕਨ੍ਦੋ ਭਿਸਸਙ੍ਖਾਤੋ ਪਦੁਮਪੁਣ੍ਡਰੀਕਕਨ੍ਦੋ ਪਿਣ੍ਡਾਲੁਮਸਾਲੁਆਦਯੋ ਚ ਖੀਰਵਲ੍ਲਿਕਨ੍ਦੋ ਆਲੁਵਕਨ੍ਦੋ ਸਿਗ੍ਗੁਕਨ੍ਦੋ ਤਾਲਕਨ੍ਦੋ ਨੀਲੁਪ੍ਪਲਰਤ੍ਤੁਪ੍ਪਲਕੁਮੁਦਸੋਗਨ੍ਧਿਕਾਨਂ ਕਨ੍ਦਾ ਕਦਲਿਕਨ੍ਦੋ ਵੇਲੁਕਨ੍ਦੋ ਕਸੇਰੁਕਕਨ੍ਦੋਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਪਕਤਿਆਹਾਰਵਸੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਖਾਦਨੀਯਤ੍ਥਞ੍ਚ ਭੋਜਨੀਯਤ੍ਥਞ੍ਚ ਫਰਣਕਕਨ੍ਦਾ ਯਾਵਕਾਲਿਕਾ।

ਖੀਰਵਲ੍ਲਿਕਨ੍ਤੋ ਅਧੋਤੋ ਯਾਵਜੀਵਿਕੋ, ਧੋਤੋ ਯਾਵਕਾਲਿਕੋ। ਖੀਰਕਾਕੋਲੀਜੀਵਿਕਉਸਭਕਲਸੁਣਾਦਿਕਨ੍ਦਾ ਪਨ ਯਾਵਜੀਵਿਕਾ। ਤੇ ਪਾਲ਼ਿਯਂ – ‘‘ਯਾਨਿ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਮੂਲਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਮੂਲਭੇਸਜ੍ਜਸਙ੍ਗਹੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ।

ਮੂਲਾਲਖਾਦਨੀਯੇ ਪਨ ਪਦੁਮਮੂਲਾਲਂ ਪੁਣ੍ਡਰੀਕਮੂਲਾਲਸਦਿਸਮੇਵ। ਏਰਕਮੂਲਂ ਕਨ੍ਦੂਲਮੂਲਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਪਕਤਿਆਹਾਰਵਸੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਖਾਦਨੀਯਤ੍ਥਞ੍ਚ ਭੋਜਨੀਯਤ੍ਥਞ੍ਚ ਫਰਣਕਮੂਲਾਲਂ ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ। ਹਲਿਦ੍ਦਿਸਿਙ੍ਗਿਵੇਰਮਕਚਿਚਤੁਰਸ੍ਸਵਲ੍ਲਿਕੇਤਕਤਾਲਹਿਨ੍ਤਾਲਕੁਨ੍ਤਾਲਨਾਲ਼ਿਕੇਰਪੂਗਰੁਕ੍ਖਾਦਿਮੂਲਾਲਂ ਪਨ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ – ‘‘ਯਾਨਿ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਮੂਲਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨੀ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੩) ਏਵਂ ਮੂਲਭੇਸਜ੍ਜਸਙ੍ਗਹੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ।

ਮਤ੍ਥਕਖਾਦਨੀਯੇ ਤਾਲਹਿਨ੍ਤਾਲਕੁਨ੍ਤਾਲਕੇਤਕਨਾਲ਼ਿਕੇਰਪੂਗਰੁਕ੍ਖਖਜ੍ਜੂਰੀਵੇਤ੍ਤਏਰਕਕਦਲੀਨਂ ਕਲ਼ੀਰਸਙ੍ਖਾਤਾ ਮਤ੍ਥਕਾ ਵੇਣੁਕਲ਼ੀਰੋ ਨਲ਼ਕਲ਼ੀਰੋ ਉਚ੍ਛੁਕਲ਼ੀਰੋ ਮੂਲਕਕਲ਼ੀਰੋ ਸਾਸਪਕਲ਼ੀਰੋ ਸਤਾਵਰਿਕਲ਼ੀਰੋ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਧਞ੍ਞਾਨਂ ਕਲ਼ੀਰਾਤਿ ਏਵਮਾਦਿ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਪਕਤਿਆਹਾਰਵਸੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਖਾਦਨੀਯਤ੍ਥਂ ਭੋਜਨੀਯਤ੍ਥਞ੍ਚ ਫਰਣਕੋ ਰੁਕ੍ਖਵਲ੍ਲਿਆਦੀਨਂ ਮਤ੍ਥਕੋ ਯਾਵਕਾਲਿਕੋ। ਹਲਿਦ੍ਦਿਸਿਙ੍ਗਿਵੇਰਵਚਮਕਚਿਲਸੁਣਾਨਂਕਲ਼ੀਰਾ ਤਾਲਹਿਨ੍ਤਾਲਕੁਨ੍ਤਾਲਨਾਲ਼ਿਕੇਰਕਲ਼ੀਰਾਨਞ੍ਚ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਾਤਿਤੋ ਜਰਟ੍ਠਬੁਨ੍ਦੋ ਯਾਵਜੀਵਿਕੋ।

ਖਨ੍ਧਖਾਦਨੀਯੇ ਅਨ੍ਤੋਪਥਵੀਗਤੋ ਸਾਲਕਲਜਾਣੀਖਨ੍ਧੋ ਉਚ੍ਛੁਖਨ੍ਧੋ ਨੀਲੁਪ੍ਪਲਰਤ੍ਤੁਪ੍ਪਲਕੁਮੁਦਸੋਗਨ੍ਧਿਕਾਨਂ ਖਨ੍ਧਕਾਤਿ ਏਵਮਾਦਿ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਪਕਤਿਆਹਾਰਵਸੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਖਾਦਨੀਯਤ੍ਥਂ ਭੋਜਨੀਯਤ੍ਥਞ੍ਚ ਫਰਣਕੋ ਖਨ੍ਧੋ ਯਾਵਕਾਲਿਕੋ। ਉਪ੍ਪਲਜਾਤੀਨਂ ਪਣ੍ਣਦਣ੍ਡਕੋ ਪਦੁਮਜਾਤੀਨਂ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਦਣ੍ਡਕੋ ਕਾਰਵਿਨ੍ਨਕਦਣ੍ਡਾਦਯੋ ਚ ਅਵਸੇਸਸਬ੍ਬਖਨ੍ਧਾ ਯਾਵਜੀਵਿਕਾ।

ਤਚਖਾਦਨੀਯੇ ਉਚ੍ਛੁਤਚੋਵ ਏਕੋ ਯਾਵਕਾਲਿਕੋ, ਸੋਪਿ ਸਰਸੋ। ਸੇਸੋ ਸਬ੍ਬੋ ਯਾਵਜੀਵਿਕੋ। ਤੇਸਂ ਪਨ ਮਤ੍ਥਕਖਨ੍ਧਤਚਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਕਸਾਵਭੇਸਜ੍ਜੇਨ ਸਙ੍ਗਹੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਸਾਵਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਨਿਮ੍ਬਕਸਾਵਂ, ਕੁਟਜਕਸਾਵਂ, ਪਟੋਲਕਸਾਵਂ, ਫਗ੍ਗਵਕਸਾਵਂ ਨਤ੍ਤਮਾਲਕਸਾਵਂ, ਯਾਨਿ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਕਸਾਵਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਨੇਵ ਖਾਦਨੀਯੇ ਖਾਦਨੀਯਤ੍ਥਂ ਫਰਨ੍ਤਿ, ਨ ਭੋਜਨੀਯੇ ਭੋਜਨੀਯਤ੍ਥਂ ਫਰਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੩)।

ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਏਤੇਸਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਕਸਾਵਾਨਿ ਚ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਕਪ੍ਪਿਯਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਪਤ੍ਤਖਾਦਨੀਯੇ ਮੂਲਕਂ ਖਾਰਕੋ ਚਚ੍ਚੁ ਤਮ੍ਬਕੋ ਤਣ੍ਡੁਲੇਯ੍ਯਕੋ ਪਪੁਨ੍ਨਾਗੋ ਵਤ੍ਥੁਲੇਯ੍ਯਕੋ ਵਜਕਲਿ ਜਜ੍ਝਰੀ ਸੇਲ੍ਲੁ ਸਿਗ੍ਗੁ ਕਾਸਮਦ੍ਦਕੋ ਉਮ੍ਮਾ ਚੀਨਮੁਗ੍ਗੋ ਮਾਸੋ ਰਾਜਮਾਸੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਨਿਪ੍ਫਾਵਂ ਅਵਸੇਸਨਿਪ੍ਫਾਵੋ ਅਗ੍ਗਿਮਨ੍ਥੋ ਸੁਨਿਸਨ੍ਨਕੋ ਸੇਤਵਰਣੋ ਨਾਲ਼ਿਕਾ ਭੂਮਿਯਂ ਜਾਤਲੋਣੀਤਿ ਏਤੇਸਂ ਪਤ੍ਤਾਨਿ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਚ ਏਵਰੂਪਾਨਿ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਪਕਤਿਆਹਾਰਵਸੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਖਾਦਨੀਯਤ੍ਥਂ ਭੋਜਨੀਯਤ੍ਥਞ੍ਚ ਫਰਣਕਾਨਿ ਪਤ੍ਤਾਨਿ ਏਕਂਸੇਨ ਯਾਵਕਾਲਿਕਾਨਿ। ਯਾ ਪਨਞ੍ਞਾ ਮਹਾਨਖਪਿਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਾ ਪਣ੍ਣਲੋਣਿ ਰੁਕ੍ਖੇ ਚ ਗਚ੍ਛੇ ਚ ਆਰੋਹਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਪਤ੍ਤਂ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ। ਬ੍ਰਹ੍ਮੀਪਤ੍ਤਞ੍ਚ ਯਾਵਕਾਲਿਕਨ੍ਤਿ ਦੀਪਵਾਸਿਨੋ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਮ੍ਬਪਲ੍ਲਵਂ ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ, ਅਸੋਕਪਲ੍ਲਵਂ ਪਨ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ।

ਯਾਨਿ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਾਨਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ –

> ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਣ੍ਣਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਨਿਮ੍ਬਪਣ੍ਣਂ ਕੁਟਜਪਣ੍ਣਂ ਪਟੋਲਪਣ੍ਣਂ ਸੁਲਸਿਪਣ੍ਣਂ ਕਪ੍ਪਾਸਕਪਣ੍ਣਂ ਯਾਨਿ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਪਣ੍ਣਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਨੇਵ ਖਾਦਨੀਯੇ ਖਾਦਨੀਯਤ੍ਥਂ ਫਰਨ੍ਤਿ ਨ ਭੋਜਨੀਯੇ ਭੋਜਨੀਯਤ੍ਥਂ ਫਰਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੩) –

ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਯਾਵਜੀਵਿਕਾਨਿ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਪਣ੍ਣਾਨਿਯੇਵ ਤੇਸਂ ਪੁਪ੍ਫਫਲਾਦੀਨਿਪਿ ਯਾਵਜੀਵਿਕਾਨਿ। ਪਣ੍ਣਾਨਂ ਫਗ੍ਗਵਪਣ੍ਣਂ ਅਜ੍ਜੁਕਪਣ੍ਣਂ ਫਣਿਜ੍ਜਕਪਣ੍ਣਂ ਪਟੋਲਪਣ੍ਣਂ ਤਮ੍ਬੂਲਪਣ੍ਣਂ ਪਦੁਮਿਨਿਪਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਗਣਨਵਸੇਨ ਅਨ੍ਤੋ ਨਤ੍ਥਿ।

ਪੁਪ੍ਫਖਾਦਨੀਯੇ ਮੂਲਕਪੁਪ੍ਫਂ ਖਾਰਕਪੁਪ੍ਫਂ ਚਚ੍ਚੁਪੁਪ੍ਫਂ ਤਮ੍ਬਕਪੁਪ੍ਫਂ ਵਜਕਲਿਪੁਪ੍ਫਂ ਜਜ੍ਝਰੀਪੁਪ੍ਫਂ ਚੂਲ਼ਨਿਪ੍ਫਾਵਪੁਪ੍ਫਂ ਮਹਾਨਿਪ੍ਫਾਵਪੁਪ੍ਫਂ ਕਸੇਰੁਕਪੁਪ੍ਫਂ ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਤਾਲਕੇਤਕਾਨਂ ਤਰੁਣਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਸੇਤਵਰਣਪੁਪ੍ਫਂ ਸਿਗ੍ਗੁਪੁਪ੍ਫਂ ਉਪ੍ਪਲਪਦੁਮਜਾਤਿਕਾਨਂ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਕਣ੍ਣਿਕਮਤ੍ਤਂ ਅਗਨ੍ਧਿਕਪੁਪ੍ਫਂ ਕਲ਼ੀਰਪੁਪ੍ਫਂ ਜੀਵਨ੍ਤੀਪੁਪ੍ਫਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਪਕਤਿਆਹਾਰਵਸੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਖਾਦਨੀਯਤ੍ਥਂ ਭੋਜਨੀਯਤ੍ਥਞ੍ਚ ਫਰਣਕਪੁਪ੍ਫਂ ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ।

ਅਸੋਕਬਕੁਲਕੁਯਜਕਪੁਨ੍ਨਾਗਚਮ੍ਪਕਜਾਤਿਕਣ੍ਵੀਰਕਣ੍ਣਿਕਾਰਕੁਨ੍ਦਨਵਮਾਲਿਕਮਲ੍ਲਿਕਾਦੀਨਂ ਪਨ ਪੁਪ੍ਫਂ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਤਸ੍ਸ ਗਣਨਾਯ ਅਨ੍ਤੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪਨਸ੍ਸ ਕਸਾਵਭੇਸਜ੍ਜੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਫਲਖਾਦਨੀਯੇ ਪਨਸਲਬੁਜਤਾਲਨਾਲ਼ਿਕੇਰਅਮ੍ਬਜਮ੍ਬੁਅਮ੍ਬਾਟਕਤਿਨ੍ਤਿਣਿਕਮਾਤੁਲੁਙ੍ਗਕਪਿਤ੍ਥਲਾਬੁਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡਪੁਸ੍ਸਫਲਤਿਮ੍ਬਰੂਸਕਤਿਪੁਸਵਾਤਿਙ੍ਗਣਚੋਚਮੋਚਮਧੁਕਾਦੀਨਂ ਫਲਾਨਿ ਯਾਨਿ ਲੋਕੇ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਪਕਤਿਆਹਾਰਵਸੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਖਾਦਨੀਯਤ੍ਥਂ ਭੋਜਨੀਯਤ੍ਥਞ੍ਚ ਫਰਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਤਾਨਿ ਯਾਵਕਾਲਿਕਾਨਿ। ਨਾਮਗਣਨਵਸੇਨ ਨੇਸਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ। ਯਾਨਿ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਯਂ –

> ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਫਲਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ – ਬਿਲਙ੍ਗਂ, ਪਿਪ੍ਫਲਿਂ, ਮਰਿਚਂ, ਹਰੀਤਕਂ, ਵਿਭੀਤਕਂ, ਆਮਲਕਂ, ਗੋਟ੍ਠਫਲਂ, ਯਾਨਿ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਫਲਾਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਨੇਵ ਖਾਦਨੀਯੇ ਖਾਦਨੀਯਤ੍ਥਂ ਫਰਨ੍ਤਿ ਨ ਭੋਜਨੀਯੇ ਭੋਜਨੀਯਤ੍ਥਂ ਫਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੩) –

ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਯਾਵਜੀਵਿਕਾਨਿ। ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਾਨਿ ਅਚ੍ਛਿਵ ਬਿਮ੍ਬਵਰਣਕੇਤਕਕਾਸ੍ਮਰੀਆਦੀਨਂ ਫਲਾਨਿ ਜਾਤਿਫਲਂ ਕਟੁਕਫਲਂ ਏਲ਼ਾ ਤਕ੍ਕੋਲਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਨਾਮਵਸੇਨ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ।

ਅਟ੍ਠਿਖਾਦਨੀਯੇ ਲਬੁਜਟ੍ਠਿ ਪਨਸਟ੍ਠਿ ਅਮ੍ਬਾਟਕਟ੍ਠਿ ਸਾਲਟ੍ਠਿ ਖਜ੍ਜੂਰੀਕੇਤਕਤਿਮ੍ਬਰੂਸਕਾਨਂ ਤਰੁਣਫਲਟ੍ਠਿ ਤਿਨ੍ਤਿਣਿਕਟ੍ਠਿ ਬਿਮ੍ਬਫਲਟ੍ਠਿ ਉਪ੍ਪਲ ਪਦੁਮਜਾਤੀਨਂ ਪੋਕ੍ਖਰਟ੍ਠੀਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਕਤਿਆਹਾਰਵਸੇਨ ਖਾਦਨੀਯਤ੍ਥਂ ਭੋਜਨੀਯਤ੍ਥਞ੍ਚ ਫਰਣਕਾਨਿ ਅਟ੍ਠੀਨਿ ਯਾਵਕਾਲਿਕਾਨਿ। ਮਧੁਕਟ੍ਠਿ ਪੁਨ੍ਨਾਗਟ੍ਠਿ ਹਰੀਤਕਾਦੀਨਂ ਅਟ੍ਠੀਨਿ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਕਟ੍ਠਿ ਰਾਜਿਕਟ੍ਠੀਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਅਟ੍ਠੀਨਿ ਯਾਵਜੀਵਿਕਾਨਿ। ਤੇਸਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਫਲਭੇਸਜ੍ਜੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਪਿਟ੍ਠਖਾਦਨੀਯੇ ਸਤ੍ਤੰਨ੍ਨਂ ਤਾਵ ਧਞ੍ਞਾਨਂ ਧਞ੍ਞਾਨੁਲੋਮਾਨਂ ਅਪਰਣ੍ਣਾਨਞ੍ਚ ਪਿਟ੍ਠਂ ਪਨਸਪਿਟ੍ਠਂ ਲਬੁਜਪਿਟ੍ਠਂ ਅਮ੍ਬਾਟਕਪਿਟ੍ਠਂ ਸਾਲਪਿਟ੍ਠਂ ਧੋਤਕਤਾਲਪਿਟ੍ਠਞ੍ਚ ਖੀਰਵਲ੍ਲਿਪਿਟ੍ਠਞ੍ਚਾਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਪਕਤਿਆਹਾਰਵਸੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਖਾਦਨੀਯਤ੍ਥਂ ਭੋਜਨੀਯਤ੍ਥਞ੍ਚ ਫਰਣਕਾਨਿ ਪਿਟ੍ਠਾਨਿ ਯਾਵਕਾਲਿਕਾਨਿ। ਅਧੋਤਕਂ ਤਾਲਪਿਟ੍ਠਂ ਖੀਰਵਲ੍ਲਿਪਿਟ੍ਠਂ ਅਸ੍ਸਗਨ੍ਧਾਦਿਪਿਟ੍ਠਾਨਿ ਚ ਯਾਵਜੀਵਿਕਾਨਿ। ਤੇਸਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਕਸਾਵੇਹਿ ਚ ਮੂਲਫਲੇਹਿ ਚ ਸਙ੍ਘਹੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਨਿਯਜਾਸਖਾਦਨੀਯੇ ਏਕੋ ਉਚ੍ਛੁਨਿਯਜਾਸੋਵ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੋ। ਸੇਸਾ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਜਤੂਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ – ਹਿਙ੍ਗੁਂ ਹਿਙ੍ਗੁਜਤੁਂ ਹਿਙ੍ਗੁਸਿਪਾਟਿਕਂ ਤਕਂ ਤਕਪਤ੍ਤਿਂ ਤਕਪਣ੍ਣਿਂ ਸਜ੍ਜੁਲਸਂ ਯਾਨਿ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਜਤੂਨਿ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੩) ਏਵਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਿਯਜਾਸਾ ਯਾਵਜੀਵਿਕਾ। ਤਤ੍ਥ ਯੇਵਾਪਨਕਵਸੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਨਂ ਅਮ੍ਬਨਿਯਜਾਸੋ ਕਣ੍ਣਿਕਾਰਨਿਯਜਾਸੋਤਿ ਏਵਂ ਨਾਮਵਸੇਨ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ। ਏਵਂ ਇਮੇਸੁ ਮੂਲਖਾਦਨੀਯਾਦੀਸੁ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ''ਅਵਸੇਸਂ ਖਾਦਨੀਯਂ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ ।

ਭੋਜਨੀਯਂ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚ ਭੋਜਨਾਨੀਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। **ਖਾਦਿਸ੍ਸਾਮਿ ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ**ਤਿ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਕਾਲੇ ਏਤਂ ਖਾਦਨੀਯਂ ਭੋਜਨੀਯਞ੍ਚ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਤਾਵ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਤੋ ਚ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੨. ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਬੇਲਟ੍ਠਸੀਸੋ** ਨਾਮ ਜਟਿਲਸਹਸ੍ਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੋ ਮਹਾਥੇਰੋ। **ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਜੇਤਵਨਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਪਧਾਨਘਰੇ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਆਵਾਸੇ ਵਸਤਿ। **ਸੁਕ੍ਖਕੁਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਸੂਪਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਓਦਨਂ। ਸੋ ਕਿਰ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਤਾਦਿਸਂ ਓਦਨਂ ਆਹਰਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਯ, ਨ ਪਚ੍ਚਯਗਿਦ੍ਧਤਾਯ। ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਉਦਕੇਨ ਤੇਮੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਤਤੋ ਪੁਨ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਸੀਦਤਿ। ਏਵਂ ਦ੍ਵੇਪਿ ਤੀਣਿਪਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿਪਿ ਸਤ੍ਤਾਹਾਨਿ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਗਾਮਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – "**ਚਿਰੇਨ ਗਾਮਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਤੀ**"ਤਿ।

੨੫੩. ਕਾਰੋ ਕਰਣੰ ਕਿਰਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਏਕੰ, ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰੰ; ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਮੇਵ **ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਕੰ**। ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਰਤ੍ਤੰ ਵੀਤਿਨਾਮਿਤਸ੍ਸੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਤੇਨੇਵਸ੍ਸ ਪਦਭਾਜਨੇ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਕੰ ਨਾਮ ਅਜ੍ਜ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਅਪਰਜ੍ਜੂ''ਤਿ।

ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾਤਿ ਏਵੰ ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਤੰ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਯਾਵਕਾਲਿਕੰ ਵਾ ਯਾਮਕਾਲਿਕੰ ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਹਰਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਤਾਵ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਅਜ੍ਝੋਹਰਤੋ ਪਨ ਏਕਮੇਕਸ੍ਮਿੰ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ। ਸਚੇਪਿ ਪਤ੍ਤੋ ਦੁਦ੍ਧੋਤੋ ਹੋਤਿ, ਯੰ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਘੰਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਲੇਖਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਗਣ੍ਠਿਕਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਗਣ੍ਠਿਕਨ੍ਤਰੇ ਸ੍ਨੇਹੋ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਉਣ੍ਹੇ ਓਤਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਗ੍ਘਰਤਿ, ਉਣ੍ਹਯਾਗੁਯਾ ਵਾ ਗਹਿਤਾਯ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਾਦਿਸੇ ਪਤ੍ਤੇਪਿ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਤ੍ਤੰ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਤ੍ਥ ਅਚ੍ਛੋਦਕੰ ਵਾ ਆਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਵਾ ਘੰਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਨੇਹਭਾਵੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਚੇ ਹਿ ਉਦਕੇ ਵਾ ਸ੍ਨੇਹਭਾਵੋ ਪਤ੍ਤੇ ਵਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਲੇਖਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਦੁਦ੍ਧੋਤੋ ਹੋਤਿ। ਤੇਲਵਣ੍ਣਪਤ੍ਤੇ ਪਨ ਅਙ੍ਗੁਲਿਲੇਖਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਸਾ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਾ। ਯੰ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਾ ਸਾਮਣੇਰਾਨੰ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨ੍ਤਿ, ਤਞ੍ਚੇ ਸਾਮਣੇਰਾ ਨਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਯੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਮੇਵ ਹਿ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤੋ ਹਿ ਏਕਸਿਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਅਜ੍ਝੋਹਰਤੋ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ।

ਅਕਪ੍ਪਿਯਮੰਸੇਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸਮੰਸੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ, ਅਵਸੇਸੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ। ਯਾਮਕਾਲਿਕੰ ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਅਜ੍ਝੋਹਰਤੋ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ। ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਅਜ੍ਝੋਹਰਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ। ਸਚੇ ਪਵਾਰਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਕਤੰ ਅਜ੍ਝੋਹਰਤਿ, ਪਕਤਿਆਮਿਸੇ ਦ੍ਵੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ, ਮਨੁਸ੍ਸਮੰਸੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਦ੍ਵੇ, ਸੇਸਅਕਪ੍ਪਿਯਮੰਸੇ ਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ, ਯਾਮਕਾਲਿਕੰ ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਸਾਮਿਸੇਨ ਮੁਖੇਨ ਅਜ੍ਝੋਹਰਤੋ ਦ੍ਵੇ, ਨਿਰਾਮਿਸੇਨ ਏਕਮੇਵ। ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਅਜ੍ਝੋਹਰਤੋ ਵਿਕਪ੍ਪਦ੍ਵਯੇਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਵਡ੍ਢਤਿ। ਸਚੇ ਵਿਕਾਲੇ ਅਜ੍ਝੋਹਰਤਿ, ਪਕਤਿਭੋਜਨੇ ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਚ੍ਚਯਾ ਚ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਪਚ੍ਚਯਾ ਚ ਦ੍ਵੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਮੰਸੇਸੁ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਵਡ੍ਢਤਿ। ਯਾਮਕਾਲਿਕੇਸੁ ਵਿਕਾਲਪਚ੍ਚਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਪਚ੍ਚਯਾ ਪਨ ਵਿਕਾਲੇ ਸਬ੍ਬਵਿਕਪ੍ਪੇਸੁ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

੨੫੫. **ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੰ ਯਾਵਜੀਵਿਕੰ ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਪਚ੍ਚਯਾ ਤਾਵ ਦੁਕ੍ਕਟੰ, ਅਜ੍ਝੋਹਰਤੋ ਪਨ ਸਚੇ ਨਿਰਾਮਿਸੰ ਹੋਤਿ, ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਦੁਕ੍ਕਟੰ। ਅਥ ਆਮਿਸਸੰਸਟ੍ਠੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੰ ਹੋਤਿ, ਯਥਾਵਤ੍ਥੁਕੰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ।

੨੫੬. **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਯਾਵਕਾਲਿਕ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੰ ਖਾਦਨੀਯਭੋਜਨੀਯੰ ਯਾਵ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਸਙ੍ਖਾਤੋ ਕਾਲੋ, ਤਾਵ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਯਾਵਕਾਲਿਕੰ**। ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਨੁਲੋਮਪਾਨੇਹਿ ਅਟ੍ਠਵਿਧੰ ਪਾਨੰ ਯਾਵ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮਸਙ੍ਖਾਤੋ ਯਾਮੋ, ਤਾਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ ਯਾਮੋ ਕਾਲੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਯਾਮਕਾਲਿਕੰ**। ਸਪ੍ਪਿਆਦਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧੰ ਭੇਸਜ੍ਜੰ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਨਿਧੇਤਬ੍ਬਤੋ ਸਤ੍ਤਾਹੋ ਕਾਲੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੰ**। ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਉਦਕੰ ਅਵਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਯਾਵਜੀਵੰ ਪਰਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਯਾਵਜੀਵਕ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ।

ਤਤ੍ਥ ਅਰੁਣੋਦਯੇਵ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਯਾਵਕਾਲਿਕੰ ਸਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਨਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਯਾਵਕਾਲੋ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਤਿ ਤਾਵ, ਯਾਮਕਾਲਿਕੰ ਏਕੰ ਅਹੋਰਤ੍ਤੰ, ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੰ ਸਤ੍ਤਰਤ੍ਤੰ, ਇਤਰੰ ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ, ਯਾਵਜੀਵਮ੍ਪਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਪਨ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਪਾਨਕਥਾ ਕਪ੍ਪਿਯਾਨੁਲੋਮਕਥਾ ''ਕਪ੍ਪਤਿ ਨੁ ਖੋ ਯਾਵਕਾਲਿਕੇਨ ਯਾਮਕਾਲਿਕ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਥਾ ਚ ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਕਥਾ ਚ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾ, ਤੰ ਮਯੰ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਕਥਯਿਸ੍ਸਾਮ।

ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ – ਕਾਯਤੋ ਚ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯੰ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਅਚਿਤ੍ਤਕੰ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੰ, ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ, ਤਿਚਿਤ੍ਤੰ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਅਟ੍ਠਮੰ।

੯. ਪਣੀਤਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੭. ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਪਣੀਤਭੋਜਨਾਨੀ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਮਭੋਜਨਾਨਿ। **ਕਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਨ ਮਨਾਪ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤੰ ਕਸ੍ਸ ਨ ਪਿਯੰ। **ਸਾਦੁ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਰਸੰ।

੨੫੯. **ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਵਰੂਪਾਨਿ ਪਣੀਤਭੋਜਨਾਨਿ ਅਗਿਲਾਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਦ੍ਧਾਨਿ ਸਪ੍ਪਿਆਦੀਨਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਸੇਖਿਯੇਸੁ ਸੂਪੋਦਨਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਦੁਕ੍ਕਟੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਓਦਨਸੰਸਟ੍ਠਾਨਿ ਪਨ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਅਯੰ ਕਿਰੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨੇਵ ਚ ''ਪਣੀਤਾਨੀ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ

''ਪਣੀਤਭੋਜਨਾਨੀ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਪਣੀਤਾਨੀ''ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਪ੍ਪਿਆਦੀਨਂਯੇਵ ਗਹਣਂ ਹੋਤਿ, ''ਪਣੀਤਭੋਜਨਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਪਣੀਤਸਂਸਟ੍ਠਾਨਿ ਸਤ੍ਤਧਞ੍ਞਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਨਿ ਭੋਜਨਾਨਿ ਪਣੀਤਭੋਜਨਾਨੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ।

ਇਦਾਨਿ **ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ ਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – ''ਸਪ੍ਪਿਨਾ ਭਤ੍ਤਂ ਦੇਹਿ, ਸਪ੍ਪਿਂ ਆਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਦੇਹਿ, ਸਪ੍ਪਿਮਿਸ੍ਸਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਹਿ, ਸਹਸਪ੍ਪਿਨਾ ਦੇਹਿ, ਸਪ੍ਪਿਞ੍ਚ ਭਤ੍ਤਞ੍ਚ ਦੇਹੀ''ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ''ਸਪ੍ਪਿਭਤ੍ਤਂ ਦੇਹੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਸਾਲਿਭਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਸਪ੍ਪਿਭਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ; ਤਸ੍ਮਾ ਸੂਪੋਦਨਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਸਚੇ ਪਨ ''ਸਪ੍ਪਿਨਾ ਭਤ੍ਤਂ ਦੇਹੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਭਤ੍ਤਂ ਦਤ੍ਵਾ ''ਸਪ੍ਪਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਾ''ਤਿ ਨਵਨੀਤਂ ਵਾ ਖੀਰਂ ਵਾ ਦਧਿਂ ਵਾ ਦੇਤਿ, ਮੂਲਂ ਵਾ ਪਨ ਦੇਤਿ, ''ਇਮਿਨਾ ਸਪ੍ਪਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਾ''ਤਿ ਯਥਾਵਤ੍ਥੁਕਮੇਵ। ''ਗੋਸਪ੍ਪਿਨਾ ਭਤ੍ਤਂ ਦੇਹੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਗੋਸਪ੍ਪਿਨਾ ਵਾ ਦੇਤੁ, ਗੋਸਪ੍ਪਿਮ੍ਹਿ ਅਸਤਿ, ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਗੋਨਵਨੀਤਾਦੀਨਿ ਵਾ ਗਾਵਿਂਯੇਵ ਵਾ ਦੇਤੁ ''ਇਤੋ ਸਪ੍ਪਿਨਾ ਭੁਞ੍ਜਾ''ਤਿ ਯਥਾਵਤ੍ਥੁਕਮੇਵ। ਸਚੇ ਪਨ ਗੋਸਪ੍ਪਿਨਾ ਯਾਚਿਤੋ ਅਜਿਯਾ ਸਪ੍ਪਿਆਦੀਹਿ ਦੇਤਿ, ਵਿਸਙ੍ਕੇਤਂ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਸਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਯਾਚਿਤੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਦਿਨ੍ਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਅਜਿਯਾ ਸਪ੍ਪਿਨਾ ਦੇਹੀਤਿ ਆਦੀਸੁਪਿ।

''ਕਪ੍ਪਿਯਸਪ੍ਪਿਨਾ ਦੇਹੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਪ੍ਪਿਨਾ ਦੇਤਿ, ਵਿਸਙ੍ਕੇਤਮੇਵ। ''ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਪ੍ਪਿਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਪ੍ਪਿਨਾ ਦੇਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇਪਿ ਪਰਿਭੋਗੇਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ। ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਪ੍ਪਿਮ੍ਹਿ ਅਸਤਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਅਕਪ੍ਪਿਯਨਵਨੀਤਾਦੀਨਿ ਦੇਤਿ ''ਸਪ੍ਪਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਾ''ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਪ੍ਪਿਨਾਵ ਦਿਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ। ''ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਪ੍ਪਿਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਕਪ੍ਪਿਯੇਨ ਦੇਤਿ, ਵਿਸਙ੍ਕੇਤਂ। ''ਸਪ੍ਪਿਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸੇਸੇਸੁ ਨਵਨੀਤਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਦੇਤਿ, ਵਿਸਙ੍ਕੇਤਮੇਵ। ਏਸ ਨਯੋ ਨਵਨੀਤੇਨ ਦੇਹੀਤਿਆਦੀਸੁਪਿ। ਯੇਨ ਯੇਨ ਹਿ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਮੂਲੇ ਵਾ ਲਦ੍ਧੇ, ਤਂ ਤਂ ਲਦ੍ਧਮੇਵ ਹੋਤਿ।

ਸਚੇ ਪਨ ਅਞ੍ਞਂ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਆਗਤਂ ਵਾ ਅਨਾਗਤਂ ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਵਿਸਙ੍ਕੇਤਂ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਨਵਨੀਤਾਦੀਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਨਵਨੀਤਾਦੀਹਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਯਥਾ ਚ ''ਸਪ੍ਪਿਭਤ੍ਤਂ ਦੇਹੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਾਲਿਭਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਯ ਸਪ੍ਪਿਭਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ ਸੂਪੋਦਨਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਨਵਨੀਤਭਤ੍ਤਂ ਦੇਹੀਤਿਆਦੀਸੁਪਿ। ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਏਕਮੇਕਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇਪਿ ਹਿ ਅਯਮੇਵਤ੍ਥੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਸਿਯਾ, ਸੋ ਚ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨਪਿ ਸਕ੍ਕਾ ਞਾਤੁਂ, ਕਿਂ ਤਤ੍ਥ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ? ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਏਸ ਨਯੋ ਨਵਨੀਤੇਨ ਦੇਹੀਤਿਆਦੀਸੁਪੀ''ਤਿ।

ਸਚੇ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਹਿਪਿ ਸਪ੍ਪਿਆਦੀਹਿ ਏਕਟ੍ਠਾਨੇ ਵਾ ਨਾਨਾਟ੍ਠਾਨੇ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਂ ਏਕਭਾਜਨੇ ਆਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਰਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਕੁਸਗ੍ਗੇਨਾਪਿ ਜਿਵ੍ਹਗ੍ਗੇ ਬਿਨ੍ਦੁਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਹਰਤਿ, ਨਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ਪਰਿਵਾਰੇ –

''ਕਾਯਿਕਾਨਿ ਨ ਵਾਚਸਿਕਾਨਿ,
ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਨਾਨਾਵਤ੍ਥੁਕਾਨਿ।
ਅਪੁਬ੍ਬਂ ਅਚਰਿਮਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ ਏਕਤੋ,
ਪਞ੍ਹਾਮੇਸਾ ਕੁਸਲੇਹਿ ਚਿਨ੍ਤਿਤਾ''ਤਿ॥ (ਪਰਿ॰ ੪੮੧)।

੨੬੧. **ਅਗਿਲਾਨੋ ਗਿਲਾਨਸਞ੍ਞੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇ ਗਿਲਾਨਸਞ੍ਞੀਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਭੇਸਜ੍ਜਤ੍ਥਾਯ ਪਞ੍ਚ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਮਹਾਨਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ । ਨਵ ਪਣੀਤਭੋਜਨਾਨਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤੋ ਪਨ ਇਮਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਪਨ ਏਤਾਨਿ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਵਤ੍ਥੂਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸੂਪੋਦਨਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਂ ਉਭਯੇਸਮ੍ਪਿ ਸੇਖਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਚਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਤੋ ਕਾਯਵਾਚਤੋ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ,

ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਪਣੀਤਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਨਵਮਂ।

੧੦. ਦਨ੍ਤਪੋਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬੩. ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਅਨੁਮਸੋ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਂ ਪਂਸੁਕੂਲਮੇਵ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਬ੍ਬਪਂਸੁਕੂਲਿਕੋ**। ਸੋ ਕਿਰ ਸੁਸਾਨੇ ਛਡ੍ਡਿਤਭਾਜਨਮੇਵ ਪਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਛਡ੍ਡਿਤਚੋਲ਼ਕੇਹੇਵ ਚੀਵਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਛਡ੍ਡਿਤਮਞ੍ਚਪੀਠਕਾਨਿਯੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ। **ਅਯਜਵੋਸਾਟਿਤਕਾਨੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਯਜਾ** ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾ ਪਿਤਿਪਿਤਾਮਹਾ। **ਵੋਸਾਟਿਤਕਾਨਿ** ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਸੁਸਾਨਾਦੀਸੁ ਛਡ੍ਡਿਤਕਾਨਿ ਖਾਦਨੀਯਭੋਜਨੀਯਾਨਿ; ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਕਿਰ ਕਾਲਙ੍ਕਤੇ ਞਾਤਕੇ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਯਂ ਤੇਸਂ ਸਜੀਵਕਾਲੇ ਪਿਯਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਏਤੇਸੁ ਸੁਸਾਨਾਦੀਸੁ ਪਿਣ੍ਡਂ ਪਿਣ੍ਡਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਞਾਤਕਾ ਨੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੂਤਿ ਠਪੇਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਅਞ੍ਞਂ ਪਣੀਤਮ੍ਪਿ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਸੁਸਾਨੇਪਿ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇਪਿ ਉਮ੍ਮਾਰੇਪਿ ਅਯਜਵੋਸਾਟਿਤਕਾਨਿ ਸਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੀ''ਤਿ। **ਥੇਰੋ**ਤਿ ਥਿਰੋ ਘਨਬਦ੍ਧੋ। **ਵਠਰੋ**ਤਿ ਥੂਲੋ; ਥੂਲੋ ਚ ਘਨਸਰੀਰੋ ਚਾਯਂ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਮਨੁਸ੍ਸਮਂਸਂ ਮਞ੍ਞੇ ਖਾਦਤੀ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਮਂਸਂ ਖਾਦਤੀਤਿ ਨਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਮ; ਮਨੁਸ੍ਸਮਂਸਂ ਖਾਦਨ੍ਤਾ ਹਿ ਈਦਿਸਾ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਅਯਂ ਤੇਸਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੨੬੪. **ਉਦਕਦਨ੍ਤਪੋਨੇ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ''ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਂ ਆਹਾਰਂ ਆਹਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥਂ ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਯਿਸੁਂ, ਭਗਵਾ ਪਨ ਯਥਾਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਪਿਤਾ ਵਿਯ ਦਾਰਕੇ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਠਪੇਸਿ।

੨੬੫. **ਅਦਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਯਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਵਸੇਨ ਨ ਦਿਨ੍ਨਂ। ਏਤਦੇਵ ਹਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪਦਭਾਜਨੇ ''ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਨਾਮ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕਂ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕੇ ਪਨ ''ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਨਾਮ ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਕਂ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਸੇਨ ਲਕ੍ਖਣਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਉਦ੍ਧਟਂ। ਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਚਸ੍ਸ "**ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਨ ਵਾ ਦੇਨ੍ਤੇ**"ਤਿ ਏਵਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਦਦਮਾਨੇ "**ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤੋ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ**ਤਿ ਤਂ ਏਵਂ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਅਨੁਮਸੋ ਰਥਰੇਣੁਮ੍ਪਿ ਸਚੇ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੇ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤੋ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਏਤਂ ਏਵਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਦਿਨ੍ਨਂ ਨਾਮ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਨ ''ਇਦਂ ਗਣ੍ਹ, ਇਦਂ ਤਵ ਹੋਤੂ''ਤਿਆਦਿਵਚਨੇਨ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਾਦੀਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਸਰੀਰਾਵਯਵੇਨ; ਅਨੁਮਸੋ ਪਾਦਙ੍ਗੁਲਿਯਾਪਿ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਕਾਯੇਨ ਦਿਨ੍ਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਹਿ ਸਰੀਰਾਵਯਵੇਨ ਗਹਿਤਂ ਕਾਯੇਨ ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਨਤ੍ਥੁਕਰਣਿਯਾ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਨਾਸਾਪੁਟੇਨ ਅਕਲ੍ਲਕੋ ਵਾ ਮੁਖੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਆਭੋਗਮਤ੍ਤਮੇਵ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਨਯੋ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨਾ**ਤਿ ਕਟਚ੍ਛੁਆਦੀਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਉਪਕਰਣੇਨ ਦਿਨ੍ਨਂ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਦਿਨ੍ਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਸਰੀਰਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਪਤ੍ਤਥਾਲਕਾਦਿਨਾ ਗਹਿਤਂ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। **ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਨਾ**ਤਿ ਕਾਯਤੋ ਚ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਤੋ ਚ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਵਾ ਪਾਤਿਯਮਾਨਮ੍ਪਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਨ ਪਯੋਗੇਨ ਦਿਨ੍ਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਅਯਂ ਤਾਵ ਪਾਲ਼ਿਵਣ੍ਣਨਾ।

ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ **ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ** – ਪਞ੍ਚਙ੍ਗੇਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਰੁਹਤਿ – ਥਾਮਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਉਚ੍ਚਾਰਣਮਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਹਤ੍ਥਪਾਸੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਅਭਿਹਾਰੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਦੇਵੋ ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸੋ ਵਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੋ ਵਾ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਨ ਵਾ ਦੇਤਿ, ਤਂ ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਏਵਂ ਪਞ੍ਚਹਙ੍ਗੇਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਰੁਹਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਠਿਤਨਿਸਿਨ੍ਨਨਿਪਨ੍ਨਾਨਂ ਪਵਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਹਤ੍ਥਪਾਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਚੇ ਪਨ ਦਾਯਕਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੇਸੁ ਏਕੋ ਆਕਾਸੇ ਹੋਤਿ, ਏਕੋ ਭੂਮਿਯਂ, ਭੂਮਟ੍ਠਸ੍ਸ ਚ ਸੀਸੇਨ ਆਕਾਸਟ੍ਠਸ੍ਸ ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤੁਂ ਵਾ ਗਹੇਤੁਂ ਵਾ ਪਸਾਰਿਤਹਤ੍ਥਂ, ਯਂ ਆਸਨ੍ਨਤਰਂ ਅਙ੍ਗਂ, ਤਸ੍ਸ ਓਰਿਮਨ੍ਤੇਨ ਹਤ੍ਥਪਾਸਪ੍ਪਮਾਣਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇਪਿ ਏਕੋ ਕੂਪੇ ਹੋਤਿ, ਏਕੋ ਕੂਪਤਟੇ, ਏਕੋ ਵਾ ਪਨ ਰੁਕ੍ਖੇ, ਏਕੋ ਪਥਵਿਯਂ, ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਹਤ੍ਥਪਾਸਪ੍ਪਮਾਣਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਰੂਪੇ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ਸਚੇਪਿ ਪਕ੍ਖੀ ਮੁਖਤੁਣ੍ਡਕੇਨ ਵਾ ਹਤ੍ਥੀ ਵਾ ਸੋਣ੍ਡਾਯ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਪ੍ਫਂ ਵਾ ਫਲਂ ਵਾ ਦੇਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਰੁਹਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਅਦ੍ਧਟ੍ਠਮਰਤਨਸ੍ਸਾਪਿ ਹਤ੍ਥਿਨੋ ਖਨ੍ਧੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ, ਤੇਨ ਸੋਣ੍ਡਾਯ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ।

ਏਕੋ ਬਹੂਨਿ ਭਤ੍ਤਬ੍ਯਞ੍ਜਨਭਾਜਨਾਨਿ ਸੀਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਠਿਤਕੋਵ ਗਣ੍ਹਥਾਤਿ ਵਦਤਿ, ਨ ਤਾਵ ਅਭਿਹਾਰੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਈਸਕਮ੍ਪਿ ਓਨਮਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਹਤ੍ਥਂ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਿਮਭਾਜਨਂ ਏਕਦੇਸੇਨਾਪਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਬ੍ਬਭਾਜਨਾਨਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਓਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਉਗ੍ਘਾਟੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਯਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਭਤ੍ਤਪਚ੍ਛਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਪਨ ਏਕਭਾਜਨੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ, ਕਾਜੇਨ ਭਤ੍ਤਂ ਹਰਨ੍ਤੋਪਿ ਸਚੇ ਕਾਜਂ ਓਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਿਂਸਹਤ੍ਥੋ ਵੇਣੁ ਹੋਤਿ, ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤੇ ਗੁਲ਼ਕੁਮ੍ਭੋ ਬਦ੍ਧੋ, ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਸਪ੍ਪਿਕੁਮ੍ਭੋ, ਤਞ੍ਚੇ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ। ਉਚ੍ਛੁਯਨ੍ਤਦੋਣਿਤੋ ਪਗ੍ਘਰਨ੍ਤਮੇਵ ਰਸਂ ਗਣ੍ਹਥਾਤਿ ਵਦਤਿ, ਅਭਿਹਾਰੋ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਸਚੇ ਪਨ ਕਸਟਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਉਸ੍ਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਉਸ੍ਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਬਹੂ ਪਤ੍ਤਾ ਮਞ੍ਚੇ ਵ◌ਾ ਪੀਠੇ ਵ◌ਾ ਕਟਸਾਰਕੇ ਵ◌ਾ ਦੋਣਿਯਂ ਵ◌ਾ ਫਲਕੇ ਵ◌ਾ ਠਪਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਠਿਤਸ੍ਸ ਦਾਯਕੋ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵ◌ਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸਞ੍ਞਾਯ ਮਞ੍ਚਾਦੀਨਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾਪਿ ਫੁਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤੇਨ ਵ◌ਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ ਵ◌ਾ ਨਿਪਨ੍ਨੇਨ ਵ◌ਾ ਯਂ ਤੇਸੁ ਪਤ੍ਤੇਸੁ ਦਿਯ੍ਯਤਿ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਮਞ੍ਚਾਦੀਨਿ ਆਰੁਹਿਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਵ◌ਟ੍ਟਤਿਯੇਵ । ਸਚੇ ਪਨ ਮਞ੍ਚਾਦੀਨਿ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਮਞ੍ਚੇ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਵ◌ਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ।

ਪਥਵ◌ਿਯਂ ਪਨ ਸਚੇਪਿ ਕੁਚ੍ਛਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਂ ਆਹਚ੍ਚ ਠਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਯਂ ਯਂ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਵ◌ਾ ਸੂਚਿਯਾ ਵ◌ਾ ਫੁਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਮੇਵ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਮਹਾਕਟਸਾਰਹਤ੍ਥਤ੍ਥਰਣਾਦੀਸੁ ਠਪਿਤਪਤ੍ਤੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਨ ਰੁਹਤੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਹਤ੍ਥਪਾਸਾਤਿਕ੍ਕਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਪਨ ਸਤਿ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵ◌ਟ੍ਟਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਤਤ੍ਥਜਾਤਕਾ।

ਤਤ੍ਥਜਾਤਕੇ ਪਨ ਪਦੁਮਿਨਿਪਣ੍ਣੇ ਵ◌ਾ ਕਿਂਸੁਕਪਣ੍ਣਾਦਿਮ੍ਹਿ ਵ◌ਾ ਨ ਵ◌ਟ੍ਟਤਿ। ਨ ਹਿ ਤਂ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਤਤ੍ਥਜਾਤਕੇ; ਏਵ◌ਂ ਖਾਣੁਕੇ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵ◌ਾ ਠਪਿਤਮਞ੍ਚਾਦਿਮ੍ਹਿ ਅਸਂਹਾਰਿਮੇ ਫਲਕੇ ਵ◌ਾ ਪਾਸਾਣੇ ਵ◌ਾ ਨ ਰੁਹਤਿਯੇਵ, ਤੇਪਿ ਹਿ ਤਤ੍ਥਜਾਤਕਸਙ੍ਖੇਪੁਪਗਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਭੂਮਿਯਂ ਅਤ੍ਥਤੇਸੁ ਸੁਖੁਮੇਸੁ ਤਿਨ੍ਤਿਣਿਕਾਦਿਪਣ੍ਣੇਸੁਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਨ ਰੁਹਤਿ, ਨ ਹਿ ਤਾਨਿ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾਨੀਤਿ। ਮਹਨ੍ਤੇਸੁ ਪਨ ਪਦੁਮਿਨਿਪਣ੍ਣਾਦੀਸੁ ਰੁਹਤਿ। ਸਚੇ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਠਿਤੋ ਦੀਘਦਣ੍ਡਕੇਨ ਉਲੁਙ੍ਕੇਨ ਦੇਤਿ, ਆਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਦੇਹੀਤਿ ਵ◌ਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਵ◌ਚਨਂ ਅਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ ਪਤ੍ਤੇ ਆਕਿਰਤਿਯੇਵ, ਪੁਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਦੂਰੇ ਠਤ੍ਵ◌ਾ ਭਤ੍ਤਪਿਣ੍ਡਂ ਖਿਪਨ੍ਤੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਸਚੇ ਪਤ੍ਤਤ੍ਥਵ◌ਿਕਤੋ ਨੀਹਰਿਯਮਾਨੇ ਪਤ੍ਤੇ ਰਜਨਚੁਣ੍ਣਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਤਿ ਉਦਕੇ ਧੋਵ◌ਿਤਬ੍ਬੋ, ਅਸਤਿ ਰਜਨਚੁਣ੍ਣਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਰਜਂ ਪਤਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਭਿਕ੍ਖਾ ਗਣ੍ਹਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਗਣ੍ਹਤੋ ਵ◌ਿਨਯਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਤਂ ਪਨ ਪੁਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਭੁਞ੍ਜਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ''ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ਵ◌ਚਨਂ ਅਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ ਭਿਕ੍ਖਂ ਦੇਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਵ◌ਿਨਯਦੁਕ੍ਕਟਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਪੁਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਞ੍ਞਾ ਭਿਕ੍ਖਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ।

ਸਚੇ ਮਹਾਵ◌ਾਤੋ ਤਤੋ ਤਤੋ ਰਜਂ ਪਾਤੇਤਿ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਭਿਕ੍ਖਂ ਗਹੇਤੁਂ, ''ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਆਭੋਗਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਵ◌ਟ੍ਟਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਹਾਰਂ ਵ◌ਾ ਆਸਨਸਾਲਂ ਵ◌ਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਤਂ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਨ ਤੇਨ ਦਿਨ੍ਨਂ ਵ◌ਾ ਤਸ੍ਸ ਵ◌ਿਸ੍ਸਾਸੇਨ ਵ◌ਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵ◌ਟ੍ਟਤਿ।

ਸਚੇ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰੇ ਸਰਜਂ ਪਤ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦੇਤਿ, ਸੋ ਵ◌ਤ੍ਤਬ੍ਬੋ – ''ਇਮਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਭਿਕ੍ਖਂ ਵ◌ਾ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯਾਸਿ ਵ◌ਾ''ਤਿ ਤੇਨ ਤਥਾ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਰਜਂ ਉਪਰਿ ਉਪ੍ਪਿਲਵਤਿ, ਕਞ੍ਜਿਕਂ ਪਵ◌ਾਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸੇਸਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵ◌ਿਟ੍ਠਂ ਹੋਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਸਤਿ ਹਤ੍ਥਤੋ ਅਮੋਚੇਨ੍ਤੇਨ, ਯਤ੍ਥ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਤ੍ਥਿ ਤਤ੍ਥ ਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ । ਸੁਕ੍ਖਭਤ੍ਤੇ ਪਤਿਤਰਜਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵ◌ਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਅਤਿਸੁਖੁਮਂ ਹੋਤਿ, ਉਪਰਿਭਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਪਨੇਤਬ੍ਬਂ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਾਗੁਂ ਵ◌ਾ ਸੂਪਂ ਵ◌ਾ ਪੁਰਤੋ ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਆਲੁਲੇਨ੍ਤਾਨਂ ਭਾਜਨਤੋ ਫੁਸਿਤਾਨਿ ਉਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਪਤ੍ਤੇ ਪਤਨ੍ਤਿ, ਪਤ੍ਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਉਲੁਙ੍ਕੇਨ ਆਹਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਦੇਨ੍ਤਾਨਂ ਪਠਮਤਰਂ ਉਲੁਙ੍ਕਤੋ ਥੇਵ◌ਾ ਪਤ੍ਤੇ ਪਤਨ੍ਤਿ, ਸੁਪਤਿਤਾ, ਅਭਿਹਟਤ੍ਤਾ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਸਚੇਪਿ ਚਰੁਕੇਨ ਭਤ੍ਤੇ ਆਕਿਰਿਯਮਾਨੇ ਚਰੁਕਤੋ ਮਸਿ ਵ◌ਾ ਛਾਰਿਕਾ ਵ◌ਾ ਪਤਤਿ, ਅਭਿਹਟਤ੍ਤਾ ਨੇਵ◌ਤ੍ਥਿ ਦੋਸੋ। ਅਨਨ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਪਤ੍ਤਤੋ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵ◌ਾ ਇਤਰਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੇ ਪਤਤਿ, ਸੁਪਤਿਤਂ। ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਹਿ ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਸਚੇ ਜਜ੍ਝਰਿਸਾਖਾਦਿਂ ਫਾਲੇਤ੍ਵ◌ਾ ਏਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੇਨ੍ਤਾਨਂ ਸਾਖਤੋ ਫੁਸਿਤਾਨਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੇ ਪਤਨ੍ਤਿ, ਪਤ੍ਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਯਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਫਾਲੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੇ ਪਤਿਤੇਸੁ ਦਾਤੁਕਾਮਤਾਯ ਅਭਿਹਟਤ੍ਤਾ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਪਾਯਾਸਸ੍ਸ ਪੂਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਤ੍ਤਂ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਉਣ੍ਹਤ੍ਤਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਮੁਖਵ◌ਟ੍ਟਿਯਾਪਿ ਗਹੇਤੁਂ ਵ◌ਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਤਥਾਪਿ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਆਧਾਰਕੇਨ ਗਣ੍ਹਿਤਬ੍ਬੋ।

ਆਸਨਸਾਲਾਯ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਿਦ੍ਦਂ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਨੇਵ ਆਹਰਿਯਮਾਨਂ ਨ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਆਭੋਗਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਵ◌ਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਸੋ ਹਤ੍ਥੇਨ ਆਧਾਰਕਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਾਦੇਨ ਪੇਲ੍ਲੇਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਦ੍ਦਾਯਤਿ, ਵ◌ਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ਪਾਦੇਨ ਆਧਾਰਕਂ ਅਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਜਾਗਰਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਨਾਦਰਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਕੇਚਿ ਏਵ◌ਂ ਆਧਾਰਕੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਵ◌ਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵ◌ਦਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਤੇਸਂ ਵ◌ਚਨਮਤ੍ਤਮੇਵ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪੇਤਂ

ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੇਪਿ ਚੇਸ ਨਯੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਵ। ਯਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਪਤਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਸਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਸੁਤ੍ਤਂ –

> ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਂ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਪਤਤਿ, ਤਂ ਸਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਾਯਕੇਹੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੭੩)।

ਇਦਞ੍ਚ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤਂ ਨੇਯ੍ਯਤ੍ਥਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – ਯਂ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਦਾਯਕਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਪਰਿਗਲਿਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਾਯ ਵਾ ਭੂਮਿਯਾ ਪਦੁਮਿਨਿਪਣ੍ਣਵਤ੍ਥਕਟਸਾਰਕਾਦੀਸੁ ਵਾ ਪਤਤਿ, ਤਂ ਸਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਂ ਪਨ ਸਰਜਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਪਤਤਿ, ਤਂ ਰਜਂ ਪੁਞ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਪਵਟ੍ਟਨ੍ਤਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤੇਨ ਆਹਰਾਪੇਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਵਦਤਿ ''ਤ੍ਵਂਯੇਵ ਖਾਦਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਖਾਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਨਾਣਤ੍ਤੇਨ ਪਨ ਤੇਨ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਨਾਣਤ੍ਤੇਨਾਪਿ ''ਇਤਰਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤਂ ਇਤਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ? ਭਗਵਤਾ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ। ਭਗਵਤਾ ਹਿ ''ਸਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਯਸ੍ਸੇਵ ਤਂ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਪਤਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕਮ੍ਪਿ ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੋਗੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ। ''ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਦਾਯਕੇਹੀ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਰਸਨ੍ਤਕਭਾਵੋ ਦੀਪਿਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਯਂ ਕਿਰੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਤਂ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕਤ੍ਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਠਿਤਂਯੇਵ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਂ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇਪਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਚ੍ਚਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਂਦਿਵਸਂਯੇਵ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਸਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੋਗੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ, ਨ ਤਤੋ ਪਰਨ੍ਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਕਿਰੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਇਦਾਨਿ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਨਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ – ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾਨਞ੍ਹਿ ਦਨ੍ਤਾ ਖਿਯ੍ਯਨ੍ਤਿ, ਨਖਾ ਖਿਯ੍ਯਨ੍ਤਿ, ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣੋ ਖਿਯ੍ਯਤਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਂ। ਯਮ੍ਪਿ ਸਤ੍ਥਕੇਨ ਉਚ੍ਛੁਆਦੀਸੁ ਫਾਲਿਤੇਸੁ ਮਲਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਏਤਂ ਨਵਸਮੁਟ੍ਠਿਤਂ ਨਾਮ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਤ੍ਥਕਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਫਾਲਿਤੇਸੁ ਮਲਂ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਲੋਹਗਨ੍ਧਮਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਂ। ਯਮ੍ਪਿ ਸਤ੍ਥਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਫਾਲਿਤੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਨ ਹਿ ਤਂ ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੀਤਿ। ਮੂਲਭੇਸਜ੍ਜਾਦੀਨਿ ਪਿਸਨ੍ਤਾਨਂ ਵਾ ਕੋਟ੍ਟੇਨ੍ਤਾਨਂ ਵਾ ਨਿਸਦਨਿਸਦਪੋਤਕਉਦੁਕ੍ਖਲਮੁਸਲਾਦੀਨਿ ਖਿਯ੍ਯਨ੍ਤਿ, ਪਰਿਹਰਣਕਵਾਸਿਂ ਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੇਸਜ੍ਜਤ੍ਥਾਯ ਤਕ੍ਕੇ ਵਾ ਖੀਰੇ ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਨੀਲਿਕਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਸਤ੍ਥਕੇ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸੋਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ। ਆਮਕਤਕ੍ਕਾਦੀਸੁ ਪਨ ਸਯਂ ਨ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਾ। ਪਕ੍ਖਿਪਤਿ ਚੇ, ਸਾਮਪਾਕਤੋ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤਿ।

ਦੇਵੇ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਰੀਰਤੋ ਵਾ ਚੀਵਰਤੋ ਵਾ ਕਿਲਿਟ੍ਠਉਦਕਂ ਪਤ੍ਤੇ ਪਤਤਿ, ਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾਦੀਸੁ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਤਿਤੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਸਚੇ ਪਨ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਦੇਵੇ ਸੁਦ੍ਧਂ ਉਦਕਂ ਹੋਤਿ, ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਤੋ ਵਾ ਪਤਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਓਦਨਂ ਦੇਨ੍ਤੇਨ ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਗਤਂ ਅਚ੍ਛੁਪਨ੍ਤੇਨੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। ਪਤ੍ਤੋ ਵਾਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇ ਓਦਨਂ ਛੁਪਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤੇ ਓਦਨਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਹਿਤਕੋ ਹੋਤਿ।

ਸਚੇ ਪਨ ਦਾਤੁਕਾਮੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ''ਆਹਰ ਸਾਮਣੇਰ ਪਤ੍ਤਂ, ਓਦਨਂ ਗਣ੍ਹਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਇਤਰੋ ਚ ''ਅਲਂ ਮਯ੍ਹ''ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਪੁਨ ਤਵੇਵੇਤਂ ਮਯਾ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ''ਨ ਮਯ੍ਹਂ ਏਤੇਨਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਸਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤੁ, ਯਾਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਤ੍ਥਗਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ।

ਸਚੇ ਪਨ ਆਧਾਰਕੇ ਠਿਤਂ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖੋ ''ਗਣ੍ਹਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਪੁਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਾਪੇਕ੍ਖੋ ਆਧਾਰਕੇ ਪਤ੍ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ''ਏਤ੍ਤੋ ਪੂਵਂ ਵਾ ਭਤ੍ਤਂ ਵਾ ਗਣ੍ਹਾ''ਤਿ ਸਾਮਣੇਰਂ ਵਦਤਿ, ਸਾਮਣੇਰੋ ਹਤ੍ਥਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਸਚੇਪਿ ਸਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤਗਤਂ ਅਫੁਸਨ੍ਤੋਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਪੁਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਦਿ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤਗਤਂ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਸਾਮਣੇਰਸਨ੍ਤਕੇਨ ਸਂਸਟ੍ਠਂ ਹੋਤਿ, ਪੁਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਸਚੇਪਿ ਗਯ੍ਹਮਾਨਂ ਛਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਤਤਿ, ਪੁਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਂ ''ਏਕਂ ਭਤ੍ਤਪਿਣ੍ਡਂ ਗਣ੍ਹ, ਏਕਂ ਪੂਵਂ ਗਣ੍ਹ, ਇਮਸ੍ਸ ਗੁਲ਼ਪਿਣ੍ਡਸ੍ਸ ਏਤ੍ਤਕਂ ਪਦੇਸਂ ਗਣ੍ਹਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਧ ਪਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੇ ਪਤਤਿ, ਤਦੇਵ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਵਿਜਹਤਿ। ਹਤ੍ਥਗਤਂ ਪਨ ਯਾਵ ਸਾਮਣੇਰੋ ਵਾ ''ਅਲ''ਨ੍ਤਿ ਨ ਓਰਮਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਾ ਨ ਵਾਰੇਤਿ, ਤਾਵ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸੇਵ ਸਨ੍ਤਕਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਨ ਵਿਜਹਤਿ।

ਸਚੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਾ ਯਾਗੁਪਚਨਕਭਾਜਨੇ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਥਾਯ ਓਦਨਂ ਪਕ੍ਖਿਪਤਿ, ''ਸਾਮਣੇਰ, ਭਾਜਨਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਹਤ੍ਥਂ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਭਾਜਨੇ ਪਤਿਤਞ੍ਹਿ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਭਾਜਨਸ੍ਸ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭਾਵਂ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਸਚੇ ਏਵਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਪਤ੍ਤਮਿਵ ਭਾਜਨਂ ਨਿਰਾਮਿਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਦਾਯਕਾ ਯਾਗੁਕੁਟਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਤਾ, ਤਂ ਦਹਰਸਾਮਣੇਰੋ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਤ੍ਤਂ ਉਪਨਾਮੇਤਿ, ਸਾਮਣੇਰੋ ਕੁਟਸ੍ਸ ਗੀਵਂ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਆਵਜ੍ਜੇਤਿ, ਪਤ੍ਤਗਤਾ ਯਾਗੁ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਾਵ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭੂਮਿਯਂ ਹਤ੍ਥਂ ਠਪੇਤਿ, ਸਾਮਣੇਰੋ ਪਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਆਰੋਪੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪੂਵਪਚ੍ਛਿਭਤ੍ਤਪਚ੍ਛਿਉਚ੍ਛੁਭਾਰਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਸਚੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੂਪਗਂ ਭਾਰਂ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਸਾਮਣੇਰਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਏਕੇਨ ਵਾ ਬਲਵਤਾ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਮਞ੍ਚਸ੍ਸ ਵਾ ਪੀਠਸ੍ਸ ਵਾ ਪਾਦੇ ਤੇਲਘਟਂ ਵਾ ਫਾਣਿਤਘਟਂ ਵਾ ਨਵਨੀਤਘਟਂ ਵਾ ਲਗ੍ਗੇਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਮਞ੍ਚੇਪਿ ਪੀਠੇਪਿ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ।

ਨਾਗਦਨ੍ਤਕੇ ਵਾ ਅਙ੍ਕੁਸਕੇ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਤੇਲਘਟਾ ਲਗ੍ਗਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਉਪਰਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕੋ, ਉਪਰਿਮਂ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕੋ ਉਪਰਿ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕੋ, ਉਪਰਿਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਤਰਂ ਗਣ੍ਹਤੋ ਉਪਰਿਮੋ ਉਗ੍ਗਹਿਤਕੋ ਹੋਤਿ। ਹੇਟ੍ਠਾਮਞ੍ਚੇ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕਂ ਤੇਲਥਾਲਕਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਚੇ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮੁਞ੍ਜਨਿਯਾ ਘਟ੍ਟੇਤਿ, ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਂ ਨ ਹੋਤਿ। ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਞਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਠਪੇਤਿ, ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਂ ਨ ਹੋਤਿ। ਬਹਿ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ, ਬਹਿ ਅਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਹਰਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਠਪੇਤਬ੍ਬਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਦੋਸੋ। ਸਚੇ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਂ ਨ ਪਿਦਹਿਤਬ੍ਬਂ; ਯਥਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਠਿਤਂ ਤਥੇਵ ਠਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਬਹਿ ਠਪੇਤਿ, ਪੁਨ ਨ ਛੁਪਿਤਬ੍ਬਂ।

ਹੇਟ੍ਠਾਪਾਸਾਦਂ ਓਰੋਹਨ੍ਤੋ ਨਿਸ੍ਸੇਣਿਮਜ੍ਝੇ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ, ਅਨੋਕਾਸਤ੍ਤਾ ਉਦ੍ਧਂ ਵਾ ਅਧੋ ਵਾ ਹਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕੇ ਤੇਲਾਦਿਮ੍ਹਿ ਕਣ੍ਣਕਂ ਉਟ੍ਠੇਤਿ, ਸਿਙ੍ਗਿਵੇਰਾਦਿਮ੍ਹਿ ਘਨਚੁਣ੍ਣਂ, ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਨਾਮੇਤਂ, ਪੁਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ।

ਤਾਲਂ ਵਾ ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਂ ਵਾ ਆਰੁਲ਼੍ਹੋ ਯੋਤ੍ਤੇਨ ਫਲਪਿਣ੍ਡਿਂ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਠਿਤੋਵ ਗਣ੍ਹਥਾਤਿ ਵਦਤਿ, ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਅਞ੍ਞੋ ਭੂਮਿਯਂ ਠਿਤੋ ਯੋਤ੍ਤਪਾਸਕੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਫਲਂ ਮਹਾਸਾਖਂ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਫਲਾਨਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਯਥਾਸੁਖਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਅਨ੍ਤੋਵਤਿਯਂ ਠਤ੍ਵਾ ਵਤਿਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਛੁਂ ਵਾ ਤਿਮ੍ਬਰੂਸਕਂ ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਸਤਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਵਤਿਦਣ੍ਡਕੇਸੁ ਅਪ੍ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਗ੍ਗਤਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਗ੍ਗਤੇ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਦੋਸੋ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਮਯਂ ਪਨ ਯਂ ਠਾਨਂ ਪਹਟਂ, ਤਤੋ ਸਯਂਪਤਿਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਤਕ੍ਕਯਾਮ। ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਸੁਙ੍ਕਘਾਤਤੋ ਪਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਬਹਿਪਤਿਤਭਣ੍ਡਂ ਵਿਯ। ਵਤਿਂ ਵਾ ਪਾਕਾਰਂ ਵਾ ਲਙ੍ਘਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਸਚੇ ਪਨ ਨ ਪੁਥੁਲੋ ਪਾਕਾਰੋ, ਅਨ੍ਤੋਪਾਕਾਰੇ ਚ ਬਹਿਪਾਕਾਰੇ ਚ ਠਿਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸੋ ਪਹੋਤਿ, ਹਤ੍ਥਸਤਮ੍ਪਿ ਉਦ੍ਧਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਭਿਕ੍ਖੁ ਗਿਲਾਨਂ ਸਾਮਣੇਰਂ ਖਨ੍ਧੇਨ ਵਹਤਿ, ਸੋ ਫਲਾਫਲਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਖਨ੍ਧੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਦੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਪਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਵਹਨ੍ਤੋ ਖਨ੍ਧੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ।

ਭਿਕ੍ਖੁ ਫਲਿਨਿਂ ਸਾਖਂ ਛਾਯਤ੍ਥਾਯ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਫਲਾਨਿ ਖਾਦਿਤੁਂ ਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਮਚ੍ਛਿਕਵਾਰਣਤ੍ਥਂ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਖਾਦਿਤੁਕਾਮੋ ਚੇ ਹੋਤਿ, ਮੂਲਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਖਾਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ ਦੋਸੋ।

ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾਰਹਂ ਭਣ੍ਡਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਯਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਯਾਨਂ ਕਦ੍ਦਮੇ ਲਗ੍ਗਤਿ, ਦਹਰੋ ਚਕ੍ਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ, ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ। ਨਾਵਾਯ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਾਵਂ ਅਰਿਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਪਾਜੇਤਿ, ਹਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਕਡ੍ਢਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਉਲ਼ੁਮ੍ਪੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਚਾਟਿਯਂ ਕੁਣ੍ਡਕੇ ਵਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾਪਿ ਤਂ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਬਾਹਾਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਰਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਅਸਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਬਾਹਾਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਰਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਉਪਾਸਕਾ ਗਮਿਕਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਥੇਯ੍ਯਤਣ੍ਡੁਲੇ ਦੇਨ੍ਤਿ। ਸਾਮਣੇਰਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਤਣ੍ਡੁਲੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਤਣ੍ਡੁਲੇ ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਤੇਸਂ ਤਣ੍ਡੁਲੇ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਸਾਮਣੇਰਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਗਹਿਤਤਣ੍ਡੁਲੇਸੁ ਖੀਣੇਸੁ ਇਤਰੇਹਿ ਤਣ੍ਡੁਲੇਹਿ ਯਾਗੁਂ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਤ੍ਤਾਨਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਯਾਗੁਂ

ਆਕਿਰਨ੍ਤਿ। ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਸਾਮਣੇਰੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਦੇਤਿ, ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੰ ਅਨੁਥੇਰਸ੍ਸਾਤਿ ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੰ ਭੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਸਚੇਪਿ ਸਾਮਣੇਰੋ ਅਪਣ੍ਡਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤੇ ਯਾਗੁੰ ਸਯਮੇਵ ਪਾਤੁੰ ਆਰਭਤਿ, ‘‘ਆਵੁਸੋ ਤੁਯ੍ਹੰ ਯਾਗੁੰ ਮਯ੍ਹੰ ਦੇਹੀ’’ਤਿ ਏਵੰ ਥੇਰੇਹਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾਪਿ ਪਿਵਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਮੇਵ ਭੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਨੇਵ ਉਗ੍ਗਹਿਤਪਚ੍ਚਯਾ ਨ ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਚ੍ਚਯਾ ਵਜ੍ਜੰ ਫੁਸਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨੰ ਤੇਲਾਦੀਨਿ ਛਾਯਾਦੀਨੰ ਅਤ੍ਥਾਯ ਸਾਖਾਦੀਨਿ ਚ ਹਰਨ੍ਤਾਨੰ ਇਮੇਸਞ੍ਚ ਵਿਸੇਸੋ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਕਾਰਣੰ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ।

ਸਾਮਣੇਰੋ ਭਤ੍ਤੰ ਪਚਿਤੁਕਾਮੋ ਤਣ੍ਡੁਲੇ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਨਿਚ੍ਚਾਲੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਤਣ੍ਡੁਲੇ ਚ ਭਾਜਨਞ੍ਚ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਣ੍ਡੁਲੇ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਨਿਚ੍ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਭਾਜਨੰ ਉਦ੍ਧਨੰ ਆਰੋਪੇਤਬ੍ਬੰ, ਅਗ੍ਗਿ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਪਕ੍ਕਕਾਲੇ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਭਾਵੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਚੇ ਦੁਪ੍ਪਕ੍ਕੰ ਹੋਤਿ, ਪਾਕਤ੍ਥਾਯ ਪਿਦਹਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਰਜਸ੍ਸ ਵਾ ਛਾਰਿਕਾਯ ਵਾ ਅਪਤਨਤ੍ਥਾਯ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਪਕ੍ਕਕਾਲੇ ਆਰੋਪੇਤੁਮ੍ਪਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਪੁਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥਿ।

ਸਾਮਣੇਰੋ ਪਟਿਬਲੋ ਪਚਿਤੁੰ, ਖਣੋ ਪਨਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਤਣ੍ਡੁਲੋਦਕਭਾਜਨੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਧਨੰ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਿੰ ਜਾਲੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਾਹੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਤਤੋ ਪਰੰ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਸਬ੍ਬੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਾਗੁਅਤ੍ਥਾਯ ਸੁਦ੍ਧੰ ਭਾਜਨੰ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਉਦਕੰ ਤਾਪੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਤੇ ਉਦਕੇ ਸਾਮਣੇਰੋ ਤਣ੍ਡੁਲੇ ਪਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਅਗ੍ਗਿ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਪਕ੍ਕਯਾਗੁੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਸਾਮਣੇਰੋ ਯਾਗੁੰ ਪਚਤਿ, ਹਤ੍ਥਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤੋ ਭਾਜਨੰ ਆਮਸਤਿ, ਪਿਧਾਨੰ ਆਮਸਤਿ , ਉਗ੍ਗਤੰ ਫੇਣੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਹਰਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਾਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਦੁਰੁਪਚਿਣ੍ਣੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਦਬ੍ਬਿੰ ਵਾ ਉਲ੍ਲੁਙ੍ਕੰ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਆਲੁਲ਼ੇਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਾਮਪਾਕਞ੍ਚੇਵ ਹੋਤਿ ਦੁਰੁਪਚਿਣ੍ਣਞ੍ਚ। ਸਚੇ ਉਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ।

ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਆਧਾਰਕੇ ਪਤ੍ਤੋ ਠਪਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਚੇ ਅਞ੍ਞੋ ਲੋਲਭਿਕ੍ਖੁ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤੋ ਪਤ੍ਤੰ ਆਮਸਤਿ, ਪਤ੍ਤਪਿਧਾਨੰ ਆਮਸਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਤਤੋ ਲਦ੍ਧੰ ਭਤ੍ਤੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਪਤ੍ਤੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥਜਾਤਕਫਲਾਨਿ ਸਾਖਾਯ ਵਾ ਵਲ੍ਲਿਯਾ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚਾਲੇਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਤਤੋ ਲਦ੍ਧੰ ਫਲੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਦੁਰੁਪਚਿਣ੍ਣਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਫਲਰੁਕ੍ਖੰ ਪਨ ਅਪਸ੍ਸਯਿਤੁੰ ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਕਣ੍ਡਕੇ ਵਾ ਬਨ੍ਧਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਦੁਰੁਪਚਿਣ੍ਣੰ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਅਰਞ੍ਞੇ ਪਤਿਤੰ ਪਨ ਅਮ੍ਬਫਲਾਦਿੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੀਹਵਿਘਾਸਾਦਿੰ ਦਿਸ੍ਵਾਪਿ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕੰ ਸੋਧੇਤੁੰ, ਤਤੋ ਲਦ੍ਧੰ ਖਾਦਿਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨੇਵ ਆਮਕਮੰਸਪਟਿਗ੍ਗਹਣਪਚ੍ਚਯਾ ਨ ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਪਚ੍ਚਯਾ ਵਜ੍ਜੰ ਫੁਸਤਿ।

ਮਾਤਾਪਿਤੂਨੰ ਅਤ੍ਥਾਯ ਤੇਲਾਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਬ੍ਯਾਧਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਤੋ ਯੰ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਮੂਲੇਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਹੋਤਿ, ਪੁਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਮਾਤਾਪਿਤੂਨੰ ਤਣ੍ਡੁਲੇ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ, ਤੇ ਤਤੋਯੇਵ ਯਾਗੁਆਦੀਨਿ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਚ੍ਚਯਾ ਵਾ ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਪਚ੍ਚਯਾ ਵਾ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ।

ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕੰ ਤਾਪੇਤਿ, ਯਾਵ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਪਨੇਤ੍ਥ ਛਾਰਿਕਾ ਪਤਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਦੀਘਸਣ੍ਡਾਸੇਨ ਥਾਲਕੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੇਲੰ ਪਚਨ੍ਤਸ੍ਸ ਛਾਰਿਕਾ ਪਤਤਿ, ਹਤ੍ਥੇਨ ਅਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੇਨੇਵ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਸਚੇ ਅਙ੍ਗਾਰਾਪਿ ਦਾਰੂਨਿ ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਾਨਿ, ਮੂਲਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਚ੍ਛੁੰ ਖਾਦਤਿ, ਸਾਮਣੇਰੋ ‘‘ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਦੇਥਾ’’ਤਿ ਵਦਤਿ। ‘‘ਇਤੋ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਵਸੇਸੇ ਪੁਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਗੁਲ਼ਪਿਣ੍ਡਕੰ ਖਾਦਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਵੁਤ੍ਤੋਕਾਸਤੋ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਾਵਸੇਸਞ੍ਹਿ ਅਜਹਿਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮੇਵ ਹੋਤਿ।

ਭਿਕ੍ਖੁ ਗੁਲ਼ੰ ਭਾਜੇਨ੍ਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਕਰੋਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੂਪਿ ਸਾਮਣੇਰਾਪਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਏਕਗਹਣੇਨੇਵ ਏਕਮੇਕੰ ਕੋਟ੍ਠਾਸੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ , ਗਹਿਤਾਵਸੇਸੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਸਚੇ ਲੋਲਸਾਮਣੇਰੋ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਠਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਗਹਿਤਾਵਸੇਸੰ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕੰ ਹੋਤਿ।

ਭਿਕ੍ਖੁ ਧੂਮਵਟ੍ਟਿਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਧੂਮਂ ਪਿਵਤਿ, ਮੁਖਞ੍ਚ ਕਣ੍ਣੇ ਚ ਮਨੋਸਿਲਾਯ ਲਿਤ੍ਤੇ ਵਿਯ ਹੋਤਿ, ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਯਾਵਕਾਲਿਕੇਨ ਯਾਵਜੀਵਿਕਸਂਸਗ੍ਗੋ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ।

ਪਤ੍ਤਂ ਵਾ ਰਜਨਂ ਵਾ ਪਚਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਣ੍ਣਨਾਸਮੁਖਚ੍ਛਿਦ੍ਦੇਹਿ ਧੂਮੋ ਪਵਿਸਤਿ, ਬਜਾਧਿਪਚ੍ਚਯਾ ਪੁਪ੍ਫਂ ਵਾ ਫਲਂ ਵਾ ਉਪਸਿਙ੍ਘਤਿ, ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਭਤ੍ਤਗ੍ਗਾਰੋ ਤਾਲੁਂ ਆਹਚ੍ਚ ਅਨ੍ਤੋਯੇਵ ਪਵਿਸਤਿ, ਅਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਮੁਖਂ ਪਵਿਟ੍ਠਂ ਪਨ ਅਜ੍ਝੋਹਰਤੋ ਵਿਕਾਲੇ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਦਨ੍ਤਨ੍ਤਰੇ ਲਗ੍ਗਸ੍ਸ ਆਮਿਸਸ੍ਸ ਰਸੋ ਪਵਿਸਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ਸਚੇ ਸੁਖੁਮਂ ਆਮਿਸਂ ਹੋਤਿ, ਰਸੋ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਪਕ੍ਖਂ ਭਜਤਿ।

ਉਪਕਟ੍ਠੇ ਕਾਲੇ ਨਿਰੁਦਕਟ੍ਠਾਨੇ ਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਕਕ੍ਖਾਰੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਖੇਲਪਿਣ੍ਡੇ ਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਉਦਕਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮੁਖਂ ਵਿਕ੍ਖਾਲੇਤਬ੍ਬਂ। ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਸਿਙ੍ਗਿਵੇਰਾਦੀਨਂ ਅਙ੍ਕੁਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਿ, ਪੁਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਲੋਣੇ ਅਸਤਿ ਸਮੁਦ੍ਦੋਦਕੇਨ ਲੋਣਕਿਚ੍ਚਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਂ ਲੋਣੋਦਕਂ ਲੋਣਂ ਹੋਤਿ, ਲੋਣਂ ਵਾ ਉਦਕਂ ਹੋਤਿ, ਰਸੋ ਵਾ ਫਾਣਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਫਾਣਿਤਂ ਵਾ ਰਸੋ ਹੋਤਿ, ਮੂਲਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਹਿਮਕਰਕਾ ਉਦਕਗਤਿਕਾ ਏਵ। ਪਰਿਹਾਰਿਕੇਨ ਕਤਕਟ੍ਠਿਨਾ ਉਦਕਂ ਪਸਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਂ, ਆਮਿਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਆਮਿਸਗਤਿਕੇਹਿ ਕਪਿਤ੍ਥਫਲਾਦੀਹਿ ਪਸਾਦਿਤਂ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਪੋਕ੍ਖਰਣੀਆਦੀਸੁ ਉਦਕਂ ਬਹਲਂ ਹੋਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਮੁਖੇ ਚ ਹਤ੍ਥੇ ਚ ਲਗ੍ਗਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਖੇਤ੍ਤੇਸੁ ਕਸਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਬਹਲਂ ਉਦਕਂ ਹੋਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਨ੍ਦਰਾਦੀਨਿ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨਦਿਂ ਪੂਰੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਕੁਧਸੋਬ੍ਭਾਦਯੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਰੁਕ੍ਖਤੋ ਪਤਿਤੇਹਿ ਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਸਞ੍ਛਨ੍ਨੋਦਕਾ, ਸਚੇ ਪੁਪ੍ਫਰਸੋ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਉਦਕਂ ਹੋਤਿ, ਰਸੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਪਬ੍ਬਤਕਨ੍ਦਰਾਦੀਸੁ ਕਾਲਵਣ੍ਣਪਣ੍ਣਸਞ੍ਛਨ੍ਨਉਦਕੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਪਾਨੀਯਘਟੇ ਸਰੇਣੁਕਾਨਿ ਵਾ ਸਵਣ੍ਟਖੀਰਾਨਿ ਵਾ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਪਾਟਲਿਚਮ੍ਪਕਮਲ੍ਲਿਕਾ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ , ਵਾਸਮਤ੍ਤਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਤਂ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਂ, ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇਪਿ ਆਮਿਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਠਪਿਤਪੁਪ੍ਫਵਾਸਿਤਕਪਾਨੀਯਤੋ ਸਾਮਣੇਰੋ ਪਾਨੀਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੀਤਾਵਸੇਸਂ ਤਤ੍ਥੇਵ ਆਕਿਰਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਪਦੁਮਸਰਾਦੀਸੁ ਉਦਕਂ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ ਪੁਪ੍ਫਰੇਣੁਂ ਘਟੇਨ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਉਦਕਂ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਂ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਂ ਹੋਤਿ, ਸਚੇ ਤਸ੍ਸ ਰਸਂ ਪਿਵਿਤੁਕਾਮੋ, ਮੂਲਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਰਸੇ ਪਵਿਟ੍ਠੇਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ਅਚਿਤ੍ਤਕਞ੍ਹਿ ਇਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

ਮਹਾਭੂਤੇਸੁ ਕਿਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਕਿਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ? ਖੀਰਂ ਤਾਵ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਖੀਰਂ ਵਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਖੀਰਂ ਵਾ ਹੋਤੁ, ਪਿਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਅਸ੍ਸੁ ਖੇਲੋ ਸਿਙ੍ਘਾਣਿਕਾ ਮੁਤ੍ਤਂ ਕਰੀਸਂ ਸੇਮ੍ਹਂ ਦਨ੍ਤਮਲਂ ਅਕ੍ਖਿਗੂਥਕੋ ਕਣ੍ਣਗੂਥਕੋ ਸਰੀਰੇ ਉਟ੍ਠਿਤਲੋਣਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਠਾਨਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤੇ ਵਾ ਹਤ੍ਥੇ ਵਾ ਪਤਤਿ, ਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਙ੍ਗਲਗ੍ਗਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕਮੇਵ। ਉਣ੍ਹਪਾਯਾਸਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੇਦੋ ਅਙ੍ਗੁਲਿਅਨੁਸਾਰੇਨ ਏਕਾਬਦ੍ਧੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਾਯਾਸੇ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਵਾ ਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਤੋ ਵਾ ਪਤ੍ਤਤਲਂ ਓਰੋਹਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਝਾਮਮਹਾਭੂਤੇਸੁ ਇਦਂ ਨਾਮ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਦੁਜ੍ਝਾਪਿਤਂ ਪਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੁਜ੍ਝਾਪਿਤਂ ਮਨੁਸ੍ਸਟ੍ਠਿਮ੍ਪਿ ਚੁਣ੍ਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਲੇਹੇ ਉਪਨੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਮਹਾਵਿਕਟਾਨਿ ਅਸਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੇ ਸਾਮਮ੍ਪਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਦੁਬ੍ਬਚੋਪਿ ਅਸਮਤ੍ਥੋਪਿ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੋ ਅਸਨ੍ਤਪਕ੍ਖੇਯੇਵ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਛਾਰਿਕਾਯ ਅਸਤਿ ਸੁਕ੍ਖਦਾਰੁਂ ਝਾਪੇਤ੍ਵਾ ਛਾਰਿਕਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਸੁਕ੍ਖਦਾਰੁਮ੍ਹਿ ਅਸਤਿ ਅਲ੍ਲਦਾਰੁਂ ਰੁਕ੍ਖਤੋ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾਪਿ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਇਦਂ ਪਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਮ੍ਪਿ ਮਹਾਵਿਕਟਂ ਕਾਲੋਦਿਸ੍ਸਂ ਨਾਮ ਸਪ੍ਪਦਟ੍ਠਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਤੋ ਚ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ , ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਦਨ੍ਤਪੋਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਦਸਮਂ।

ਸਮਤ੍ਤੋ ਵਣ੍ਣਨਾਕ੍ਕਮੇਨ ਭੋਜਨਵਗ੍ਗੋ ਚਤੁਤ੍ਥੋ।

੫. ਅਚੇਲਕਵਗ੍ਗੋ

੧. ਅਚੇਲਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬੯. ਅਚੇਲਕਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ੯ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਪਰਿਵੇਸਨਨ੍ਤਿ** ਪਰਿਵੇਸਨਟ੍ਠਾਨਂ। **ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸਮਾਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ। **ਦੇਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਮਤਿਤ੍ਤਿਕਂ ਯਾਗੁਪਤ੍ਤਂ ਏਕਪਯੋਗੇਨ ਦੇਤਿ, ਏਕਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਅਵਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਵਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ, ਪਯੋਗੇ ਪਯੋਗੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਪੂਵਭਤ੍ਤਾਦੀਸੁ। **ਤਿਤ੍ਥਿਯੇ ਅਤਿਤ੍ਥਿਯਸਞ੍ਞੀ**ਤਿ ਮਾਤਾ ਵਾ ਪਿਤਾ ਵਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇਸੁ ਪਬ੍ਬਜਤਿ, ਤੇਸਂ ਮਾਤਾਪਿਤੁਸਞ੍ਞਾਯ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ ਹੋਤਿ। **ਦਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਦਾਪੇਤਿ।

੨੭੩. **ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਤਥਾਰੂਪੇ ਭਾਜਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਭਾਜਨਂ ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਭੂਮਿਯਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ, ਤੇਸਂ ਵਾ ਭਾਜਨਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਦੇਤਿ, ਪਤ੍ਤਂ ਆਧਾਰਕੇ ਵਾ ਭੂਮਿਯਂ ਵਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾਪਿ ''ਇਤੋ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਤਿਤ੍ਥਿਯੋ ਵਦਤਿ ''ਮਯ੍ਹਂ ਨਾਮ ਇਦਂ ਸਨ੍ਤਕਂ, ਇਧ ਨ ਆਕਿਰਥਾ''ਤਿ ਆਕਿਰਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਸਹਤ੍ਥਾ ਦਾਨਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਏਲਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਅਚੇਲਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਠਮਂ।

੨. ਉਯ੍ਯੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੭੪. ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਪਟਿਕ੍ਕਮਨੇਪੀ**ਤਿ ਆਸਨਸਾਲਾਯਮ੍ਪਿ। **ਭਤ੍ਤਵਿਸ੍ਸਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ। **ਨ ਸਮ੍ਭਾਵੇਸੀ**ਤਿ ਨ ਪਾਪੁਣਿ।

੨੭੬. **ਅਨਾਚਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਵਸੇਸਂ ਕਾਯਵਚੀਦ੍ਵਾਰਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ। **ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰਂ ਵਾ ਸਵਨੂਪਚਾਰਂ ਵਾ ਵਿਜਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਦਿ ਠਿਤੋ ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਾ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤਿ; ਯੋ ਉਯ੍ਯੋਜਿਤੋ, ਸੋ ਵਿਜਹਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਵਿਜਹਨ੍ਤੇਪਿ ਅਤ੍ਤਤੋ ਇਤਰੇਨ ਵਿਜਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵਾਯਂ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਚੇ ਉਪਚਾਰਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਏਕੋ ਪਾਦੋ ਹੋਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰਸ੍ਸ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣਂ, ਤਥਾ ਸਵਨੂਪਚਾਰਸ੍ਸ। ਸਚੇ ਪਨ ਅਨ੍ਤਰਾ ਕੁਟ੍ਟਦ੍ਵਾਰਪਾਕਾਰਾਦਯੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਹਿ ਅਨ੍ਤਰਿਤਭਾਵੋ ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰਾਤਿਕ੍ਕਮੋ, ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਨ ਅਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਮਨਾਚਾਰਂ ਅਞ੍ਞਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਰਣਂ ਨ ਹੋਤਿ।

੨੭੭. **ਕਲਿਸਾਸਨਂ ਆਰੋਪੇਤੀ**ਤਿ "**ਕਲੀ**"ਤਿ ਕੋਧੋ; ਤਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ ਆਰੋਪੇਤਿ; ਕੋਧਸ੍ਸ ਆਣਂ ਆਰੋਪੇਤਿ; ਕੋਧਵਸੇਨ ਠਾਨਨਿਸਜ੍ਜਾਦੀਸੁ ਦੋਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ''ਪਸ੍ਸਥ ਭੋ ਇਮਸ੍ਸ ਠਾਨਂ, ਨਿਸਜ੍ਜਂ ਆਲੋਕਿਤਂ ਵਿਲੋਕਿਤਂ ਖਾਣੁਕੋ ਵਿਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਸੁਨਖੋ ਵਿਯ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਮਕ੍ਕਟੋ ਵਿਯ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਵਿਲੋਕੇਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਮਨਾਪਵਚਨਂ ਵਦਤਿ ''ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਇਮਿਨਾਪਿ ਉਬ੍ਬਾਲ੍ਹੋ ਪਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਉਯ੍ਯੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਦੁਤਿਯਂ।

੩. ਸਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੭੯. ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਸਯਨਿਘਰੇ**ਤਿ ਸਯਨਿਯਘਰੇ। **ਯਤੋ ਅਯ੍ਯਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖਾ ਦਿਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖਾ ਦਿਨ੍ਨਾ, ਯਂ ਆਗਤੇਨ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਂ ਤਂ ਵੋ ਲਦ੍ਧਂ; ਗਚ੍ਛਥਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੋ**ਤਿ ਰਾਗਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੋ; ਮੇਥੁਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੮੦. ਸਹ ਉਭੋਹਿ ਜਨੇਹੀਤਿ ਸਭੋਜਨਂ; ਤਸ੍ਮਿਂ **ਸਭੋਜਨੇ**। ਅਥ ਵਾ **ਸਭੋਜਨੇ**ਤਿ ਸਭੋਗੇ। ਰਾਗਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਹਿ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥੀ ਭੋਗੋ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਚ ਪੁਰਿਸੋ। ਤੇਨੇਵਸ੍ਸ ਪਦਭਾਜਨੇ – ''ਇਤ੍ਥੀ ਚੇਵ ਹੋਤਿ ਪੁਰਿਸੋ ਚਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਹਲ੍ਲਕੇ ਘਰੇ**ਤਿ ਮਹਲ੍ਲਕੇ ਸਯਨਿਘਰੇ। **ਪਿਟ੍ਠਸਙ੍ਘਾਟਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸਯਨਿਘਰੇ ਗਬ੍ਭਸ੍ਸ ਯੋ ਪਿਟ੍ਠਸਙ੍ਘਾਟੋ, ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ; ਅਨ੍ਤੋਸਯਨਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨੇ ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਈਦਿਸਞ੍ਹਿ ਸਯਨਿਘਰਂ ਮਹਾਚਤੁਸ੍ਸਾਲਾਦੀਸੁ ਹੋਤਿ। **ਪਿਟ੍ਠਿਵਂਸਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਮਜ੍ਝਾਤਿਕ੍ਕਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਵਾ ਤਥਾ ਵਾ ਕਤਸ੍ਸ ਖੁਦ੍ਦਕਸ੍ਸ ਸਯਨਿਘਰਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦ੍ਵਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਸਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਤਤਿਯਂ।

੨੮੪. ਚਤੁਤ੍ਥਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਅਨਿਯਤਦ੍ਵਯੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਯਥਾ ਚ ਸਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ , ਏਵਮੇਤਾਨਿਪਿ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨੇਵਾਤਿ।

ਰਹੋਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਚਤੁਤ੍ਥਂ, ਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬. ਚਾਰਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯੪. ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਦੇਥਾਵੁਸੋ ਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਂ ਕਿਰ ਭਤ੍ਤਂ ਅਭਿਹਟਂ ਅਹੋਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ। ਅਨਭਿਹਟੇ ਪਨ ਏਵਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਪਯੁਤ੍ਤਵਾਚਾ ਹੋਤਿ।

੨੯੫. **ਤੇਨ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਥਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਭਗਵਾ ਕੁਲਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾਨੁਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਾਯ ਆਹ। ਯਦਿ ''ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਥਾ''ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਸਾਦਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾ। **ਉਸ੍ਸਾਰਿਯਿਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਪਟਿਹਰਿਯਿਤ੍ਥ; ਘਰਂਯੇਵ ਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਗਮਂਸੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੨੯੮. **ਸਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਨ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਸਨ੍ਤੋਤਿ? ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰੇ ਯਤ੍ਥ ਠਿਤਸ੍ਸ ਕੁਲਾਨਿ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਂ ਪਸ੍ਸੇ ਵਾ ਅਭਿਮੁਖੇ ਵਾ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਯਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਪਕਤਿਵਚਨੇਨ ਆਰੋਚੇਤੁਂ, ਅਯਂ ਸਨ੍ਤੋ ਨਾਮ। ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਯੋ ਹਿ ਏਵਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬੋ, ਸੋ ਅਸਨ੍ਤੋਯੇਵ। ਅਪਿਚ ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ਨੋ ਚੇ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਅਸਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

੩੦੨. **ਅਨ੍ਤਰਾਰਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਵਿਹਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਭਤ੍ਤਿਯਘਰ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਘਰਂ ਵਾ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਾਦਿਦਾਯਕਾਨਂ ਵਾ ਘਰਂ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਜੀਵਿਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਰਾਯੇਸੁ ਸਤਿ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਕਥਿਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਵਾਚਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਚਾਰਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਛਟ੍ਠਂ।

੭. ਮਹਾਨਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੩. ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਮਹਾਨਾਮੋ** ਨਾਮ ਭਗਵਤੋ ਚੂਲ਼ਪਿਤੁਪੁਤ੍ਤੋ ਮਾਸਮਤ੍ਤੇਨ ਮਹਲ੍ਲਕਤਰੋ ਦ੍ਵੀਸੁ ਫਲੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ। **ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਵਜਤੋ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਸਪ੍ਪਿ ਬਹੁ ਹੋਤਿ।

੩੦੯. **ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਰੋਗੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਾ; ਰੋਗੇ ਸਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਧਿਵਾਸੇਤਬ੍ਬਾ। **ਏਤ੍ਤਕੇਹਿ ਭੇਸਜ੍ਜੇਹਿ ਪਵਾਰੇਮੀ**ਤਿ ਨਾਮਵਸੇਨ ਸਪ੍ਪਿਤੇਲਾਦੀਸੁ ਦ੍ਵੀਹਿ ਤੀਹਿ ਵਾ ਪਰਿਮਾਣਵਸੇਨ ਪਤ੍ਥੇਨ ਨਾਲ਼ਿਯਾ ਆਲ਼੍ਹਕੇਨਾਤਿ ਵਾ।**ਅਞ੍ਞਂ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਸਪ੍ਪਿਨਾ ਪਵਾਰਿਤੋ ਤੇਲਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਆਲ਼੍ਹਕੇਨ ਪਵਾਰਿਤੋ ਦੋਣਂ। **ਨ ਭੇਸਜ੍ਜੇਨ ਕਰਣੀਯੇਨਾ**ਤਿ ਮਿਸ੍ਸਕਭਤ੍ਤੇਨਪਿ ਚੇ ਯਾਪੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਨ ਭੇਸਜ੍ਜਕਰਣੀਯਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

੩੧੦. **ਪਵਾਰਿਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਾਯ ਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰਿਤਾ; ਤੇਸਂ ਪਵਾਰਿਤਾਨੁਰੂਪੇਨ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸਙ੍ਘਵਸੇਨ ਪਵਾਰਿਤੇਸੁ ਪਨ ਪਮਾਣਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬਮੇਵਾਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਛਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਮਹਾਨਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਉਯ੍ਯੁਤ੍ਤਸੇਨਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੧. ਅਟ੍ਠਮੇ – **ਅਬ੍ਭੁਯ੍ਯਾਤੋ**ਤਿ ਅਭਿਉਯ੍ਯਾਤੋ; ਪਰਸੇਨਂ ਅਭਿਮੁਖੋ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਨਗਰਤੋ ਨਿਗ੍ਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਯ੍ਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਤਉਯ੍ਯੋਗਂ; ਗਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੧੪. **ਦ੍ਵਾਦਸਪੁਰਿਸੋ ਹਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਰੋਹਕਾ ਏਕੇਕਪਾਦਰਕ੍ਖਕਾ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇਤਿ ਏਵਂ ਦ੍ਵਾਦਸਪੁਰਿਸੋ ਹੋਤਿ। **ਤਿਪੁਰਿਸੋ ਅਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਏਕੋ ਆਰੋਹਕੋ ਦ੍ਵੇ ਪਾਦਰਕ੍ਖਕਾਤਿ ਏਵਂ ਤਿਪੁਰਿਸੋ ਹੋਤਿ। **ਚਤੁਪੁਰਿਸੋ ਰਥੋ**ਤਿ ਏਕੋ ਸਾਰਥਿ ਏਕੋ ਯੋਧੋ ਦ੍ਵੇ ਆਣਿਰਕ੍ਖਕਾਤਿ ਏਵਂ ਚਤੁਪੁਰਿਸੋ ਹੋਤਿ। **ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪੁਰਿਸਾ ਸਰਹਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਆਵੁਧਹਤ੍ਥਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪੁਰਿਸਾਤਿ ਅਯਂ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋਟਿਯਾ ਚਤੁਰਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਸੇਨਾ ਨਾਮ। ਈਦਿਸਂ ਸੇਨਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਗਚ੍ਛਤੋ ਪਦੇ ਪਦੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। **ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰਂ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਅਨ੍ਤਰਿਤਾ ਵਾ ਨਿਨ੍ਨਂ ਓਰੂਲ੍ਹਾ ਵਾ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ; ਇਧ ਠਤ੍ਵਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਦਟ੍ਠੁਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਤੋ ਪਯੋਗੇ ਪਯੋਗੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੧੫. **ਏਕਮੇਕ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਆਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਅਙ੍ਗੇਸੁ ਏਕਮੇਕਂ; ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਏਕਪੁਰਿਸਾਰੂਲ੍ਹਕਹਤ੍ਥਿਮ੍ਪਿ ਏਕਮ੍ਪਿ ਸਰਹਤ੍ਥਂ ਪੁਰਿਸਂ। **ਅਨੁਯ੍ਯੁਤ੍ਤਾ** ਨਾਮ ਰਾਜਾ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਵਾ ਨਦਿਂ ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ; ਏਵਂ ਅਨੁਯ੍ਯੁਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ।

੩੧੬. **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਜੀਵਿਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਰਾਯੇਸੁ ਸਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗਤੋ ਮੁਞ੍ਚਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਗਚ੍ਛਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਉਯ੍ਯੁਤ੍ਤਸੇਨਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਅਟ੍ਠਮਂ।

੯. ਸੇਨਾਵਾਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੯. ਨਵਮੇ – **ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤੇ ਸੂਰਿਯੇ ਸੇਨਾਯ ਵਸਤੀ**ਤਿ ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਵਾ ਨਿਸੀਦਤੁ ਵਾ ਸਯਤੁ ਵਾ ਸਚੇਪਿ ਆਕਾਸੇ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਕਞ੍ਚਿ ਇਰਿਯਾਪਥਂ ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ। **ਸੇਨਾ ਵਾ ਪਟਿਸੇਨਾਯ ਰੁਦ੍ਧਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਸਞ੍ਚਾਰੋ ਛਿਜ੍ਜਤਿ; ਏਵਂ ਰੁਦ੍ਧਾ ਹੋਤਿ। **ਪਲਿਬੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਵੇਰਿਕੇਨ ਵਾ ਇਸ੍ਸਰੇਨ ਵਾ ਰੁਦ੍ਧੋ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਸੇਨਾਵਾਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਨਵਮਂ।

੧੦. ਉਯ੍ਯੋਧਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੨. ਦਸਮੇ – ਉਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਯੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ **ਉਯ੍ਯੋਧਿਕਂ;** ਸਮ੍ਪਹਾਰਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਬਲਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਂ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਬਲਗ੍ਗਂ;** ਬਲਗਣਨਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਨਾਯ ਵਿਯੂਹਂ **ਸੇਨਾਬ੍ਯੂਹਂ;** ਸੇਨਾਨਿਵੇਸਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਤਯੋ ਹਤ੍ਥੀ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਹਤ੍ਥਾਨੀਕ**ਨ੍ਤਿ ਯੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤੋ ਦ੍ਵਾਦਸਪੁਰਿਸੋ ਹਤ੍ਥੀਤਿ ਤੇਨ ਹਤ੍ਥਿਨਾ ਤਯੋ ਹਤ੍ਥੀ। ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਸੇਸਂ ਉਯ੍ਯੁਤ੍ਤਸੇਨਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਹੀਤਿ।

ਉਯ੍ਯੋਧਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਦਸਮਂ।

ਸਮਤ੍ਤੋ ਵਣ੍ਣਨਾਕ੍ਕਮੇਨ ਅਚੇਲਕਵਗ੍ਗੋ ਪਞ੍ਚਮੋ।

੬. ਸੁਰਾਪਾਨਵਗ੍ਗੋ

੧. ਸੁਰਾਪਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੬. ਸੁਰਾਪਾਨਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਭਦ੍ਦਵਤਿਕਾ**ਤਿ ਏਕੋ ਗਾਮੋ, ਸੋ ਭਦ੍ਦਿਕਾਯ ਵਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਏਤਂ ਨਾਮ ਲਭਿ। **ਪਥਾਵਿਨੋ**ਤਿ ਅਦ੍ਧਿਕਾ। **ਤੇਜਸਾ ਤੇਜ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਤੇਜਸਾ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਨਾਗਸ੍ਸ ਤੇਜਂ। **ਕਾਪੋਤਿਕਾ**ਤਿ ਕਪੋਤਪਾਦਸਮਵਣ੍ਣਰਤ੍ਤੋਭਾਸਾ। **ਪਸਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਸੁਰਾਮਣ੍ਡਸ੍ਸੇਤਂ

ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਅਨਨੁਚ੍ਛਵਿਯਂ ਭਿਕ੍ਖਵੋ ਸਾਗਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਭਿਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਤੋ ਮਜ੍ਜਪਾਨਂ ਨਾਮ ਨ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੩੨੮. **ਪੁਪ੍ਫਾਸਵੋ** ਨਾਮ ਮਧੁਕਪੁਪ੍ਫਾਦੀਨਂ ਰਸੇਨ ਕਤੋ। **ਫਲਾਸਵੋ** ਨਾਮ ਮੁਦ੍ਦਿਕਫਲਾਦੀਨਿ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਰਸੇਨ ਕਤੋ। **ਮਧ੍ਵਾਸਵੋ** ਨਾਮ ਮੁਦ੍ਦਿਕਾਨਂ ਜਾਤਿਰਸੇਨ ਕਤੋ; ਮਕ੍ਖਿਕਮਧੁਨਾਪਿ ਕਰਿਯਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਗੁਲ਼ਾਸਵੋ** ਨਾਮ ਉਚ੍ਛੁਰਸਾਦੀਹਿ ਕਰਿਯਤਿ। **ਸੁਰਾ** ਨਾਮ ਪਿਟ੍ਠਕਿਣ੍ਣਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ; ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਰਸੇਨ ਕਤਾ ਸੁਰਾਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਸਾਯੇਵ ਕਿਣ੍ਣਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਯ ਮਣ੍ਡੇ ਗਹਿਤੇ ਮੇਰਯੋਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਕੁਸਗ੍ਗੇਨਪਿ ਪਿਵਤੀ**ਤਿ ਏਤਂ ਸੁਰਂ ਵਾ ਮੇਰਯਂ ਵਾ ਬੀਜਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਕੁਸਗ੍ਗੇਨ ਪਿਵਤੋਪਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਕੇਨ ਪਨ ਪਯੋਗੇਨ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਪਿਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਿਵਤੋ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ।

੩੨੯. **ਅਮਜ੍ਜਞ੍ਚ ਹੋਤਿ ਮਜ੍ਜਵਣ੍ਣਂ ਮਜ੍ਜਗਨ੍ਧਂ ਮਜ੍ਜਰਸ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਣਸੋਵੀਰਕਂ ਵਾ ਸੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਹੋਤਿ। **ਸੂਪਸਮ੍ਪਾਕੇ**ਤਿ ਵਾਸਗਾਹਾਪਨਤ੍ਥਂ ਈਸਕਂ ਮਜ੍ਜਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਸੂਪਂ ਪਚਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਮਂਸਸਮ੍ਪਾਕੇ**ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤੇਲਂ ਪਨ ਵਾਤਭੇਸਜ੍ਜਤ੍ਥਂ ਮਜ੍ਜੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਚਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਅਨਤਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਜ੍ਜੇਯੇਵ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਯਂ ਪਨ ਅਤਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਜ੍ਜਂ ਹੋਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਮਜ੍ਜਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਗਨ੍ਧਰਸਾ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। **ਅਮਜ੍ਜਂ ਅਰਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਯੋ ਅਰਿਟ੍ਠੋ ਮਜ੍ਜਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਆਮਲਕਾਦੀਨਂਯੇਵ ਕਿਰ ਰਸੇਨ ਅਰਿਟ੍ਠਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਮਜ੍ਜਵਣ੍ਣਗਨ੍ਧਰਸੋਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਚ ਮਜ੍ਜਂ; ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯੋ ਪਨ ਸਮ੍ਭਾਰਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਮਜ੍ਜਂ ਹੋਤਿ, ਬੀਜਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ। ਵਤ੍ਥੁਅਜਾਨਨਤਾਯ ਚੇਤ੍ਥ ਅਚਿਤ੍ਤਕਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਅਕੁਸਲੇਨੇਵ ਪਾਤਬ੍ਬਤਾਯ ਲੋਕਵਜ੍ਜਤਾਤਿ।

ਸੁਰਾਪਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਠਮਂ।

੨. ਅਙ੍ਗੁਲਿਪਤੋਦਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੦. ਦੁਤਿਯੇ – **ਅਙ੍ਗੁਲਿਪਤੋਦਕੇਨਾ**ਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲੀਹਿ ਉਪਕਚ੍ਛਕਾਦਿਘਟ੍ਟਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਉਤ੍ਤਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਤਿਹਾਸੇਨ ਕਿਲਮਨ੍ਤੋ। **ਅਨਸ੍ਸਾਸਕੋ**ਤਿ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਸਞ੍ਚਾਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਾਯੇਨ ਕਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਪਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਾ, ਤਮ੍ਪਿ ਖਿਡ੍ਡਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਫੁਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦ੍ਵਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਅਙ੍ਗੁਲਿਪਤੋਦਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਦੁਤਿਯਂ।

੩. ਹਸਧਮ੍ਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੫. ਤਤਿਯੇ – **ਅਪ੍ਪਕਤਞ੍ਞੁਨੇ**ਤਿ ਯਂ ਭਗਵਤਾ ਪਕਤਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੩੬. **ਉਦਕੇ ਹਸਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਉਦਕਕੀਲ਼ਿਕਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਉਪਰਿਗੋਪ੍ਫਕੇ**ਤਿ ਗੋਪ੍ਫਕਾਨਂ ਉਪਰਿਭਾਗਪ੍ਪਮਾਣੇ। **ਹਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ**ਤਿ ਕੀਲ਼ਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਨਿਮੁਜ੍ਜਤਿ** ਵਾਤਿਆਦੀਸੁ ਨਿਮੁਜ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ ਓਰੋਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਦਵਾਰੇ ਪਦਵਾਰੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਨਿਮੁਜ੍ਜਨੁਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨੇਸੁ ਪਯੋਗੇ ਪਯੋਗੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਨਿਮੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਉਦਕੇਯੇਵ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਵਾਰਪਦਵਾਰੇਸੁ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। **ਪਲਵਤੀ**ਤਿ ਤਰਤਿ। ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਤਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਵਾਰੇ ਹਤ੍ਥਵਾਰੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਪਾਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਯੇਨ ਯੇਨ ਅਙ੍ਗੇਨ ਤਰਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਪਯੋਗੇ ਪਯੋਗੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਤੀਰਤੋ ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਤੋ ਵਾ ਉਦਕੇ ਪਤਤਿ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ। **ਨਾਵਾਯ ਕੀਲ਼ਤੀ**ਤਿ ਫਿਯਾਰਿਤ੍ਤਾਦੀਹਿ ਨਾਵਂ ਪਾਜੇਨ੍ਤੋ ਵਾ ਤੀਰੇ ਉਸ੍ਸਾਰੇਨ੍ਤੋ ਵਾ ਨਾਵਾਯ ਕੀਲ਼ਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਂ।

ਹਤ੍ਥੇਨ ਵਾਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਪਯੋਗੇ ਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਕੇਚਿ ਹਤ੍ਥੇਨ ਉਦਕੇ ਖਿਤ੍ਤਾਯ ਕਥਲਾਯ ਪਤਨੁਪ੍ਪਤਨਵਾਰੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਏਕਪਯੋਗਤ੍ਤਾ ਏਕਮੇਵ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਅਪਿਚ ਉਪਰਿਗੋਪ੍ਫਕੇ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਾਦੀਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਆਕਾਰੇਨ ਉਦਕਂ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਨੋਤਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਠਿਤਂ ਉਦਕਂ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਬਿਨ੍ਦੁਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਖਿਪਨਕੀਲ਼ਾਯਪਿ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ, ਅਤ੍ਥਜੋਤਕਂ ਪਨ ਅਕ੍ਖਰਂ ਲਿਖਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਹਸਧਮ੍ਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਤਤਿਯੰ।

੪. ਅਨਾਦਰਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੨. ਚਤੁਤ੍ਥੇ – **ਕਥਾਯੰ ਨਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਕਥੰ ਅਯੰ ਧਮ੍ਮੋ ਤਨ੍ਤਿ ਪਵੇਣੀ ਨਸ੍ਸੇਯ੍ਯ। **ਤੰ ਵਾ ਨ ਸਿਕ੍ਖਿਤੁਕਾਮੋ**ਤਿ ਯੇਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਨ ਸਿਕ੍ਖਿਤੁਕਾਮੋ। **ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਸੁਤ੍ਤੇ ਵਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਵਾ ਆਗਤੇਨ।

੩੪੪. **ਏਵੰ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਆਚਰਿਯਾਨੰ ਉਗ੍ਗਹੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗਾਰਯ੍ਹੋ ਆਚਰਿਯੁਗ੍ਗਹੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ; ਪਵੇਣਿਯਾ ਆਗਤੋ ਆਚਰਿਯੁਗ੍ਗਹੋਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯੰ ਪਨ ''ਲੋਕਵਜ੍ਜੇ ਆਚਰਿਯੁਗ੍ਗਹੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੇ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯੰ ''ਸੁਤ੍ਤੰ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਞ੍ਚ ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਾਨੰਯੇਵ ਆਚਰਿਯਾਨੰ ਉਗ੍ਗਹੋ ਪਮਾਣੰ, ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨੰ ਕਥਾ ਅਪ੍ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਪਵੇਣਿਯਾ ਆਗਤੇਸਮੋਧਾਨੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ – ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯੰ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਸਚਿਤ੍ਤਕੰ, ਲੋਕਵਜ੍ਜੰ, ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ, ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੰ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਅਨਾਦਰਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਚਤੁਤ੍ਥੰ।

੫. ਭਿੰਸਾਪਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੫. ਪਞ੍ਚਮੇ – ਰੂਪੂਪਹਾਰਾਦਯੋ ਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿ ਅਨਾਦਰਿਯਸਦਿਸਾਨੇਵਾਤਿ।

ਭਿੰਸਾਪਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਪਞ੍ਚਮੰ।

੬. ਜੋਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੦. ਛਟ੍ਠੇ – **ਭਗ੍ਗਾ**ਤਿ ਜਨਪਦਸ੍ਸ ਨਾਮੰ। **ਸੰਸੁਮਾਰਗਿਰ**ਨ੍ਤਿ ਨਗਰਸ੍ਸ। **ਭੇਸਕਲ਼ਾਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਵਨਸ੍ਸ। ਤੰ ਪਨ ਮਿਗਾਨੰ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ **ਮਿਗਦਾਯੋ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸਮਾਦਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਜਾਲੇਤ੍ਵਾ। **ਪਰਿਪਾਤੇਸੀ**ਤਿ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿ।

੩੫੨. **ਪਦੀਪੇਪੀ**ਤਿ ਪਦੀਪੁਜ੍ਜਲਨੇਪਿ। **ਜੋਤਿਕੇਪੀ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਪਚਨਸੇਦਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਜੋਤਿਕਰਣੇ। **ਤਥਾਰੂਪਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਪਦੀਪਾਦਿਪਚ੍ਚਯਾ।

੩੫੪-੫. **ਸਯੰ ਸਮਾਦਹਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਜੋਤਿੰ ਸਮਾਦਹਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਅਰਣਿਸਜ੍ਜਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਜਾਲਾ ਨ ਉਟ੍ਠਹਤਿ, ਤਾਵ ਸਬ੍ਬਪਯੋਗੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟੰ। **ਪਟਿਲਾਤੰ ਉਕ੍ਖਿਪਤੀ**ਤਿ ਦਯ੍ਹਮਾਨੰ ਅਲਾਤੰ ਪਤਿਤੰ ਉਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਪੁਨ ਯਥਾਠਾਨੇ ਠਪੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵੰ ਅਵਿਜ੍ਝਾਤੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਦੁਕ੍ਕਟੰ, ਵਿਜ੍ਝਾਤੰ ਪੁਨ ਜਾਲਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ।

੩੫੬. **ਤਥਾਰੂਪਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਦੀਪਾਦੀਨਿ ਅਞ੍ਞੇਨਪਿ ਤਥਾਰੂਪੇਨ ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਸਮਾਦਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਦੁਟ੍ਠਵਾਲ਼ਮਿਗਅਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਉਪਦ੍ਦਵੋ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਸਮਾਦਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ। ਛਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ – ਕਿਰਿਯੰ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਅਚਿਤ੍ਤਕੰ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੰ, ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ, ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ, ਤਿਚਿਤ੍ਤੰ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਜੋਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਛਟ੍ਠੰ।

੭. ਨਹਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬੪. ਸਤ੍ਤਮੇ – **ਚੁਣ੍ਣੇਨ ਵਾ ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚੁਣ੍ਣਮਤ੍ਤਿਕਾਨੰ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਣਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਬ੍ਬਪਯੋਗੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟੰ।

੩੬੬. **ਪਾਰੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨ੍ਹਾਯਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਕ੍ਖਾਯ ਨਦਿਯਾ ਵਾਲਿਕੰ ਉਕ੍ਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਕਤਆਵਾਟਕੇਸੁਪਿ ਨ੍ਹਾਯਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਭਮਰਾਦੀਹਿ ਅਨੁਬਦ੍ਧਸ੍ਸ ਉਦਕੇ ਨਿਮੁਜ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ – ਕਿਰਿਯੰ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਅਚਿਤ੍ਤਕੰ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੰ, ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ, ਤਿਚਿਤ੍ਤੰ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਨਹਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਸਤ੍ਤਮੰ।

੮. ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਕਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬੮-੯. ਅਟ੍ਠਮੇ – **ਨਵੰ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਚੀਵਰਲਾਭੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਲਭੀਤਿ ਲਭੋ; ਲਭੋਯੇਵ ਲਾਭੋ। ਕਿੰ ਅਲਭਿ? ਚੀਵਰੰ। ਕੀਦਿਸੰ? ਨਵੰ। ਇਤਿ ''ਨਵਚੀਵਰਲਾਭੇਨਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਅਨੁਨਾਸਿਕਲੋਪੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ''ਨਵਚੀਵਰਲਾਭੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ; ਪਟਿਲਦ੍ਧਨਵਚੀਵਰੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਜ੍ਝੇ ਠਿਤਪਦਦ੍ਵਯੇ **ਪਨਾ**ਤਿ ਨਿਪਾਤੋ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਲਦ੍ਧੰ ਤਸ੍ਸ ਨਿਦਸ੍ਸਨੰ। ਪਦਭਾਜਨੇ ਪਨ ਬਜਞ੍ਜਨੰ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਯੰ ਲਦ੍ਧੰ ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਚੀਵਰੰ ਨਾਮ ਛੰਨ੍ਨੰ ਚੀਵਰਾਨੰ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੰ ਨਿਵਾਸੇਤੁੰ ਵਾ ਪਾਰੁਪਿਤੁੰ ਵਾ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ, ਤਦੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤੇਨੇਵ ''ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਪਚ੍ਛਿਮ''ਨ੍ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਕੰਸਨੀਲ**ਨ੍ਤਿ ਚਮ੍ਮਕਾਰਨੀਲੰ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯੰ ਪਨ ''ਅਯੋਮਲੰ ਲੋਹਮਲੰ ਏਤੰ ਕੰਸਨੀਲੰ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਪਲਾਸਨੀਲ**ਨ੍ਤਿ ਯੋ ਕੋਚਿ ਨੀਲਵਣ੍ਣੋ ਪਣ੍ਣਰਸੋ। **ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਕਰਣੰ ਆਦਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੰ ਕਪ੍ਪਬਿਨ੍ਦੁੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ; ਨ ਨੀਲਾਦੀਹਿ ਸਕਲਚੀਵਰਸ੍ਸ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਕਰਣੰ। ਤਞ੍ਚ ਪਨ ਕਪ੍ਪੰ ਆਦਿਯਨ੍ਤੇਨ ਚੀਵਰੰ ਰਜਿਤ੍ਵਾ ਚਤੂਸੁ ਵਾ ਕੋਣੇਸੁ ਤੀਸੁ ਵਾ ਦ੍ਵੀਸੁ ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਵਾ ਕੋਣੇ ਮੋਰਸ੍ਸ ਅਕ੍ਖਿਮਣ੍ਡਲਮਤ੍ਤੰ ਵਾ ਮਙ੍ਕੁਲਪਿਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤੰ ਵਾ ਆਦਾਤਬ੍ਬੰ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯੰ ''ਪਤ੍ਤੇ ਵਾ ਗਣ੍ਠਿਯੰ ਵਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਪਨ ''ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪਾਲ਼ਿਕਪ੍ਪਕਣ੍ਣਿਕਕਪ੍ਪਾਦਯੋ ਪਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕੰ ਵਟ੍ਟਬਿਨ੍ਦੁੰ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕੇਨਚਿਪਿ ਵਿਕਾਰੇਨ ਕਪ੍ਪੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ।

੩੭੧. **ਅਗ੍ਗਲ਼ੇ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਏਤਾਨਿ ਅਗ੍ਗਲ਼ਾਦੀਨਿ ਕਪ੍ਪਕਤਚੀਵਰੇ ਪਚ੍ਛਾ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਕਰਣਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ – ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯੰ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਅਚਿਤ੍ਤਕੰ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੰ; ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ, ਤਿਚਿਤ੍ਤੰ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਕਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਅਟ੍ਠਮੰ।

੯. ਵਿਕਪ੍ਪਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੭੪. ਨਵਮੇ – **ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਅਦਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ''ਪਰਿਭੁਞ੍ਜ ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਹਿ ਵਾ ਯਥਾਪਚ੍ਚਯੰ ਵਾ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਵਤ੍ਵਾ ਅਦਿਨ੍ਨੰ। **ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਅਵਿਸ੍ਸਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਯੇਨ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮੰ ਕਤੰ, ਤਸ੍ਸ ਅਵਿਸ੍ਸਾਸੇਨ ਵਾ। ਤੇਨ ਪਨ ਦਿਨ੍ਨੰ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਾਸੇਨ ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਤਿੰਸਕਵਣ੍ਣਨਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ। ਕਥਿਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ – ਕਾਯਵਾਚਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯੰ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਅਚਿਤ੍ਤਕੰ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੰ, ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ, ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ, ਤਿਚਿਤ੍ਤੰ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਵਿਕਪ੍ਪਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਨਵਮੰ।

੧੦. ਚੀਵਰਾਪਨਿਧਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੭੭-੮੧. ਦਸਮੇ – **ਅਪਨਿਧੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਨਿਧੇਨ੍ਤਿ। **ਹਸਾਪੇਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਹਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਞ੍ਞੰ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਨਾਗਤੰ ਪਤ੍ਤਤ੍ਥਵਿਕਾਦਿੰ। **ਧਮ੍ਮਿੰ ਕਥੰ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਸਮਣੇਨ ਨਾਮ ਅਨਿਹਿਤਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਨ ਭਵਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਧਮ੍ਮਕਥੰ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ – ਕਿਰਿਯੰ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਸਚਿਤ੍ਤਕੰ, ਲੋਕਵਜ੍ਜੰ, ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ, ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੰ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਚੀਵਰਾਪਨਿਧਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਦਸਮੰ।

ਸਮਤ੍ਤੋ ਵਣ੍ਣਨਾਕ੍ਕਮੇਨ ਸੁਰਾਪਾਨਵਗ੍ਗੋ ਛਟ੍ਠੋ।

੭. ਸਪ੍ਪਾਣਕਵਗ੍ਗੋ

੧. ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਪਾਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮੨. ਸਪ੍ਪਾਣਕਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਇਸ੍ਸਾਸੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਗਿਹਿਕਾਲੇ ਧਨੁਗ੍ਗਹਾਚਰਿਯੋ ਹੋਤਿ। **ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪਿਤਾ**ਤਿ ਜੀਵਿਤਾ ਵਿਯੋਜਿਤਾ।

ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਪਿ **ਵੋਰੋਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਵਿਯੋਜੇਯ੍ਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤਮੇਵੇਤੰ; ਨ ਹੇਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਯੋਜਿਤੇ ਸੀਸਾਲਙ੍ਕਾਰੇ ਸੀਸੰ ਵਿਯ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪਿਤੇ ਪਾਣੇਪਿ ਜੀਵਿਤੰ ਨਾਮ ਵਿਸੁੰ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਅਨੁਰਧਾਨਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਪਦਭਾਜਨੇ ''ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤੀ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੋਯੇਵ ''ਪਾਣੋ''ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤੰ ਖੁਦ੍ਦਕਮ੍ਪਿ ਮਹਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਮਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਨਾਨਾਕਰਣੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਮਹਨ੍ਤੇ ਪਨ ਉਪਕ੍ਕਮਮਹਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਕੁਸਲਮਹਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਪਾਣੇ ਪਾਣਸਞ੍ਞੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਮਞ੍ਚਪੀਠੰ ਸੋਧੇਨ੍ਤੋ ਮਙ੍ਗੁਲਬੀਜਕੇਪਿ ਪਾਣਸਞ੍ਞੀ ਨਿਕ੍ਕਾਰੁਞ੍ਞਿਕਤਾਯ ਤੰ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਅਪਨੇਤਿ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਰੂਪੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਕਾਰੁਞ੍ਞੰ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੇਨ ਵਤ੍ਤੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ। ਸੇਸੰ ਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਹੀਤਿ।

ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਪਾਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਪਠਮੰ।

੨. ਸਪ੍ਪਾਣਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮੭. ਦੁਤਿਯੇ – **ਸਪ੍ਪਾਣਕ**ਨ੍ਤਿ ਯੇ ਪਾਣਕਾ ਪਰਿਭੋਗੇਨ ਮਰਨ੍ਤਿ, ਤੇਹਿ ਪਾਣਕੇਹਿ ਸਪ੍ਪਾਣਕੰ, ਤਾਦਿਸਞ੍ਹਿ ਜਾਨੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੋ ਪਯੋਗੇ ਪਯੋਗੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ। ਪਤ੍ਤਪੂਰਮ੍ਪਿ ਅਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਪਯੋਗੇਨ ਪਿਵਤੋ ਏਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਤਾਦਿਸੇਨ ਉਦਕੇਨ ਸਾਮਿਸੰ ਪਤ੍ਤੰ ਆਵਿਞ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਧੋਵਤੋਪਿ ਤਾਦਿਸੇ ਉਦਕੇ ਉਣ੍ਹਯਾਗੁਪਤ੍ਤੰ ਨਿਬ੍ਬਾਪਯਤੋਪਿ ਤੰ ਉਦਕੰ ਹਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਉਲੁਙ੍ਕੇਨ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨ੍ਹਾਯਤੋਪਿ ਪਯੋਗੇ ਪਯੋਗੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ। ਉਦਕਸੋਣ੍ਡਿੰ ਵਾ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿੰ ਵਾ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿਨਿਕ੍ਖਮਨਤ੍ਥਾਯ ਵੀਚਿੰ ਉਟ੍ਠਾਪਯਤੋਪਿ। ਸੋਣ੍ਡਿੰ ਵਾ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿੰ ਵਾ ਸੋਧੇਨ੍ਤੇਹਿ ਤਤੋ ਗਹਿਤਉਦਕੰ ਉਦਕੇਯੇਵ ਆਸਿਞ੍ਚਿਤਬ੍ਬੰ। ਸਮੀਪਮ੍ਹਿ ਉਦਕੇ ਅਸਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਉਦਕਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠ ਵਾ ਦਸ ਵਾ ਘਟੇ ਉਦਕਸਣ੍ਠਾਨਕਪ੍ਪਦੇਸੇ ਆਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਆਸਿਞ੍ਚਿਤਬ੍ਬੰ। ''ਪਵਟ੍ਟਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕੇ ਪਤਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਉਣ੍ਹਪਾਸਾਣੇ ਉਦਕੰ ਨਾਸਿਞ੍ਚਿਤਬ੍ਬੰ। ਕਪ੍ਪਿਯਉਦਕੇਨ ਪਨ ਪਾਸਾਣੰ ਨਿਬ੍ਬਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਸਿਞ੍ਚਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ – ਕਿਰਿਯੰ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਸਚਿਤ੍ਤਕੰ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੰ, ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ,

ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ, ਤਿਚਿਤ੍ਤੰ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਟਙ੍ਗਪਾਣਕਾਨੰ ਪਤਨੰ ਞਤ੍ਵਾਪਿ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਦੀਪਜਾਲਨੇ ਵਿਯ ਸਪ੍ਪਾਣਕਭਾਵੰ ਞਤ੍ਵਾਪਿ ਉਦਕਸਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ।

ਸਪ੍ਪਾਣਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਦੁਤਿਯੰ।

੩. ਉਕ੍ਕੋਟਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੯੨. ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਉਕ੍ਕੋਟੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਅਕਤੰ ਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਨ੍ਤਾ ਉਚ੍ਚਾਲੇਨ੍ਤਿ; ਯਥਾਪਤਿਟ੍ਠਿਤਭਾਵੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੁੰ ਨ ਦੇਨ੍ਤਿ।

੩੯੩. **ਯਥਾਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਯੋ ਯਸ੍ਸ ਅਧਿਕਰਣਸ੍ਸ ਵੂਪਸਮਨਾਯ ਧਮ੍ਮੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤੇਨੇਵ ਧਮ੍ਮੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਹਤਾਧਿਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਹਤੰ ਅਧਿਕਰਣੰ; ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਵੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇਨੇਵ ਵੂਪਸਮਿਤੰ ਅਧਿਕਰਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੯੫. **ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀ**ਤਿ ਯੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਤੰ ਅਧਿਕਰਣੰ ਵੂਪਸਮਿਤੰ, ਤਞ੍ਚੇ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਅਯਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਯਦਿ ਉਕ੍ਕੋਟੇਤਿ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨ ਨਯੇਨ ਸੇਸਪਦਾਨਿਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ''ਇਮੇਸੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਅਧਿਕਰਣਾਨੰ ਕਤਿ ਉਕ੍ਕੋਟਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪਰਿਵਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸੇਵਤ੍ਥੋ ਵਣ੍ਣਿਤੋ। ਮਯੰ ਪਨ ਤੰ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਾਮ। ਇਧ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵਣ੍ਣਿਯਮਾਨੇ ਹਿ ਸੁਟ੍ਠਤਰੰ ਸਮ੍ਮੋਹੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਨ ਵਣ੍ਣਯਿਮ੍ਹ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ – ਕਿਰਿਯੰ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਸਚਿਤ੍ਤਕੰ, ਲੋਕਵਜ੍ਜੰ, ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ, ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੰ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਉਕ੍ਕੋਟਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਤਤਿਯੰ।

੪. ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੯੯. ਚਤੁਤ੍ਥੇ – **ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾ ਨਾਮ ਆਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ ਅਤ੍ਥਦ੍ਧਾਰਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ, ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਤਂ ਛਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। **ਧੁਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਧੁਰੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ। ਸਚੇਪਿ ਧੁਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਚ੍ਛਾ ਆਰੋਚੇਤਿ, ਨ ਰਕ੍ਖਤਿ; ਧੁਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਏਵ◌ਂ ਧੁਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤ੍ਥਮੇਵ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤਿ, ਸੋਪਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤੇਨੁਪਾਯੇਨ ਸਮਣਸਤਮ੍ਪਿ ਸਮਣਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿਯੇਵ ਤਾਵ, ਯਾਵ ਕੋਟਿ ਨ ਛਿਜ੍ਜਤਿ। ਕਦਾ ਪਨ ਕੋਟਿ ਛਿਜ੍ਜਤੀਤਿ? ਮਹਾਸੁਮਤ੍ਥੇਰੋ ਤਾਵ ਵਦਤਿ – ''ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ ਏਕਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤਿ, ਸੋ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵ◌ਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਰੋਚੇਤਿ; ਏਵ◌ਂ ਕੋਟਿ ਛਿਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ। ਮਹਾਪਦੁਮਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨਾਹ – ''ਅਯਞ੍ਹਿ ਵਤ੍ਥੁਪੁਗ੍ਗਲੋਯੇਵ। ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ ਪਨ ਏਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਰੋਚੇਤਿ, ਅਯਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤਿ, ਸੋ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵ◌ਾ ਯੇਨਸ੍ਸ ਆਰੋਚਿਤਂ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਰੋਚੇਤਿ; ਏਵ◌ਂ ਤਤਿਯੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਆਰੋਚਿਤੇ ਕੋਟਿ ਛਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ।

੪੦੦. **ਅਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਆਪਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਸੇਸੇ ਪਞ੍ਚਾਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇ। **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਵ◌ਾ ਅਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਵ◌ਾ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸੁਕ੍ਕਵ◌ਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿ ਚ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੋ ਚਾਤਿ ਅਯਂ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋ ਨਾਮ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ◌ਾਤਿ। ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਵ◌ਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਅਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵ◌ਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ , ਦੁਕ੍ਖਵ◌ੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੫. ਊਨਵ◌ੀਸਤਿਵਸ੍ਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੦੨. ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਅਙ੍ਗੁਲਿਯੋ ਦੁਕ੍ਖਾ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਕ੍ਖਰਾਨਿ ਲਿਖਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯੋ ਦੁਕ੍ਖਾ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸੁਂ। **ਉਰਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਗਣਨਂ ਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇਨ ਬਹੁਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਉਰੋ ਦੁਕ੍ਖੋ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਮਞ੍ਞਿਂਸੁ। **ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਦੁਕ੍ਖਾ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਰੂਪਸੁਤ੍ਤਂ ਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇਨ ਕਹਾਪਣਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਮਞ੍ਞਿਂਸੁ। ਡਂਸਾਦੀਸੁ **ਡਂਸਾ**ਤਿ ਪਿਙ੍ਗਲਮਕ੍ਖਿਕਾਯੋ। **ਦੁਕ੍ਖਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਮਾਨਂ। **ਤਿਬ੍ਬਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਬਹਲਾਨਂ। **ਖਰਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਖਿਣਾਨਂ। **ਕਟੁਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਫਰੁਸਾਨਂ; ਅਮਨਾਪਤਾਯ ਵ◌ਾ ਕਟੁਕਰਸਸਦਿਸਾਨਂ। **ਅਸਾਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਮਧੁਰਾਨਂ। **ਪਾਣਹਰਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਜੀਵ◌ਿਤਹਰਾਨਂ।

੪੦੪. **ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਤੀ**ਤਿ ਨਵ◌ਂ ਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਤਿ। ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ ਪਨ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇਨੇਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵ◌ੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵ◌ੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ; ਗਬ੍ਭਵ◌ੀਸੋਪਿ ਹਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵ◌ੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋਤ੍ਵ◌ੇਵ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਯਥਾਹ –

> ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਕੁਮਾਰਕਸ੍ਸਪੋ ਗਬ੍ਭਵ◌ੀਸੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਕੁਮਾਰਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਭਗਵਤਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ, ਨ ਊਨਵ◌ੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋਤਿ। ਅਹਞ੍ਚਮ੍ਹਿ ਗਬ੍ਭਵ◌ੀਸੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨੁਖੋਮ੍ਹਿ, ਨਨੁ ਖੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ'ਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਯਂ ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਪਠਮਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਪਠਮਂ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਂ ਪਾਤੁਭੂਤਂ ਤਦੁਪਾਦਾਯ ਸਾਵਸ੍ਸ ਜਾਤਿ। ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਗਬ੍ਭਵ◌ੀਸਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੨੪)।

ਤਤ੍ਥ ਯੋ ਦ੍ਵ◌ਾਦਸਮਾਸੇ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿਂ ਵਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਮਹਾਪਵ◌ਾਰਣਾਯ ਜਾਤੋ, ਸੋ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਏਕੂਨਵ◌ੀਸਤਿਮੇ ਵਸ੍ਸੇ ਮਹਾਪਵ◌ਾਰਣਾ, ਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਾਟਿਪਦੇ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਤੇਨੁਪਾਯੇਨ ਹਾਯਨਵਡ੍ਢਨਂ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਪੋਰਾਣਕਤ੍ਥੇਰਾ ਪਨ ਏਕੂਨਵ◌ੀਸਤਿਵਸ੍ਸਂ ਸਾਮਣੇਰਂ ਨਿਕ੍ਖਮਨੀਯਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਕਸ੍ਮਾਤਿ? ਵ◌ੁਚ੍ਚਤੇ – ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਵਸ੍ਸੇ ਛ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕਉਪੋਸਥਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਵ◌ੀਸਤਿਯਾ ਵਸ੍ਸੇਸੁ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ। ਰਾਜਾਨੋ ਤਤਿਯੇ ਤਤਿਯੇ ਵਸ੍ਸੇ ਵਸ੍ਸਂ ਉਕ੍ਕਡ੍ਢਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸਸੁ ਵਸ੍ਸੇਸੁ ਛ ਮਾਸਾ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਉਪੋਸਥਵਸੇਨ ਪਰਿਹੀਨੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਅਪਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਦ੍ਵ◌ੇ ਮਾਸਾ ਅਵਸੇਸਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਦ੍ਵ◌ੇ ਮਾਸੇ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਨਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖਾ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨੀਯਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਪਾਟਿਪਦੇ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਯੋ ਪਵ◌ਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਏਕੂਨਵ◌ੀਸਤਿਵਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿਂ ਦ੍ਵ◌ਾਦਸਮਾਸੇ ਵਸਿ, ਸੋ ਏਕਵ◌ੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਹੋਤਿ। ਯੋ ਸਤ੍ਤਮਾਸੇ ਵਸਿ, ਸੋ ਸਤ੍ਤਮਾਸਾਧਿਕਵ◌ੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ। ਛਮਾਸਜਾਤੋ ਪਨ ਨ ਜੀਵਤਿ।

੪੦੬. **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਸਞ੍ਞੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਨ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਵ ਹੋਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਸੋ ਦਸਵਸ੍ਸਚ੍ਚਯੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਤਞ੍ਚੇ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਗਣੋ ਪੂਰਤਿ, ਸੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। ਸੋਪਿ ਚ ਯਾਵ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਾਵਸ੍ਸ ਨੇਵ ਸਗ੍ਗਨ੍ਤਰਾਯੋ ਨ ਮੋਕ੍ਖਨ੍ਤਰਾਯੋ, ਞਤ੍ਵਾ ਪਨ ਪੁਨ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ,

ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬. ਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੦੭. ਛਟ੍ਠੇ – **ਪਟਿਯਾਲੋਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੂਰਿਯਾਲੋਕਸ੍ਸ ਪਟਿਮੁਖਂ; ਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਮ੍ਮਿਯਾ**ਤਿ ਸੁਙ੍ਕਟ੍ਠਾਨੇ ਕਮ੍ਮਿਕਾ।

੪੦੯. **ਰਾਜਾਨਂ ਵਾ ਥੇਯ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਰਾਜਾਨਂ ਵਾ ਥੇਨੇਤ੍ਵਾ ਵਞ੍ਚੇਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਨ ਤਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ।

੪੧੧. **ਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇਨਾ**ਤਿ ਕਾਲਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇਨ ਦਿਵਸਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇਨ ਚ ਗਚ੍ਛਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਮਗ੍ਗਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇਨ ਪਨ ਅਟਵਿਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇਨ ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਛਟ੍ਠਂ।

੭. ਸਂਵਿਧਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੧੨. ਸਤ੍ਤਮੇ – **ਪਧੂਪੇਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦੀ**ਤਿ ਪਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂਯੇਵ ਪਰਿਭਾਸਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਿ। **ਨਾਯ੍ਯਜੋ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਂ ਨਿਪ੍ਪਾਤੇਸੀ**ਤਿ ਅਯ੍ਯਜੋ ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਂ ਨ ਨਿਕ੍ਖਾਮੇਸਿ; ਨ ਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਗਮਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਿਧਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਹੀਤਿ।

ਸਂਵਿਧਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਅਰਿਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੧੭. ਅਟ੍ਠਮੇ – ਗਦ੍ਧੇ ਬਾਧਯਿਂਸੂਤਿ ਗਦ੍ਧਬਾਧਿਨੋ; ਗਦ੍ਧਬਾਧਿਨੋ ਪੁਬ੍ਬਪੁਰਿਸਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਗਦ੍ਧਬਾਧਿਪੁਬ੍ਬੋ**, ਤਸ੍ਸ ਗਦ੍ਧਬਾਧਿਪੁਬ੍ਬਸ੍ਸ ਗਿਜ੍ਝਘਾਤਕਕੁਲਪ੍ਪਸੁਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਗ੍ਗਮੋਕ੍ਖਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ**। ਤੇ ਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸਵਿਪਾਕਉਪਵਾਦਆਣਾਵੀਤਿਕ੍ਕਮਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਵਿਧਾ। ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਾਨਨ੍ਤਰਿਯਕਮ੍ਮਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ ਨਾਮ। ਤਥਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਦੂਸਕਕਮ੍ਮਂ, ਤਂ ਪਨ ਮੋਕ੍ਖਸ੍ਸੇਵ ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਸਗ੍ਗਸ੍ਸ। ਨਿਯਤਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਧਮ੍ਮਾ ਕਿਲੇਸਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ ਨਾਮ। ਪਣ੍ਡਕਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਾਨਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਧਮ੍ਮਾ ਵਿਪਾਕਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ ਨਾਮ। ਅਰਿਯੂਪਵਾਦਾ ਉਪਵਾਦਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ ਨਾਮ, ਤੇ ਪਨ ਯਾਵ ਅਰਿਯੇ ਨ ਖਮਾਪੇਨ੍ਤਿ ਤਾਵਦੇਵ, ਨ ਤਤੋ ਪਰਂ। ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਆਪਨ੍ਨਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਣਾਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ ਨਾਮ, ਤਾਪਿ ਯਾਵ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਂ ਵਾ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਵੁਟ੍ਠਾਤਿ ਵਾ ਨ ਦੇਸੇਤਿ ਵਾ ਤਾਵਦੇਵ, ਨ ਤਤੋ ਪਰਂ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕੋ ਸੇਸਨ੍ਤਰਾਯਿਕੇ ਜਾਨਾਤਿ, ਵਿਨਯੇ ਪਨ ਅਕੋਵਿਦਤ੍ਤਾ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਰਾਯਿਕੇ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਰਹੋਗਤੋ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਇਮੇ ਆਗਾਰਿਕਾ ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਪਿ ਸਕਦਾਗਾਮਿਨੋਪਿ ਅਨਾਗਾਮਿਨੋਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੂਪਿ ਮਨਾਪਿਕਾਨਿ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਕਾਯਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੇ ਫੁਸਨ੍ਤਿ, ਮੁਦੁਕਾਨਿ ਅਤ੍ਥਰਣਪਾਵੁਰਣਾਦੀਨਿ

ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਏਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਇਤ੍ਥਿਰੂਪਾ...ਪੇ॰... ਇਤ੍ਥਿਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾ ਏਵ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ, ਏਤੇਪਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਏਵਂ ਰਸੇਨ ਰਸਂ ਸਂਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਚ੍ਛਨ੍ਦਰਾਗਪਰਿਭੋਗਞ੍ਚ ਨਿਚ੍ਛਨ੍ਦਰਾਗਪਰਿਭੋਗਞ੍ਚ ਏਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਥੂਲਵਾਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਤਿਸੁਖੁਮਸੁਤ੍ਤਂ ਘਟੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸਾਸਪੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਿਨੇਰੁਂ ਉਪਸਂਹਰਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਪਾਪਕਂ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ''ਕਿਂ ਭਗਵਤਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਂ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤੇਨ ਵਿਯ ਮਹਤਾ ਉਸ੍ਸਾਹੇਨ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਏਤ੍ਥ ਦੋਸੋ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਟਿਵਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤੋ ਭਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਆਸਂ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਜਿਨਸ੍ਸ ਆਣਾਚਕ੍ਕੇ ਪਹਾਰਮਦਾਸਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਤਥਾਹਂ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸਿਤਂ ਆਜਾਨਾਮੀ''ਤਿਆਦਿ।

ਅਟ੍ਠਿਕਙ੍ਕਲੂਪਮਾਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ **ਅਟ੍ਠਿਕਙ੍ਕਲੂਪਮਾ** ਅਪ੍ਪਸ੍ਸਾਦਟ੍ਠੇਨ। **ਮਂਸਪੇਸੂਪਮਾ** ਬਹੁਸਾਧਾਰਣਟ੍ਠੇਨ। **ਤਿਣੁਕ੍ਕੂਪਮਾ** ਅਨੁਦਹਨਟ੍ਠੇਨ। **ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੂਪਮਾ** ਮਹਾਭਿਤਾਪਨਟ੍ਠੇਨ। **ਸੁਪਿਨਕੂਪਮਾ** ਇਤ੍ਤਰਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੇਨ। **ਯਾਚਿਤਕੂਪਮਾ** ਤਾਵਕਾਲਿਕਟ੍ਠੇਨ। **ਰੁਕ੍ਖਫਲੂਪਮਾ** ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਪਲਿਭਞ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ। **ਅਸਿਸੂਨੂਪਮਾ** ਅਧਿਕੁਟ੍ਟਨਟ੍ਠੇਨ। **ਸਤ੍ਤਿਸੂਲੂਪਮਾ** ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ। **ਸਪ੍ਪਸਿਰੂਪਮਾ** ਸਾਸਙ੍ਕਸਪ੍ਪਟਿਭਯਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਂ ਮਜ੍ਝਿਮਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩੪ ਆਦਯੋ; ੨.੪੨ ਆਦਯੋ) ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਏਵਂ ਬਯਾਖੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਵਿਯ ਖੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਸਮਨੁਭਾਸਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਅਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਅਰਿਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਅਟ੍ਠਮਂ।

੯. ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਮ੍ਭੋਗਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੨੪-੫. ਨਵਮੇ – **ਅਕਟਾਨੁਧਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਅਨੁਧਮ੍ਮੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਦਸ੍ਸਨੇ ਵਾ ਅਪ੍ਪਟਿਕਮ੍ਮੇ ਵਾ ਪਾਪਿਕਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਅਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੇ ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਨ ਵਿਨਯੇਨ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇਨ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮਵਤ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਕਤਾ ਓਸਾਰਣਾ; ਸੋ ਓਸਾਰਣਸਙ੍ਖਾਤੋ ਅਨੁਧਮ੍ਮੋ ਯਸ੍ਸ ਨ ਕਤੋ, ਅਯਂ ਅਕਟਾਨੁਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ, ਤਾਦਿਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨੇਵਸ੍ਸ ਪਦਭਾਜਨੇ ''ਅਕਟਾਨੁਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਅਨੋਸਾਰਿਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਦੇਤਿ ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਵਾਤਿ ਏਕਪਯੋਗੇਨ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਦਦਤੋ ਵਾ ਗਣ੍ਹਤੋ ਵਾ ਏਕਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ । ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਮ੍ਭੋਗਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਨਵਮਂ।

੧੦. ਕਣ੍ਟਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੨੮. ਦਸਮੇ – **ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਿਯ ਏਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਯੋਨਿਸੋ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ। **ਨਾਸੇਤੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਿਵਿਧਾ ਨਾਸਨਾ – ਸਂਵਾਸਨਾਸਨਾ, ਲਿਙ੍ਗਨਾਸਨਾ, ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਨਾਸਨਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਦਸ੍ਸਨਾਦੀਸੁ ਉਕ੍ਖੇਪਨਾ ਸਂਵਾਸਨਾਸਨਾ ਨਾਮ। ''ਦੂਸਕੋ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ (ਪਾਰਾ॰ ੬੬) ਮੇਤ੍ਤਿਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਨਾਸੇਥਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੮੪) ਅਯਂ ਲਿਙ੍ਗਨਾਸਨਾ ਨਾਮ। ''ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਤੇ ਆਵੁਸੋ ਸਮਣੁਦ੍ਦੇਸ ਨ ਚੇਵ ਸੋ ਭਗਵਾ ਸਤ੍ਥਾ ਅਪਦਿਸਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਅਯਂ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਨਾਸਨਾ ਨਾਮ। ਅਯਂ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਤੇਨਾਹ – ''ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ...ਪੇ॰... ਵਿਨਸ੍ਸਾ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਚਰਾ**ਤਿ ਗਚ੍ਛ। **ਪਿਰੇ**ਤਿ ਪਰ ਅਮਾਮਕ। **ਵਿਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨਸ੍ਸ; ਯਤ੍ਥ ਤੇ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮ, ਤਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਾਤਿ।

੪੨੯. **ਉਪਲਾਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ। **ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਕਾਰਾਪੇਯ੍ਯ। ਸੇਸਂ ਅਰਿਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਹੀਤਿ।

ਕਣ੍ਟਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਦਸਮਂ।

ਸਮਤ੍ਤੋ ਵਣ੍ਣਨਾਕ੍ਕਮੇਨ ਸਪ੍ਪਾਣਕਵਗ੍ਗੋ ਸਤ੍ਤਮੋ।

੮. ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਵਗ੍ਗੋ

੧. ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੩੪. ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਨ ਤਾਵ ਸਿਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮਿ। **ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਵਾਚਾਯ ਵਾਚਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਸਿਕ੍ਖਮਾਨੇਨ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ**ਤਿ ਓਵਾਦਂ ਸਿਰਸਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਿਤੁਕਾਮੇਨੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਜਾਨਿਤਬ੍ਬਞ੍ਚੇਵ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਞ੍ਚ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਦੁਬ੍ਬਚਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਪਦਤ੍ਥਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਤੋ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਠਮਂ।

੨. ਵਿਲੇਖਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੩੮. ਦੁਤਿਯੇ – **ਵਿਨਯਕਥਂ ਕਥੇਤੀ**ਤਿ ਵਿਨਯਕਥਾ ਨਾਮ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਆਪਤ੍ਤਾਨਾਪਤ੍ਤਿਸਂਵਰਪਹਾਨਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਕਥਾ, ਤਂ ਕਥੇਤਿ। **ਵਿਨਯਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਤੀ**ਤਿ ਵਿਨਯਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣੋ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਵਸੇਨ ਮਾਤਿਕਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਦਭਾਜਨੇਨ ਵਣ੍ਣਨਾ, ਤਂ ਭਾਸਤਿ। **ਵਿਨਯਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਾ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਤੀ**ਤਿ ਵਿਨਯਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਨ੍ਤਾਨਂ ਵਿਨਯਪਰਿਯਤ੍ਤਿਮੂਲਕਂ ਵਣ੍ਣਂ ਗੁਣਂ ਆਨਿਸਂਸਂ ਭਾਸਤਿ। ਵਿਨਯਧਰੋ ਹਿ ਵਿਨਯਪਰਿਯਤ੍ਤਿਮੂਲਕੇ ਪਞ੍ਚਾਨਿਸਂਸੇ ਛਾਨਿਸਂਸੇ ਸਤ੍ਤਾਨਿਸਂਸੇ ਅਟ੍ਠਾਨਿਸਂਸੇ ਨਵਾਨਿਸਂਸੇ ਦਸਾਨਿਸਂਸੇ ਏਕਾਦਸਾਨਿਸਂਸੇ ਚ ਲਭਤਿ ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਭਾਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਤਮੇ ਪਞ੍ਚਾਨਿਸਂਸੇ ਲਭਤੀਤਿ? ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਸੁਗੁਤ੍ਤਿਆਦਿਕੇ । ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ''ਪਞ੍ਚਿਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਨਿਸਂਸਾ ਵਿਨਯਧਰੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ – ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਸੁਗੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ ਸੁਰਕ੍ਖਿਤੋ, ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਪਕਤਾਨਂ ਪਟਿਸਰਣਂ ਹੋਤਿ, ਵਿਸਾਰਦੋ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਵੋਹਰਤਿ, ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੇ ਸਹਧਮ੍ਮੇਨ ਸੁਨਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਯਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੩੨੫)।

ਕਥਮਸ੍ਸ **ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਸੁਗੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ ਸੁਰਕ੍ਖਿਤੋ?** ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ **ਛਹਾਕਾਰੇਹਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ** – ਅਲਜ੍ਜਿਤਾ, ਅਞ੍ਞਾਣਤਾ, ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਪਕਤਤਾ, ਅਕਪ੍ਪਿਯੇ ਕਪ੍ਪਿਯਸਞ੍ਞਿਤਾ, ਕਪ੍ਪਿਯੇ ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਞ੍ਞਿਤਾ, ਸਤਿਸਮ੍ਮੋਸਾਤਿ।

ਕਥਂ **ਅਲਜ੍ਜਿਤਾਯ** ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ? ਅਕਪ੍ਪਿਯਭਾਵਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋਯੇਵ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ ਕਰੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ –

> ''ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਪਰਿਗੂਹਤਿ।
> ਅਗਤਿਗਮਨਞ੍ਚ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਦਿਸੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਲਜ੍ਜਿਪੁਗ੍ਗਲੋ''ਤਿ॥ (ਪਰਿ॰ ੩੫੯)।

ਕਥਂ **ਅਞ੍ਞਾਣਤਾਯ** ਆਪਜ੍ਜਤਿ? ਅਞ੍ਞਾਣਪੁਗ੍ਗਲੋ ਹਿ ਮਨ੍ਦੋ ਮੋਮੂਹੋ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕਰੋਤਿ, ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਵਿਰਾਧੇਤਿ; ਏਵਂ ਅਞ੍ਞਾਣਤਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤਿ।

ਕਥਂ **ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਪਕਤਤਾਯ** ਆਪਜ੍ਜਤਿ? ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਵਿਨਯਧਰਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਞ੍ਚੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਞ੍ਚੇ ਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਅਯਂ ਪਨ ''ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਤਿਯੇਵ; ਏਵਂ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਪਕਤਤਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤਿ।

ਕਥਂ **ਅਕਪ੍ਪਿਯੇ ਕਪ੍ਪਿਯਸਞ੍ਞਿਤਾਯ** ਆਪਜ੍ਜਤਿ? ਅਚ੍ਛਮਂਸਂ ਸੂਕਰਮਂਸਨ੍ਤਿ ਖਾਦਤਿ, ਦੀਪਿਮਂਸਂ ਮਿਗਮਂਸਨ੍ਤਿ ਖਾਦਤਿ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਭੋਜਨਂ ਕਪ੍ਪਿਯਭੋਜਨਨ੍ਤਿ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਵਿਕਾਲੇ ਕਾਲਸਞ੍ਞਾਯ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਪਾਨਕਂ ਕਪ੍ਪਿਯਪਾਨਕਨ੍ਤਿ ਪਿਵਤਿ; ਏਵਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯੇ ਕਪ੍ਪਿਯਸਞ੍ਞਿਤਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤਿ।

ਕਥਂ **ਕਪ੍ਪਿਯੇ ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਞ੍ਞਿਤਾਯ** ਆਪਜ੍ਜਤਿ? ਸੂਕਰਮਂਸਂ ਅਚ੍ਛਮਂਸਨ੍ਤਿ ਖਾਦਤਿ, ਮਿਗਮਂਸਂ ਦੀਪਿਮਂਸਨ੍ਤਿ ਖਾਦਤਿ, ਕਪ੍ਪਿਯਭੋਜਨਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭੋਜਨਨ੍ਤਿ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਕਾਲੇ ਵਿਕਾਲਸਞ੍ਞਾਯ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਕਪ੍ਪਿਯਪਾਨਕਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਪਾਨਕਨ੍ਤਿ ਪਿਵਤਿ; ਏਵਂ ਕਪ੍ਪਿਯੇ

ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਞ੍ਞਿਤਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤਿ।

ਕਥਂ **ਸਤਿਸਮ੍ਮੋਸਾਯ** ਆਪਜ੍ਜਤਿ? ਸਹਸੇਯ੍ਯਚੀਵਰਵਿਪ੍ਪਵਾਸਭੇਸਜ੍ਜਚੀਵਰਕਾਲਾਤਿਕ੍ਕਮਨਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਸਤਿਸਮ੍ਮੋਸਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤਿ; ਏਵਮਿਧੇਕਚ੍ਚੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਮੇਹਿ **ਛਹਾਕਾਰੇਹਿ ਆਪਤ੍ਤਿਂ** ਆਪਜ੍ਜਤਿ।

ਵਿਨਯਧਰੋ ਪਨ ਇਮੇਹਿ **ਛਹਾਕਾਰੇਹਿ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ।** ਕਥਂ **ਲਜ੍ਜਿਤਾਯ** ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ? ਸੋ ਹਿ ''ਪਸ੍ਸਥ ਭੋ, ਅਯਂ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋਯੇਵ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਇਮਂ ਪਰੂਪਵਾਦਂ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੋਪਿ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ; ਏਵਂ ਲਜ੍ਜਿਤਾਯ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਸਹਸਾ ਆਪਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਦੇਸਨਾਗਾਮਿਨਿਂ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਯਾ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ। ਤਤੋ –

> ''ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਪਰਿਗੂਹਤਿ।
> ਅਗਤਿਗਮਨਞ੍ਚ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਦਿਸੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਲਜ੍ਜਿਪੁਗ੍ਗਲੋ''ਤਿ॥ (ਪਰਿ॰ ੩੫੯)

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲਜ੍ਜਿਭਾਵੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋਵ ਹੋਤਿ।

ਕਥਂ **ਞਾਣਤਾਯ** ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ? ਸੋ ਹਿ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਪ੍ਪਿਯਮੇਵ ਕਰੋਤਿ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਨ ਕਰੋਤਿ; ਏਵਂ ਞਾਣਤਾਯ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ।

ਕਥਂ **ਅਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਪਕਤਤਾਯ** ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ? ਸੋ ਹਿ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਵਤ੍ਥੁਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਮਾਤਿਕਂ ਪਦਭਾਜਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਞ੍ਚੇ ਹੋਤਿ ਕਰੋਤਿ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਞ੍ਚੇ ਨ ਕਰੋਤਿ; ਏਵਂ ਅਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਪਕਤਤਾਯ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ।

ਕਥਂ **ਅਕਪ੍ਪਿਯਾਦਿਸਞ੍ਞਿਤਾਯ** ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ? ਸੋ ਹਿ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯੇ ਕਪ੍ਪਿਯਸਞ੍ਞੀ ਨ ਹੋਤਿ, ਕਪ੍ਪਿਯੇ ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਞ੍ਞੀ ਨ ਹੋਤਿ; ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ਚਸ੍ਸ ਸਤਿ ਹੋਤਿ, ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ ਅਧਿਟ੍ਠੇਤਿ, ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਿ। ਇਤਿ ਇਮੇਹਿ ਛਹਾਕਾਰੇਹਿ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਅਖਣ੍ਡਸੀਲੋ ਹੋਤਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲੋ; ਏਵਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਸੁਗੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ ਸੁਰਕ੍ਖਿਤੋ।

ਕਥਂ **ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਪਕਤਾਨਂ ਪਟਿਸਰਣਂ ਹੋਤਿ?** ਤਿਰੋਰਟ੍ਠੇਸੁ ਤਿਰੋਜਨਪਦੇਸੁ ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ''ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਕਿਰ ਵਿਹਾਰੇ ਵਿਨਯਧਰੋ ਵਸਤੀ''ਤਿ ਦੂਰਤੋਪਿ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਤੇਹਿ ਕਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਾਨਾਪਤ੍ਤਿਗਰੁਕਲਹੁਕਾਦਿਭੇਦਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਦੇਸਨਾਗਾਮਿਨਿਂ ਦੇਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਯਾ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤਿ; ਏਵਂ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਪਕਤਾਨਂ ਪਟਿਸਰਣਂ ਹੋਤਿ।

ਵਿ**ਸਾਰਦੋ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ** ਵੋ**ਹਰਤੀ**ਤਿ ਅਵਿਨਯਧਰਸ੍ਸ ਹਿ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਯਂ ਸਾਰਜ੍ਜਂ ਓਕ੍ਕਮਤਿ, ਵਿਨਯਧਰਸ੍ਸ ਤਂ ਨ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ''ਏਵਂ ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੋਸੋ ਹੋਤਿ; ਏਵਂ ਨ ਦੋਸੋ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਕਥਨਤੋ।

ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੇ ਸਹਧਮ੍ਮੇਨ ਸੁਨਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦ੍ਵਿਧਾ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ ਨਾਮ – ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ ਚ ਸਾਸਨਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਮੇਤ੍ਤਿਯਭੁਮ੍ਮਜਕਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਡ੍ਢੋ ਚ ਲਿਚ੍ਛਵੀ ਅਮੂਲਕੇਨ ਅਨ੍ତਿਮਵਤ੍ਥੁਨਾ ਚੋਦੇਸੁਂ, ਇਮੇ ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ ਨਾਮ। ਯੇ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞੇਪਿ ਦੁਸ੍ਸੀਲਾ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾ, ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ। ਵਿਪਰੀਤਦਸ੍ਸਨਾ ਪਨ ਅਰਿਟ੍ਠਭਿਕ੍ਖੁਕਣ੍ਟਕਸਾਮਣੇਰਵੇਸਾਲਿਕਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤਕਾ ਪਰੂਪਹਾਰਅਞ੍ਞਾਣਕਙ੍ਖਾਪਰਵਿਤਰਣਾਦਿਵਾਦਾ ਮਹਾਸਙ੍ਘਿਕਾਦਯੋ ਚ ਅਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨਂ ''ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਕਤਪਗ੍ਗਹਾ ਸਾਸਨਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ ਨਾਮ। ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਹਧਮ੍ਮੇਨ ਸਕਾਰਣੇਨ ਵਚਨੇਨ ਯਥਾ ਤਂ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਸੁਨਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਯਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਤਿਵਿਧੋ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਪਟਿਪਤ੍ਤਿਅਧਿਗਮਵਸੇਨ। ਤਤ੍ਥ ਤੇਪਿਟਕਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ **ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ** ਨਾਮ। ਤੇਰਸ ਧੁਤਙ੍ਗਗੁਣਾ ਚੁਦ੍ਦਸ ਖਨ੍ਧਕਵਤ੍ਤਾਨਿ ਦ੍ਵੇਅਸੀਤਿ ਮਹਾਵਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਅਯਂ **ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ** ਨਾਮ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਗ੍ਗਾ ਚ ਫਲਾਨਿ ਚਾਤਿ ਅਯਂ **ਅਧਿਗਮਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ** ਨਾਮ।

ਤਤ੍ਥ ਕੇਚਿ ਥੇਰਾ ''ਯੋ ਵੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਮਯਾ ਧਮ੍ਮੋ ਚ ਵਿਨਯੋ ਚ ਦੇਸਿਤੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਵੋ ਮਮਚ੍ਚਯੇਨ ਸਤ੍ਥਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੧੬) ਇਮਿਨਾ ਸੁਤ੍ਤੇਨ **''ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਮੂਲ''**ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ਥੇਰਾ ''ਇਮੇ ਚ ਸੁਭਦ੍ਦ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਮ੍ਮਾ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਅਸੁਞ੍ਞੋ ਲੋਕੋ ਅਰਹਨ੍ਤੇਹਿ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ

(ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੧੪) ਇਮਿਨਾ ਸੁਤ੍ਤੇਨ **"ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਮੂਲ"**ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਯਾਵ ਪਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਮ੍ਮਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਸਂਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਸਾਸਨਂ ਠਿਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਇਤਰੇ ਪਨ ਥੇਰਾ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਾਯ ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸਪਿ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਸਚੇ ਪਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ ਰਕ੍ਖਣਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਸਦ੍ਧੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮੇ ਜਨਪਦੇ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਦਸਵਗ੍ਗਂ ਗਣਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮੇ ਜਨਪਦੇਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਏਤੇਨੁਪਾਯੇਨ ਵੀਸਤਿਵਗ੍ਗਗਣਂ ਸਙ੍ਘਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋਪਿ ਅਬ੍ਭਾਨਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਾਸਨਂ ਵੁਡ੍ਢਿਂ ਵਿਰੂਲ੍ਹਿਂ ਵੇਪੁਲ੍ਲਂ ਗਮਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਏਵਮਯਂ ਵਿਨਯਧਰੋ ਤਿਵਿਧਸ੍ਸਾਪਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਯਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਮਯਂ ਵਿਨਯਧਰੋ ਇਮੇ ਤਾਵ ਪਞ੍ਚਾਨਿਸਂਸੇ ਪਟਿਲਭਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਕਤਮੇ ਛ ਆਨਿਸਂਸੇ ਲਭਤੀਤਿ? ਤਸ੍ਸਾਧੇਯ੍ਯੋ ਉਪੋਸਥੋ, ਪਵਾਰਣਾ, ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਂ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ, ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ, ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਦੇਤਿ ਸਾਮਣੇਰਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਿ।

ਯੇ ਇਮੇ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕੋ, ਪਨ੍ਨਰਸਿਕੋ, ਸਾਮਗ੍ਗਿਉਪੋਸਥੋ, ਸਙ੍ਘੇ ਉਪੋਸਥੋ, ਗਣੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਉਪੋਸਥੋ, ਸੁਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸੋ, ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ, ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਉਪੋਸਥੋਤਿ ਨਵ ਉਪੋਸਥਾ, ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਵਿਨਯਧਰਾਯਤ੍ਤਾ।

ਯਾਪਿ ਚ ਇਮਾ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕਾ ਪਨ੍ਨਰਸਿਕਾ, ਸਾਮਗ੍ਗਿਪਵਾਰਣਾ, ਸਙ੍ਘੇ ਪਵਾਰਣਾ ਗਣੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਪਵਾਰਣਾ, ਤੇਵਾਚਿਕਾ, ਦ੍ਵੇਵਾਚਿਕਾ, ਸਮਾਨਵਸ੍ਸਿਕਾ ਪਵਾਰਣਾਤਿ ਨਵ ਪਵਾਰਣਾਯੋ, ਤਾਪਿ ਵਿਨਯਧਰਾਯਤ੍ਤਾ ਏਵ, ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਾ, ਸੋ ਤਾਸਂ ਸਾਮੀ।

ਯਾਨਿਪਿ ਇਮਾਨਿ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਂ ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਂ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਂ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਵਿਨਯਧਰਾਯਤ੍ਤਾਨਿ।

ਯਾਪਿ ਚਾਯਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਚ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਵਿਨਯਧਰਾਯਤ੍ਤਾਵ। ਨ ਹਿ ਅਞ੍ਞੋ ਦ੍ਵਿਪਿਟਕਧਰੋਪਿ ਏਤਂ ਕਾਤੁਂ ਲਭਤਿ। ਸੋ ਏਵ ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਦੇਤਿ, ਸਾਮਣੇਰਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਿ। ਅਞ੍ਞੋ ਨੇਵ ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਦਾਤੁਂ ਲਭਤਿ, ਨ ਸਾਮਣੇਰਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤੁਂ। ਸਾਮਣੇਰੂਪਟ੍ਠਾਨਂ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤੋ ਪਨ ਵਿਨਯਧਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਜ੍ਝਂ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਸਾਦਿਤੁਂ ਲਭਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਨਿਸ੍ਸਯਦਾਨਞ੍ਚੇਵ ਸਾਮਣੇਰੂਪਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਏਕਮਙ੍ਗਂ।

ਇਤਿ ਇਮੇਸੁ ਛਸੁ ਆਨਿਸਂਸੇਸੁ ਏਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪੁਰਿਮਾ ਪਞ੍ਚ ਛ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਤ੍ਤ, ਤੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਟ੍ਠ, ਚਤੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਵ, ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦਸ, ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਪੇਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਾਦਸਾਤਿ ਏਵਂ ਵਿਨਯਧਰੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਞ੍ਚ ਛ ਸਤ੍ਤ ਅਟ੍ਠ ਨਵ ਦਸ ਏਕਾਦਸ ਚ ਆਨਿਸਂਸੇ ਲਭਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਇਮੇ ਆਨਿਸਂਸੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਵਿਨਯਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਾ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਆਦਿਸ੍ਸ ਆਦਿਸ੍ਸਾਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਉਪਾਲਿਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਤੀ**ਤਿ ਵਿਨਯਪਰਿਯਤ੍ਤਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਉਪਾਲਿਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗੁਣਂ ਭਾਸਤਿ ਥੋਮੇਤਿ ਪਸਂਸਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਮਮ ਵਣ੍ਣਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਪਾਲਿਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਿਨਯਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯੁਂ, ਏਵਮਿਦਂ ਸਾਸਨਂ ਅਦ੍ਧਨਿਯਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਞ੍ਚਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਪਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤੀਤਿ।

ਤੇਧ ਬਹੂ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਤੇ ਇਮਂ ਭਗਵਤੋ ਵਣ੍ਣਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਇਮੇ ਕਿਰਾਨਿਸਂਸੇ ਨੇਵ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਾ ਨ ਆਭਿਧਮ੍ਮਿਕਾ ਲਭਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਯਥਾਪਰਿਕਿਤ੍ਤਿਤਾਨਿਸਂਸਾਧਿਗਮੇ ਉਸ੍ਸਾਹਜਾਤਾ ਬਹੂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਥੇਰਾ ਚ ਨਵਾ ਚ ਮਜ੍ਝਿਮਾ ਚ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਉਪਾਲਿਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਿਨਯਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਨ੍ਤੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਮੇਵ।

੪੩੯-੪੦. ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਮਾਨੇਤਿ ਆਚਰਿਯੇਨ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਮਾਨੇ, ਸੋ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਆਚਰਿਯੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਯਾ ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੋ ਵਾ ਆਚਰਿਯਂ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਨ ਉਦ੍ਦਿਸਾਪੇਨ੍ਤੋ ਵਾ ਯੋ ਨਂ ਧਾਰੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇ ਵਾ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਮਾਨੇ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੇ ਵਾ ਉਦ੍ਦਿਸਾਪੇਨ੍ਤੇ ਵਾ ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਪਦਭਾਜਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਖੁਦ੍ਦਾਨੁਖੁਦ੍ਦਕੇਹੀ**ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕੇਹਿ ਚ ਅਨੁਖੁਦ੍ਦਕੇਹਿ ਚ। **ਯਾਵਦੇਵਾ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਸਂਵਤ੍ਤਨਮਰਿਯਾਦਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਚਨਂ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਏਤਾਨਿ ਹਿ ਯੇ ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤਿ, ਉਦ੍ਦਿਸਾਪੇਨ੍ਤਿ ਸਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਿ ਵਾ, ਤੇਸਂ ਤਾਵ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯਾਵ ''ਕਪ੍ਪਤਿ ਨੁ ਖੋ, ਨ ਕਪ੍ਪਤਿ ਨੁ ਖੋ''ਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਸਙ੍ਖਾਤੋ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ ਵਿਹੇਸਾ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਖਾਤੋ ਮਨੋਵਿਲੇਖੋ ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿਯੇਵ। ਅਥ ਵਾ **ਯਾਵਦੇਵਾ**ਤਿ ਅਤਿਸਯਵਵਤ੍ਥਾਪਨਂ; ਤਸ੍ਸ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਯ ਵਿਹੇਸਾਯ ਵਿਲੇਖਾਯ ਅਤਿਵਿਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਿਨਯਂ ਵਿਵਣ੍ਣੇਤੀ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਮਤਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੁਕਾਮੋ ਵਿਨਯਂ ਵਿਵਣ੍ਣੇਤਿ ਨਿਨ੍ਦਤਿ ਗਰਹਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਵਿਲੇਖਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਦੁਤਿਯਂ।

੩. ਮੋਹਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੪੪. ਤਤਿਯੇ – **ਅਨ੍ਵਦ੍ਧਮਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਦ੍ਧਮਾਸੇ ਅਦ੍ਧਮਾਸੇ; ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸੋ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਉਦ੍ਦਿਸਿਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਨੁਪੋਸਥਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਭਾਜਨੇ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਮਾਨੇ**ਤਿ ਉਦ੍ਦਿਸਿਯਮਾਨੇ । ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸੋ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੇ ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੇ ਉਦ੍ਦਿਸਿਯਮਾਨੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਪਦਭਾਜਨੇ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਯਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨਾਚਾਰੇ ਚਿਣ੍ਣੇ ਯਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ। **ਯਥਾਧਮ੍ਮੋ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਣੇਨ ਆਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮੋਕ੍ਖੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਯਥਾ ਪਨ ਧਮ੍ਮੋ ਚ ਵਿਨਯੋ ਚ ਠਿਤੋ, ਤਥਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਦੇਸਨਾਗਾਮਿਨਿਞ੍ਚੇ ਆਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਦੇਸਾਪੇਤਬ੍ਬੋ, ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਞ੍ਚੇ, ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਾਧੁਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ। **ਅਟ੍ਠਿਂਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਿਕਭਾਵਂ ਕਤ੍ਵਾ; ਅਤ੍ਥਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੪੪੭. **ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਮੋਹਾਰੋਪਨਕਮ੍ਮਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਮੋਹਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਤਤਿਯਂ।

੪. ਪਹਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੪੯. ਚਤੁਤ੍ਥੇ – **ਪਹਾਰਂ ਦੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ''ਆਵੁਸੋ ਪੀਠਕਂ ਪਞ੍ਞਪੇਥ, ਪਾਦਧੋਵਨਂ ਆਹਰਥਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਅਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ ਪਹਾਰਂ ਦੇਨ੍ਤਿ।

੪੫੧. **ਪਹਾਰਂ ਦੇਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਹਰਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਪਹਾਰੇ ਦਿਨ੍ਨੇ ਸਚੇਪਿ ਮਰਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ। ਪਹਾਰੇਨ ਹਤ੍ਥੋ ਵਾ ਪਾਦੋ ਵਾ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, ਸੀਸਂ ਵਾ ਭਿਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ। ''ਯਥਾਯਂ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਨ ਵਿਰੋਚਤਿ, ਤਥਾ ਨਂ ਕਰੋਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵਿਰੂਪਕਰਣਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਕਣ੍ਣਂ ਵਾ ਨਾਸਂ ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਂ।

੪੫੨. **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਗਹਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਵਾ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਵਾ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਵਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਸ੍ਸਾਪਿ ਪਹਾਰਂ ਦੇਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਇਤ੍ਥਿਂ ਪਹਰਤਿ, ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ।

੪੫੩. **ਕੇਨਚਿ ਵਿਹੇਠਿਯਮਾਨੋ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਨ ਵਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੇਨ ਵਾ ਵਿਹੇਠਿਯਮਾਨੋ। **ਮੋਕ੍ਖਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ**ਤਿ ਤਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੋਕ੍ਖਂ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨੋ। **ਪਹਾਰਂ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਕਾਯਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਪਹਾਰਂ ਦੇਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਚੋਰਂ ਵਾ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਂ ਵਾ ਵਿਹੇਠੇਤੁਕਾਮਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਉਪਾਸਕ, ਏਤ੍ਥੇਵ ਤਿਟ੍ਠ, ਮਾ ਆਗਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਵਚਨਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ''ਗਚ੍ਛ ਰੇ''ਤਿ ਮੁਗ੍ਗਰੇਨ ਵਾ ਸਤ੍ਥਕੇਨ ਵਾ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯਾਤਿ, ਸੋ ਚੇ ਤੇਨ ਪਹਾਰੇਨ ਮਰਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ਵਾਲਮਿਗੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿ ਪਨਸ੍ਸ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਦਿਸਾਨਿ, ਇਦਂ ਪਨ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਪਹਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੫. ਤਲਸਤ੍ਤਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੫੪. ਪਞ੍ਚਮੇ – **ਤਲਸਤ੍ਤਿਕਂ ਉਗ੍ਗਿਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਹਾਰਦਾਨਾਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯਮ੍ਪਿ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ਉਚ੍ਚਾਰੇਨ੍ਤਿ। **ਤੇ ਪਹਾਰਸਮੁਚ੍ਚਿਤਾ ਰੋਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੇ ਪਹਾਰਪਰਿਚਿਤਾ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਲਦ੍ਧਪਹਾਰਤ੍ਤਾ ਇਦਾਨਿ ਚ ਪਹਾਰਂ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਰੋਦਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਪਹਾਰਸ੍ਸ ਮੁਚ੍ਚਿਤਾ''ਤਿਪਿ ਸਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ''ਪਹਾਰਸ੍ਸ ਭੀਤਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੪੫੭. **ਉਗ੍ਗਿਰਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇ ਉਗ੍ਗਿਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਰਦ੍ਧੋ ਪਹਾਰਂ ਦੇਤਿ, ਅਵਸ੍ਸਂ ਧਾਰੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਹਾਰੋ ਸਹਸਾ ਪਤਤਿ, ਨ ਪਹਰਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਤੇਨ ਪਹਾਰੇਨ ਹਤ੍ਥਾਦੀਸੁ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ।

੪੫੮. **ਮੋਕ੍ਖਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਤਲਸਤ੍ਤਿਕਂ ਉਗ੍ਗਿਰਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁੱਤੇਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਤਲਸਤ੍ਤਿਕਂ ਉਗ੍ਗਿਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਵਿਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਪਹਾਰਂ ਦੇਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ਸੇਸਂ ਪੁਰਿਮਸਦਿਸਮੇਵ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਹੀਤਿ।

ਤਲਸਤ੍ਤਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬. ਅਮੂਲਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੫੯. ਛਟ੍ਠੇ – **ਅਨੁਦ੍ਧਂਸੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੇ ਕਿਰ ਸਯਂ ਆਕਿਣ੍ਣਦੋਸਤ੍ਤਾ ''ਏਵਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਮ੍ਹੇ ਨੇਵ ਚੋਦੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਸਾਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤ੍ਤਾਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਪਟਿਕਚ੍ਚੇਵ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਮੂਲਕੇਨ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਨ ਚੋਦੇਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਤੇਰਸਕਮ੍ਹਿ ਅਮੂਲਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁੱਤਨਯਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿੱਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿੱਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਅਮੂਲਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਛਟ੍ਠਂ।

੭. ਸਞ੍ਚਿੱਚਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੬੪. ਸਤ੍ਤਮੇ – **ਉਪਦਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ। **ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਉਪਦਹਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿੱਤਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਾਚਾਯ ਵਾਚਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿ। **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ । ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਰਹੋ ਮਞ੍ਞੇ ਤਯਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਨਿਪਨ੍ਨਂ ਭੁਤ੍ਤਂ ਪੀਤਂ, ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚ ਕਤਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਉਪਦਹਤਿ, ਵਾਚਾਯ ਵਾਚਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿਪਿ ਅਮੂਲਕਸਦਿਸਾਨੇਵਾਤਿ।

ਸਞ੍ਚਿੱਚਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਉਪਸ੍ਸੁਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੭੧. ਅਟ੍ਠਮੇ – **ਅਧਿਕਰਣਜਾਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਹਿ ਭਣ੍ਡਨਾਦੀਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਾਨਂ। **ਉਪਸ੍ਸੁਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਤਿਸਮੀਪਂ; ਯਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਤੇਸਂ ਵਚਨਂ ਸੋਤੁਂ, ਤਤ੍ਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਗਚ੍ਛਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਦਵਾਰੇ ਪਦਵਾਰੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। **ਮਨ੍ਤੇਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਮਨ੍ਤਯਮਾਨੇ; ''ਮਨ੍ਤੇਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਅਯਮੇਵਤ੍ਥੋ।

੪੭੩. **ਵੂਪਸਮਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਉਪਸਮਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਕਲਹਂ ਨ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ। **ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਿਮੋਚੇਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਮਮ ਅਕਾਰਕਭਾਵਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਮੋਚੇਸ੍ਸਾਮਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਥੇਯਸਤ੍ਥਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਚਿੱਤਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿੱਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਸਿਯਾ ਕਿਰਿਯਂ ਸੋਤੁਕਾਮਤਾਯ ਗਮਨਵਸੇਨ, ਸਿਯਾ ਅਕਿਰਿਯਂ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਨ੍ਤਯਮਾਨਾਨਂ ਅਜਾਨਾਪਨਵਸੇਨ, ਰੂਪਿਯਂ ਅਞ੍ਞਵਾਦਕਂ ਉਪਸ੍ਸੁਤੀਤਿ ਇਮਾਨਿ ਹਿ ਤੀਣਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਏਕਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾਨਿ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿੱਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿੱਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਉਪਸ੍ਸੁਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਅਟ੍ਠਮਂ।

੯. ਕਮ੍ਮਪਟਿਬਾਹਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੭੪. ਨਵਮੇ – **ਸਚੇ ਚ ਮਯਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਮਾ**ਤਿ ਸਚੇ ਮਯਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਮ; ਚਕਾਰੋ ਪਨ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਮੇਵ। **ਧਮ੍ਮਿਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮੇਨ ਵਿਨਯੇਨ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇਨ ਕਤਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਾ ਏਤੇਸੁ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਧਮ੍ਮਿਕਾਨਿ; ਤੇਸਂ ਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਾਨਂ। **ਖਿਯ੍ਯਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿੱਤਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾਚਾਯ ਵਾਚਾਯ ਪਾਚਿੱਤਿਯਂ । ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿੱਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿੱਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਕਮ੍ਮਪਟਿਬਾਹਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਨਵਮਂ।

੧੦. ਛਨ੍ਨੰਅਦਤ੍ਵਾਗਮਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੮੧. ਦਸਮੇ – **ਵਤ੍ਥੁ ਵਾ ਆਰੋਚਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਚੋਦਕੇਨ ਚ ਚੁਦਿਤਕੇਨ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਥਾ ਕਥਿਤਾ, ਅਨੁਵਿਜ੍ਜਕੋ ਸਮ੍ਮਤੋ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਪਿ ਵਤ੍ਥੁਮੇਵ ਆਰੋਚਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ , ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਛਨ੍ਨੰ ਅਦਤ੍ਵਾ ਗਮਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਦਸਮਂ।

੧੧. ਦੁਬ੍ਬਲਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੮੪. ਏਕਾਦਸਮੇ – **ਯਥਾਮਿਤ੍ਤਤਾ**ਤਿ ਯਥਾਮਿਤ੍ਤਤਾਯ; ਯੋ ਯੋ ਮਿਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਦੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ। ਸੇਸਂ ਉਜ੍ਝਾਪਨਕਾਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਦੁਬ੍ਬਲਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਏਕਾਦਸਮਂ।

੧੨. ਪਰਿਣਾਮਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੮੯. ਦ੍ਵਾਦਸਮੇ – ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਤਿਂਸਕੇ ਪਰਿਣਾਮਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਅਯਮੇਵ ਹਿ ਵਿਸੇਸੋ – ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਣਾਮਿਤਤ੍ਤਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਇਧ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪਰਿਣਾਮਿਤਤ੍ਤਾ ਸੁਦ੍ਧਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਪਰਿਣਾਮਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਦ੍ਵਾਦਸਮਂ।

ਸਮਤ੍ਤੋ ਵਣ੍ਣਨਾਕ੍ਕਮੇਨ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਵਗ੍ਗੋ ਅਟ੍ਠਮੋ।

੯. ਰਤਨਵਗ੍ਗੋ

੧. ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੯੪. ਰਾਜਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਓਰਕੋ**ਤਿ ਪਰਿਤ੍ਤਕੋ। **ਉਪਰਿਪਾਸਾਦਵਰਗਤੋ**ਤਿ ਪਾਸਾਦਵਰਸ੍ਸ ਉਪਰਿਗਤੋ। **ਅਯਜਾਨਂ ਵਾਹਸਾ**ਤਿ ਅਯਜਾਨਂ ਕਾਰਣਾ; ਤੇਹਿ ਜਾਨਾਪਿਤਤ੍ਤਾ ਜਾਨਾਮੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੪੯੭. **ਪਿਤਰਂ ਪਤ੍ਥੇਤੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਘਾਤੇਤੁਂ ਇਚ੍ਛਤਿ। **ਰਾਜਨ੍ਤੇਪੁਰਂ ਹਤ੍ਥਿਸਮ੍ਮਦ੍ਦ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਹਤ੍ਥੀਹਿ ਸਮ੍ਮਦ੍ਦੋ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਹਤ੍ਥਿਸਮ੍ਮਦ੍ਦਂ;** ਹਤ੍ਥਿਸਮ੍ਬਾਧਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਸ੍ਸਰਥਸਮ੍ਮਦ੍ਦਪਦੇ**ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ''ਸਮ੍ਮਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਰਞ੍ਞੋ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰੇ ਹਤ੍ਥਿਸਮ੍ਮਦ੍ਦ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਤਤ੍ਥ ਹਤ੍ਥੀਨਂ ਸਮ੍ਮਦ੍ਦਂ ਹਤ੍ਥਿਸਮ੍ਮਦ੍ਦਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਰਞ੍ਞੋ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰੇ ਹਤ੍ਥਿਸਮ੍ਮਦ੍ਦੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ। **ਰਜਨੀਯਾਨੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰੇ ਏਦਿਸਾਨਿ ਰੂਪਾਦੀਨਿ।

੪੯੮. **ਮੁਦ੍ਧਾਵਸਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਅਵਸਿਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਅਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਰਾਜਾ ਇਤੋਤਿ ਅਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਰਾਜਕਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ **ਅਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਰਾਜਕੇ;** ਸਯਨਿਘਰੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਰਤਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਮਹੇਸੀ, ਨਿਗ੍ਗਤਨ੍ਤਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਂ, ਅਨਿਗ੍ਗਤਂ ਰਤਨਂ ਇਤੋਤਿ ਅਨਿਗ੍ਗਤਰਤਨਕਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ **ਅਨਿਗ੍ਗਤਰਤਨਕੇ;** ਸਯਨਿਘਰੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਕਥਿਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਵਾਚਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਠਮਂ।

੨. ਰਤਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੦੨-੩. ਦੁਤਿਯੇ – **ਵਿਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਮੁਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ। **ਪੁਣ੍ਣਪਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ ਸਤਤੋ ਪਞ੍ਚ ਕਹਾਪਣਾ। **ਕਦਾਹਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਕਿਂ ਅਹਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ। **ਆਭਰਣਂ ਓਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮਹਾਲਤਂ ਨਾਮ ਨਵਕੋਟਿਅਗ੍ਘਨਕਂ ਅਲਙ੍ਕਾਰਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ।

੫੦੪. **ਅਨ੍ਤੇਵਾਸੀ**ਤਿ ਪਰਿਚਾਰਕੋ।

੫੦੬. **ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਪਚਾਰੋ ਨਾਮ ਆਰਾਮਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾ – ''ਆਵਸਥਸ੍ਸ ਪਨ ਸੁਪ੍ਪਪਾਤੋ ਵਾ ਮੁਸਲਪਾਤੋ ਵਾ''ਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਸਙ੍ਘਗਣਪੁਗ੍ਗਲਚੇਤਿਯਨਵਕਮ੍ਮਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਅਵਸੇਸਂ ਮੁਤ੍ਤਾਦਿਰਤਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਸਙ੍ਘਾਦੀਨਂ ਵਾ ਅਤ੍ਥਾਯ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁ ਵਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁ ਵਾ ਹੋਤੁ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਮਾਤੁ ਕਣ੍ਣਪਿਲਨ੍ਧਨਤਾਲਪਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਗਿਹਿਸਨ੍ਤਕਂ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸੀਸੇਨ ਪਟਿਸਾਮੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ।

ਸਚੇ ਪਨ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਅਵਸ੍ਸਂ ਪਟਿਸਾਮੇਤਬ੍ਬਂ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਂ ਹੋਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਾਮੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਇਦਂ ਪਟਿਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਦੇਹੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ''ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ''ਪਟਿਸਾਮੇਹੀ''ਤਿ ਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਪਲਿਬੋਧੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਪਟਿਸਾਮੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਵਿਹਾਰੇ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਵਡ੍ਢਕੀਆਦਯੋ ਵਾ ਰਾਜਵਲ੍ਲਭਾ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਕਰਣਭਣ੍ਡਂ ਵਾ ਸਯਨਭਣ੍ਡਂ ਵਾ ''ਪਟਿਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਛਨ੍ਦੇਨਪਿ ਭਯੇਨਪਿ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਮੇਵ, ਗੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਂ ਪਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਬਲਕ੍ਕਾਰੇਨ ਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਗਤੇਸੁ ਚ ਪਟਿਸਾਮੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਅਜ੍ਝਾਰਾਮੇ ਵਾ ਅਜ੍ਝਾਵਸਥੇ ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇ ਮਹਾਵਿਹਾਰਸਦਿਸੋ ਮਹਾਰਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਾਕਾਰਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਪਰਿਵੇਣੇ ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਵਾ ਸਾਮਣੇਰੇਹਿ ਵਾ ਗਹਿਤਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਸਙ੍ਕਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਾਦਿਸੇ ਏਵ ਠਾਨੇ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਠਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਮਹਾਬੋਧਿਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਅਮ੍ਬਙ੍ਗਣਸਦਿਸੇਸੁ ਪਨ ਮਹਾਜਨਸਞ੍ਚਰਣਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਪਲਿਬੋਧੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਏਕੋ ਮਗ੍ਗਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨਿਮਨੁਸ੍ਸਟ੍ਠਾਨੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਭਣ੍ਡਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਆਕਿਣ੍ਣਮਨੁਸ੍ਸੇਪਿ ਜਾਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤਮੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਆਸਙ੍ਕਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਗ੍ਗਾ ਓਕ੍ਕਮ੍ਮ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਾਮਿਕੇਸੁ ਆਗਤੇਸੁ ਤਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਸਾਮਿਕੇ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ ਪਤਿਰੂਪਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ।

ਰੂਪੇਨ ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਸਞ੍ਞਾਣਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਰੂਪਂ ਨਾਮ ਅਨ੍ਤੋਭਣ੍ਡਿਕਾਯ ਭਣ੍ਡਂ; ਤਸ੍ਮਾ ਭਣ੍ਡਿਕਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਗਣੇਤ੍ਵਾ ਏਤ੍ਤਕਾ ਕਹਾਪਣਾ ਵਾ ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਂ ਵਾਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬਂ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਲਞ੍ਛਨਾਦਿ; ਤਸ੍ਮਾ ਲਞ੍ਛਿਤਾਯ ਭਣ੍ਡਿਕਾਯ ਮਤ੍ਤਿਕਾਲਞ੍ਛਨਨ੍ਤਿ ਵਾ ਲਾਖਾਲਞ੍ਛਨਨ੍ਤਿ ਵਾ ਨੀਲਪਿਲੋਤਿਕਾਯ ਭਣ੍ਡਿਕਾ ਕਤਾਤਿ ਵਾ ਸੇਤਪਿਲੋਤਿਕਾਯ ਕਤਾਤਿ ਵਾ ਏਵਮਾਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬਂ।

ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਤਿਰੂਪਾਤਿ ਲਜ੍ਜਿਨੋ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਕਾ। ਲੋਲਜਾਤਿਕਾਨਞ੍ਹਿ ਹਤ੍ਥੇ ਠਪੇਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਨੇਵ ਤਮ੍ਹਾ ਆਵਾਸਾ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਨ ਸਾਮਿਕੇ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤੇਨਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚੀਵਰਾਦਿਮੂਲਂ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ; ਥਾਵਰਂ ਪਨ ਸੇਨਾਸਨਂ ਵਾ ਚੇਤਿਯਂ ਵਾ ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ ਵਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬਾ। ਸਚੇ ਦੀਘਸ੍ਸ ਅਦ੍ਧੁਨੋ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਸਾਮਿਕੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ''ਉਪਾਸਕ ਤਵ ਸਨ੍ਤਕੇਨ ਇਦਂ ਨਾਮ ਕਤਂ, ਅਨੁਮੋਦਾਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਸਚੇ ਅਨੁਮੋਦਤਿ, ਇਚ੍ਚੇਤਂ ਕੁਸਲਂ; ਨੋ ਚੇ ਅਨੁਮੋਦਤਿ, ''ਮਮ ਧਨਂ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਚੋਦੇਤਿਯੇਵ, ਅਞ੍ਞਂ ਸਮਾਦਪੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਂ।

੫੦੭. **ਰਤਨਸਮ੍ਮਤਂ ਵਿਸ੍ਸਾਸਂ ਗਣ੍ਹਾਤੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਆਮਾਸਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਨਾਮਾਸਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਛਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਰਤਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਦੁਤਿਯਂ।

੩. ਵਿਕਾਲਗਾਮਪ੍ਪਵਿਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੦੮. ਤਤਿਯੇ – **ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਭੂਤਂ ਕਥਂ। **ਰਾਜਕਥ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਜਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਕਥਂ। **ਚੋਰਕਥਾ**ਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

੫੧੨. **ਸਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ , ਤਂ ਚਾਰਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਸਚੇ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਕੇਨਚਿ ਕਮ੍ਮੇਨ ਗਾਮਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ, ''ਵਿਕਾਲੇ ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨਂ ਆਪੁਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਗਾਮਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਗਾਮਸਤਮ੍ਪਿ ਹੋਤੁ, ਪੁਨ ਆਪੁਚ੍ਛਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਉਸ੍ਸਾਹਂ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਅਨ੍ਤਰਾ ਅਞ੍ਞਂ ਗਾਮਂ ਪਵਿਸਿਤੁਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪੁਨ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਮੇਵ।

ਕੁਲਘਰੇ ਵਾ ਆਸਨਸਾਲਾਯ ਵਾ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤੇਲਭਿਕ੍ਖਾਯ ਵਾ ਸਪ੍ਪਿਭਿਕ੍ਖਾਯ ਵਾ ਚਰਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਸਚੇ ਪਸ੍ਸੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਤ੍ਥਿ, ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਅਸਨ੍ਤੇ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਵੀਥਿਂ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਆਪੁਚ੍ਛਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾਪਿ ਚਰਿਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਗਾਮਮਜ੍ਝੇਨ ਮਗ੍ਗੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤੇਲਾਦਿਭਿਕ੍ਖਾਯ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸਚੇ ਪਸ੍ਸੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਤ੍ਥਿ, ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਚਰਿਤਬ੍ਬਂ। ਮਗ੍ਗਾ ਅਨੋਕ੍ਕਮ੍ਮ ਭਿਕ੍ਖਾਯ ਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਆਪੁਚ੍ਛਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰੋ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੫੧੫. **ਅਨ੍ਤਰਾਰਾਮ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਨ ਕੇਵਲਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ ਅਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਅਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਸੀਹੋ ਵਾ ਬਜਗ੍ਘੋ ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਮੇਘੋ ਵਾ ਉਟ੍ਠੇਤਿ, ਅਞ੍ਞੋ ਵਾ ਕੋਚਿ ਉਪਦ੍ਦਵੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਏਵਰੂਪਾਸੁ ਆਪਦਾਸੁ ਬਹਿਗਾਮਤੋ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮਂ ਪਵਿਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਕਥਿਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਵਾਚਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਵਿਕਾਲਗਾਮਪ੍ਪਵਿਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਤਤਿਯਂ।

੪. ਸੂਚਿਘਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੧੭-੨੦. ਚਤੁਤ੍ਥੇ – ਭੇਦਨਮੇਵ ਭੇਦਨਕਂ; ਤਂ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਭੇਦਨਕਮੇਵ। **ਅਰਣਿਕੇ**ਤਿ ਅਰਣਿਧਨੁਕੇ। **ਵਿਧੇ**ਤਿ ਵੇਧਕੇ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਛਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਸੂਚਿਘਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੫. ਮਞ੍ਚਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੨੨. ਪਞ੍ਚਮੇ – **ਛੇਦਨਕਂ** ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

੫੨੫. **ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇ ਨ ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਭੂਮਿਯਂ ਨਿਖਣਿਤ੍ਵਾ ਪਮਾਣਂ ਉਪਰਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਉਤ੍ਤਾਨਂ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਤੁਲਾਸਙ੍ਘਾਟੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਟਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਛਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ।

ਮਞ੍ਚਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬. ਤੂਲੋਨਦ੍ਧਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੨੬. ਛਟ੍ਠੇ – ਤੂਲਂ ਓਨਦ੍ਧਮੇਤ੍ਥਾਤਿ **ਤੂਲੋਨਦ੍ਧਂ;** ਤੂਲਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਚਿਮਿਲਿਕਾਯ ਓਨਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਛਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ।

ਤੂਲੋਨਦ੍ਧਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਛਟ੍ਠਂ।

੭. ਨਿਸੀਦਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੩੧-੪. ਸਤ੍ਤਮੇ – **ਨਿਸੀਦਨਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਕਤ੍ਥ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ? ਚੀਵਰਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਪਣੀਤਭੋਜਨਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ – ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਾਯਗੁਤ੍ਤਿਯਾ ਚੀਵਰਗੁਤ੍ਤਿਯਾ ਸੇਨਾਸਨਗੁਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਸੀਦਨ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੫੩)। **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਪੁਰਾਣਾਸਿਕੋਟ੍ਟੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਨਾਮ ਪੁਰਾਣਚਮ੍ਮਕਾਰੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾ ਹਿ ਚਮ੍ਮਕਾਰੋ ਚਮ੍ਮਂ ਵਿਤ੍ਥਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਸਮਞ੍ਛਤਿ, ਕਡ੍ਢਤਿ; ਏਵਂ ਸੋਪਿ ਤਂ ਨਿਸੀਦਨਂ। ਤੇਨ ਤਂ ਭਗਵਾ ਏਵਮਾਹ – **"ਨਿਸੀਦਨਂ ਨਾਮ ਸਦਸਂ ਵੁਚ੍ਚਤੀ"**ਤਿ ਸਨ੍ਥਤਸਦਿਸਂ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤੇ ਸੁਗਤਵਿਦਤ੍ਥਿਯਾ ਵਿਦਤ੍ਥਿਮਤ੍ਤੇ ਪਦੇਸੇ ਦ੍ਵੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਦਸਾ ਕਰਿਯਨ੍ਤਿ, ਤਾਹਿ ਦਸਾਹਿ ਸਦਸਂ ਨਾਮ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਛਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ।

ਨਿਸੀਦਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਕਣ੍ਡੁਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੩੭. ਅਟ੍ਠਮੇ – **ਕਣ੍ਡੁਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਕਤ੍ਥ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ? ਚੀਵਰਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਬੇਲਟ੍ਠਸੀਸਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ – ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਸ੍ਸ ਕਣ੍ਡੁ ਵਾ ਪਿਲਕਾ ਵਾ ਅਸ੍ਸਾਵੋ ਵਾ ਥੁਲ੍ਲਕਚ੍ਛੁ ਵਾ ਆਬਾਧੋ ਤਸ੍ਸ ਕਣ੍ਡੁਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੫੪)।

੫੩੯. **ਯਸ੍ਸ ਅਧੋਨਾਭਿ ਉਬ੍ਭਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨਾਭਿਯਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਾਨਂ ਉਪਰਿ। **ਕਣ੍ਡੂ**ਤਿ ਕਚ੍ਛੁ। **ਪਿਲ਼ਕਾ**ਤਿ ਲੋਹਿਤਤੁਣ੍ਡਿਕਾ ਸੁਖੁਮਪਿਲ਼ਕਾ। **ਅਸ੍ਸਾਵੋ**ਤਿ ਅਰਿਸਭਗਨ੍ਦਰਮਧੁਮੇਹਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਅਸੁਚਿਪਗ੍ਘਰਣਕਂ। **ਥੁਲ੍ਲਕਚ੍ਛੁ ਵਾ ਆਬਾਧੋ**ਤਿ ਮਹਾਪਿਲ਼ਕਾਬਾਧੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਛਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ।

ਕਣ੍ਡੁਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਅਟ੍ਠਮਂ।

੯. ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੪੨. ਨਵਮੇ – **ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਕਤ੍ਥ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ? ਚੀਵਰਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਵਿਸਾਖਾਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ – ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੫੨)। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਛਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ।

ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਨਵਮਂ।

੧੦. ਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੪੭. ਦਸਮੇ – **ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲੋਮਕੋ**ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਅਙ੍ਗੁਲੇਹਿ ਊਨਕਪ੍ਪਮਾਣੋ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਛਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ।

ਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਦਸਮਂ।

ਸਮਤ੍ਤੋ ਵਣ੍ਣਨਾਕ੍ਕਮੇਨ ਰਤਨਵਗ੍ਗੋ ਨਵਮੋ।

ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ ਖੋਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ ਵਿਨਯਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯ

ਖੁਦ੍ਦਕਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਕਣ੍ਡਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

੬. ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਕਣ੍ਡਂ

੧. ਪਠਮਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਖੁਦ੍ਦਕਾਨਂ ਅਨਨ੍ਤਰਾ।
ਠਪਿਤਾ ਯੇ ਅਯਂ ਦਾਨਿ, ਤੇਸਂ ਭਵਤਿ ਵਣ੍ਣਨਾ॥

੫੫੨. ਪਠਮਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯੇ ਤਾਵ **ਪਟਿਕ੍ਕਮਨਕਾਲੇ**ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਆਗਮਨਕਾਲੇ। **ਸਬ੍ਬੇਵ ਅਗ੍ਗਹੇਸੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਮੇਵ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। **ਪਵੇਧੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਮ੍ਪਮਾਨਾ। **ਅਪੇਹੀ**ਤਿ ਅਪਗਚ੍ਛ।

੫੫੩-੫. **ਗਾਰਯ੍ਹਂ ਆਵੁਸੋ**ਤਿਆਦਿ ਪਟਿਦੇਸੇਤਬ੍ਬਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨਂ। **ਰਥਿਕਾ**ਤਿ ਰਚ੍ਛਾ। **ਬ੍ਯੂਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ਗਤਪਚ੍ਚਾਗਤਰਚ੍ਛਾ। **ਸਿਙ੍ਘਾਟਕ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਕ੍ਕੋਣਂ ਵਾ ਤਿਕੋਣਂ ਵਾ ਮਗ੍ਗਸਮੋਧਾਨਟ੍ਠਾਨਂ। **ਘਰ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਲਘਰਂ। ਏਤੇਸੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਠਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗਹਣੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰਗਣਨਾਯ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਂ। ਹਤ੍ਥਿਸਾਲਾਦੀਸੁ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਰਥਿਕਾਯ ਠਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਚੇਪਿ ਅਨ੍ਤਰਾਰਾਮਾਦੀਸੁ ਠਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ''ਅਨ੍ਤਰਘਰਂ ਪਵਿਟ੍ਠਾਯਾ''ਤਿ ਹਿ ਵਚਨਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਦਦਮਾਨਾਯ ਵਸੇਨੇਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਪਨ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਚੇਪਿ ਵੀਥਿਆਦੀਸੁ ਠਿਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨ੍ਤਰਾਰਾਮਾਦੀਸੁ ਠਤ੍ਵਾ ਦਦਮਾਨਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵ।

ਯਾਮਕਾਲਿਕਂ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਂ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾਤਿ ਇਦਂ ਆਮਿਸੇਨ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨੇ ਪਨ ਏਕਰਸੇ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਮੇਵ। **ਏਕਤੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ। ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਪਨ ਯਥਾਵਤ੍ਥੁਕਮੇਵ।

੫੫੬. **ਦਾਪੇਤਿ ਨ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕੇਨਚਿ ਦਾਪੇਤਿ ਤਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਭੂਮਿਯਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ''ਇਦਂ ਅਯ੍ਯ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਦੇਤਿ, ਏਵਂ ਦਿਨ੍ਨਂ ''ਸਾਧੁ ਭਗਿਨੀ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯ ਏਵ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ਸਾਮਣੇਰਿਯਾ**ਤਿ ਏਤਾਸਂ ਦਦਮਾਨਾਨਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਪਠਮਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਂ।

੨. ਦੁਤਿਯਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੫੮. ਦੁਤਿਯੇ – **ਅਪਸਕ੍ਕ ਤਾਵ ਭਗਿਨੀ**ਤਿਆਦਿ ਅਪਸਾਦੇਤਬ੍ਬਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨਂ।

੫੬੧. **ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਤ੍ਤਂ ਦਾਪੇਤਿ ਨ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਤ੍ਤਂ ਦੇਤਿ, ਇਮਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵ, ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ। **ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਭਤ੍ਤਂ ਦੇਤਿ ਨ ਦਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇਪਿ ਦਾਪੇਯ੍ਯ, ਇਮਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਦੇਨ੍ਤਿਯਾ ਪਨ ਨੇਵ ਇਮਿਨਾ ਨ ਪੁਰਿਮੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਕਥਿਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਦੁਤਿਯਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਂ।

੩. ਤਤਿਯਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੬੨. ਤਤਿਯੇ – **ਉਭਤੋਪਸਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਸਨ੍ਨਂ ਉਪਾਸਕੇਨਪਿ ਉਪਾਸਿਕਾਯਪਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਿਰ ਕੁਲੇ ਉਭੋਪਿ ਤੇ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਯੇਵ। **ਭੋਗੇਨ ਹਾਯਤੀ**ਤਿ ਏਦਿਸਞ੍ਹਿ ਕੁਲਂ ਸਚੇਪਿ ਅਸੀਤਿਕੋਟਿਧਨਂ ਹੋਤਿ, ਭੋਗੇਹਿ ਹਾਯਤਿਯੇਵ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਨੇਵ ਉਪਾਸਿਕਾ ਨ ਉਪਾਸਕੋ ਭੋਗੇ ਰਕ੍ਖਤਿ।

੫੬੯. ਘਰਤੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤੀਤਿ ਆਸਨਸਾਲਂ ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਵਾ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਅਨਾਗਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਪਠਮਂਯੇਵ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪਨ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਗੇਹਤੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ । ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਤਤਿਯਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਂ।

੪. ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੭੦. ਚਤੁਤ੍ਥੇ – **ਅਵਰੁਦ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਵਿਰੁਦ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ।

੫੭੩. **ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਸੁ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨੀਯਂ ਭੋਜਨੀਯਂ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਂ ਕਤਮ੍ਪਿ ਅਪ੍ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਮੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਰਾਮਂ ਆਰਾਮੂਪਚਾਰਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਆਰਞ੍ਞਕਸੇਨਾਸਨਾਰਾਮਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ; ਉਪਚਾਰਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਂ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾ ਗਾਮਂ ਆਗਤਸ੍ਸ ਵਾ ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਂ ਕਤਮ੍ਪਿ ਅਪ੍ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਸਚੇ ਸਾਸਙ੍ਕਂ ਹੋਤਿ ਸਾਸਙ੍ਕਨ੍ਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ? ਆਰਾਮੇ ਚੋਰੇ ਵਸਨ੍ਤੇ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਨਾਰੋਚੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵਚਨਪਟਿਮੋਚਨਤ੍ਥਂ। **ਚੋਰਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਇਧੂਪਚਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ? ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਟ੍ਠਾਕੇਹਿ ਅਮ੍ਹੇ ਗਣ੍ਹਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵਚਨਪਟਿਮੋਚਨਤ੍ਥਂ।

ਯਾਗੁਯਾ ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤੇ ਤਸ੍ਸਾ ਪਰਿਵਾਰੋ ਆਹਰਿਯ੍ਯਤੀਤਿ ਯਾਗੁਯਾ ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਕਿਂ ਸੁਦ੍ਧਯਾਗੁਯਾ ਦਿਨ੍ਨਾਯ ਪੂਵਭਤ੍ਤਾਦੀਨਿਪਿ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਯਾਗੁਯਾ ਪਰਿਵਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਆਹਰਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। **ਭਤ੍ਤੇਨ ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤੇ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਸੁਕਂ ਨਾਮ ਕੁਲਂ ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨੀਯਾਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਆਹਰਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਾਗੁਯਾ ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੂਵਂ ਵਾ ਭਤ੍ਤਂ ਵਾ ਆਹਰਨ੍ਤਿ, ਏਤਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੫੭੫. **ਗਿਲਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤੇਪਿ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤੇ ਵਾ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਵਾ ਸੇਸਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਹਟਂ, ਤਸ੍ਸ ਸੇਸਕਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਾਪਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਵਾ ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਬਹੁਂ ਆਹਟਂ ਹੋਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਦਾਤੁਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਏਤਮ੍ਪਿ ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਸੇਸਕਮੇਵ, ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਥ ਅਧਿਕਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਸਨ੍ਨਿਧਿਂ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਂ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਆਹਟਾਵਸੇਸੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਯਂ ਪਨ ਅਪ੍ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਆਭਤਂ, ਤਂ ਬਹਿਆਰਾਮਂ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਆਹਰਾਪੇਤਬ੍ਬਂ, ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਯਮ੍ਪਿ ਵਿਹਾਰਮਜ੍ਝੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਵਾ ਵਨਚਰਕਾਦਯੋ ਵਾ ਵਨਤੋ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਂ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। **ਤਤ੍ਥਜਾਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਆਰਾਮੇ ਜਾਤਕਮੇਵ; ਮੂਲਖਾਦਨੀਯਾਦਿਂ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਂ

ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਤਂ ਗਾਮਂ ਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਆਹਰਨ੍ਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਟਿਸਂਵਿਦਿਤਂ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਕਥਿਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਂ ।

ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ ਵਿਨਯਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯ

ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਕਣ੍ਡਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

੭. ਸੇਖਿਯਕਣ੍ਡਂ

੧. ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

ਯਾਨਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤਸਿਕ੍ਖੇਨ, **ਸੇਖਿਯਾਨੀ**ਤਿ ਤਾਦਿਨਾ।
ਭਾਸਿਤਾਨਿ ਅਯਂ ਦਾਨਿ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਵਣ੍ਣਨਾਕ੍ਕਮੋ॥

੫੭੬. ਤਤ੍ਥ **ਪਰਿਮਣ੍ਡਲ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਮਣ੍ਡਲਂ। **ਨਾਭਿਮਣ੍ਡਲਂ ਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲ**ਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਧਂ ਨਾਭਿਮਣ੍ਡਲਂ ਅਧੋ ਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੇਨ ਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਜਙ੍ਘਟ੍ਠਿਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤਂ ਨਿਵਾਸਨਂ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸੇਤਬ੍ਬਂ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਓਤਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ; ਏਵਂ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਨਿਵਾਸਨਂ ਪਮਾਣਿਕਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਪਮਾਣਂ – ਦੀਘਤੋ ਮੁਟ੍ਠਿਪਞ੍ਚਕਂ, ਤਿਰਿਯਂ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਹਤ੍ਥਂ। ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਪਨ ਅਲਾਭੇ ਤਿਰਿਯਂ ਦ੍ਵਿਹਤ੍ਥਪਮਾਣਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ ਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤ੍ਥਂ, ਨਾਭਿਮਣ੍ਡਲਂ ਪਨ ਚੀਵਰੇਨਾਪਿ ਸਕ੍ਕਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤੁਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਏਕਪਟ੍ਟਚੀਵਰਂ ਏਵਂ ਨਿਵਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਨਿਵਤ੍ਥਟ੍ਠਾਨੇ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਦੁਪਟ੍ਟਂ ਪਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ।

ਓਲਮ੍ਬੇਨ੍ਤੋ ਨਿਵਾਸੇਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨ ਕੇਵਲਂ ਪੁਰਤੋ ਚ ਪਚ੍ਛਤੋ ਚ ਓਲਮ੍ਬੇਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਯੇ ਪਨਞ੍ਞੇ ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਿਹਿਨਿਵਤ੍ਥਂ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਸੋਣ੍ਡਕਂ ਮਚ੍ਛਵਾਲਕਂ ਚਤੁਕ੍ਕਣ੍ਣਕਂ ਤਾਲਵਣ੍ਟਕਂ ਸਤਵਲਿਕਂ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਚੂਲਵ॰ ੨੮੦) ਨਯੇਨ ਖਨ੍ਧਕੇ ਨਿਵਾਸਨਦੋਸਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਥਾ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ। ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਤਤ੍ਥੇਵ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।

ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਾਤਿ ਪੁਰਤੋ ਵਾ ਪਚ੍ਛਤੋ ਵਾ ਓਲਮ੍ਬੇਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਏਵਂ ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ; ਅਥ ਖੋ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂਯੇਵ ਨਿਵਾਸੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਵਿਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਅਸ੍ਸਤਿਯਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤਸ੍ਸਾਪਿ ਤਥਾ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਿਵਾਸਨਵਤ੍ਤਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮੋਕ੍ਖੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਨਿਵਾਸਨਵਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਸਾਧੁਕਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਗ੍ਗਹਣਮੇਵਸ੍ਸ ਅਨਾਦਰਿਯਂ। ਤਂ ਪਨ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਗ੍ਗਹਿਤਵਤ੍ਤੋਪਿ ਯੋ ਆਰੁਲ੍ਹਭਾਵਂ ਵਾ ਓਰੁਲ੍ਹਭਾਵਂ ਵਾ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ ਪਨ ''ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਨਿਵਾਸੇਤੁਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯੋ ਪਨ ਸੁਕ੍ਖਜਙ੍ਘੋ ਵਾ ਮਹਾਪਿਣ੍ਡਿਕਮਂਸੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਾਰੁਪ੍ਪਤ੍ਥਾਯ ਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਤੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਾਧਿਕਮ੍ਪਿ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਗਿਲਾਨਸ੍ਸਾਤਿ ਜਙ੍ਘਾਯ ਵਾ ਪਾਦੇ ਵਾ ਵਣੋ ਹੋਤਿ, ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਨਿਵਾਸੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਵਾਲਮਿਗਾ ਵਾ ਚੋਰਾ ਵਾ ਅਨੁਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪਾਸੁ ਆਪਦਾਸੁ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ। ਫੁਸ੍ਸਦੇਵਤ੍ਥੇਰੋ ''ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਤਿਵੇਦਨ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨ ''ਅਨਾਦਰਿਯਂ ਪਟਿਚ੍ਚਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ।

੫੭੭. **ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਪਾਰੁਪਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਿਹਿਪਾਰੁਤਂ ਪਾਰੁਪਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਚੂਲਵ॰ ੨੮੦) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਂ ਗਿਹਿਪਾਰੁਪਨਂ ਅਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਉਭੋ ਕਣ੍ਣੇ ਸਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਾਰੁਪਨਵਤ੍ਤਂ ਪੂਰੇਨ੍ਤੇਨ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਪਾਰੁਪਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਮਾਨਿ ਚ ਦ੍ਵੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਹਾਰੇਪਿ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇਪਿ

ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਮੇਵ ਨਿਵਾਸੇਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਪਾਰੁਪਿਤਬ੍ਬਞ੍ਚਾਤਿ। ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਥੇਰਵਾਦੇਨ।

੫੭੮. **ਕਾਯੰ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਜਤ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਉਰਮ੍ਪਿ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ। **ਸੁਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇਨਾ**ਤਿ ਨ ਸਸੀਸੰ ਪਾਰੁਤੇਨ; ਅਥ ਖੋ ਗਣ੍ਠਿਕੰ ਪਟਿਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਵਾਤਨ੍ਤੇਨ ਗੀਵੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਉਭੋ ਕਣ੍ਣੇ ਸਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸੰਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਮਣਿਬਨ੍ਧੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – ਗਲਵਾਟਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸੀਸੰ ਮਣਿਬਨ੍ਧਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹਤ੍ਥੇ ਪਿਣ੍ਡਿਕਮੰਸਤੋ ਚ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਾਦੇ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬੰ।

੫੭੯. **ਵਾਸੂਪਗਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਉਪਗਤਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤਿਭਾਗੇ ਵਾ ਦਿਵਸਭਾਗੇ ਵਾ ਕਾਯੰ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾਪਿ ਨਿਸੀਦਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

੫੮੦. **ਸੁਸੰਵੁਤੋ**ਤਿ ਹਤ੍ਥੰ ਵਾ ਪਾਦੰ ਵਾ ਅਕੀਲ਼ਾਪੇਨ੍ਤੋ; ਸੁਵਿਨੀਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੫੮੨. **ਓਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਖਿਤ੍ਤਚਕ੍ਖੁ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਯੁਗਮਤ੍ਤੰ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ**ਤਿ ਯੁਗਯੁਤ੍ਤਕੋ ਹਿ ਦਨ੍ਤੋ ਆਜਾਨੇਯ੍ਯੋ ਯੁਗਮਤ੍ਤੰ ਪੇਕ੍ਖਤਿ, ਪੁਰਤੋ ਚਤੁਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣੰ ਭੂਮਿਭਾਗੰ; ਇਮਿਨਾਪਿ ਏਤ੍ਤਕੰ ਪੇਕ੍ਖਨ੍ਤੇਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ। **ਯੋ ਅਨਾਦਰਿਯੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਤਹੰ ਤਹੰ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਯੋ ਤੰਤੰਦਿਸਾਭਾਗੰ ਪਾਸਾਦੰ ਕੂਟਾਗਾਰੰ ਵੀਥਿੰ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਾਦਿਪਰਿਸ੍ਸਯਾਭਾਵੰ ਓਲੋਕੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਨਿਸੀਦਨ੍ਤੇਨਾਪਿ ਓਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਕ੍ਖੁਨਾਵ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬੰ।

੫੮੪. **ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਾਯਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਖੇਪੇਨ; ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤਲਕ੍ਖਣੇ ਕਰਣਵਚਨੰ ਏਕਤੋ ਵਾ ਉਭਤੋ ਵਾ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚੀਵਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਨ੍ਤੋਇਨ੍ਦਖੀਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨ ਏਵੰ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਨਿਸਿਨ੍ਨਕਾਲੇ ਪਨ ਧਮਕਰਣੰ ਨੀਹਰਨ੍ਤੇਨਾਪਿ ਚੀਵਰੰ ਅਨੁਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾਵ ਨੀਹਰਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਪਠਮੋ ਵਗ੍ਗੋ।

੨. ਉਜ੍ਜਗ੍ਘਿਕਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੫੮੬. **ਉਜ੍ਜਗ੍ਘਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਮਹਾਹਸਿਤੰ ਹਸਨ੍ਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਕਰਣਵਚਨੰ।

੫੮੮. **ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦੋ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦੋ ਹੋਤਿ? ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੇ ਗੇਹੇ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰੋ, ਮਜ੍ਝੇ ਦੁਤਿਯਤ੍ਥੇਰੋ, ਅਨ੍ਤੇ ਤਤਿਯਤ੍ਥੇਰੋਤਿ ਏਵੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਸੁ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰੋ ਦੁਤਿਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਮਨ੍ਤੇਤਿ, ਦੁਤਿਯਤ੍ਥੇਰੋ ਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਞ੍ਚੇਵ ਸੁਣਾਤਿ, ਕਥਞ੍ਚ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਿ। ਤਤਿਯਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨ ਸਦ੍ਦਮੇਵ ਸੁਣਾਤਿ, ਕਥੰ ਨ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦੋ ਹੋਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਤਤਿਯਤ੍ਥੇਰੋ ਕਥੰ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਿ, ਮਹਾਸਦ੍ਦੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

੫੯੦. **ਕਾਯੰ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਲੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਜੁਕੇਨ ਕਾਯੇਨ ਸਮੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਞ੍ਚੇਵ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਞ੍ਚ।

੫੯੨. **ਬਾਹੁੰ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਲੰ ਕਤ੍ਵਾ।

੫੯੪. **ਸੀਸੰ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਲੰ ਉਜੁੰ ਠਪਯਿਤ੍ਵਾ।

ਦੁਤਿਯੋ ਵਗ੍ਗੋ।

੩. ਖਮ੍ਭਕਤਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੫੯੬-੮. ਖਮ੍ਭਕਤੋ ਨਾਮ ਕਟਿਯਂ ਹਤ੍ਥਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤਖਮ੍ਭੋ। **ਓਗੁਣ੍ਠਿਤੋ**ਤਿ ਸਸੀਸਂ ਪਾਰੁਤੋ।

੬੦੦. ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਾਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਣ੍ਹਿਯੋ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਪਾਦੇਹਿ ਵਾ, ਅਗ੍ਗਪਾਦੇ ਵਾ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਹੀਹਿਯੇਵ ਵਾ ਭੂਮਿਂ ਫੁਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗਮਨਂ। ਕਰਣਵਚਨਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਮੇਵ।

੬੦੧. ਦੁਸ੍ਸਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਾਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਯੋਗਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਾਪਿ ਦੁਸ੍ਸਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਾ ਏਵ।

੬੦੨. ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਸਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ।

੬੦੩. ਆਕਿਰਨ੍ਤੇਪੀਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਦੇਨ੍ਤੇਪਿ। **ਪਤ੍ਤਸਞ੍ਞੀ**ਤਿ ਪਤ੍ਤੇ ਸਞ੍ਞਂ ਕਤ੍ਵਾ।

੬੦੪. ਸਮਸੂਪਕੋ ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਭਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥਭਾਗਪ੍ਪਮਾਣੋ ਸੂਪੋ ਹੋਤਿ। **ਮੁਗ੍ਗਸੂਪੋ ਮਾਸਸੂਪੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੁਲਤ੍ਥਾਦੀਹਿ ਕਤਸੂਪਾਪਿ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਰਸਰਸੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਸੂਪੇ ਅਵਸੇਸਾਨਿ ਓਲੋਣੀਸਾਕਸੂਪੇਯ੍ਯਮਚ੍ਛਰਸਮਂਸਰਸਾਦੀਨਿ ਰਸਰਸਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤਂ ਰਸਰਸਂ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

੬੦੫. ਸਮਤਿਤ੍ਤਿਕਨ੍ਤਿ ਸਮਪੁਣ੍ਣਂ ਸਮਭਰਿਤਂ। **ਥੂਪੀਕਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਥੂਪੀਕਤੋ ਨਾਮ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਮੁਖਵਟ੍ਟਿਲੇਖਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਕਤੋ; ਪਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਰਚਿਤੋ ਪੂਰਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਂ ਕਤਂ ਅਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਮੁਖਵਟ੍ਟਿਲੇਖਾਸਮਪ੍ਪਮਾਣੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤ੍ਥ ਥੂਪੀਕਤਂ ਨਾਮ ''ਪਞ੍ਚਹਿ ਭੋਜਨੇਹਿ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਭਯਤ੍ਥੇਰੋ ਆਹ। ਤਿਪਿਟਕਚੂਲ਼ਨਾਗਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨ ''ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਨਾਮ ਯਾਗੁਪਿ ਭਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਖਾਦਨੀਯਮ੍ਪਿ ਚੁਣ੍ਣਪਿਣ੍ਡੋਪਿ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਮ੍ਪਿ ਦਸਿਕਸੁਤ੍ਤਮ੍ਪੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਵਤ੍ਵਾ ਦਸਿਕਸੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਥੂਪੀਕਤਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਆਹ। ਤੇਸਂ ਵਾਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਰੋਹਣਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਚੂਲ਼ਸੁਮਨਤ੍ਥੇਰਂ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ – ''ਭਨ੍ਤੇ ਥੂਪੀਕਤਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਕੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ''ਤਿ? ਤੇਸਞ੍ਚ ਥੇਰਾਨਂ ਵਾਦਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਥੇਰੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਅਹੋ, ਚੂਲ਼ਨਾਗੋ ਸਾਸਨਤੋ ਭਟ੍ਠੋ, ਅਹਂ ਏਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਿਨਯਂ ਵਾਚੇਨ੍ਤੋ ਨ ਕਦਾਚਿ ਏਵਂ ਅਵਚਂ, ਅਯਂ ਕੁਤੋ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਵਦਸੀ''ਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਥੇਰਂ ਯਾਚਿਂਸੁ – ''ਕਥੇਥ ਦਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ''ਤਿ? ''ਯਾਵਕਾਲਿਕੇਨਾਵੁਸੋ''ਤਿ ਥੇਰੋ ਆਹ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਯਾਗੁਭਤ੍ਤਂ ਵਾ ਫਲਾਫਲਂ ਵਾ ਆਮਿਸਜਾਤਿਕਂ ਸਮਤਿਤ੍ਤਿਕਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪਗੇਨ ਪਤ੍ਤੇਨ, ਇਤਰੇਨ ਪਨ ਥੂਪੀਕਤਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਾਮਕਾਲਿਕਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਯਾਵਜੀਵਿਕਾਨਿ ਪਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪਗਪਤ੍ਤੇਪਿ ਥੂਪੀਕਤਾਨਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਤ੍ਤੇਸੁ ਭਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਪੇਸੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਂ ਪਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਯਮਾਨਂ ਪੂਵਉਚ੍ਛੁਖਣ੍ਡਫਲਾਫਲਾਦਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਓਰੋਹਤਿ, ਤਂ ਥੂਪੀਕਤਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ। ਪੂਵਵਟਂਸਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਥੂਪੀਕਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਪੁਪ੍ਫਵਟਂਸਕਤਕ੍ਕੋਲਕਟੁਕਫਲਾਦਿਵਟਂਸਕੇ ਪਨ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਂ ਥੂਪੀਕਤਂ ਨ ਹੋਤਿ। ਭਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਥਾਲਕਂ ਵਾ ਪਤ੍ਤਂ ਵਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਥੂਪੀਕਤਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ। ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਥਾਲਕੇ ਵਾ ਪਣ੍ਣੇ ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਤ੍ਤਮਤ੍ਥਕੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਪਾਟੇਕ੍ਕਭਾਜਨਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ।

ਇਧ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯਂ ਗਿਲਾਨੋ ਨ ਆਗਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸਪਿ ਥੂਪੀਕਤਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤੁਮੇਵ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਪਨ ਸੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ।

ਤਤਿਯੋ ਵਗ੍ਗੋ।

੪. ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੬੦੬. **ਸਕ੍ਕਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਅਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇਯੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਪਨ ਸੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ। ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਚ ਪਤ੍ਤਸਞ੍ਞੀਤਿ ਚਾਤਿ ਉਭਯੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

੬੦੮. **ਸਪਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਓਧਿਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਟਿਪਾਟਿਯਾ। **ਸਮਸੂਪਕੇ** ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ।

੬੧੦. **ਥੂਪਕਤੋ**ਤਿ ਮਤ੍ਥਕਤੋ; ਵੇਮਜ੍ਝਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੧੧. **ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਮਾਘਾਤਸਮਯਾਦੀਸੁ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ ਬਜਞ੍ਜਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ। ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਨਤ੍ਥਿ।

੬੧੪. **ਉਜ੍ਝਾਨਸਞ੍ਞੀ**ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਪਿ ਗਿਲਾਨੋ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤਿ।

੬੧੫. **ਨਾਤਿਮਹਨ੍ਤੋ ਕਬਲ਼ੋ**ਤਿ ਮਯੂਰਣ੍ਡੰ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤੰ, ਕੁਕ੍ਕੁਟਣ੍ਡੰ ਅਤਿਖੁਦ੍ਦਕੰ, ਤੇਸੰ ਵੇਮਜ੍ਝਪ੍ਪਮਾਣੋ। **ਖਜ੍ਜਕੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮੂਲਖਾਦਨੀਯਾਦਿ ਸਬ੍ਬੰ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਵਗ੍ਗੋ।

੫. ਕਬਲ਼ਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੬੧੭. **ਅਨਾਹਟੇ**ਤਿ ਅਨਾਹਰਿਤੇ; ਮੁਖਦ੍ਵਾਰੰ ਅਸਮ੍ਪਾਪਿਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੧੮. **ਸਬ੍ਬੰ ਹਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਸਕਲਹਤ੍ਥੰ।

੬੧੯. **ਸਕਬਲ਼ੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮੰ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਹਰੀਤਕੰ ਵਾ ਲਟ੍ਠਿਮਧੁਕੰ ਵਾ ਮੁਖੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤਿ। ਯਤ੍ਤਕੇਨ ਵਚਨੰ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਤਕੇ ਮੁਖਮ੍ਹਿ ਸਨ੍ਤੇ ਕਥੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੬੨੦. **ਪਿਣ੍ਡੁਕ੍ਖੇਪਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਣ੍ਡੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ।

੬੨੧. **ਕਬਲ਼ਾਵਚ੍ਛੇਦਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਬਲ਼ੰ ਅਵਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਵਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ।

੬੨੨. **ਅਵਗਣ੍ਡਕਾਰਕ**ਨ੍ਤਿ ਮਕ੍ਕਟੋ ਵਿਯ ਗਣ੍ਡੇ ਕਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ।

੬੨੩. **ਹਤ੍ਥਨਿਦ੍ਧੁਨਕ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥੰ ਨਿਦ੍ਧੁਨਿਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਧੁਨਿਤ੍ਵਾ।

੬੨੪. **ਸਿਤ੍ਥਾਵਕਾਰਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਤ੍ਥਾਨਿ ਅਵਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਅਵਕਿਰਿਤ੍ਵਾ।

੬੨੫. **ਜਿਵ੍ਹਾਨਿਚ੍ਛਾਰਕ**ਨ੍ਤਿ ਜਿਵ੍ਹੰ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਤ੍ਵਾ।

੬੨੬. **ਚਪੁਚਪੁਕਾਰਕ**ਨ੍ਤਿ ਚਪੁ ਚਪੂਤਿ ਏਵੰ ਸਦ੍ਦੰ ਕਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ।

ਪਞ੍ਚਮੋ ਵਗ੍ਗੋ।

੬. ਸੁਰੁਸੁਰੁਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੬੨੭. ਸੁਰੁਸੁਰੁਕਾਰਕਨ੍ਤਿ ਸੁਰੁਸੁਰੂਤਿ ਏਵ◌ਂ ਸਦ੍ਦਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਕਤ੍ਵ◌ਾ। **ਦਵ◌ੋ**ਤਿ ਪਰਿਹਾਸਵਚਨਂ; ਤਂ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ''ਕਿਂ ਬੁਦ੍ਧੋ , ਸਿਲਕਬੁਦ੍ਧੋ, ਪਟਿਬੁਦ੍ਧੋ; ਕਿਂ ਧਮ੍ਮੋ, ਗੋਧਮ੍ਮੋ, ਅਜਧਮ੍ਮੋ; ਕਿਂ ਸਙ੍ਘੋ, ਮਿਗਸਙ੍ਘੋ, ਪਸੁਸਙ੍ਘੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਤੀਣਿ ਰਤਨਾਨਿ ਆਰਬ੍ਭ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੨੮. ਹਤ੍ਥਨਿਲ੍ਲੇਹਕਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਂ ਨਿਲ੍ਲੇਹਿਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਲ੍ਲੇਹਿਤ੍ਵ◌ਾ। ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੇਨ ਹਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਿਲ੍ਲੇਹਿਤੁਂ ਨ ਵ◌ਟ੍ਟਤਿ। ਘਨਯਾਗੁਫਾਣਿਤਪਾਯਾਸਾਦਿਕੇ ਪਨ ਅਙ੍ਗੁਲੀਹਿ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯੋ ਮੁਖੇ ਪਵ◌ੇਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵ◌ਟ੍ਟਤਿ। **ਪਤ੍ਤਨਿਲ੍ਲੇਹਕਓਟ੍ਠਨਿਲ੍ਲੇਹਕੇਸੁ**ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਕਙ੍ਗੁਲਿਯਾਪਿ ਪਤ੍ਤੋ ਨ ਨਿਲ੍ਲੇਹਿਤਬ੍ਬੋ, ਏਕਓਟ੍ਠੋਪਿ ਜਿਵ◌੍ਹਾਯ ਨ ਨਿਲ੍ਲੇਹਿਤਬ੍ਬੋ, ਓਟ੍ਠਮਂਸੇਹਿ ਏਵ ਪਨ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵ◌ੇਸੇਤੁਂ ਵ◌ਟ੍ਟਤਿ।

੬੩੧. ਕੋਕਨਦੇਤਿ ਏਵ◌ਂਨਾਮਕੇ। **ਕੋਕਨਦ**ਨ੍ਤਿ ਪਦੁਮਂ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ, ਸੋ ਚ ਪਾਸਾਦੋ ਪਦੁਮਸਣ੍ਠਾਨੋ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਕੋਕਨਦੋਤ੍ਵ◌ੇਵ ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ। **ਨ ਸਾਮਿਸੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਾਨੀਯਥਾਲਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਵਸੇਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘਿਕਮ੍ਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਮ੍ਪਿ ਗਿਹਿਸਨ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਖਮ੍ਪਿ ਸਰਾਵਮ੍ਪਿ ਥਾਲਕਮ੍ਪਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਮੇਵ, ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਹਤ੍ਥਸ੍ਸ ਏਕਦੇਸੋ ਆਮਿਸਮਕ੍ਖਿਤੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਪਦੇਸੇਨ ਗਹੇਤੁਂ ਵ◌ਟ੍ਟਤਿ।

੬੩੨. ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾਤਿ ਸਿਤ੍ਥਾਨਿ ਉਦਕਤੋ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਰਾਸਿਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਉਦਕਂ ਛਡ੍ਡੇਤਿ। **ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ** ਵ◌ਾਤਿ ਸਿਤ੍ਥਾਨਿ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਉਦਕਗਤਿਕਾਨਿ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਛਡ੍ਡੇਤਿ। **ਪਟਿਗ੍ਗਹੇ** ਵ◌ਾਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇ ਛਡ੍ਡੇਤਿ। **ਨੀਹਰਿਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਬਹਿ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਛਡ੍ਡੇਤਿ; ਏਵ◌ਂ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

੬੩੪. ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥਪਲਿਗੁਣ੍ਠਿਤਂ ਪਣ੍ਡਰਚ੍ਛਤ੍ਤਂ। **ਕਿਲਞ੍ਜਚ੍ਛਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵ◌ਿਲੀਵਚ੍ਛਤ੍ਤਂ। **ਪਣ੍ਣਚ੍ਛਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਲਪਣ੍ਣਾਦੀਹਿ ਯੇਹਿ ਕੇਹਿਚਿ ਕਤਂ। **ਮਣ੍ਡਲਬਦ੍ਧਂ ਸਲਾਕਬਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਛਤ੍ਤਾਨਂ ਪਞ੍ਜਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਤਾਨਿ ਹਿ ਮਣ੍ਡਲਬਦ੍ਧਾਨਿ ਚੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸਲਾਕਬਦ੍ਧਾਨਿ ਚ। ਯਮ੍ਪਿ ਤਤ੍ਥਜਾਤਕਦਣ੍ਡਕੇਨ ਕਤਂ ਏਕਪਣ੍ਣਚ੍ਛਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਛਤ੍ਤਮੇਵ। ਏਤੇਸੁ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਛਤ੍ਤਂ ਪਾਣਿਮ੍ਹਿ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਛਤ੍ਤਪਾਣਿ**। ਸੋ ਤਂ ਛਤ੍ਤਂ ਧਾਰਯਮਾਨੋ ਵ◌ਾ ਅਂਸੇ ਵ◌ਾ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਊਰੁਮ੍ਹਿ ਵ◌ਾ ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਯਾਵ ਹਤ੍ਥੇਨ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਾਵਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੁਂ ਨ ਵ◌ਟ੍ਟਤਿ, ਦੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਸਚੇ ਪਨਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੋ ਛਤ੍ਤਂ ਧਾਰੇਤਿ, ਛਤ੍ਤਪਾਦੁਕਾਯ ਵ◌ਾ ਠਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਹਤ੍ਥਤੋ ਅਪਗਤਮਤ੍ਤੇ ਛਤ੍ਤਪਾਣਿ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੁਂ ਵ◌ਟ੍ਟਤਿ। ਧਮ੍ਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਦਸੋਧਮ੍ਮੇ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੬੩੫. ਦਣ੍ਡਪਾਣਿਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦਣ੍ਡੋ ਨਾਮ ਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਚਤੁਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣੋ ਦਣ੍ਡਪਾਣਿਭਾਵ◌ੋ ਪਨਸ੍ਸ ਛਤ੍ਤਪਾਣਿਮ੍ਹਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੬੩੬. ਸਤ੍ਥਪਾਣਿਮ੍ਹਿਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਸਿਂ ਸਨ੍ਨਹਿਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤੋਪਿ ਹਿ ਸਤ੍ਥਪਾਣਿਸਙ੍ਖਜਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ।

੬੩੭. ਆਵ◌ੁਧਪਾਣਿਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ – ''ਆਵ◌ੁਧਂ ਨਾਮ ਚਾਪੋ ਕੋਦਣ੍ਡੋ''ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਧਨੁਵ◌ਿਕਤਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਰਵ◌ਿਕਤਿਯਾ ਆਵ◌ੁਧਨ੍ਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵ◌ਾ ਸਰੇਨ ਧਨੁਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸੁਦ੍ਧਧਨੁਂ ਵ◌ਾ ਸੁਦ੍ਧਸਰਂ ਵ◌ਾ ਸਜਿਯਧਨੁਂ ਵ◌ਾ ਨਿਜ੍ਜਿਯਧਨੁਂ ਵ◌ਾ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤਸ੍ਸ ਵ◌ਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵ◌ਾ ਧਮ੍ਮੋ ਦੇਸੇਤੁਂ ਨ ਵ◌ਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਪਨਸ੍ਸ ਧਨੁਂ ਕਣ੍ਠੇਪਿ ਪਟਿਮੁਕ੍ਕਂ ਹੋਤਿ, ਯਾਵ ਹਤ੍ਥੇਨ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਾਵ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੁਂ ਵ◌ਟ੍ਟਤਿਯੇਵ◌ਾਤਿ।

ਛਟ੍ਠੋ ਵਗ੍ਗੋ।

੭. ਪਾਦੁਕਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੬੩੮. ਅਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਛਤ੍ਤਦਣ੍ਡਕੇ ਅਙ੍ਗੁਲਨ੍ਤਰੰ ਅਪ੍ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲੰ ਪਾਦੁਕੰ ਅਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸ। **ਪਟਿਮੁਕ੍ਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਟਿਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸ। ਉਪਾਹਨਾਯਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਓਮੁਕ੍ਕੋ**ਤਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਣ੍ਹਿਕਬਦ੍ਧੰ ਓਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

੬੪੦. ਯਾਨਗਤਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇਪਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਜਨੇਹਿ ਹਤ੍ਥਸਙ੍ਘਾਟੇਨ ਗਹਿਤੋ, ਸਾਟਕੇ ਵਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵੰਸੇਨ ਵਯ੍ਹਤਿ, ਅਯੁਤ੍ਤੇ ਵਾ ਵਯ੍ਹਾਦਿਕੇ ਯਾਨੇ , ਵਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਠਪਿਤੇ ਚਕ੍ਕਮਤ੍ਤੇਪਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਯਾਨਗਤੋਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਦ੍ਵੇਪਿ ਏਕਯਾਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਵਿਸੁਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਸੁਪਿ ਉਚ੍ਚੇ ਯਾਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ ਨੀਚੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦੇਸੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਮਪ੍ਪਮਾਣੇਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪੁਰਿਮੇ ਯਾਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਪਨ ਉਚ੍ਚਤਰੇਪਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ ਦੇਸੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੬੪੧. ਸਯਨਗਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਕਟਸਾਰਕੇਪਿ ਪਕਤਿਭੂਮਿਯਮ੍ਪਿ ਨਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਚ੍ਚੇਪਿ ਮਞ੍ਚਪੀਠੇ ਵਾ ਭੂਮਿਪਦੇਸੇ ਵਾ ਠਿਤੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ ਵਾ ਦੇਸੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਯਨਗਤੇਨ ਪਨ ਸਯਨਗਤਸ੍ਸ ਉਚ੍ਚਤਰੇ ਵਾ ਸਮਪ੍ਪਮਾਣੇ ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨੇਨ ਦੇਸੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਨਿਪਨ੍ਨੇਨ ਚ ਠਿਤਸ੍ਸ ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਦੇਸੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨਾਪਿ ਠਿਤਸ੍ਸ ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਠਿਤੇਨ ਠਿਤਸ੍ਸੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੬੪੨. ਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਾਯਾਤਿ ਆਯੋਗਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਾਯ ਵਾ ਹਤ੍ਥਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਾਯ ਵਾ ਦੁਸ੍ਸਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਾਯ ਵਾ ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਦੇਸੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੬੪੩. ਵੇ**ਠਿਤਸੀਸਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦੁਸ੍ਸਵੇਠਨੇਨ ਵਾ ਮੋਲ਼ਿਆਦੀਹਿ ਵਾ ਯਥਾ ਕੇਸਨ੍ਤੋ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ; ਏਵਂ ਵੇਠਿਤਸੀਸਸ੍ਸ।

੬੪੪. ਓਗੁਣ੍ਠਿਤਸੀਸਸ੍ਸਾਤਿ ਸਸੀਸਂ ਪਾਰੁਤਸ੍ਸ।

੬੪੫. ਛਮਾਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨਾਤਿ ਭੂਮਿਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ। **ਆਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਵਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਤਿਣਾਨਿਪਿ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ।

੬੪੭. ਛਪਕਸ੍ਸਾਤਿ ਚਣ੍ਡਾਲਸ੍ਸ। **ਛਪਕੀ**ਤਿ ਚਣ੍ਡਾਲੀ। **ਨਿਲੀਨੋ**ਤਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਯਤ੍ਰ ਹਿ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਯੋ ਹਿ ਨਾਮ। **ਸਬ੍ਬਮਿਦਂ ਚਰਿਮਂ ਕਤਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥੇ**ਵ **ਪਰਿਪਤੀ**ਤਿ ''ਸਬ੍ਬੋ ਅਯਂ ਲੋਕੋ ਸਙ੍ਕਰਂ ਗਤੋ ਨਿਮ੍ਮਰਿਯਾਦੋ''ਤਿ ਇਮਂ ਵਚਨਂ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਤੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤਰਾ ਰੁਕ੍ਖਤੋ ਪਤਿਤੋ। ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਚ ਪਨ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਪੁਰਤੋ ਠਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ –

''ਉਭੋ ਅਤ੍ਥਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਅਸ੍ਮਾ ਕੁਮ੍ਭਮਿਵਾਭਿਦਾ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਉਭੋ ਅਤ੍ਥਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਨਾ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਤ੍ਥਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। **ਧਮ੍ਮਂ ਨ ਪਸ੍ਸਰੇ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਂ ਨ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਕਤਮੇ ਤੇ ਉਭੋਤਿ? **"ਯੋ ਚਾਯਂ ਮਨ੍ਤਂ ਵਾਚੇਤਿ, ਯੋ ਚਾਧਮ੍ਮੇਨਧੀਯਤੀ**"ਤਿ। ਏਵਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਞ੍ਚ ਰਾਜਾਨਞ੍ਚ ਉਭੋਪਿ ਅਧਮ੍ਮਿਕਭਾਵੇ ਠਪੇਸਿ।

ਤਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ **ਸਾਲੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਜਾਨਾਮਹਂ ਭੋ ''ਅਯਂ ਅਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ; ਅਪਿ ਚ ਖੋ ਮਯਾ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਸਪੁਤ੍ਤਦਾਰਪਰਿਜਨੇਨ ਰਞ੍ਞੋ ਸਨ੍ਤਕੋ ਸਾਲੀਨਂ ਓਦਨੋ ਭੁਤ੍ਤੋ। **ਸੁਚਿਮਂਸੂਪਸੇਚਨੇ**ਤਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਵਿਕਤਿਸਮ੍ਪਾਦਿਤਂ ਸੁਚਿਮਂਸੂਪਸੇਚਨਂ ਮਿਸ੍ਸੀਕਰਣਮਸ੍ਸਾਤਿ **ਸੁਚਿਮਂਸੂਪਸੇਚਨੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮੇ ਨ ਵਤ੍ਤਾਮੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਮਯਾ ਰਞ੍ਞੋ ਓਦਨੋ ਭੁਤ੍ਤੋ, ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਬਹੂ

ਲਾਭਾ ਲਦ੍ਧਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮੇ ਅਹਂ ਨ ਵਤ੍ਤਾਮਿ ਉਦਰੇ ਬਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਨ ਧਮ੍ਮਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਧਮ੍ਮੋ ਅਰਿਯੇਹਿ ਵਣ੍ਣਿਤੋ ਪਸਤ੍ਥੋ ਥੋਮਿਤੋਤਿ ਜਾਨਾਮਿ।

ਅਥ ਨਂ ਛਪਕੋ **"ਧਿਰਤ੍ਥੁ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯੇਨ ਅਜ੍ਝਭਾਸਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯੋ ਤਯਾ ਧਨਲਾਭੋ ਚ ਯਸਲਾਭੋ ਚ ਲਦ੍ਧੋ, ਧਿਰਤ੍ਥੁ ਤਂ ਧਨਲਾਭਂ ਯਸਲਾਭਞ੍ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਅਯਂ ਤਯਾ ਲਦ੍ਧੋ ਲਾਭੋ ਆਯਤਿਂ ਅਪਾਯੇਸੁ ਵਿਨਿਪਾਤਨਹੇਤੁਨਾ ਸਮ੍ਪਤਿ ਚ ਅਧਮ੍ਮਚਰਣੇਨ ਵੁਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਏਵਰੂਪਾ ਯਾ ਵੁਤ੍ਤਿ ਆਯਤਿਂ ਵਿਨਿਪਾਤੇਨ ਇਧ ਅਧਮ੍ਮਚਰਣੇਨ ਵਾ ਨਿਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਕਿਂ ਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਿਯਾ? ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ –

> ''ਧਿਰਤ੍ਥੁ ਤਂ ਧਨਲਾਭਂ, ਯਸਲਾਭਞ੍ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ।
> ਯਾ ਵੁਤ੍ਤਿ ਵਿਨਿਪਾਤੇਨ, ਅਧਮ੍ਮਚਰਣੇਨ ਵਾ''ਤਿ॥

ਪਰਿਬ੍ਬਜ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੇਤਿ ਮਹਾਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਇਤੋ ਦਿਸਾ ਸੀਘਂ ਪਲਾਯਸ੍ਸੁ। **ਪਚਨ੍ਤਞ੍ਞੇਪਿ ਪਾਣਿਨੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਸਤ੍ਤਾ ਪਚਨ੍ਤਿ ਚੇਵ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ ਚ; ਨ ਕੇਵਲਂ ਤ੍ਵਞ੍ਞੇਵ ਰਾਜਾ ਚ। **ਮਾ ਤ੍ਵਂ ਅਧਮ੍ਮੋ ਆਚਰਿਤੋ ਅਸ੍ਮਾ ਕੁਮ੍ਭਮਿਵਾਭਿਦਾ**ਤਿ ਸਚੇ ਹਿ ਤ੍ਵਂ ਇਤੋ ਅਪਰਿਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਅਧਮ੍ਮਂ ਆਚਰਿਸ੍ਸਸਿ , ਤਤੋ ਤ੍ਵਂ ਸੋ ਅਧਮ੍ਮੋ ਏਵਂ ਆਚਰਿਤੋ ਯਥਾ ਉਦਕਕੁਮ੍ਭਂ ਪਾਸਾਣੋ ਭਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ; ਏਵਂ ਭੇਚ੍ਛਤਿ, ਤੇਨ ਮਯਂ ਤਂ ਵਦਾਮ –

> ''ਪਰਿਬ੍ਬਜ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੇ, ਪਚਨ੍ਤਞ੍ਞੇਪਿ ਪਾਣਿਨੋ।
> ਮਾ ਤ੍ਵਂ ਅਧਮ੍ਮੋ ਆਚਰਿਤੋ, ਅਸ੍ਮਾ ਕੁਮ੍ਭਮਿਵਾਭਿਦਾ''ਤਿ॥

ਉਚ੍ਚੇ ਆਸਨੇਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਭੂਮਿਪ੍ਪਦੇਸੇਪਿ ਉਨ੍ਨਤਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦੇਸੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੬੪੮. **ਨ ਠਿਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਚੇਪਿ ਥੇਰੁਪਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ ਦਹਰਭਿਕ੍ਖੁਂ ਆਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਮਹਾਥੇਰੋ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ। ਗਾਰਵੇਨ ਪਨ ਥੇਰਂ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਥਾਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਪਸ੍ਸੇ ਠਿਤਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਕਥੇਮੀਤਿ ਕਥੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੬੪੯. **ਨ ਪਚ੍ਛਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇ ਪੁਰਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਛਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ। ਪਚ੍ਛਿਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕਥੇਮੀਤਿ ਕਥੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਗ੍ਗਹਿਤਧਮ੍ਮਂ ਪਨ ਸਜ੍ਝਾਯਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਮਧੁਰੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਥੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੬੫੦. **ਨ ਉਪ੍ਪਥੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਸਚੇ ਦ੍ਵੇਪਿ ਸਕਟਪਥੇ ਏਕੇਕਚਕ੍ਕਪਥੇਨ ਵਾ ਉਪ੍ਪਥੇਨ ਵਾ ਸਮਧੁਰਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ।

੬੫੧. **ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਹਸਾ ਉਚ੍ਚਾਰੋ ਵਾ ਪਸ੍ਸਾਵੋ ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਕਤੋ ਨਾਮ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

੬੫੨. **ਨ ਹਰਿਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਮ੍ਪਿ ਜੀਵਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਮੂਲਂ ਪਥਵਿਯਂ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਾਖਾ ਵਾ ਭੂਮਿਲਗ੍ਗਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਹਰਿਤਸਙ੍ਖਾਤਮੇਵ। ਖਨ੍ਧੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਹਰਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਪਾਤੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਪ੍ਪਹਰਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਹਸਾ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ਗਿਲਾਨਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਪ੍ਪਹਰਿਤੇ ਕਤੋ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਹਰਿਤਂ ਅਲਭਨ੍ਤੇਨ ਤਿਣਣ੍ਡੁਪਕਂ ਵਾ ਪਲਾਲਣ੍ਡੁਪਕਂ ਵਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤੋਪਿ ਪਚ੍ਛਾ ਹਰਿਤਂ ਓਤ੍ਥਰਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ਖੇਲ਼ੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਸਿਙ੍ਘਾਣਿਕਾਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੬੫੩. **ਨ ਉਦਕੇ**ਤਿ ਏਤਂ ਪਰਿਭੋਗਉਦਕਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਵਚ੍ਚਕੁਟਿਸਮੁਦ੍ਦਾਦਿਉਦਕੇਸੁ ਪਨ ਅਪਰਿਭੋਗੇਸੁ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਦੇਵੇ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਉਦਕੋਘੋ ਹੋਤਿ, ਅਨੁਦਕਟ੍ਠਾਨਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਏਤਾਦਿਸੇ ਕਾਲੇ

ਅਨੁਦਕਟ੍ਠਾਨਂ ਅਲਭਨ੍ਤੇਨ ਕਾਤੁਂ ᩅਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇᩅ।

ਸਤ੍ਤਮੋ ᩅਗ੍ਗੋ।

ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਿਦੀਪਨਤ੍ਥਾਯ ਪਨੇਤ੍ਥ ਇਦਂ ਪਕਿਣ੍ਣਕਂ – ਉਜ੍ਜਗ੍ਘਿਕਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ, ਸਕਬਲ਼ੇਨ ਮੁਖੇਨ ਬ੍ਯਾਹਰਣਂ ਏਕਂ, ਛਮਾਨੀਚਾਸਨਠਾਨਪਚ੍ਛਤੋਗਮਨਉਪ੍ਪਥਗਮਨਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਦਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਸਮਨੁਭਾਸਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਕਾਯᩅਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਕਿਰਿਯਾਨਿ, ਸਞ੍ਞਾᩅਿਮੋਕ੍ਖਾਨਿ , ਸਚਿਤ੍ਤਕਾਨਿ, ਲੋਕᩅਜ੍ਜਾਨਿ, ਕਾਯਕਮ੍ਮᩅਚੀਕਮ੍ਮਾਨਿ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਾਨਿ, ਦੁਕ੍ਖᩅੇਦਨਾਨੀਤਿ।

ਸੂਪੋਦਨᩅਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯᩅਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾᩅਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕᩅਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ᩅਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖᩅੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਛਤ੍ਤਪਾਣਿਦਣ੍ਡਪਾਣਿਸਤ੍ਥਪਾਣਿਆᩅੁਧਪਾਣਿਪਾਦੁਕਉਪਾਹਨਯਾਨਸਯਨਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕᩅੇਠਿਤਓਗੁਣ੍ਠਿਤਨਾਮਕਾਨਿ ਏਕਾਦਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ᩅਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਾਨਿ, ਸਞ੍ਞਾᩅਿਮੋਕ੍ਖਾਨਿ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਾਨਿ, ਲੋਕᩅਜ੍ਜਾਨਿ, ᩅਚੀਕਮ੍ਮਾਨਿ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਾਨਿ, ਦੁਕ੍ਖᩅੇਦਨਾਨੀਤਿ।

ਅᩅਸੇਸਾਨਿ ਤੇਪਣ੍ਣਾਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨੀਤਿ।

ਸਬ੍ਬਸੇਖਿਯੇਸੁ ਆਬਾਧਪਚ੍ਚਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਥੂਪੀਕਤਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ ਸੂਪਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨੇ ਉਜ੍ਝਾਨਸਞ੍ਞਿਮ੍ਹੀਤਿ ਤੀਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਗਿਲਾਨੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ।

ਸੇਖਿਯᩅਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸੇਖਿਯਕਣ੍ਡਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

੮. ਸਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਸਮਥਾ

੬੫੫. ਅਧਿਕਰਣਸਮਥੇਸੁ – **ਸਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ। ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਅਧਿਕਰਣਂ ਸਮੇਨ੍ਤਿ ਵੂਪਸਮੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਧਿਕਰਣਸਮਥਾ**। ਤੇਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਖਨ੍ਧਕੇ ਚ ਪਰਿਵਾਰੇ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਸਤ੍ਥਂ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਾਮ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ।

ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ ਵਿਨਯਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯ

ਭਿਕ੍ਖੁਵਿਭਙ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਨਨ੍ਤਰਾਯੇਨ ਯਥਾ, ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਵਣ੍ਣਨਾ ਅਯਂ।
ਅਨਨ੍ਤਰਾਯੇਨ ਤਥਾ, ਸਨ੍ਤਿਂ ਪਪ੍ਪੋਨ੍ਤੁ ਪਾਣਿਨੋ॥

ਚਿਰਂ ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ, ਕਾਲੇ ਵਸ੍ਸਂ ਚਿਰਂ ਪਜਂ।
ਤਪ੍ਪੇਤੁ ਦੇਵੋ ਧਮ੍ਮੇਨ, ਰਾਜਾ ਰਕ੍ਖਤੁ ਮੇਦਨਿਨ੍ਤਿ॥

ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ।

॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੧. ਪਾਰਾਜਿਕਕਣ੍ਡਂ (ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ)

ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਿਭਙ੍ਗਸ੍ਸ, ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ ਅਨਨ੍ਤਰਂ।
ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਵਿਭਙ੍ਗਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਸ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਕ੍ਕਮੋ॥

ਪਤ੍ਤੋ ਯਤੋ ਤਤੋ ਤਸ੍ਸ, ਅਪੁਬ੍ਬਪਦਵਣ੍ਣਨਂ।
ਕਾਤੁਂ ਪਾਰਾਜਿਕੇ ਤਾਵ, ਹੋਤਿ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾ ਅਯਂ॥

੧. ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੫੬. **ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ...ਪੇ॰... ਸਾਲ੍ਹੋ ਮਿਗਾਰਨਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸਾਲ੍ਹੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ; ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਯਾ ਪਨ ਨਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਮਿਗਾਰਨਤ੍ਤਾ''ਤਿ। **ਨਵਕਮ੍ਮਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਨਵਕਮ੍ਮਾਧਿਟ੍ਠਾਯਿਕਂ। **ਪਣ੍ਡਿਤਾ**ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਚ੍ਚੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। **ਬ੍ਯਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਕੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। **ਮੇਧਾਵਿਨੀ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਗ੍ਗਹਣੇ ਸਤਿਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣੇ ਪਞ੍ਞਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾਯ ਸਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। **ਦਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਛੇਕਾ; ਅਵਿਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਸੀਘਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਾਰਿਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨਲਸਾ**ਤਿ ਆਲਸਿਯਵਿਰਹਿਤਾ। **ਤਤ੍ਰੁਪਾਯਾਯਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਕਮ੍ਮੇਸੁ ਉਪਾਯਭੂਤਾਯ। **ਵੀਮਂਸਾਯਾ**ਤਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮੂਪਪਰਿਕ੍ਖਾਯ । **ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ। **ਅਲਂ ਕਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਤ੍ਥਾ ਤਂ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ। **ਅਲਂ ਸਂਵਿਧਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਞ੍ਚ ਏਵਞ੍ਚ ਇਦਂ ਹੋਤੂਤਿ ਏਵਂ ਸਂਵਿਦਹਿਤੁਮ੍ਪਿ ਸਮਤ੍ਥਾ। **ਕਤਾਕਤਂ ਜਾਨਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਕਤਞ੍ਚ ਅਕਤਞ੍ਚ ਜਾਨਿਤੁਂ। **ਤੇ**ਤਿ ਤੇ ਉਭੋ; ਸਾ ਚ ਸੁਨ੍ਦਰੀਨਨ੍ਦਾ ਸੋ ਚ ਸਾਲ੍ਹੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਤ੍ਤਗ੍ਗੇ**ਤਿ ਪਰਿਵੇਸਨਟ੍ਠਾਨੇ। **ਨਿਕੂਟੇ**ਤਿ ਕੋਣਸਦਿਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤੇ ਗਮ੍ਭੀਰੇ। **ਵਿਸ੍ਸਰੋ ਮੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਵਿਰੂਪੋ ਮੇ ਸਰੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ; ਵਿਪ੍ਪਕਾਰਸਦ੍ਦੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਤਿਮਾਨੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਪੇਕ੍ਖਮਾਨਾ। **ਕਜਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਂ ਅਹਂ। **ਜਰਾਦੁਬ੍ਬਲਾ**ਤਿ ਜਰਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲਾ। **ਚਰਣਗਿਲਾਨਾ**ਤਿ ਪਾਦਰੋਗੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ।

੬੫੭-੮. **ਅਵਸ੍ਸੁਤਾ**ਤਿ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨ ਅਵਸ੍ਸੁਤਾ; ਤਿਨ੍ਤਾ ਕਿਲਿਨ੍ਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਦਭਾਜਨੇ ਪਨਸ੍ਸ ਤਮੇਵ ਰਾਗਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਸਾਰਤ੍ਤਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਸਾਰਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਥਂ ਵਿਯ ਰਙ੍ਗਜਾਤੇਨ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਰਤ੍ਤਾ। **ਅਪੇਕ੍ਖਵਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਰਾਗਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪੁਰਿਸੇ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਅਪੇਕ੍ਖਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। **ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਰਾਗੇਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪੁਰਿਸੇ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਚਿਤ੍ਤਾ ਵਿਯ। ਏਸ ਨਯੋ ਦੁਤਿਯਪਦਵਿਭਙ੍ਗੇਪਿ। **ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ। **ਅਧਕ੍ਖਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਕ੍ਖਕਾਨਂ ਅਧੋ। **ਉਬ੍ਭਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਾਨਂ ਉਪਰਿ। ਪਦਭਾਜਨੇ ਪਨ ਪਦਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਏਵ ''ਹੇਟ੍ਠਕ੍ਖਕਂ ਉਪਰਿਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਉਬ੍ਭਕਪ੍ਪਰਮ੍ਪਿ ਉਬ੍ਭਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ। ਸੇਸਂ ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਪੁਰਿਮਾਯੋ ਉਪਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਸਾਧਾਰਣਪਾਰਾਜਿਕੇਹਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਯੋ ਚਤਸ੍ਸੋ ਉਪਾਦਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਬ੍ਭਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਿਕਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪਾਰਾਜਿਕਾਯ ਨਾਮਮਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਦਭਾਜਨੇ ਨ ਵਿਚਾਰਿਤਂ।

੬੫੯. ਏਵਂ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਦਾਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਵਸ੍ਸੁਤਾਦਿਭੇਦੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਉਭਤੋਅਵਸ੍ਸੁਤੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਉਭਤੋਅਵਸ੍ਸੁਤੇ**ਤਿ ਉਭਤੋਅਵਸ੍ਸਵੇ; ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਚੇਵ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਚ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨ ਅਵਸ੍ਸੁਤਭਾਵੇ ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਾਯੇਨ ਕਾਯਂ ਆਮਸਤੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇਨ ਕਾਯੇਨ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਯਂ ਪੁਰਿਸੋ ਵਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਕਾਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਕਾਯਂ ਆਮਸਤਿ, ਉਭਯਥਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਾਰਾਜਿਕਂ। **ਕਾਯੇਨ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯੇਨ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਂ। **ਆਮਸਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਯਂ ਵਾ ਆਮਸਤੁ, ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਆਮਸਨਂ ਸਾਦਿਯਤੁ, ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਮੇਵ। **ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਕਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਕਾਯਂ।

ਆਮਸਤੀਤਿ ਇਧਾਪਿ ਸਯਂ ਵਾ ਆਮਸਤੁ, ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਆਮਸਨਂ ਸਾਦਿਯਤੁ, ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਮੇਵ। ਅਵਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਸਚੇ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਚੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਚ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਆਮਸਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਿਚ੍ਚਲੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਾਦਿਯਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਪਤ੍ତਿਯਾ ਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਸਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਮਸਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਨਿਚ੍ਚਲਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਕਾਯਙ੍ਗਂ ਅਚੋਪਯਮਾਨਾਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਪਾਰਾਜਿਕੇਨ, ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੇਨ, ਦੁਕ੍ਕਟਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬਾ। ਕਸ੍ਮਾ? ‘‘ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਂ ਸਾਦਿਯੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਅਯਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ। ਏਵਂ ਪਨ ਸਤਿ ਕਿਰਿਯਾਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤਾ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਬ੍ਬਹੁਲਨਯੇਨ ਸਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

੬੬੦. **ਉਬ੍ਭਕ੍ਖਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਕ੍ਖਕਾਨਂ ਉਪਰਿ। **ਅਧੋਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਾਨਂ ਹੇਟ੍ਠਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਧੋਕਪ੍ਪਰਮ੍ਪਿ ਅਧੋਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ।

੬੬੨. **ਏਕਤੋਅਵਸ੍ਸੁਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਏਕਤੋਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਏਵ ਅਵਸ੍ਸੁਤੇ ਸਤਿ ਅਯਂ ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨ ਅਵਸ੍ਸੁਤਾ, ਪੁਰਿਸੋਪਿ ਤਥੇਵ। ਅਧਕ੍ਖਕੇ ਉਬ੍ਭਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲੇ ਕਾਯਪ੍ਪਦੇਸੇ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਸਾਦਿਯਨੇ ਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਾਰਾਜਿਕਂ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੋ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਮੇਥੁਨਰਾਗੋ ਵਾ ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਪੇਮਂ ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਂ ਵਾ ਹੋਤੁ, ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਮੇਵ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਮੇਥੁਨਰਾਗੋ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੋ ਵਾ ਮੇਥੁਨਰਾਗੋ ਵਾ ਗਹੇਸ੍ਸਿਤਪੇਮਂ ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਂ ਵਾ ਹੋਤੁ, ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਪੇਮਂ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਯਂ ਵਾ ਤਂ ਵਾ ਹੋਤੁ, ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਂ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਯਂ ਵਾ ਤਂ ਵਾ ਹੋਤੁ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

ਸਚੇ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਚੇਵ ਹੋਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਚ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਾਰਾਜਿਕਂ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਮੇਥੁਨਰਾਗੋ ਵਾ ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਪੇਮਂ ਵਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਮੇਥੁਨਰਾਗੋ ਵਾ ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਪੇਮਂ ਵਾ, ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ। ਯਸ੍ਸ ਯਤ੍ਥ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਂ, ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

੬੬੩. **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਆਮਸਨ੍ਤਿਯਾ ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤਾਯ ਵਾ ‘‘ਅਯਂ ਪੁਰਿਸੋ ਵਾ ਇਤ੍ਥੀ ਵਾ’’ਤਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਤੇਨ ਫੁਟ੍ਠਾਯਪਿ ਤਂ ਫਸ੍ਸਂ ਅਸਾਦਿਯਨ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਆਮਸਨੇਪਿ ਸਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ।

ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦ੍ਵਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਂ।

੨. ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੬੪. ਦੁਤਿਯੇ ਪਾਰਾਜਿਕੇ – **ਕਚ੍ਚਿ ਨੋ ਸਾ**ਤਿ ਕਚ੍ਚਿ ਨੁ ਸਾ। **ਅਵਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਅਗੁਣੋ। **ਅਕਿਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਿਨ੍ਦਾ। **ਅਯਸੋ**ਤਿ ਪਰਿਵਾਰਵਿਪਤ੍ਤਿ; ਪਰਮ੍ਮੁਖਗਰਹਾ ਵਾ।

੬੬੫. ‘‘**ਜਜ੍ਜਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾ**’’ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪਾਰਾਜਿਕਾਯ ਨਾਮਮਤ੍ਤਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਦਭਾਜਨੇ ਨ ਵਿਚਾਰਿਤਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

੬੬੬. **ਸਾ ਵਾ ਆਰੋਚੇਤੀ**ਤਿ ਯਾ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਆਪਨ੍ਨਾ, ਸਾ ਸਯਂ ਆਰੋਚੇਤਿ। **ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਾਧਾਰਣਾਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਸਾਧਾਰਣਾਨਞ੍ਚ ਚਤੁਨ੍ਨਮੇਵ ਅਞ੍ਞਤਰਂ। ਇਦਞ੍ਚ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਪਚ੍ਛਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਅਟ੍ਠਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪੁਰਿਮੇਨ ਪਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਯੁਗਲਤ੍ਤਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਓਕਾਸੇ ਠਪਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਧੁਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਧੁਰੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਪ੍ਪਾਣਕਵਗ੍ਗਮ੍ਹਿ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਤ੍ਰ ਹਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਇਧ ਪਾਰਾਜਿਕਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਵ ਵਿਸੇਸੋ। ਸੇਸਂ ਤਾਦਿਸਮੇਵ। ‘‘**ਜਜ੍ਜਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾ**’’ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪਾਰਾਜਿਕਾਯ ਨਾਮਮਤ੍ਤਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਦਭਾਜਨੇ ਨ ਵਿਚਾਰਿਤਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਅਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਂ।

੩. ਤਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੬੯. ਤਤਿਯੇ - **ਧਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਭੂਤੇਨ ਵਤ੍ਥੁਨਾ। **ਵਿਨਯੇਨਾ**ਤਿ ਚੋਦੇਤ੍ਵਾ ਸਾਰੇਤ੍ਵਾ। ਪਦਭਾਜਨਂ ਪਨਸ੍ਸ ‘‘ਯੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਯੇਨ ਵਿਨਯੇਨ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਸੁਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਇਮਂਅਧਿਪ੍ਪਾਯਮਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇਨਾ**ਤਿ ਞਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਦਾਯ ਚੇਵ ਅਨੁਸਾਵਨਸਮ੍ਪਦਾਯ ਚ। ਪਦਭਾਜਨੇ ਪਨਸ੍ਸ ‘‘ਜਿਨਸਾਸਨੇਨ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇਨਾ’’ਤਿ ਵੇਵਚਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਙ੍ਘਂ ਵਾ ਗਣਂ** ਵਾਤਿਆਦੀਸੁ ਯੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤਂ, ਤਂ ਸਙ੍ਘਂ ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਬਹੁਲਪੁਗ੍ਗਲਸਙ੍ਖਾਤਂ ਗਣਂ ਵਾ, ਏਕਪੁਗ੍ਗਲਂ ਵਾ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਵਾ ਨ ਆਦਿਯਤਿ, ਨ ਅਨੁਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਆਦਰਂ ਜਨੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਸਹਾਯਾ, ਸੋ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਏਕਕਮ੍ਮਂ ਏਕੁਦ੍ਦੇਸੋ ਸਮਸਿਕ੍ਖਤਾ’’ਤਿ ਅਯਂ ਤਾਵ ਸਂਵਾਸੋ; ਸਮਾਨੋ ਸਂਵਾਸੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਾ**।ਏਵਰੂਪਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਂਵਾਸੇ ਸਹ ਅਯਨਭਾਵੇਨ **ਸਹਾਯਾ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਯੇਨ ਸਂਵਾਸੇਨ ਤੇ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਸੋ ਸਂਵਾਸੋ ਤਸ੍ਸ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਯੇਹਿ ਚ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਸ੍ਸ ਸੋ ਸਂਵਾਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਨ ਤੇਨ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਹਾਯਾ ਕਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਸਹਾਯਾ, ਸੋ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਕਤਸਹਾਯੋ’’ਤਿ। ਸੇਸਂ ਸਙ੍ਘਭੇਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

ਸਮਨੁਭਾਸਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਅਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਤਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਂ।

੪. ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੭੫. ਚਤੁਤ੍ਥੇ – **ਅਵਸ੍ਸੁਤਾ**ਤਿ ਲੋਕਸ੍ਸਾਦਮਿਤ੍ਤਸਨ੍ਥਵਵਸੇਨ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨ ਅਵਸ੍ਸੁਤਾ। ਦੁਤਿਯਪਦੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣਂ** ਵਾਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ਯਂ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਹਤ੍ਥੇ ਗਹਣਂ ਕਤਂ, ਤਂ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਸੇਵ ਨਯੋ **ਸਙ੍ਘਾਟਿਕਣ੍ਣਗ੍ਗਹਣੇਪਿ। ਹਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਹਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਅਪਾਰਾਜਿਕਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਗਹਣਞ੍ਚ ਏਕਜ੍ਝਂ ਕਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵਸ੍ਸ ਪਦਭਾਜਨੇ ‘‘ਹਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣਂ ਵਾ ਸਾਦਿਯੇਯਾਤਿ ਹਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਕਪ੍ਪਰਂ ਉਪਾਦਾਯ ਯਾਵ

ਅਗ੍ਗਨਖਾ, ਏਤਸ੍ਸ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਟਿਸੇਵਨਤ੍ਥਾਯ ਉਬ੍ਭਕ੍ਖਕੰ ਅਧੋਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲੰ ਗਹਣੰ ਸਾਦਿਯਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮੋ। ਨ ਹਿ ਮੇਥੁਨਸ੍ਸ ਸਾਮਨ੍ਤਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੰ ਹੋਤਿ। ''ਵਿਞ੍ਞੂ ਪਟਿਬਲੋ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤੁਨ੍ਤਿ ਵਚਨਮ੍ਪਿ ਚੇਤ੍ਥ ਸਾਧਕੰ।

> ''ਤਿਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਯੋ ਮੇਥੁਨੰ ਤਂ ਨ ਸੇਵੇ,
> ਤਯੋ ਪੁਰਿਸੇ ਤਯੋ ਚ ਅਨਰਿਯਪਣ੍ਡਕੇ।
> ਨ ਚਾਚਰੇ ਮੇਥੁਨੰ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸ੍ਮਿਂ,
> ਛੇਜ੍ਜਾ ਸਿਯਾ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯਾ।
> ਪਞ੍ਹਾ ਮੇਸਾ ਕੁਸਲੇਹਿ ਚਿਨ੍ਤਿਤਾ''ਤਿ॥ (ਪਰਿ॰ ੪੮੧)।

ਇਮਾਯ ਪਰਿਵਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਸੇਦਮੋਚਕਗਾਥਾਯ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ; ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਤ੍ਤਾ। ਪਰਿਵਾਰੇਯੇਵ ਹਿ ''ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ''ਵਣ੍ਣਾਵਣ੍ਣੋ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੋ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਾ ਅਤ੍ਤਕਾਮਪਾਰਿਚਰਿਯਾਗਮਨੁਪ੍ਪਾਦਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਆਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੋ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਇਤਿ **ਛੇਜ੍ਜਾ ਸਿਯਾ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਮਿਨਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਤੇਨੁਪਾਯੇਨ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਪਿਚ ''ਸਙ੍ਕੇਤਂ ਵਾ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਪਦਭਾਜਨੇ **"ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਆਗਚ੍ਛਾ"**ਤਿ। ਏਵਂਨਾਮਕਂ ਠਾਨਂ ਆਗਚ੍ਛਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੭੬. ਅਟ੍ਠਮਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤੀ ਅਸ੍ਸਮਣੀ ਹੋਤੀਤਿ ਅਨੁਲੋਮਤੋ ਵਾ ਪਟਿਲੋਮਤੋ ਵਾ ਏਕਨ੍ਤਰਿਕਾਯ ਵਾ ਯੇਨ ਤੇਨ ਨਯੇਨ ਅਟ੍ਠਮਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤੀਯੇਵ ਅਸ੍ਸਮਣੀ ਹੋਤਿ। ਯਾ ਪਨ ਏਕਂ ਵਾ ਵਤ੍ਥੁਂ ਸਤ੍ਤ ਵਾ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਸਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਪੂਰੇਤਿ, ਨੇਵ ਅਸ੍ਸਮਣੀ ਹੋਤਿ। ਆਪਨ੍ਨਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਮੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਗਣਨੂਪਿਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਦੇਸਿਤਾ ਗਣਨੂਪਿਕਾ, ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਦੇਸਿਤਾ ਨ ਗਣਨੂਪਿਕਾ''ਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – ਇਦਾਨਿ ਨਾਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਸਿਤਾ ਗਣਨੂਪਿਕਾ ਦੇਸਿਤਗਣਨਂ ਉਪੇਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਂ ਨ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਾ ਏਕਂ ਆਪਨ੍ਨਾ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਪੁਨ ਦੇਸੇਤਿ, ਏਵਂ ਅਟ੍ਠ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਪੂਰੇਨ੍ਤੀਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਨ ਹੋਤਿ। ਯਾ ਪਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪਿ ਅਞ੍ਞਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਆਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਸਉਸ੍ਸਾਹਾਵ ਦੇਸੇਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਗਣਨੂਪਿਕਾ, ਦੇਸਿਤਾਪਿ ਅਦੇਸਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਦੇਸਿਤਗਣਨਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸੇਵ ਅਙ੍ਗਂ ਹੋਤਿ। ਅਟ੍ਠਮੇ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਮਤ੍ਤੇ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ।

ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦ੍ਵਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਂ।

ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ ਖੋ ਅਯ੍ਯਾਯੋ ਅਟ੍ਠ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਰਬ੍ਭ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਸਾਧਾਰਣਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਮੇ ਚ ਚਤ੍ਤਾਰੋਤਿ ਏਵਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਮਗ੍ਗੇਨ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ ਖੋ ਅਯ੍ਯਾਯੋ ਅਟ੍ਠ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਂ ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ ਵਿਨਯਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗੇ

ਪਾਰਾਜਿਕਕਣ੍ਡਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਾਰਾਜਿਕਕਣ੍ਡਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

੨. ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਕਣ੍ਡਂ (ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ)

੧. ਪਠਮਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਨ੍ਤਰਸ੍ਸ , ਅਯਂ ਦਾਨਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।
ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਕਣ੍ਡਸ੍ਸ, ਅਨੁਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ॥

੬੭੮. **ਉਦੋਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਣ੍ਡਸਾਲਾ। **ਮਾਯਜੋ ਏਵਂ ਅਵਚਾ**ਤਿ ਅਯਜੋ ਮਾ ਏਵਂ ਅਵਚ। **ਅਪਿਨਾਯਜਾ**ਤਿ ਅਪਿਨੁ ਅਯਜਾ। **ਅਚ੍ਚਾਵਦਥਾ**ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਦਥ; ਅਕ੍ਕੋਸਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੬੭੯. **ਉਸ੍ਸਯਵਾਦਿਕਾ**ਤਿ ਮਾਨੁਸ੍ਸਯਵਸੇਨ ਕੋਧੁਸ੍ਸਯਵਸੇਨ ਵਿਵਦਮਾਨਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਟ੍ਟਕਾਰਿਕਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਉਸ੍ਸਯਵਾਦਿਕਾ ਨਾਮ ਅਡ੍ਡਕਾਰਿਕਾ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਪਦਭਾਜਨੇ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਅਡ੍ਡੋ**ਤਿ ਵੋਹਾਰਿਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ''ਅਧਿਕਰਣ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਦੁਤਿਯਂ ਵਾ ਪਰਿਯੇਸਤੀ**ਤਿ ਸਕ੍ਖਿਂ ਵਾ ਸਹਾਯਂ ਵਾ ਪਰਿਯੇਸਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਂ। **ਗਚ੍ਛਤਿ** ਵਾਤਿ ਉਪਸ੍ਸਯੋ ਵਾ ਹੋਤੁ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਮਗ੍ਗੋ ਵਾ, ਯਤ੍ਥ ਠਿਤਾਯ ''ਅਡ੍ਡਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਤੋ ਵੋਹਾਰਿਕਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਪਦਵਾਰੇ ਪਦਵਾਰੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। **ਏਕਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤੀ**ਤਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਜਨੇਸੁ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਏਕਸ੍ਸ ਕਥਂ ਯੋ ਕੋਚਿ ਵੋਹਾਰਿਕਾਨਂ ਆਰੋਚੇਤਿ। **ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤ੍ਥਾਯ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ – ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਨੁਮਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਂ ਆਗਤੇਪਿ ਵੋਹਾਰਿਕੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਥਂ ਆਰੋਚੇਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਉਪਾਸਕੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਥਂ ਆਰੋਚੇਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ। ਪਠਮਂ ਉਪਾਸਕੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਥਂ ਆਰੋਚੇਤਿ , ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਅਥ ਸਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਥਂ ਆਰੋਚੇਤਿ, ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਉਪਾਸਕਂ ਵਦਤਿ – ''ਮਮ ਚ ਤਵ ਚ ਕਥਂ ਤ੍ਵਂਯੇਵ ਆਰੋਚੇਹੀ''ਤਿ, ਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਕਥਂ ਪਠਮਂ ਆਰੋਚੇਤੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਵਾ, ਪਠਮਾਰੋਚਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਦੁਤਿਯਾਰੋਚਨੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ। ਉਪਾਸਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਵਦਤਿ – ''ਮਮ ਚ ਤਵ ਚ ਕਥਂ ਤ੍ਵਂਯੇਵ ਆਰੋਚੇਹੀ''ਤਿ, ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੇਨ ਕਥਾਪੇਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੋ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਕਥਂ ਪਠਮਂ ਆਰੋਚੇਤੁ, ਇਤਰੋ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਥਂ, ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੋ ਵਾ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਕਥਂ, ਇਤਰੋ ਵਾ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਕਥਂ ਆਰੋਚੇਤੁ, ਯਥਾ ਵਾ ਤਥਾ ਵਾ ਆਰੋਚਿਯਮਾਨੇ ਪਠਮੇ ਆਰੋਚਨੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਦੁਤਿਯੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ। ਯਥਾ ਵਾ ਤਥਾ ਵਾ ਆਰੋਚਿਤਂ ਪਨ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵੋਹਾਰਿਕੇਹਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਕਤੇ ਅਡ੍ਡਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਡ੍ਡਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਜਯੇਪਿ ਪਰਾਜਯੇਪਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ। ਸਚੇ ਪਨ ਗਤਿਗਤਂ ਅਧਿਕਰਣਂ ਹੋਤਿ, ਸੁਤਪੁਬ੍ਬਂ ਵੋਹਾਰਿਕੇਹਿ। ਅਥ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਞ੍ਚ ਅਡ੍ਡਕਾਰਕਞ੍ਚ ਦਿਸ੍ਵਾਵ ''ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਕਥਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਜਾਨਾਮ ਮਯਂ ਏਤ੍ਥ ਪਵਤ੍ਤਿ''ਨ੍ਤਿ ਸਯਮੇਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪੇ ਅਡ੍ਡਪਰਿਯੋਸਾਨੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

ਪਠਮਂ ਆਪਤ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਪਠਮਾਪਤ੍ਤਿਕੋ; ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਂ **ਪਠਮਾਪਤ੍ਤਿਕਂ**। ਪਦਭਾਜਨੇ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਮਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਸਹ ਵਤ੍ਥੁਜ੍ਝਾਚਾਰਾ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਅਸਮਨੁਭਾਸਨਾਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – ਸਹ ਵਤ੍ਥੁਜ੍ਝਾਚਾਰਾ ਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਤਤਿਯਾਯ ਸਮਨੁਭਾਸਨਾਯ, ਅਯਂ ਪਠਮਮੇਵ ਸਹ ਵਤ੍ਥੁਜ੍ਝਾਚਾਰੇਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਪਠਮਾਪਤ੍ਤਿਕੋਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਤੋ ਨਿਸ੍ਸਾਰੇਤੀਤਿ ਨਿਸ੍ਸਾਰਣੀਯੋ; ਤਂ **ਨਿਸ੍ਸਾਰਣੀਯਂ**। ਪਦਭਾਜਨੇ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਮਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਸਙ੍ਘਮ੍ਹਾ ਨਿਸ੍ਸਾਰੀਯਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਆਪਨ੍ਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸਙ੍ਘਤੋ ਨਿਸ੍ਸਾਰੀਯਤਿ, ਸੋ ਨਿਸ੍ਸਾਰਣੀਯੋਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਨ ਹਿ ਸੋ ਏਵ ਧਮ੍ਮੋ ਸਙ੍ਘਮ੍ਹਾ ਕੇਨਚਿ ਨਿਸ੍ਸਾਰੀਯਤਿ। ਤੇਨ ਪਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਨਿਸ੍ਸਾਰੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਨਿਸ੍ਸਾਰੇਤੀਤਿ ਨਿਸ੍ਸਾਰਣੀਯੋ।

ਆਕਡ੍ਢਿਯਮਾਨਾ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਡ੍ਡਕਾਰਕਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਸਯਂ ਵਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦੂਤਂ ਵਾ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਏਹੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਵੋਹਾਰਿਕਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਤੋ ਅਡ੍ਡਕਾਰਕੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਕਥਂ ਪਠਮਂ ਆਰੋਚੇਤੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਵਾ, ਨੇਵ ਪਠਮਾਰੋਚਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਨ ਦੁਤਿਯਾਰੋਚਨੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ। ਅਮਚ੍ਚੇਹਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤ੍ਵਾ ਕਤੇ ਅਡ੍ਡਪਰਿਯੋਸਾਨੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ਸਚੇਪਿ ਅਡ੍ਡਕਾਰਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਵਦਤਿ ''ਮਮ ਚ ਤਵ ਚ ਕਥਂ ਤ੍ਵਮੇਵ ਕਥੇਹੀ''ਤਿ; ਕਥੇਨ੍ਤਿਯਾਪਿ ਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਕਤੇ ਅਡ੍ਡਪਰਿਯੋਸਾਨੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵ।

ਰਕ੍ਖਂ ਯਾਚਤੀਤਿ ਧਮ੍ਮਿਕਂ ਰਕ੍ਖਂ ਯਾਚਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਯਥਾਯਾਚਿਤਾ ਰਕ੍ਖਾ ਧਮ੍ਮਿਕਾ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਅਨੋਦਿਸ੍ਸ ਆਚਿਕ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ ਅਤੀਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਅਤ੍ਥਿ ਓਦਿਸ੍ਸਆਚਿਕ੍ਖਨਾ, ਅਤ੍ਥਿ ਅਨੋਦਿਸ੍ਸਆਚਿਕ੍ਖਨਾ, ਅਨਾਗਤਂ ਆਰਬ੍ਭਾਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਓਦਿਸ੍ਸਆਚਿਕ੍ਖਨਾ, ਅਤ੍ਥਿ ਅਨੋਦਿਸ੍ਸਆਚਿਕ੍ਖਨਾ।

ਕਥਂ ਅਤੀਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਓਦਿਸ੍ਸਆਚਿਕ੍ਖਨਾ ਹੋਤਿ? ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯੇ ਗਾਮਦਾਰਕਾ ਧੁਤ੍ਤਾਦਯੋ ਵਾ ਯੇ ਕੇਚਿ ਅਨਾਚਾਰਂ ਵਾ ਆਚਰਨ੍ਤਿ, ਰੁਕ੍ਖਂ ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਫਲਾਫਲਂ ਵਾ ਹਰਨ੍ਤਿ, ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ ਵਾ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਵੋਹਾਰਿਕੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਉਪਸ੍ਸਯੇ ਇਦਂ ਨਾਮ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਤਿ। ''ਕੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਅਸੁਕੇਨ ਚ ਅਸੁਕੇਨ ਚਾ''ਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ। ਏਵਂ ਅਤੀਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਓਦਿਸ੍ਸਆਚਿਕ੍ਖਨਾ ਹੋਤਿ, ਸਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਞ੍ਚੇ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤੇ ਵੋਹਾਰਿਕਾ ਤੇਸਂ ਦਣ੍ਡਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਗੀਵਾ ਹੋਤਿ। ਦਣ੍ਡਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਪਿ ਸਤਿ ਗੀਵਾਯੇਵ ਹੋਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਦਣ੍ਡਂ ਗਣ੍ਹਥਾਤਿ ਵਦਤਿ, ਪਞ੍ਚਮਾਸਕਮਤ੍ਤੇ ਗਹਿਤੇ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਹੋਤਿ।

''ਕੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ''ਅਸੁਕੇਨਾਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤੁਮ੍ਹੇਯੇਵ ਜਾਨਿਸ੍ਸਥ। ਕੇਵਲਞ੍ਹਿ ਮਯਂ ਰਕ੍ਖਂ ਯਾਚਾਮ, ਤਂ ਨੋ ਦੇਥ, ਅਵਹਟਭਣ੍ਡਞ੍ਚ ਆਹਰਾਪੇਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਅਨੋਦਿਸ੍ਸ ਆਚਿਕ੍ਖਨਾ ਹੋਤਿ, ਸਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਚੇਪਿ ਤੇ ਵੋਹਾਰਿਕਾ ਕਾਰਕੇ ਗਵੇਸਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਦਣ੍ਡਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਸਾਪਤੇਯਜਮ੍ਪਿ ਗਹਿਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ, ਨੇਵ ਗੀਵਾ ਨ ਆਪਤ੍ਤਿ।

ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਹਰਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਅਨਤ੍ਥਕਾਮਤਾਯ ਚੋਰੋ ਚੋਰੋਤਿ ਵਤ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਹਿ ਯਂ ਤੇਸਂ ਦਣ੍ਡਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਗੀਵਾ ਹੋਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਚਨਕਰਂ ਪਨ ''ਇਮਿਨਾ ਮੇ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ ਗਹਿਤੋ, ਤਂ ਆਹਰਾਪੇਹਿ, ਮਾ ਚਸ੍ਸ ਦਣ੍ਡਂ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਦਾਸਦਾਸੀਵਾਪਿਆਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਅਡ੍ਡਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਅਡ੍ਡੋ ਨਾਮ, ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਕਥਂ ਅਨਾਗਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਓਦਿਸ੍ਸਆਚਿਕ੍ਖਨਾ ਹੋਤਿ? ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਪਰੇਹਿ ਅਨਾਚਾਰਾਦੀਸੁ ਕਤੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਵੋਹਾਰਿਕੇ ਏਵਂ ਵਦਤਿ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਉਪਸ੍ਸਯੇ ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਰਕ੍ਖਂ ਨੋ ਦੇਥ ਆਯਤਿਂ ਅਕਰਣਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ। ''ਕੇਨ ਏਵਂ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਚ ''ਅਸੁਕੇਨ ਅਸੁਕੇਨ ਚਾ''ਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ। ਏਵਂ ਅਨਾਗਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਓਦਿਸ੍ਸਆਚਿਕ੍ਖਨਾ ਹੋਤਿ, ਸਾਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਦਣ੍ਡੇ ਕਤੇ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਸਬ੍ਬਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਗੀਵਾ। ਸੇਸਂ ਪੁਰਿਮਸਦਿਸਮੇਵ।

ਸਚੇ ਪਨ ਵੋਹਾਰਿਕਾ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯੇ ਏਵਰੂਪਂ ਅਨਾਚਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ ਇਮਂ ਨਾਮ ਦਣ੍ਡਂ ਕਰੋਮਾ''ਤਿ ਭੇਰਿਂ ਚਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਣਾਯ ਅਤਿਟ੍ਠਮਾਨੇ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਦਣ੍ਡਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਨੇਵ ਗੀਵਾ ਨ ਆਪਤ੍ਤਿ।

ਯੋ ਚਾਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਮ੍ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਪਿ ਹਿ ਓਦਿਸ੍ਸਆਚਿਕ੍ਖਨਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਂ ਤਥਾ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤੇ ਦਣ੍ਡਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਗੀਵਾ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਦਣ੍ਡਂ ਗਣ੍ਹਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਂ। ਯੋ ਪਨ ''ਦਣ੍ਡਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਅਨੋਦਿਸ੍ਸ ਕਥੇਤਿ, ਤੇ ਚ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਦਣ੍ਡਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਨ ਦੋਸੋ। ਵਿਹਾਰਸੀਮਾਯ ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਾਨਂ ਵਾਸਿਫਰਸੁਆਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਣੇਹਿ ਕੋਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਧਾਰਾ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾ। ਉਪਧਾਵਿਤ੍ਵਾ

ਤੇਸੰ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੰ, ਲਹੁਪਰਿਵਤ੍ਤਬ੍ਬਿ ਚਿਤ੍ਤੰ, ਥੇਯ੍ਯਚੇਤਨਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਮੂਲਚ੍ਛੇਜ੍ਜਮ੍ਪਿ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਕਥਿਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ – ਕਿਰਿਯੰ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਅਚਿਤ੍ਤਕੰ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੰ, ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ, ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ, ਤਿਚਿਤ੍ਤੰ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਸਤ੍ਤਰਸਕੇ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ।

੨. ਦੁਤਿਯਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੮੨. ਦੁਤਿਯੇ – **ਵਰਭਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਤ੍ਤਾਮਣਿਵੇਲੁਰਿਯਾਦਿ ਮਹਗ੍ਘਭਣ੍ਡੰ।

੬੮੩. **ਅਨਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ। **ਗਣੰ** ਵਾਤਿ ਮਲ੍ਲਗਣਭਟਿਪੁਤ੍ਤਗਣਾਦਿਕੰ। **ਪੂਗ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਗਣੰ। **ਸੇਣਿ**ਨ੍ਤਿ ਗਨ੍ਧਿਕਸੇਣਿਦੁਸ੍ਸਿਕਸੇਣਿਆਦਿਕੰ। ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਹਿ ਰਾਜਾਨੋ ਗਣਾਦੀਨੰ ਗਾਮਨਿਗਮੇ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਨ੍ਤਿ ''ਤੁਮ੍ਹੇਵ ਏਤ੍ਥ ਅਨੁਸਾਸਥਾ''ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਤੇ ਏਵ ਇਸ੍ਸਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਰਾਜਾਨੰ ਵਾ ਗਣਾਦਿਕੇ ਵਾ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋਵ। **ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇਸੁ ਵਾ ਅਞ੍ਞਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਪੁਬ੍ਬੰ ਕਪ੍ਪਗਤਿਕੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾਤਿ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਚੋਰੀਵੁਟ੍ਠਾਪਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ – ਕੇਨਚਿ ਕਰਣੀਯੇਨ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤਾਸੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਖਣ੍ਡਸੀਮੰ ਯਥਾਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਸ੍ਸਿਤਕਪਰਿਸਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਖਣ੍ਡਸੀਮੰ ਵਾ ਨਦਿੰ ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਵੁਟ੍ਠਾਪਨਵਸੇਨ ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯੰ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਸਚਿਤ੍ਤਕੰ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੰ, ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ, ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ, ਤਿਚਿਤ੍ਤੰ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ।

੩. ਤਤਿਯਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੯੨. ਤਤਿਯੇ – **ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੰ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਕੰ ਪਾਦੰ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਿਯਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੰ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ। **ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨੰ ਏਕੇਨ ਪਾਦੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੰ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ। ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਸਕਗਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਿਯਾ ਗਾਮਨ੍ਤਰਪਚ੍ਚਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਨ ਗਾਮਨ੍ਤਰੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਪਦਵਾਰੇ ਪਦਵਾਰੇ ਦੁਕ੍ਕਟੰ, ਏਕੇਨ ਪਾਦੇਨ ਇਤਰਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੇ ਵਾ ਉਪਚਾਰੇ ਵਾ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੰ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ। ਤਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਸਕਗਾਮੰ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿਯਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਸਚੇ ਪਨ ਖਣ੍ਡਪਾਕਾਰੇਨ ਵਾ ਵਤਿਛਿਦ੍ਦੇਨ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਹਾਰਭੂਮਿਯੇਵ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਪਵਿਸਿਤੁੰ, ਏਵੰ ਪਵਿਸਮਾਨਾਯ ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿੰ ਨਾਮ ਪਵਿਟ੍ਠਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਹਤ੍ਥਿਪਿਟ੍ਠਿਆਦੀਹਿ ਵਾ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਵਾ ਪਵਿਸਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ਪਦਸਾ ਗਮਨਮੇਵ ਹਿ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੰ। ਤੇਨੇਵ ''ਪਠਮੰ ਪਾਦੰ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਿਯਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਦ੍ਵੇ ਗਾਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਹਾਰੇਨ ਸਮ੍ਬਦ੍ਧਵਤਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਯਸ੍ਮਿੰ ਗਾਮੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਹਾਰੋ, ਤਤ੍ਥ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਵਿਹਾਰੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਵਿਹਾਰਮਜ੍ਝੇਨ ਇਤਰਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਗਨ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤੋ ਪਨ ਗਾਮਤੋ ਤੇਨੇਵ ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਚ੍ਚਾਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਸਚੇ ਗਾਮਦ੍ਵਾਰੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਕਗਾਮਤੋ ਕੇਨਚਿ ਕਰਣੀਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾਯ ਪੁਨ ਪਵਿਸਨਕਾਲੇ ਹਤ੍ਥਿ ਵਾ ਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਉਸ੍ਸਾਰਣਾ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਇਤਰਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ

ਸਹਸਾ ਗਾਮਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ, ਯਾਵ ਅਞ੍ਞਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਾਵ ਬਹਿਗਾਮਦ੍ਵਾਰੇ ਠਾਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਨ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਦੁਤਿਯਿਕਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਪਵਿਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਹਾਗਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਮਜ੍ਝੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਹਾਰੋ। ਪਚ੍ਛਾ ਤਂ ਗਾਮਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਜਨਾ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਵਤਿਪਰਿਕ੍ਖੇਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਵਿਹਾਰਤੋ ਏਕਂ ਗਾਮਂ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤੋ ਅਪਰਂ ਗਾਮਂ ਦ੍ਵਾਰੇਨ ਵਾ ਵਤਿਛਿਦ੍ਦੇਨ ਵਾ ਪਵਿਸਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪੁਨ ਵਿਹਾਰਮੇਵ ਪਚ੍ਚਾਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਚਤੁਗਾਮਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ।

ਅਨੁਰਵਾਸਕੇ ਤੇਮਿਯਤੀਤਿ ਯਤ੍ਥ ਯਥਾ ਤਿਮਣ੍ਡਲਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਂ ਹੋਤਿ; ਏਵਂ ਨਿਵਤ੍ਥਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਤਿਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਅਤਿਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਉਤ੍ਤਰਨ੍ਤਿਯਾ ਏਕਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਨੁਰਵਾਸਕੋ ਤੇਮਿਯਤਿ। ਸੇਸਂ ਨਦੀਲਕ੍ਖਣਂ ਨਦੀਨਿਮਿਤ੍ਤਕਥਾਯ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਰੂਪਂ ਨਦਿਂ ਤਿਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਅਤਿਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਣਕਾਲੇ ਪਠਮਂ ਪਾਦਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਤੀਰੇ ਠਪੇਨ੍ਤਿਯਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ, ਦੁਤਿਯਪਾਦੁਦ੍ਧਾਰੇ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ। ਸੇਤੁਨਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਪਦਸਾ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਣਕਾਲੇ ਸੇਤੁਂ ਆਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਨ੍ਤਿਯਾਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਤੁਨਾ ਪਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਣਕਾਲੇ ਪਦਸਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ਯਾਨਨਾਵਾਆਕਾਸਗਮਨਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਓਰਿਮਤੀਰਤੋ ਪਨ ਪਰਤੀਰਮੇਵ ਅਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਰਜਨਕਮ੍ਮਤ੍ਥਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਾਰੁਸਙ੍ਕਡ੍ਢਨਾਦਿਕਿਚ੍ਚੇਨ ਦ੍ਵੇ ਤਿਸ੍ਸੋ ਉਭਯਤੀਰੇਸੁ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਪਨੇਤ੍ਥ ਕਾਚਿ ਕਲਹਂ ਕਤ੍ਵਾ ਇਤਰਂ ਤੀਰਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ। ਦ੍ਵੇ ਏਕਤੋ ਉਤ੍ਤਰਨ੍ਤਿ, ਏਕਾ ਮਜ੍ਝੇ ਨਦਿਯਾ ਕਲਹਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਓਰਿਮਤੀਰਮੇਵ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ। ਇਤਰਿਸ੍ਸਾ ਪਨ ਅਯਂ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਰਤੀਰਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਨ੍ਹਾਯਿਤੁਂ ਵਾ ਪਾਤੁਂ ਵਾ ਓਤਿਣ੍ਣਾ ਤਮੇਵ ਤੀਰਂ ਪਚ੍ਚੁਤ੍ਤਰਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

ਸਹ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇ ਸਜ੍ਝਾਯਂ ਵਾ ਪਧਾਨਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕੁਰੁਮਾਨਾ ਪੁਰੇਅਰੁਣੇਯੇਵ ਦੁਤਿਯਿਕਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਆਭੋਗਂ ਕਰੋਤਿ, ਅਜਾਨਨ੍ਤਿਯਾ ਏਵ ਚਸ੍ਸਾ ਅਰੁਣੋ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਅਥ ਪਨ ''ਯਾਵ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਾ ਇਧੇਵ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਾ ਅਨਾਭੋਗੇਨ ਵਾ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਏਕਦੇਸੇ ਅਚ੍ਛਤਿ, ਦੁਤਿਯਿਕਾਯ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਨ ਓਤਰਤਿ, ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨੇ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ। ਹਤ੍ਥਪਾਸੋਯੇਵ ਹਿ ਇਧ ਪਮਾਣਂ, ਹਤ੍ਥਪਾਸਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਏਕਗਬ੍ਭੋਪਿ ਨ ਰਕ੍ਖਤਿ।

ਅਗਾਮਕੇ ਅਰਞ੍ਞੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਇਨ੍ਦਖੀਲਾ ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਅਰਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਮੇਵ ਅਰਞ੍ਞਂ। ਤਂ ਪਨੇਤਂ ਕੇਵਲਂ ਗਾਮਾਭਾਵੇਨ ''ਅਗਾਮਕ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਵਿਞ੍ਝਾਟਵਿਸਦਿਸਤਾਯ। ਤਾਦਿਸੇ ਅਰਞ੍ਞੇ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰੇ ਵਿਜਹਿਤੇ ਸਚੇਪਿ ਸਵਨੂਪਚਾਰੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ''ਸਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ ਮਹਾਬੋਧਿਅਙ੍ਗਣਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੀਸੁ ਏਕਾ ਬਹਿ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਲੋਹਪਾਸਾਦਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੀਸੁਪਿ ਪਰਿਵੇਣਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਮਹਾਚੇਤਿਯਂ ਵਨ੍ਦਮਾਨਾਸੁ ਏਕਾ ਉਤ੍ਤਰਦ੍ਵਾਰੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਥੂਪਾਰਾਮਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੀਸੁ ਏਕਾ ਬਹਿ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰੋ ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਠਿਤਂ ਦੁਤਿਯਿਕਾ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਸਾਣਿਪਾਕਾਰਨ੍ਤਰਿਕਾਪਿ ਹੋਤਿ, ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰਂ ਵਿਜਹਤਿ ਨਾਮ। ਸਵਨੂਪਚਾਰੋ ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਠਿਤਾ ਮਗ੍ਗਮੂਲ੍ਹਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਯ ਧਮ੍ਮਸਵਨਾਰੋਚਨਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਯ ਚ ''ਅਯ਼ੇ''ਤਿ ਸਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤਿਯਾ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਣਾਤਿ। ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਦੂਰੇਪਿ ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਏਵਰੂਪੇ ਸਵਨੂਪਚਾਰੇ ਵਿਜਹਿਤੇ ਨ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਵਿਜਹਿਤਮਤ੍ਤੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸ।

ਏਕਾ ਮਗ੍ਗਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਓਹੀਯਤਿ। ਸਉਸ੍ਸਾਹਾ ਚੇ ਹੁਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਨੁਬਨ੍ਧਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਪੁਰਿਮਾਯੋ ਅਞ੍ਞੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਪਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਨਂ ਏਕਾ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ ''ਗਚ੍ਛਤੁ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਓਹੀਯਤਿ, ਇਤਰਾਪਿ ''ਓਹੀਯਤੁ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ, ਗਚ੍ਛਤਿ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਸੁ ਪੁਰਿਮਾਪਿ ਅਞ੍ਞਂ ਮਗ੍ਗਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮਾਪਿ ਅਞ੍ਞਂ, ਏਕਾ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

੬੯੩. **ਪਕ੍ਖਸਙ੍ਕਨ੍ਤਾ** ਵਾਤਿ ਤਿਤ੍ਥਾਯਤਨਂ ਸਙ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੪. ਚਤੁਤ੍ਥਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੯੪-੮. ਚਤੁਤ੍ਥੇ – **ਪਾਦਪੀਠਂ** ਨਾਮ ਧੋਤਪਾਦਟ੍ਠਪਨਕਂ। **ਪਾਦਕਠਲਿਕਾ** ਨਾਮ ਅਧੋਤਪਾਦਟ੍ਠਪਨਕਂ । **ਅਨਞ੍ਞਾਯ ਗਣਸ੍ਸ ਛਨ੍ਦ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਕਾਰਕਗਣਸ੍ਸ ਛਨ੍ਦਂ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਵਤ੍ਤੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਚਤ੍ਤਾਲੀਸਪ੍ਪਭੇਦੇ ਨੇਤ੍ਥਾਰਵਤ੍ਤੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਂ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ , ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੫. ਪਞ੍ਚਮਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੭੦੧. ਪਞ੍ਚਮੇ – **ਏਕਤੋ ਅਵਸ੍ਸੁਤੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਅਵਸ੍ਸੁਤਭਾਵੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨੇਤਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਮੇਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦ੍ਵਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੬. ਛਟ੍ਠਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੭੦੫-੬. ਛਟ੍ਠੇ – **ਯਤੋ ਤ੍ਵ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵਂ। **ਉਯ੍ਯੋਜੇਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ**ਤਿਆਦਿਕਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਕਸ੍ਸਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ? ਉਯ੍ਯੋਜਿਕਾਯ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਪਰਿਵਾਰੇਪਿ –

> ''ਨ ਦੇਤਿ ਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ ਤੇਨ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ।
> ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਗਰੁਕਂ ਨ ਲਹੁਕਂ, ਤਞ੍ਚ ਪਰਿਭੋਗਪਚ੍ਚਯਾ।
> ਪਞ੍ਹਾ ਮੇਸਾ ਕੁਸਲੇਹਿ ਚਿਨ੍ਤਿਤਾ''ਤਿ॥ (ਪਰਿ॰ ੪੮੧)।

ਅਯਞ੍ਹਿ ਗਾਥਾ ਇਮਂ ਉਯ੍ਯੋਜਿਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਇਤਰਿਸ੍ਸਾ ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦੋ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵਿਭਤ੍ਤੋਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੭. ਸਤ੍ਤਮਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੯. ਸਤ੍ਤਮੇ – **ਯਾਵਤਤਿਯਕ**ਪਦਤ੍ਥੋ ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ।

ਸਮਨੁਭਾਸਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੮. ਅਟ੍ਠਮਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੫. ਅਟ੍ਠਮੇ – **ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਅਧਿਕਰਣੇ**ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ। ਪਦਭਾਜਨੇ ਪਨ ਕੇਵਲਂ ਅਧਿਕਰਣਵਿਭਾਗਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ‘‘ਅਧਿਕਰਣਂ ਨਾਮ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਧਿਕਰਣਾਨੀ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਹੀਤਿ।

ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੯. ਨਵਮਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੩. ਨਵਮੇ – **ਸਂਸਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਮਿਸ੍ਸੀਭੂਤਾ। **ਅਨਨੁਲੋਮਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਅਨਨੁਲੋਮੇਨ ਕਾਯਿਕਵਾਚਸਿਕੇਨ। **ਸਂਸਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਗਿਹੀਨਂ ਕੋਟ੍ਟਨਪਚਨਗਨ੍ਧਪਿਸਨਮਾਲਾਗਨ੍ਥਨਾਦਿਨਾ ਕਾਯਿਕੇਨ ਸਾਸਨਪਟਿਸਾਸਨਾਹਰਣਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਾਦਿਨਾ ਵਾਚਸਿਕੇਨ ਚ ਸਂਸਟ੍ਠਾ। ਪਾਪੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ ਏਤਾਸਨ੍ਤਿ **ਪਾਪਸਦ੍ਦਾ** । ਪਾਪੋ ਆਜੀਵਸਙ੍ਖਾਤੋ ਸਿਲੋਕੋ ਏਤਾਸਨ੍ਤਿ **ਪਾਪਸਿਲੋਕਾ**। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਹੀਤਿ।

ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੧੦. ਦਸਮਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੭. ਦਸਮੇ – **ਏਵਾਚਾਰਾ**ਤਿ ਏਵਂਆਚਾਰਾ। ਯਾਦਿਸੋ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਆਚਾਰੋ, ਤਾਦਿਸਾ ਆਚਾਰਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। **ਉਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਅਵਞ੍ਞਾਯ ਨੀਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਜਾਨਨਾਯ। **ਪਰਿਭਵੇਨਾ**ਤਿ ਕਿਂ ਇਮਾ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵਂ ਪਰਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਜਾਨਨੇਨ। **ਅਕ੍ਖਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਅਸਹਨਤਾਯ; ਕੋਧੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵੇਭਸ੍ਸਿਯਾ**ਤਿ ਬਲਵਭਸ੍ਸਭਾਵੇਨ; ਅਤ੍ਤਨੋ ਬਲਪ੍ਪਕਾਸਨੇਨ ਸਮੁਤ੍ਰਾਸਨੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੁਬ੍ਬਲਜਾ**ਤਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਦੁਬ੍ਬਲਭਾਵੇਨ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਞ੍ਞਾਯ ਚ ਪਰਿਭਵੇਨ ਚਾਤਿ ਏਵਂ ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਵਿਵਿਚ੍ਚਥਾ**ਤਿ ਵਿਨਾ ਹੋਥ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਹੀਤਿ।

ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ ਖੋ ਅਯ੍ਯਾਯੋ ਸਤ੍ਤਰਸ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਛਨ੍ਨਂ ਪਠਮਾਪਤ੍ਤਿਕਾਨਂ ਅਨਨ੍ਤਰਾ ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਂ, ਦ੍ਵੇ ਦੁਟ੍ਠਦੋਸਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗਤੋ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ **ਨਵ ਪਠਮਾਪਤ੍ਤਿਕਾ**, ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਯਾਵਤਤਿਯਕਾਨਂ ਅਨਨ੍ਤਰਾ ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗਤੋਪਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਯਾਵਤਤਿਯਕੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ **ਅਟ੍ਠ ਯਾਵਤਤਿਯਕਾ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਮਗ੍ਗੇਨ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ ਖੋ ਅਯ੍ਯਾਯੋ ਸਤ੍ਤਰਸ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ। ਤਂ ਪਨ ਖਨ੍ਧਕੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ।

ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ ਵਿਨਯਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗੇ

ਸਤੁਰਸਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਕਣ੍ਡਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

੩. ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਕਣ੍ਡਂ (ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ)

ਪਠਮਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

ਤਿਂਸ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਪਕਾਸਿਤਾ।
ਯੇ ਤੇਸਂ ਦਾਨਿ ਭਵਤਿ, ਅਯਂ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਕ੍ਕਮੋ॥

੭੩੩. **ਆਮਤ੍ਤਿਕਾਪਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਮਤ੍ਤਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਭਾਜਨਾਨਿ; ਤਾਨਿ ਯੇ ਵਿਕ੍ਕਿਣਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਆਮਤ੍ਤਿਕਾ; ਤੇਸਂ ਆਪਣੋ **ਆਮਤ੍ਤਿਕਾਪਣੋ**; ਤਂ ਵਾ ਪਸਾਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੭੩੪. **ਪਤ੍ਤਸਨ੍ਨਿਚਯਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਸਨ੍ਨਿਧਿਂ ਕਰੇਯ੍ਯ; ਏਕਾਹਂ ਅਨਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਤ੍ਤਂ ਠਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਂ ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਮੇਵ ਹਿ ਵਿਸੇਸੋ – ਤਤ੍ਥ ਦਸਾਹਂ ਪਰਿਹਾਰੋ, ਇਧ ਏਕਾਹਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਸੇਸਂ ਤਾਦਿਸਮੇਵ।

ਇਦਮ੍ਪਿ ਕਥਿਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਵਾਚਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਅਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

ਦੁਤਿਯਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੭੩੮. ਦੁਤਿਯੇ – **ਦੁਚ੍ਚੋਲ਼ਾ**ਤਿ ਵਿਰੂਪਚੋਲ਼ਾ; ਜਿਣ੍ਣਚੋਲ਼ਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਪਯ੍ਯਾਹੀ**ਤਿ ਅਪਿ ਅਯ੍ਯਾਹਿ।

੭੪੦. **ਆਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾ ਭਾਜੇਨ੍ਤੂਤਿ ਵਤ੍ਵਾਪਿ ਇਦਂ ਗਣਸ੍ਸ ਇਦਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਦਮ੍ਮੀਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਵਾ ਦਾਤੁਕਮ੍ਯਤਾਯ ਪਾਦਮੂਲੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਆਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਏਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਅਕਾਲਚੀਵਰਂ। **ਅਯ੍ਯਾਯ ਦਮ੍ਮੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਪਟਿਲਦ੍ਧਂ ਪਨ ਯਥਾਦਾਨੇਯੇਵ ਉਪਨੇਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

ਤਤਿਯਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੭੪੩-੫. ਤਤਿਯੇ – **ਹਨ੍ਦਾ**ਤਿ ਗਣ੍ਹ। **ਸਯਂ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਏਕਂ ਦਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿਯਾ ਏਕਂ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ, ਬਹੂਸੁ ਬਹੂਨਿ। ਸਚੇ ਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਾਨਿ ਏਕਤੋ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਵਤ੍ਥੁਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ। ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੇਸੁ ਪਨ ਏਕਾਵ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

ਚਤੁਤ੍ਥਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੮. ਚਤੁਤ੍ਥੇ – **ਕਯੇਨਾ**ਤਿ ਮੂਲੇਨ। **ਨ ਮੇ ਆਵੁਸੋ ਸਪ੍ਪਿਨਾ ਅਤ੍ਥੋ; ਤੇਲੇਨ ਮੇ ਅਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਕਿਰ ਸਾ ਆਹਟਸਪ੍ਪਿਂ ਦਤ੍ਵਾ ਤੇਲਮ੍ਪਿ ਆਹਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਆਹ। **ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ; ਇਦਂ ਨਾਮ ਆਹਰਾਤਿ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਵਾ।

੧੫੨. **ਤਞ੍ਞੇਵ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਯਂ ਪਠਮਂ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਤਂ ਥੋਕਂ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਨ ਤਞ੍ਞੇਵ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਸਚੇ ਪਠਮਂ ਸਪ੍ਪਿਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਂ, ਯਮਕਂ ਪਚਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚ ਵੇਜ੍ਜੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤੇਲੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਤੇਲੇਨਾਪਿ ਮੇ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਏਵਂ ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ। **ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਚੇ ਕਹਾਪਣਸ੍ਸ ਸਪ੍ਪਿ ਆਭਤਂ ਹੋਤਿ, ਇਮਿਨਾ ਮੂਲੇਨ ਦਿਗੁਣਂ ਤੇਲਂ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤੇਨਾਪਿ ਚ ਇਦਂ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਲਂ ਆਹਰਾਤਿ ਏਵਂ ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੀਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਛਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

ਪਞ੍ਚਮਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੩. ਪਞ੍ਚਮੇ – **ਨ ਮੇ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨੇ**ਤਿ ਇਦਂ ਕਿਰ ਸਾ ਕੁਲਧੀਤਾ ''ਅਯਂ ਅਦ੍ਧਾ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾ ਇਦਂ ਤੇਲਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਿਮ੍ਪਿ ਮੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੁਲਘਰਾ ਆਹਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਆਹ। **ਚੇਤਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਇਚ੍ਚੇਵ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਚਤੁਤ੍ਥਸਦਿਸਮੇਵਾਤਿ।

ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

ਛਟ੍ਠਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੮. ਛਟ੍ਠੇ – **ਛਨ੍ਦਕ**ਨ੍ਤਿ ''ਇਦਂ ਨਾਮ ਧਮ੍ਮਕਿਚ੍ਚਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ, ਯਂ ਸਕ੍ਕੋਥ; ਤਂ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਰੇਸਂ ਛਨ੍ਦਞ੍ਚ ਰੁਚਿਞ੍ਚ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਪਰਿਕ੍ਖਾਰਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨੇਨ। **ਅਞ੍ਞੁਦ੍ਦਿਸਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨੇਨ। **ਸਙ੍ਘਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੇਨ।

੧੬੨. **ਸੇਸਕਂ ਉਪਨੇਤੀ**ਤਿ ਯਦਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨੋ, ਤਂ ਚੇਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਉਪਨੇਤਿ। **ਸਾਮਿਕੇ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਚੀਵਰਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨੋ, ਅਮ੍ਹਾਕਞ੍ਚ ਚੀਵਰਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੇਲਾਦੀਹਿ ਪਨ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਉਪਨੇਤਿ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਤਥਾਰੂਪੇਸੁ ਉਪਦ੍ਦਵੇਸੁ; ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਵਿਹਾਰਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪਾਸੁ ਆਪਦਾਸੁ ਯਂ ਵਾ ਤਂ ਵਾ ਚੇਤਾਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਛਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

ਸਤ੍ਤਮਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੪. ਸਤ੍ਤਮੇ – **ਸਞ੍ਞਾਚਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਸਯਂ ਯਾਚਿਤਕੇਨ। ਏਤਦੇਵੇਤ੍ਥ ਨਾਨਾਕਰਣਂ। ਸੇਸਂ ਛਟ੍ਠਸਦਿਸਮੇਵਾਤਿ।

ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

ਅਟ੍ਠਮਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੯. ਅਟ੍ਠਮੇ – **ਮਹਾਜਨਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਗਣਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੇਨ। ਏਤਦੇਵੇਤ੍ਥ ਨਾਨਾਕਰਣਂ।

ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

ਨਵਮਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੪. ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਸਞ੍ਞਾਚਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਦਂ ਇਤੋ ਅਧਿਕਤਰਂ।

ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

ਦਸਮਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੯. ਦਸਮੇ – **ਪਰਿਵੇਣਂ ਉਦ੍ਰਿਯਤੀ**ਤਿ ਪਰਿਵੇਣਂ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ; ਪਰਿਪਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਞ੍ਚ ਪਦਂ **ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇਨ ਸਞ੍ਞਾਚਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਨਾਨਾਕਰਣਂ। ਸੇਸਂ ਪੁਬ੍ਬਸਦਿਸਮੇਵਾਤਿ।

ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

ਏਕਾਦਸਮਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੪. ਏਕਾਦਸਮੇ – **ਗਰੁਪਾਵੁਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਤਕਾਲੇ ਪਾਵੁਰਣਂ। **ਚਤੁਕ੍ਕਂਸਪਰਮ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਂਸੋ ਨਾਮ ਚਤੁਕ੍ਕਹਾਪਣਿਕੋ ਹੋਤਿ; ਤਸ੍ਮਾ ਪਦਭਾਜਨੇ ‘‘ਸੋਲ਼ਸਕਹਾਪਣਗ੍ਘਨਕ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਏਕਾਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

ਦ੍ਵਾਦਸਮਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੯. ਦ੍ਵਾਦਸਮੇ – **ਲਹੁਪਾਵੁਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਉਣ੍ਹਕਾਲੇ ਪਾਵੁਰਣਂ। ਸੇਸਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਦ੍ਵਯੇਪਿ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਛਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਦ੍ਵਾਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ ਖੋ ਅਯ੍ਯਾਯੋ ਤਿਂਸ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾ ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗੇ ਚੀਵਰਵਗ੍ਗਤੋ ਧੋਵਨਞ੍ਚ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਅਕਾਲਚੀਵਰਂ ਕਾਲਚੀਵਰਨ੍ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਭਾਜਿਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਚ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰੇਨ ਚ ਪਠਮਵਗ੍ਗੋ ਪੂਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਪੁਨ ਏਲ਼ਕਲੋਮਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਆਦਿਤੋ ਸਤ੍ਤ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤ ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥਿਕਾਨਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਵਗ੍ਗੋ ਪੂਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਤਿਯਵਗ੍ਗਤੋ ਪਠਮਪਤ੍ਤਂ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਂ ਆਰਞ੍ਞਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਨ੍ਤਿ

ਇਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਅਪਨੇਤ੍ᩅਾ ਪਤ੍ਤਸਨ੍ਨਿਚਯਗਰੁਪਾᩅੁਰਣਲਹੁਪਾᩅੁਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਹਿ ਤਤਿਯᩅਗ੍ਗੋ ਪੂਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਇਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਦ੍ᩅਾਦਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਏਕਤੋਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ, ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਉਭਤੋਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਏᩅਂ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਮਗ੍ਗੇਨ ‘‘ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ ਖੋ ਅਯ੍ਯਾਯੋ ਤਿਂਸ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾ ਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿ ਏᩅਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਂ ᩅੁਤ੍ਤਨਯਮੇᩅਾਤਿ।

ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ ᩅਿਨਯਸਂᩅਣ੍ਣਨਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀᩅਿਭਙ੍ਗੇ

ਤਿਂਸਕᩅਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਕਣ੍ਡਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

੪. ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਕਣ੍ਡਂ (ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ)

੧. ਲਸੁਣਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪਠਮਲਸੁਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

ਤਿਂਸਕਾਨਨ੍ਤਰਂ ਧਮ੍ਮਾ, ਛਸਟ੍ਠਿਸਤਸਙ੍ਗਹਾ।
ਸਙ੍ਗੀਤਾ ਯੇ ਅਯਂ ਦਾਨਿ, ਹੋਤਿ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਵਣ੍ਣਨਾ॥

੭੯੩. ਤਤ੍ਥ ਲਸੁਣਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਤਾਵ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਭਣ੍ਡਿਕੇ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤਯੋ ਵਾ ਪੋਟ੍ਟਲਿਕੇ; ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਮਿਞ੍ਜਾਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਨ ਮਤ੍ਤਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਮਾਣਂ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਖੇਤ੍ਤਪਾਲਸ੍ਸ ਵਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਬਹੁਂ ਲਸੁਣਂ ਹਰਾਪੇਸਿ।

ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਹਂਸਯੋਨਿਨ੍ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਹਂਸਯੋਨਿਂ। **ਸੋ ਤਾਸਂ ਏਕੇਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੋ ਹਂਸੋ ਜਾਤਿਸ੍ਸਰੋ ਅਹੋਸਿ, ਅਥ ਪੁਬ੍ਬਸਿਨੇਹੇਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਾਸਂ ਏਕੇਕਂ ਪਤ੍ਤਂ ਦੇਤਿ, ਤਂ ਤਾਪਨਤਾਲਨਚ੍ਛੇਦਨਕ੍ਖਮਂ ਸੁਵਣ੍ਣਮੇਵ ਹੋਤਿ।

੭੯੫. **ਮਾਗਧਕ**ਨ੍ਤਿ ਮਗਧੇਸੁ ਜਾਤਂ। ਮਗਧਰਟ੍ਠੇ ਜਾਤਲਸੁਣਮੇਵ ਹਿ ਇਧ ਲਸੁਣਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਤਮ੍ਪਿ ਭਣ੍ਡਿਕਲਸੁਣਮੇਵ, ਨ ਏਕਦ੍ਵਿਤਿਮਿਞ੍ਜਕਂ। ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ ਪਨ ਜਾਤਦੇਸਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਮਾਗਧਕਂ ਨਾਮ ਭਣ੍ਡਿਕਲਸੁਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਭਣ੍ਡਿਕੇ ਏਕਤੋਯੇਵ ਸਙ੍ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਹਰਤਿ, ਏਕਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕੇਕਂ ਮਿਞ੍ਜਂ ਖਾਦਨ੍ਤਿਯਾ ਪਨ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨੀਤਿ।

੭੯੭. **ਪਲਣ੍ਡੁਕਾ**ਦੀਨਂ ਵਣ੍ਣੇਨ ਵਾ ਮਿਞ੍ਜਾਯ ਵਾ ਨਾਨਤ੍ਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ – ਵਣ੍ਣੇਨ ਤਾਵ ਪਲਣ੍ਡੁਕੋ ਪਣ੍ਡੁਵਣ੍ਣੋ ਹੋਤਿ। ਭਞ੍ਜਨਕੋ ਲੋਹਿਤਵਣ੍ਣੋ। ਹਰਿਤਕੋ ਹਰਿਤਪਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋ। ਮਿਞ੍ਜਾਯ ਪਨ ਪਲਣ੍ਡੁਕਸ੍ਸ ਏਕਾ ਮਿਞ੍ਜਾ ਹੋਤਿ, ਭਞ੍ਜਨਕਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇ, ਹਰਿਤਕਸ੍ਸ ਤਿਸ੍ਸੋ। ਚਾਪਲਸੁਣੋ ਅਮਿਞ੍ਜਕੋ, ਅਙ੍ਕੁਰਮਤ੍ਤਮੇਵ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਹੋਤਿ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਾਦੀਸੁ ਪਨ ''ਪਲਣ੍ਡੁਕਸ੍ਸ ਤੀਣਿ ਮਿਞ੍ਜਾਨਿ, ਭਞ੍ਜਨਕਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇ, ਹਰਿਤਕਸ੍ਸ ਏਕ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ । ਏਤੇ ਪਲਣ੍ਡੁਕਾਦਯੋ ਸਭਾਵੇਨੇਵ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ। ਸੂਪਸਮ੍ਪਾਕਾਦੀਸੁ ਪਨ ਮਾਗਧਕਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਪਚ੍ਚਮਾਨੇਸੁ ਮੁਗ੍ਗਸੂਪਾਦੀਸੁ ਵਾ ਮਚ੍ਛਮਂਸਵਿਕਤਿਯਾ ਵਾ ਤੇਲਾਦੀਸੁ ਵਾ ਬਦਰਸਾਲਵਾਦੀਸੁ ਵਾ ਅਮ੍ਬਿਲਸਾਕਾਦੀਸੁ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਿਭਙ੍ਗੇਸੁ ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਯਾਗੁਭਤ੍ਤੇਪਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਲਸੁਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਠਮਂ।

੨. ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੭੯੯. ਦੁਤਿਯੇ – **ਸਮ੍ਬਾਧੇ**ਤਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋਕਾਸੇ। ਤਸ੍ਸ ਵਿਭਾਗਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਪਨ ''ਉਭੋ ਉਪਕਚ੍ਛਕਾ ਮੁਤ੍ਤਕਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਏਕਮ੍ਪਿ ਲੋਮ**ਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਤਰਿਯਾ ਵਾ ਸਣ੍ਡਾਸਕੇਨ ਵਾ ਖੁਰੇਨ ਵਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਏਕਪਯੋਗੇਨ ਵਾ ਨਾਨਾਪਯੋਗੇਨ ਵਾ ਏਕਂ ਵਾ ਬਹੂਨਿ ਵਾ ਸਂਹਰਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ, ਨ ਲੋਮਗਣਨਾਯ।

੮੦੧. **ਆਬਾਧਪਚ੍ਚੁਯਾ**ਤਿ ਕਣ੍ਡੁਕਚ੍ਛੁਆਦਿਆਬਾਧਪਚ੍ਚਯਾ ਸਂਹਰਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਚਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਤੋ ਕਾਯਵਾਚਤੋ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੩. ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੦੩-੪. ਤਤਿਯੇ – **ਤਲਘਾਤਕੇ**ਤਿ ਮੁਤ੍ਤਕਰਣਤਲਘਾਤਨੇ। **ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਉਪ੍ਪਲਪਤ੍ਤੇਨਾਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਤ੍ਤਂ ਤਾਵ ਮਹਨ੍ਤਂ, ਕੇਸਰੇਨਾਪਿ ਪਹਾਰਂ ਦੇਨ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ।

੮੦੫. **ਆਬਾਧਪਚ੍ਚੁਯਾ**ਤਿ ਗਣ੍ਡਂ ਵਾ ਵਣਂ ਵਾ ਪਹਰਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੪. ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੦੬. ਚਤੁਤ੍ਥੇ – **ਪੁਰਾਣਰਾਜੋਰੋਧਾ**ਤਿ ਪੁਰਾਣੇ ਗਿਹਿਭਾਵੇ ਰਞ੍ਞੋ ਓਰੋਧਾ। **ਚਿਰਾਚਿਰਂ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਚਿਰੇਨ ਚਿਰੇਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਧਾਰੇਥਾ**ਤਿ ਸਕ੍ਕੋਥ। **ਕਸ੍ਸਿਦਂ ਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਨਾਰੋਚਿਤੇਪਿ ਏਤਾ ਮਯ੍ਹਿ ਆਸਙ੍ਕਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਏਵਮਾਹ – ''ਮਯ੍ਹਿਦਂ ਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ।

੮੦੭. **ਜਤੁਮਟ੍ਠਕੇ**ਤਿ ਜਤੁਨਾ ਕਤੇ ਮਟ੍ਠਦਣ੍ਡਕੇ। ਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨੇਵੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਪਨ ਦਣ੍ਡਕਂ ਪਵੇਸੇਨ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ਤੇਨਾਹ – ''ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਉਪ੍ਪਲਪਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਮੁਤ੍ਤਕਰਣਂ ਪਵੇਸੇਤੀ''ਤਿ। ਏਤਮ੍ਪਿ ਚ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤਂ, ਕੇਸਰਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਨ ਪਵੇਸੇਨ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਏਵ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿ ਤਲਘਾਤਕੇ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਾਨੇਵਾਤਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੫. ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੧੦. ਪਞ੍ਚਮੇ – **ਅਤਿਗਮ੍ਭੀਰਂ ਉਦਕਸੁਦ੍ਧਿਕਂ ਆਦਿਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਤਿਅਨ੍ਤੋ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਉਦਕੇਨ ਧੋਵਨਂ ਕੁਰੁਮਾਨਾ।

੮੧੨. **ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤੀ**ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਤਤਿਯਂ ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਵਾ ਅਙ੍ਗੁਲਂ ਗਮ੍ਭੀਰਤੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਬ੍ਬਾਨਂ ਉਪਰਿ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਵੇਸੇਨ੍ਤਿਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ – ''ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਤੀਣਿ ਪਬ੍ਬਾਨਿ ਆਦਾਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਤਿਣ੍ਣਂ ਵਾ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਵਾ ਏਕੇਕਮ੍ਪਿ ਪਬ੍ਬਂ ਆਦਾਤੁਂ ਨ ਲਭਤੀ''ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿਪਿ ਤਲਘਾਤਕੇ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਾਨੇਵਾਤਿ।

ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੬. ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੧੫. ਛਟ੍ਠੇ – **ਭਤ੍ਤਵਿਸ੍ਸਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ। **ਪਾਨੀਯੇਨ ਚ ਵਿਧੂਪਨੇਨ ਚ ਉਪਤਿਟ੍ਠਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਕੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਾਨੀਯਥਾਲਕਂ ਏਕੇਨ ਬੀਜਨਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਬੀਜਮਾਨਾ ਸਮੀਪੇ ਠਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਚ੍ਚਾਵਦਤੀ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਤੁਮ੍ਹੇ ਏਵਂ ਭੁਞ੍ਜਥ, ਅਹਂ ਏਵਂ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਕਰੋਮੀ''ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਚਾਰਿਤ੍ਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਕਥਂ ਕਥੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੮੧੭. **ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਪਾਨੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਉਦਕਂ ਵਾ ਹੋਤੁ, ਤਕ੍ਕਦਧਿਮਤ੍ਥੁਰਸਖੀਰਾਦੀਨਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਂ। **ਯਾ ਕਾਚਿ ਬੀਜਨੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਚੀਵਰਕਣ੍ਣੋਪਿ। **ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਇਧ ਠਾਨਪਚ੍ਚਯਾਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਹਾਰਪਚ੍ਚਯਾ ਪਨ ਖਨ੍ਧਕੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ।

੮੧੯. **ਦੇਤਿ ਦਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਪਾਨੀਯਂ ਵਾ ਸੂਪਾਦਿਂ ਵਾ ਇਮਂ ਪਿਵਥ, ਇਮਿਨਾ ਭੁਞ੍ਜਥਾਤਿ ਦੇਤਿ; ਤਾਲਵਣ੍ਟਂ ਇਮਿਨਾ ਬੀਜਨ੍ਤਾ ਭੁਞ੍ਜਥਾਤਿ ਦੇਤਿ; ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਦਾਪੇਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਆਣਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਉਪਤਿਟ੍ਠਨਤ੍ਥਂ ਸਾਮਣੇਰਿਂ ਆਣਾਪੇਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੭. ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੨੨. ਸਤ੍ਤਮੇ – **ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਯੋਗਦੁਕ੍ਕਟਂ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਕੇਵਲਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਅਰਞ੍ਞਤੋ ਆਹਰਣੇਪਿ ਸੁਕ੍ਖਾਪਨੇਪਿ ਵਦ੍ਦਲਿਦਿਵਸੇ ਭਜ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ ਉਦ੍ਧਨਸਜ੍ਜਨੇਪਿ ਕਪਲ੍ਲਸਜ੍ਜਨੇਪਿ ਦਬ੍ਬਿਸਜ੍ਜਨੇਪਿ ਦਾਰੂਨਿ ਆਦਾਯ ਅਗ੍ਗਿਕਰਣੇਪਿ ਕਪਲ੍ਲਮ੍ਹਿ ਧਞ੍ਞਪਕ੍ਖਿਪਨੇਪਿ ਦਬ੍ਬਿਯਾ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨੇਸੁਪਿ ਕੋਟ੍ਟਨਤ੍ਥਂ ਉਦੁਕ੍ਖਲਮੁਸਲਾਦਿਸਜ੍ਜਨੇਸੁਪਿ ਕੋਟ੍ਟਨਪਪ੍ਫੋਟਨਧੋਵਨਾਦੀਸੁਪਿ ਯਾਵ ਮੁਖੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਤ੍ਥਂ ਦਨ੍ਤੇਹਿ ਸਙ੍ਖਾਦਤਿ, ਤਾਵ ਸਬ੍ਬਪਯੋਗੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ, ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਕਾਲੇ ਪਨ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਚੇਵ ਭੋਜਨਞ੍ਚ ਪਮਾਣਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਯਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਾਯ ਭਜ੍ਜਨਕੋਟ੍ਟਨਪਚਨਾਨਿ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਭਜ੍ਜਨਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਇਦਂ ਆਮਕਧਞ੍ਞਂ ਨਾਮ ਮਾਤਰਮ੍ਪਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ, ਅਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਲਦ੍ਧਂ ਸਯਂ ਭਜ੍ਜਨਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਅਞ੍ਞਾਯ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਲਦ੍ਧਂ ਸਯਂ ਵਾ ਭਜ੍ਜਨਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਾਯ ਵਾ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਾਯ ਵਾ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾ''ਤਿ। ਪੁਨਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਞ੍ਞਾਯ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਲਦ੍ਧਂ, ਸਯਂ ਭਜ੍ਜਨਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ। ਭਜ੍ਜਨਾਦੀਨਿ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਪਨ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਹਿ ਭਜ੍ਜਨਾਦੀਨਂ ਕਰਣੇ ਵਾ ਕਾਰਾਪਨੇ ਵਾ ਵਿਸੇਸੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ''ਅਞ੍ਞਾਯ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੮੨੩. **ਆਬਾਧਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਸੇਦਕਮ੍ਮਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਧਞ੍ਞਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ''ਅਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਲਬ੍ਭਮਾਨਂ ਪਨ ਨਵਕਮ੍ਮਤ੍ਥਾਯ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਪਰਣ੍ਣਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤ ਧਞ੍ਞਾਨਿ ਮੁਗ੍ਗਮਾਸਾਦਿਂ ਵਾ ਲਾਬੁਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡਾਦਿਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਞਾਤਕਪਵਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਆਮਕਧਞ੍ਞਂ ਪਨ ਞਾਤਕਪਵਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਚਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਤੋ ਕਾਯਵਾਚਤੋ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ତਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੮. ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੨੪. ਅਟ੍ਠਮੇ – ਨਿਬ੍ਬਿਟ੍ਠੋ ਰਾਜਭਟੋ ਰਞ੍ਞੋ ਭਤਿ ਕੇਣਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਨਿਬ੍ਬਿਟ੍ਠਰਾਜਭਟੋ,** ਏਕਂ ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ ਕੇਣਿਯਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਲਦ੍ਧਉਦਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਞ੍ਞੇਵ ਭਟਪਥਂ ਯਾਚਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਕੇਣਿਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਂਯੇਵ ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ ਯਾਚਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ। **ਪਰਿਭਾਸੀ**ਤਿ ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ''ਮਾ ਪੁਨ ਏਵਂ ਕਰਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਸਨ੍ਤਜ੍ਜੇਸਿ।

੮੨੬. **ਸਯਂ ਛਡ੍ਡੇਤੀ**ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿਪਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਏਕਪਯੋਗੇਨ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤਿਯਾ ਏਕਾਵ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਪਾਟੇਕ੍ਕਂ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤਿਯਾ ਵਤ੍ਥੁਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ। ਆਣਤ੍ਤਿਯਮ੍ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਛਡ੍ਡਨੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ। ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਛਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੯. ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੩੦-੨. ਨਵਮੇ – **ਯਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਉਪਭੋਗਪਰਿਭੋਗਂ ਰੋਪਿਮ**ਨ੍ਤਿ ਖੇਤ੍ਤਂ ਵਾ ਹੋਤੁ ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਾਦਿਆਰਾਮੋ ਵਾ, ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਰੋਪਿਮਹਰਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਏਤਾਨਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤਿਯਾ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਖੇਤ੍ਤੇ ਵਾ ਆਰਾਮੇ ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਾ ਉਚ੍ਛੁਆਦੀਨਿ ਵਾ ਖਾਦਨ੍ਤੀ; ਗਚ੍ਛਮਾਨਾ ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠੋਦਕਚਲਕਾਦੀਨਿ ਹਰਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਛਡ੍ਡੇਤਿ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਉਦਕਂ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਮਤ੍ਥਕਚ੍ਛਿਨ੍ਨਨਾਲ਼ਿਕੇਰਮ੍ਪਿ ਛਡ੍ਡੇਤਿ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਕਸਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਪਨ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਬੀਜੇ ਯਾਵ ਅਙ੍ਕੁਰਂ ਨ ਉਟ੍ਠਹਤਿ, ਤਾਵ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ । ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਬੀਜੇਸੁ ਖੇਤ੍ਤਕੋਣਾਦੀਸੁ ਵਾ ਅਸਞ੍ਜਾਤਰੋਪਿਮੇਸੁ ਖੇਤ੍ਤਮਰਿਯਾਦਾਦੀਸੁ ਵਾ ਛਡ੍ਡੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਕਚਵਰਛਡ੍ਡਨਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਛਡ੍ਡਿਤਖੇਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਸ੍ਸਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਗਤੇਸੁ ਛਡ੍ਡਿਤਖੇਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਲਾਯਿਤਮ੍ਪਿ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾਦਿ ਪੁਨ ਉਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਯਥਾਵਤ੍ਥੁਕਮੇਵ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਛਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ...ਪੇ॰... ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੧੦. ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੩੫. ਦਸਮੇ – **ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਨਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਨਟਾਦਯੋ ਵਾ ਨਚ੍ਚਨ੍ਤੁ ਸੋਣ੍ਡਾ ਵਾ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਮੋਰਸੁਵਮਕ੍ਕਟਾਦਯੋਪਿ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਪੇਤਂ ਨਚ੍ਚਮੇਵ। **ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਗੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਨਟਾਦੀਨਂ ਵਾ ਗੀਤਂ ਹੋਤੁ, ਅਰਿਯਾਨਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੇ ਰਤਨਤ੍ਤਯਗੁਣੂਪਸਂਹਿਤਂ ਸਾਧੁਕੀਲ਼ਿਤਗੀਤਂ ਵਾ ਅਸਂਯਤਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਧਮ੍ਮਭਾਣਕਗੀਤਂ ਵਾ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਪੇਤਂ ਗੀਤਮੇਵ। **ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਵਾਦਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਨ੍ਤਿਬਦ੍ਧਾਦਿਵਾਦਨੀਯਭਣ੍ਡਵਾਦਿਤਂ ਵਾ ਹੋਤੁ, ਕੁਟਭੇਰਿਵਾਦਿਤਂ ਵਾ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਉਦਕਭੇਰਿਵਾਦਿਤਮ੍ਪਿ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਪੇਤਂ ਵਾਦਿਤਮੇਵ।

੮੩੬. **ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਗਚ੍ਛਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਦਵਾਰਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। **ਯਤ੍ਥ ਠਿਤਾ ਪਸ੍ਸਤਿ ਵਾ ਸੁਣਾਤਿ** ਵਾਤਿ ਏਕਪਯੋਗੇਨ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੀ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤੇਸਂਯੇਵ ਗੀਤਵਾਦਿਤਂ ਸੁਣਾਤਿ, ਏਕਮੇਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਏਕਂ ਦਿਸਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਨਚ੍ਚਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਪੁਨ ਅਞ੍ਞਤੋ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਗਾਯਨ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਤਿ ਅਞ੍ਞਤੋ ਵਾਦੇਨ੍ਤੇ, ਪਾਟੇਕ੍ਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸਯਮ੍ਪਿ ਨਚ੍ਚਿਤੁਂ ਵਾ ਗਾਯਿਤੁਂ ਵਾ ਵਾਦਿਤੁਂ ਵਾ ਨ ਲਭਤਿ, ਅਞ੍ਞੇ ‘‘ਨਚ੍ਚ, ਗਾਯ, ਵਾਦੇਹੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਨ ਲਭਤਿ। ‘‘ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਉਪਹਾਰਂ ਦੇਥ, ਉਪਾਸਕਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ‘‘ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਕਰੋਮਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਸਾਧੂ’’ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਮ੍ਪਿ ਨ ਲਭਤਿ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ‘‘ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਕਰੋਮਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ‘‘ਉਪਟ੍ਠਾਨਕਰਣਂ ਨਾਮ ਸੁਨ੍ਦਰ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੮੩੭. **ਆਰਾਮੇ ਠਿਤਾ**ਤਿ ਆਰਾਮੇ ਠਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਰਾਮੇ ਵਾ ਬਹਿਆਰਾਮੇ ਵਾ ਨਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ ਵਾ ਸੁਣਾਤਿ ਵਾ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਸਤਿ ਕਰਣੀਯੇ**ਤਿ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਵਾ ਅਤ੍ਥਾਯ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਕਰਣੀਯੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਪਸ੍ਸਤਿ ਵਾ ਸੁਣਾਤਿ ਵਾ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਤਾਦਿਸੇਨ ਉਪਦ੍ਦਵੇਨ ਉਪਦ੍ਦੁਤਾ ਸਮਜ੍ਜਟ੍ਠਾਨਂ ਪਵਿਸਤਿ, ਏਵਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਸੁਣਨ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

ਲਸੁਣਵਗ੍ਗੋ ਪਠਮੋ।

੨. ਅਨ੍ਧਕਾਰਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੩੯. ਅਨ੍ਧਕਾਰਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਅਪ੍ਪਦੀਪੇ**ਤਿ ਪਦੀਪਚਨ੍ਦਸੂਰਿਯਅਗ੍ਗੀਸੁ ਏਕੇਨਾਪਿ ਅਨੋਭਾਸਿਤੇ। ਤੇਨੇਵਸ੍ਸ ਪਦਭਾਜਨੇ ‘‘ਅਨਾਲੋਕੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਲ੍ਲਪੇਯ੍ਯ** ਵਾਤਿ ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਕਥਂ ਕਥੇਯ੍ਯ।

੮੪੧. **ਅਰਹੋਪੇਕ੍ਖਾ ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤਾ**ਤਿ ਨ ਰਹੋਅਸ੍ਸਾਦਾਪੇਕ੍ਖਾ ਰਹੋਅਸ੍ਸਾਦਤੋ ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਞਾਤਿਂ ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਦਾਨੇ ਵਾ ਪੂਜਾਯ ਵਾ ਮਨ੍ਤੇਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦ੍ਵਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੨. ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੪੨. ਦੁਤਿਯੇ – **ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਓਕਾਸੇ**ਤਿ ਇਦਮੇਵ ਨਾਨਂ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਂ ਪੁਰਿਮਸਦਿਸਮੇਵਾਤਿ।

ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੩. ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੪੬. ਤਤਿਯੇ – **ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ**ਤਿ ਨਾਨਂ, ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਂ ਤਾਦਿਸਮੇਵਾਤਿ।

ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੪. ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੫੦-੩. ਚਤੁਤ੍ਥੇ – **ਨਿਕਣ੍ਣਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਣ੍ਣਮੂਲਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ; ਕਣ੍ਣਮੂਲੇ ਜਪ੍ਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸਤਿ ਕਰਣੀਯੇ**ਤਿ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਆਹਰਣਤ੍ਥਾਯ ਵਿਹਾਰੇ ਵਾ ਦੁਨ੍ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਪਟਿਸਾਮਨਤ੍ਥਾਯ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿ ਪੁਰਿਮਸਦਿਸਾਨੇਵਾਤਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੫. ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੫੪. ਪਞ੍ਚਮੇ – **ਘਰਂ ਸੋਧੇਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਕਿਰ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਥੇਰਿਯਾ ਕੋਚਿ ਕਾਯਿਕਵਾਚਸਿਕੋ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਘਰਮ੍ਪਿ ਤਾਵ ਸੋਧੇਮਾ''ਤਿ, ਤਤੋ ਘਰਂ ਸੋਧੇਨ੍ਤਾ ਨਂ ਅਦ੍ਦਸਂਸੁ।

੮੫੬. **ਅਨੋਵਸ੍ਸਕਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਪਠਮਂ ਪਾਦਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਦੁਤਿਯਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਿਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਉਪਚਾਰਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

੮੫੮. **ਗਿਲਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਯਾ ਤਾਦਿਸੇਨ ਗੇਲਞ੍ਞੇਨ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਘਰੇ ਅਗ੍ਗਿ ਵਾ ਉਟ੍ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਚੋਰਾ ਵਾ; ਏਵਰੂਪੇ ਉਪਦ੍ਦਵੇ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਕਥਿਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਵਾਚਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੬. ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੬੦. ਛਟ੍ਠੇ – **ਅਭਿਨਿਸੀਦੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਨਿਸੀਦੇਯ੍ਯ। ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਏਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਅਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਏਕਾ, ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਦ੍ਵੇ।

੮੬੩. **ਧੁਵਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਨਿਚ੍ਚਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਕਥਿਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ...ਪੇ॰... ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੭. ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੬੪. ਸਤ੍ਤਮੇਪਿ – ਸਬ੍ਬਂ ਛਟ੍ਠੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੮. ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੬੯. ਅਟ੍ਠਮੇ – ਸਬ੍ਬਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੯. ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੭੫. ਨਵਮੇ – **ਅਭਿਸਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਸਪਥਂ ਕਰੇਯ੍ਯ। **ਨਿਰਯੇਨ ਅਭਿਸਪਤਿ** ਨਾਮ ‘‘ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਮਿ, ਅਵੀਚਿਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਮਿ, ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤੁ, ਅਵੀਚਿਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤੂ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਕ੍ਕੋਸਤਿ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨ ਅਭਿਸਪਤਿ** ਨਾਮ ‘‘ਗਿਹਿਨੀ ਹੋਮਿ, ਓਦਾਤਵਤ੍ਥਾ ਹੋਮਿ, ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾ ਹੋਮਿ, ਇਤਰਾ ਵਾ ਏਦਿਸਾ ਹੋਤੂ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਕ੍ਕੋਸਤਿ; ਵਾਚਾਯ ਵਾਚਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਨਿਰਯਞ੍ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਞ੍ਚ ‘‘ਸੁਨਖੀ ਸੂਕਰੀ ਕਾਣਾ ਕੁਣੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿਯਾ ਵਾਚਾਯ ਵਾਚਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟਂ।

੮੭੮. **ਅਤ੍ਥਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਾਯਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿਯਾ। **ਧਮ੍ਮਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਾਯਾ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਂ ਵਾਚੇਨ੍ਤਿਯਾ। **ਅਨੁਸਾਸਨਿਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਾਯਾ**ਤਿ ‘‘ਇਦਾਨਿਪਿ ਤ੍ਵਂ ਏਦਿਸਾ, ਸਾਧੁ ਵਿਰਮਸ੍ਸੁ, ਨੋ ਚੇ ਵਿਰਮਸਿ, ਅਦ੍ਧਾ ਪੁਨ ਏਵਰੂਪਾਨਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਰਯੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਸਿ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਯਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਸੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਅਨੁਸਾਸਨਿਯਂ ਠਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੧੦. ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੭੯. ਦਸਮੇ – ਸਬ੍ਬਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

ਅਨ੍ਧਕਾਰਵਗ੍ਗੋ ਦੁਤਿਯੋ।

੩. ਨਗ੍ਗਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੮੩-੬. ਨਗ੍ਗਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਿਣ੍ਣੇਨਾ**ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨ ਚਿਣ੍ਣੇਨ; ਅਥ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਚਰਣੇਨਾਤਿ; ਏਵਂ ਕਰਣਤ੍ਥੇ ਵਾ ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ ਵਾ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਉਦਕਸਾਟਿਕਂ

ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਅਞ੍ਞੰ ਚੀਵਰਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਉਦਕਸਾਟਿਕਾਯ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਯ ਵਾ ਨਟ੍ਠਾਯ ਵਾ ਨਗ੍ਗਾਯ ਨ੍ਹਾਯਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਉਦਕਸਾਟਿਕਚੀਵਰਂ ਮਹਗ੍ਘਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਗਨ੍ਤੁੰ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਨਗ੍ਗਾਯ ਨ੍ਹਾਯਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੨. ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੯੨. ਦੁਤਿਯੇ – ਸਬ੍ਬਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਛਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੩. ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੯੩-੪. ਤਤਿਯੇ – **ਅਨਨ੍ਤਰਾਯਿਕਿਨੀ**ਤਿ ਦਸਸੁ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇਸੁ ਏਕੇਨਪਿ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇਨ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯਾ। **ਧੁਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਧੁਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਸਚੇਪਿ ਪਚ੍ਛਾ ਸਿਬ੍ਬਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਅਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੪. ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੯੮-੯. ਚਤੁਤ੍ਥੇ – ਪਞ੍ਚ ਅਹਾਨਿ ਪਞ੍ਚਾਹਂ, ਪਞ੍ਚਾਹਮੇਵ **ਪਞ੍ਚਾਹਿਕਂ**। ਸਙ੍ਘਾਟੀਨਂ ਚਾਰੋ **ਸਙ੍ਘਾਟਿਚਾਰੋ;** ਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨ ਵਾ ਓਤਾਪਨਵਸੇਨ ਵਾ ਸਙ੍ਘਟਿਤਟ੍ਠੇਨ ਸਙ੍ਘਾਟੀਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਮਾਯੇਵ ਪਦਭਾਜਨੇ ''ਪਞ੍ਚਮਂ ਦਿਵਸਂ ਪਞ੍ਚ ਚੀਵਰਾਨੀ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਚੀਵਰੇ ਏਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿ; ਪਞ੍ਚਸੁ ਪਞ੍ਚ।

੯੦੦. **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਮਹਗ੍ਘਂ ਚੀਵਰਂ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਚੋਰਭਯਾਦੀਸੁ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ; ਏਵਰੂਪੇ ਉਪਦ੍ਦਵੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਕਥਿਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਅਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੫. ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੦੩. ਪਞ੍ਚਮੇ – **ਚੀਵਰਸਙ੍ਕਮਨੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਕਮੇਤਬ੍ਬਂ ਚੀਵਰਂ; ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ ਸਨ੍ਤਕਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਗਹਿਤਂ ਪੁਨ ਪਟਿਦਾਤਬ੍ਬਚੀਵਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੯੦੬. **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਸਚੇ ਅਪਾਰੁਤੰ ਵਾ ਅਨਿਵਤ੍ਥੰ ਵਾ ਚੋਰਾ ਹਰਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪਾਸੁ ਆਪਦਾਸੁ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਕਥਿਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ – ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯੰ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਅਚਿਤ੍ਤਕੰ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੰ, ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ, ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ, ਤਿਚਿਤ੍ਤੰ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ।

੬. ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੦੯-੧੦. ਛਟ੍ਠੇ – **ਅਞ੍ਞੰ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਥਾਲਕਾਦੀਨੰ ਵਾ ਸਪ੍ਪਿਤੇਲਾਦੀਨੰ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰੰ। **ਆਨਿਸਂਸ**ਨ੍ਤਿ ''ਕਿਤ੍ਤਕੰ ਅਗ੍ਘਨਕੰ ਦਾਤੁਕਾਮਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ''ਏਤ੍ਤਕੰ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ''ਆਗਮੇਥ ਤਾਵ, ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਥੰ ਮਹਗ੍ਘੰ, ਕਤਿਪਾਹੇਨ ਕਪ੍ਪਾਸੇ ਆਗਤੇ ਸਮਗ੍ਘੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ – ਕਿਰਿਯੰ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਸਚਿਤ੍ਤਕੰ, ਲੋਕਵਜ੍ਜੰ, ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ, ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੰ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ।

੭. ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੧੧. ਸਤ੍ਤਮੇ – **ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੂ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਿ ਆਗਮਨੰ ਆਗਮੇਨ੍ਤੀ ''ਅਦ੍ਧਾ ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਆਗਮੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਅਗਮਂਸੁ। **ਪਟਿਬਾਹੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਪਟਿਸੇਧੇਯ੍ਯ।

੯੧੫. **ਆਨਿਸਂਸ**ਨ੍ਤਿ ''ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਏਕੰ ਸਾਟਕੰ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ, ਆਗਮੇਥ ਤਾਵ, ਕਤਿਪਾਹੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਤੋ ਭਾਜੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਬਾਹਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ – ਕਿਰਿਯੰ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਸਚਿਤ੍ਤਕੰ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੰ, ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ, ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ, ਤਿਚਿਤ੍ਤੰ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ।

੮. ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੧੬-੮. ਅਟ੍ਠਮੇ – **ਨਟਾ** ਨਾਮ ਯੇ ਨਾਟਕੰ ਨਾਟੇਨ੍ਤਿ। **ਨਟਕਾ** ਨਾਮ ਯੇ ਨਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਲਙ੍ਘਕਾ** ਨਾਮ ਯੇ ਵਂਸਵਰਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਲਙ੍ਘਨਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਸੋਕਜ੍ਝਾਯਿਕਾ** ਨਾਮ ਮਾਯਾਕਾਰਾ। **ਕੁਮ੍ਭਥੂਣਿਕਾ** ਨਾਮ ਘਟਕੇਨ ਕੀਲ਼ਨਕਾ; ਬਿਮ੍ਬਿਸਕਵਾਦਕਾਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਦੇਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚੀਵਰਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਛਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ – ਕਿਰਿਯੰ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਅਚਿਤ੍ਤਕੰ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੰ, ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ, ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ, ਤਿਚਿਤ੍ਤੰ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ।

੯. ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੨੧-੪. ਨਵਮੇ – **ਦੁਬ੍ਬਲਚੀਵਰਪਚ੍ਚਾਸਾਯਾਤਿ** ਦੁਬ੍ਬਲਾਯ ਚੀਵਰਪਚ੍ਚਾਸਾਯ। **ਆਨਿਸਂਸ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਨ ਮਯਂ ਅਯ੍ਯੇ ਸਕ੍ਕੋਮਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ''ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਤੇਸਂ ਕਪ੍ਪਾਸੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ , ਸਦ੍ਧੋ ਪਸਨ੍ਨੋ ਪੁਰਿਸੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਦ੍ਧਾ ਦਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੧੦. ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੨੭. ਦਸਮੇ – **ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰਂ ਨ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕੀਦਿਸੋ ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ, ਕੀਦਿਸੋ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ? ਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਰਮੂਲਕੋ ਆਨਿਸਂਸੋ ਮਹਾ, ਉਬ੍ਭਾਰਮੂਲਕੋ ਅਪ੍ਪੋ, ਏਵਰੂਪੋ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਅਤ੍ਥਾਰਮੂਲਕੋ ਆਨਿਸਂਸੋ ਅਪ੍ਪੋ, ਉਬ੍ਭਾਰਮੂਲਕੋ ਮਹਾ, ਏਵਰੂਪੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। ਸਮਾਨਿਸਂਸੋਪਿ ਸਦ੍ਧਾਪਰਿਪਾਲਨਤ੍ਥਂ ਦਾਤਬ੍ਬੋਵ।

੯੩੧. **ਆਨਿਸਂਸ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਜਿਣ੍ਣਚੀਵਰੋ, ਕਥਿਨਾਨਿਸਂਸਮੂਲਕੋ ਮਹਾਲਾਭੋਤਿ ਏਵਰੂਪਂ ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਬਾਹਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

ਨਗ੍ਗਵਗ੍ਗੋ ਤਤਿਯੋ।

੪. ਤੁਵਟ੍ਟਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੩੩. ਤੁਵਟ੍ਟਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਤੁਵਟ੍ਟੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੨. ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੩੭. ਦੁਤਿਯੇ – ਏਕਂ ਅਤ੍ਥਰਣਞ੍ਚੇਵ ਪਾਵੁਰਣਞ੍ਚ ਏਤਾਸਨ੍ਤਿ **ਏਕਤ੍ਥਰਣਪਾਵੁਰਣਾ**; ਸਂਹਾਰਿਮਾਨਂ ਪਾਵਾਰਤ੍ਥਰਣਕਟਸਾਰਕਾਦੀਨਂ ਏਕਂ ਅਨ੍ਤਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਤੁਵਟ੍ਟੇਨ੍ਤੀਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ।

੯੪੦. **ਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮਜ੍ਝੇ ਕਾਸਾਵਂ ਵਾ ਕਤ੍ਤਰਯਟ੍ਠਿਂ ਵਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਮ੍ਪਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਨਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੩. ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੪੧. ਤਤਿਯੇ – **ਉਲ਼ਾਰਸਮ੍ਭਾਵਿਤਾ**ਤਿ ਉਲ਼ਾਰਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਤ੍ਤਾ ਗੁਣੇਹਿ ਚ ਉਲ਼ਾਰਤ੍ਤਾ ਉਲ਼ਾਰਾਤਿ ਸਮ੍ਭਾਵਿਤਾ। **ਇਸ੍ਸਾਪਕਤਾ**ਤਿ ਇਸ੍ਸਾਯ ਅਪਕਤਾ; ਅਭਿਭੂਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਦ੍ਦਵਤ੍ਤਿ ਬਹੁਲਾ ਏਤਾਸਨ੍ਤਿ **ਸਦ੍ਦਵਤ੍ਤਿਬਹੁਲਾ;** ਦਿਵਸਂ ਮਹਾਜਨਂ ਸਦ੍ਦਾਪਯਮਾਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਦ੍ਦਵਤ੍ਤਿ ਬਹੁਲਾ ਏਤਾਸਨ੍ਤਿ **ਵਿਦ੍ਦਵਤ੍ਤਿਬਹੁਲਾ**। **ਵਿਦ੍ਦਵਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਹੇਤੂਦਾਹਰਣਾਦੀਹਿ ਵਿਵਿਧੇਹਿ ਨਯੇਹਿ ਞਾਪਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਯਾਚਨਾ।

੯੪੩. ਚਙ੍ਕਮਨੇ ਨਿਵਤ੍ਤਨਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਤਿਟ੍ਠਤਿ** ਵਾਤਿਆਦੀਸੁ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ। **ਉਦ੍ਦਿਸਤਿ** ਵਾਤਿਆਦੀਸੁ ਪਦਾਦਿਗਣਨਾਯ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ , ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੪. ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੪੯. ਚਤੁਤ੍ਥੇ – **ਸਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇ**ਤਿ ਦਸਵਿਧੇ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇ ਸਤਿ। **ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਨ ਲਭਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਉਪਟ੍ਠਾਯਿਕਂ ਨ ਲਭਤਿ। **ਗਿਲਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਸਯਂ ਗਿਲਾਨਾਯ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਤਥਾਰੂਪੇ ਉਪਦ੍ਦਵੇ ਸਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਅਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੫. ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੫੨. ਪਞ੍ਚਮੇ – **ਅਞ੍ਞਂ ਆਣਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਾਤਿ ਆਣਤ੍ਤਾ ਏਕਪਯੋਗੇਨ ਬਹੂਨਿਪਿ ਦ੍ਵਾਰਾਨਿ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤਿ, ਏਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਅਥ ਇਮਞ੍ਚਿਮਞ੍ਚ ਦ੍ਵਾਰਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਹੀਤਿ ਏਵਂ ਆਣਤ੍ਤਾ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤਿ, ਦ੍ਵਾਰਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੬. ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੫੫. ਛਟ੍ਠੇ – ਸਬ੍ਬਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਸਮਨੁਭਾਸਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਅਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੭-੮-੯. ਸਤ੍ਤਮਅਟ੍ਠਮਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੬੧. ਸਤ੍ਤਮਅਟ੍ਠਮਨਵਮੇਸੁ ਸਬ੍ਬਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ, ਕਿਰਿਯਾਨਿ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਾਨਿ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਾਨਿ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਾਨਿ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਨਿ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਤਿਵੇਦਨਾਨੀਤਿ।

ਸਤ੍ਤਮਅਟ੍ਠਮਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ।

੧੦. ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੭੩. ਦਸਮੇ – **ਆਹੁਨ੍ਦਰਿਕਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਬਾਧਾ।

੯੭੫. **ਧੁਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਸਚੇਪਿ ਧੁਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਯੋਜਨਾਨਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਛਸੁ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਤੀਣਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੇਨੇਵ ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਚ੍ਚਾਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਞ੍ਞੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਆਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੯੭੬. **ਅਨ੍ਤਰਾਯੇ**ਤਿ ਦਸਵਿਧੇ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇ – ਪਰਂ ਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ, ਨਦੀਪੂਰੋ ਪਨ ਆਗਤੋ, ਚੋਰਾ ਵਾ ਮਗ੍ਗੇ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਮੇਘੋ ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਤਿ, ਨਿਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਅਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

ਤੁਵਟ੍ਟਵਗ੍ਗੋ ਚਤੁਤ੍ਥੋ।

੫. ਚਿਤ੍ਤਾਗਾਰਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੭੮. ਚਿਤ੍ਤਾਗਾਰਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਰਾਜਾਗਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਕੀਲ਼ਨਘਰਂ। **ਚਿਤ੍ਤਾਗਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਕੀਲ਼ਨਚਿਤ੍ਤਸਾਲਂ। **ਆਰਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਕੀਲ਼ਨਉਪਵਨਂ। **ਉਯ੍ਯਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕੀਲ਼ਨੁਯ੍ਯਾਨਂ। **ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ**ਨ੍ਤਿ ਕੀਲ਼ਨਪੋਕ੍ਖਰਣਿਂ। ਤਸ੍ਮਾਯੇਵ ਪਦਭਾਜਨੇ ''ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਰਞ੍ਞੋ ਕੀਲ਼ਿਤੁ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਗਚ੍ਛਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਦਵਾਰਗਣਨਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। **ਯਤ੍ਥ ਠਿਤਾ ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਸਚੇ ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਠਾਨੇ ਠਿਤਾ ਪਦਂ ਅਨੁਦ੍ਧਰਮਾਨਾ ਪਞ੍ਚਪਿ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਏਕਮੇਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਤਂ ਤਂ ਦਿਸਾਭਾਗਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯਾ ਪਨ ਪਾਟੇਕ੍ਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ। ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਪਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਕਟਂ।

੯੮੧. **ਆਰਾਮੇ ਠਿਤਾ**ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਰਾਮੇ ਰਾਜਾਗਾਰਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ** ਵਾ **ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ** ਵਾਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਮਗ੍ਗੋ ਹੋਤਿ, ਤਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਸਤਿ ਕਰਣੀਯੇ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਕੇਨਚਿ ਕਰਣੀਯੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਉਪਦ੍ਦੁਤਾ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੨. ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੮੨. ਦੁਤਿਯੇ – ਅਭਿਨਿਸੀਦਨਾਭਿਨਿਪਜ੍ਜਨੇਸੁ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੩. ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੮੮. ਤਤਿਯੇ – **ਉਜ੍ਜਵੁਜ੍ਜਵ**ੇਤਿ ਯਤ੍ਤਕਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਅਞ੍ਛਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਕ੍ਕਮ੍ਹਿ ਵੇਠਿਤੇ ਏਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਕਨ੍ਤਨਤੋ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਪ੍ਪਾਸਵਿਚਿਨਨਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਪਯੋਗੇਸੁ ਹਤ੍ਥਵਾਰਗਣਨਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟਂ।

੯੮੯. **ਕਨ੍ਤਿਤਸੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਦਸਿਕਸੁਤ੍ਤਾਦਿਂ ਸਙ੍ਘਾਟੇਤ੍ਵਾ ਕਨ੍ਤਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਨ੍ਤਿਤਂ ਵਾ ਪਟਿਕਨ੍ਤਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੪. ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੯੨. ਚਤੁਤ੍ਥੇ – **ਯਾਗੁਂ** ਵਾਤਿਆਦੀਸੁ ਤਣ੍ਡੁਲਕੋਟ੍ਟਨਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੇਸੁ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਯਾਗੁਭਤ੍ਤੇਸੁ ਭਾਜਨਗਣਨਾਯ, ਖਾਦਨੀਯਾਦੀਸੁ ਰੂਪਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ।

੯੯੩. **ਯਾਗੁਪਾਨੇ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕਰਿਯਮਾਨੇ ਯਾਗੁਪਾਨੇ ਵਾ ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤੇ ਵਾ ਤੇਸਂ ਸਹਾਯਿਕਭਾਵੇਨ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਪਚਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਚੇਤਿਯਪੂਜਾਯ ਸਹਾਯਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਾਦੀਨਿ ਪੂਜੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਚੇਪਿ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਬੀਜਨਿਂ ਵਾ ਸਮ੍ਮੁਞ੍ਜਨਿਦਣ੍ਡਕਂ ਵਾ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾਵ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਪਚਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿ ਤਤਿਯਸਦਿਸਾਨੇਵਾਤਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੫. ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੯੬. ਪਞ੍ਚਮੇ – **ਅਸਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇ**ਤਿ ਦਸਵਿਧੇ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇ ਅਸਤਿ। **ਧੁਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ** ਪਚ੍ਛਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਨ੍ਤੀ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਾਤਿ।

੯੯੮. **ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਨ ਲਭਤੀ**ਤਿ ਸਹਾਯਿਕਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਨ ਲਭਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਅਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੬. ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੯੯. ਛਟ੍ਠੇ – ਸਬ੍ਬਂ ਨਗ੍ਗਵਗ੍ਗੇ ਆਗਾਰਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ, ਤਂ ਛਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ। ਇਦਂ ''ਸਹਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ, ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੭. ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੦੭. ਸਤ੍ਤਮੇ – **ਪੁਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਪੁਨਵਾਰੇ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਮਹਗ੍ਘਚੀਵਰਂ ਸਰੀਰਤੋ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਸੁਪਟਿਸਾਮਿਤਮ੍ਪਿ ਚੋਰਾ ਹਰਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪਾਸੁ ਆਪਦਾਸੁ ਅਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ।

ਕਥਿਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਵਾਚਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੮. ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੦੮. ਅਟ੍ਠਮੇ – **ਅਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਾਯ ਅਦਤ੍ਵਾ; ''ਇਮਂ ਜਗ੍ਗੇਯ੍ਯਾਸੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੦੧੨. **ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਨ ਲਭਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਕਂ ਨ ਲਭਤਿ। **ਗਿਲਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਵਚੀਭੇਦਂ ਕਾਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਾਯ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਰਟ੍ਠੇ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤੇ ਆਵਾਸੇ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪਾਸੁ ਆਪਦਾਸੁ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿ ਅਨਨ੍ਤਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਦਿਸਾਨੇਵਾਤਿ।

ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੯. ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੧੫-੬. ਨਵਮੇ – **ਬਾਹਿਰਕਂ ਅਨਤ੍ਥਸਂਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਰਥਧਨੁਥਰੁਸਿਪ੍ਪਆਥਬ੍ਬਣਖੀਲਨਵਸੀਕਰਣਸੋਸਾਪਨਮਨ੍ਤਾਗਦਪ੍ਪਯੋਗਾਦਿਭੇਦਂ ਪਰੂਪਘਾਤਕਰਂ। **ਪਰਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਕ੍ਖਪਰਿਤ੍ਤਨਾਗਮਣ੍ਡਲਾਦਿਭੇਦਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਵਾਚਤੋ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੧੦. ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੧੮. ਦਸਮੇ ਵਾ**ਚੇਯਜਾ**ਤਿ ਪਦਂ ਵਿਸੇਸੋ, ਸੇਸਂ ਨਵਮੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਹੀਤਿ।

ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

ਚਿਤ੍ਤਾਗਾਰਵਗ੍ਗੋ ਪਞ੍ਚਮੋ।

੬. ਆਰਾਮਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੨੫. ਆਰਾਮਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਿਯਾ, ਉਪਚਾਰਂ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਠਮਪਾਦੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਦੁਤਿਯਪਾਦੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ।

੧੦੨੭. **ਸੀਸਾਨੁਲੋਕਿਕਾ**ਤਿ ਪਠਮਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੀਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਸੀਸਂ ਅਨੁਲੋਕੇਨ੍ਤੀ ਪਵਿਸਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਪਠਮਤਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਜ੍ਝਾਯਚੇਤਿਯਵਨ੍ਦਨਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਾਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਚ੍ਛਾਮੀਤਿ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਉਪਦ੍ਦੁਤਾ ਹੋਤਿ, ਏਵਰੂਪਾਸੁ ਆਪਦਾਸੁ ਪਵਿਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੨. ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੨੮. ਦੁਤਿਯੇ – **ਆਯਸ੍ਮਾ ਕਪ੍ਪਿਤਕੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਜਟਿਲਸਹਸ੍ਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੋ ਥੇਰੋ। **ਸਂਹਰੀ**ਤਿ ਸਙ੍ਕਾਮੇਸਿ। **ਸਂਹਟੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਕਾਮਿਤੋ। **ਕਾਸਾਵਟੋ**ਤਿ ਨ੍ਹਾਪਿਤਾ ਕਾਸਾਵਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹਂਸੁ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੩. ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੩੬. ਤਤਿਯੇ – **ਅਨੁਸਾਸਨਿਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਾਯਾ**ਤਿ ਇਦਾਨਿਪਿ ਤ੍ਵਂ ਬਾਲਾ ਅਬ੍ਯਤ੍ਤਾਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਨੁਸਾਸਨਿਪਕ੍ਖੇ ਠਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿ ਅਨਨ੍ਤਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਦਿਸਾਨੇਵਾਤਿ।

ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੪. ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੩੭. ਚਤੁਤ੍ਥੇ – ਸਬ੍ਬਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਚਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਤੋ ਕਾਯਵਾਚਤੋ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ। ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾਯ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਤੋ ਸਿਯਾ ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ, ਪਵਾਰਿਤਾਯ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾਪਿ ਅਕਾਰੇਤ੍ਵਾਪਿ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਤੋ ਸਿਯਾ ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੫. ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੪੩. ਪਞ੍ਚਮੇ – ਕੁਲੇ ਮਚ੍ਛਰੋ ਕੁਲਮਚ੍ਛਰੋ, ਕੁਲਮਚ੍ਛਰੋ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਕੁਲਮਚ੍ਛਰਿਨੀ** ਕੁਲਂ ਵਾ ਮਚ੍ਛਰਾਯਤੀਤਿ **ਕੁਲਮਚ੍ਛਰਿਨੀ**। **ਕੁਲਸ੍ਸ ਅਵਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਕੁਲਂ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਂ ਅਪ੍ਪਸਨ੍ਨਨ੍ਤਿ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਅਵਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਦੁਸ੍ਸੀਲਾ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾਤਿ।

੧੦੪੫. **ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਆਦੀਨ**ਵਨ੍ਤਿ ਕੁਲਸ੍ਸ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਵਾ ਸਨ੍ਤਂ ਅਗੁਣਂ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੬. ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੪੮. ਛਟ੍ਠੇ – **ਓਵਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਗਰੁਧਮ੍ਮਤ੍ਥਾਯ। **ਸਂਵਾਸਾਯਾ**ਤਿ ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਾਪੁਚ੍ਛਨਤ੍ਥਾਯ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ।

ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੭. ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੫੩. ਸਤ੍ਤਮੇ – **ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਨ ਲਭਤੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਇਮਸ੍ਸਾਪਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕੇ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ।

ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਅਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੮. ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੫੬. ਅਟ੍ਠਮੇ – **ਏਕਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਾਯੇਵ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਇਮਸ੍ਸਾਪਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕੇ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ।

ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਅਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੯. ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੫੮. ਨਵਮੇ – ਸਬ੍ਬਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਇਮਸ੍ਸਾਪਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕੇ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ।

ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਅਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੧੦. ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੬੨. ਦਸਮੇ – **ਪਸਾਖੇ**ਤਿ ਅਧੋਕਾਯੇ। ਅਧੋਕਾਯੋ ਹਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤਤੋ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਾਖਾ ਵਿਯ ਉਭੋ ਊਰੂ ਪਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਗਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਸਾਖੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

੧੦੬੫. **ਭਿਨ੍ਦਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਚੇ ''ਭਿਨ੍ਦ, ਫਾਲੇਹੀ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਆਣਾਪੇਤਿ, ਸੋ ਚ ਤਥੇਵ ਕਰੋਤਿ, ਛ ਆਣਤ੍ਤਿਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ ਛ ਚ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਥਾਪਿ ਏਵਂ ਆਣਾਪੇਤਿ – ''ਉਪਾਸਕ, ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ, ਸੋ ਚ ਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਭੇਦਨਾਦੀਨਿ ਕਰੋਤਿ; ਏਕਵਾਚਾਯ ਛ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ ਛ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨੀਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ। ਸਚੇ ਪਨ ਭੇਦਨਾਦੀਸੁਪਿ ਏਕਂਯੇਵ ਵਤ੍ਵਾ ''ਇਦਂ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਆਣਾਪੇਤਿ, ਸੋ ਚ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਕਰੋਤਿ, ਯਂ ਆਣਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਕਰਣੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਸੇਸੇਸੁ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਕਥਿਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ , ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

ਆਰਾਮਵਗ੍ਗੋ ਛਟ੍ਠੋ।

੭. ਗਬ੍ਭਿਨਿਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੬੯. ਗਬ੍ਭਿਨਿਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਆਪਨ੍ਨਸਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਕੁਚ੍ਛਿਪਵਿਟ੍ਠਸਤ੍ਤਾ।

ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੨. ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੭੩-੪. ਦੁਤਿਯੇ – **ਪਾਯਨ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਥਞ੍ਞਂ ਪਾਯਮਾਨਂ। **ਮਾਤਾ ਵਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਯਂ ਦਾਰਕਂ ਪਾਯੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਵਾ ਹੋਤਿ ਧਾਤਿ ਵਾ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੩. ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੭੭. ਤਤਿਯੇ – **ਸਿਕ੍ਖਾਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਦਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਦਾਪੇਸਿ? ''ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਨਾਮ ਲੋਲੋ ਹੋਤਿ ਦ੍ਵੇ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਛਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਸਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸੀਲਾਨਿ ਪੂਰਯਮਾਨੋ ਕਿਲਮਤਿ, ਸਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਨ ਪਚ੍ਛਾ ਨ ਕਿਲਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਨਿਤ੍ਥਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਦਾਪੇਸਿ।

੧੦੭੯. **ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਵੇਰਮਣਿਂ ਦ੍ਵੇ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਸਮਾਦਾਨਂ ਸਮਾਦਿਯਾਮੀ**ਤਿ ਯਂ ਤਂ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਵੇਰਮਣੀਤਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ, ਤਂ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਵੇਰਮਣਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਦ੍ਵੇ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਸਮਾਦਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਾਦਿਯਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ਇਮਾ ਛ ਸਿਕ੍ਖਾਯੋ ਸਟ੍ਠਿਵਸ੍ਸਾਯਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬਾਯੇਵ, ਨ ਏਤਾਸੁ ਅਸਿਕ੍ਖਿਤਾ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਾ।

ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੪. ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੮੪. ਚਤੁਤ੍ਥੇ – ਸਬ੍ਬਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਸਚੇ ਪਨ ਪਠਮਂ ਵੁਟ੍ਠਾਨਸਮ੍ਮੁਤਿ ਨ ਦਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ, ਉਪਸਮ੍ਪਦਮਾਲ਼ਕੇਪਿ ਦਾਤਬ੍ਬਾਯੇਵ। ਇਮਾ ਦ੍ਵੇਪਿ ਮਹਾਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾ ਨਾਮ।

ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੫. ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੯੦. ਪਞ੍ਚਮੇ – ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਊਨਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸਞ੍ਞਾਯ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਸਾ ਪਨ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਵ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੬. ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੯੫. ਛਟ੍ਠੇ – ਦਸਵਸ੍ਸਾਯ ਗਿਹਿਗਤਾਯ ਸਿਕ੍ਖਾਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੭. ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੦੭. ਸਤ੍ਤਮੇ – ਸਬ੍ਬਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿਪਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਦੁਤਿਯੇ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਾਨੇਵ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – ਯਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ ਹੋਤੀਤਿ।

ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੮. ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੦੮. ਅਟ੍ਠਮੇ – **ਨ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ''ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਅਯ੍ਯੇ ਉਦ੍ਦੇਸਾਦੀਨਿ ਦੇਹੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਉਦ੍ਦੇਸਾਦੀਹਿ ਨ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਯ੍ਯ।

੧੧੧੦. **ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਨ ਲਭਤਿ, ਸਯਂ ਗਿਲਾਨਾ ਹੋਤਿ, ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਉਦ੍ਦੇਸਾਦੀਨਿ ਦਾਤੁਂ, ਤਸ੍ਸਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਅਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੯. ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੧੩. ਨਵਮੇ – **ਨ ਉਪਟ੍ਠਹੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਚੁਣ੍ਣੇਨ ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠੇਨ ਮੁਖੋਦਕੇਨਾਤਿ ਏਵਂ ਤੇਨ ਤੇਨ ਕਰਣੀਯੇਨ ਨ ਉਪਟ੍ਠਹੇਯ੍ਯ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਅਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੧੦. ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੧੬. ਦਸਮੇ – **ਨੇਵ ਵੂਪਕਾਸੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। **ਨ ਵੂਪਕਾਸਾਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ''ਇਮਂ ਅਯ੍ਯੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਨ ਆਣਾਪੇਯ੍ਯ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਅਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ , ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

ਗਬ੍ਭਿਨਿਵਗ੍ਗੋ ਸਤ੍ਤਮੋ।

੮. ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਵਗ੍ਗੋ

੧-੨-੩. ਪਠਮਦੁਤਿਯਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੧੯. ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਦੁਤਿਯਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਤੀਣਿ ਤੀਹਿ ਗਿਹਿਗਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਹਿ ਸਦਿਸਾਨਿ। ਯਾ ਪਨ ਤਾ ਸਬ੍ਬਪਠਮਾ ਦ੍ਵੇ ਮਹਾਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾ, ਤਾ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਾ ਗਿਹਿਗਤਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤੁ ਅਗਿਹਿਗਤਾ ਵਾ, ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾ ਇਚ੍ਚੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਗਿਹਿਗਤਾਤਿ ਵਾ ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਾਤਿ ਵਾ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਗਿਹਿਗਤਾਯ ਦਸਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਸਿਕ੍ਖਾਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਦਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਏਕਾਦਸਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਦਤ੍ਵਾ ਤੇਰਸਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਕਾਤਬ੍ਬਾ,

ਦ੍ਵਾਦਸਤੇਰਸਚੁਦ੍ਦਸਪਨ੍ਨਰਸਸੋਲ਼ਸਸਤ੍ਤਰਸਅਟ੍ਠਾਰਸਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਸਮ੍ਮੁਤਿੰ ਦਤ੍ਵਾ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਅਟ੍ਠਾਰਸਵਸ੍ਸਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚ ਪਨਾਯੰ ਗਿਹਿਗਤਾਤਿਪਿ ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਾਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਾ ਪਨ ਗਿਹਿਗਤਾਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਾ ਇਚ੍ਚੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਮਹਾਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾ ਪਨ ਗਿਹਿਗਤਾਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਾਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਿਕ੍ਖਾਸਮ੍ਮੁਤਿਦਾਨਵਸੇਨ ਪਨ ਤਿਸ੍ਸੋਪਿ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਤਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਪਠਮਦੁਤਿਯਤਤਿਯਾਨਿ।

੪-੫-੬. ਚਤੁਤ੍ਥਪਞ੍ਚਮਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੩੬. **ਚਤੁਤ੍ਥਪਞ੍ਚਮਛਟ੍ਠੇਸੁ** ਸਬ੍ਬੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਚਤੁਤ੍ਥੰ ਕਿਰਿਯੰ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਸਚਿਤ੍ਤਕੰ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੰ, ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ, ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ, ਤਿਚਿਤ੍ਤੰ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ। ਪਞ੍ਚਮੰ ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯੰ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਸਚਿਤ੍ਤਕੰ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੰ , ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ, ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ, ਤਿਚਿਤ੍ਤੰ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ। ਯਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਸ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਛਟ੍ਠੰ ਕਿਰਿਯੰ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਸਚਿਤ੍ਤਕੰ, ਲੋਕਵਜ੍ਜੰ, ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ, ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੰ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ। ਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ''ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਸ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਚਤੁਤ੍ਥਪਞ੍ਚਮਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ

੭. ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੫੦. ਸਤ੍ਤਮੇ – ਸਬ੍ਬੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ – ਕਿਰਿਯੰ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਸਚਿਤ੍ਤਕੰ, ਲੋਕਵਜ੍ਜੰ, ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ, ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ, ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੰ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ।

੮. ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੫੪. ਅਟ੍ਠਮੇਪਿ – ਸਬ੍ਬੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿਪਿ ਅਨਨ੍ਤਰਸਦਿਸਾਨੇਵਾਤਿ।

ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ।

੯. ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੫੮. ਨਵਮੇ – **ਸੋਕਾਵਾਸਨ੍ਤਿ** ਸਙ੍ਕੇਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਗਚ੍ਛਮਾਨਾ ਪੁਰਿਸਾਨੰ ਅਨ੍ਤੋ ਸੋਕੰ ਪਵੇਸੇਤੀਤਿ ਸੋਕਾਵਾਸਾ, ਤੰ ਸੋਕਾਵਾਸੰ। ਤੇਨੇਵਾਹ – ''ਸੋਕਾਵਾਸਾ ਨਾਮ ਪਰੇਸੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੀ''ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਘਰੰ ਵਿਯ ਘਰਸਾਮਿਕਾ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਸਸਮਾਗਮੰ ਅਲਭਮਾਨਾ ਸੋਕੰ ਆਵਿਸਤਿ। ਇਤਿ ਯੰ ਆਵਿਸਤਿ, ਸ੍ਵਾਸ੍ਸਾ ਆਵਾਸੋ ਹੋਤੀਤਿ ਸੋਕਾਵਾਸਾ। ਤੇਨਾਹ – ''ਸੋਕੰ ਆਵਿਸਤੀ''ਤਿ। **ਅਜਾਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਦਿਸਾ ਅਯਨ੍ਤਿ ਅਜਾਨਮਾਨਾ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ – ਕਿਰਿਯੰ, ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਸਚਿਤ੍ਤਕੰ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੰ, ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ, ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ, ਤਿਚਿਤ੍ਤੰ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ।

੧੦. ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦवਣ੍ਣਨਾ

੧੧੬੪. ਦਸਮੇ – **ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤ੍वਾ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਦ੍वਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ – ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਕਾਲੇ ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਕਾਲੇ ਚ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਨ ਸਕਿਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤੇਪਿ वਟ੍ਟਤਿ।

੧੧੬੫. **ਅਜਾਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਮਾਤਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਿਭਾवਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੀ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇव। ਇਦਂ ਅਪੁਬ੍ਬਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸੀਸਂ। ਚਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – वਾਚਤੋ ਕਾਯवਾਚਤੋ वਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯवਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ। ਕਥਂ? ਅਬ੍ਭਾਨਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਕੇਨਚਿਦੇव ਕਰਣੀਯੇਨ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ''ਪਕ੍ਕੋਸਥ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਂ, ਇਧੇव ਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ; ਏवਂ वਾਚਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ। ਉਪਸ੍ਸਯਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ वਤ੍वਾ ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਕਾਯवਾਚਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ। ਦ੍वੀਸੁਪਿ ਠਾਨੇਸੁ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਭਾवਂ ਜਾਨਿਤ੍वਾ वੀਤਿਕ੍ਕਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯਾ वਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯवਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ। ਅਨਨੁਜਾਨਾਪੇਤ੍वਾ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਨਤੋ ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾवਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿवਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, वਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿवੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੧੧. ਏਕਾਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦवਣ੍ਣਨਾ

੧੧੬੭-੮. ਏਕਾਦਸਮੇ – **ਪਾਰਿवਾਸਿਕਛਨ੍ਦਦਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਪਾਰਿवਾਸਿਯੇਨ ਛਨ੍ਦਦਾਨੇਨ। ਤਤ੍ਥ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਪਾਰਿवਾਸਿਯਂ – ਪਰਿਸਪਾਰਿवਾਸਿਯਂ , ਰਤ੍ਤਿਪਾਰਿवਾਸਿਯਂ, ਛਨ੍ਦਪਾਰਿवਾਸਿਯਂ, ਅਜ੍ਝਾਸਯਪਾਰਿवਾਸਿਯਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਸਪਾਰਿवਾਸਿਯਂ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕੇਨਚਿਦੇव ਕਰਣੀਯੇਨ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਮੇਘੋ वਾ ਉਟ੍ਠਾਤਿ, ਉਸ੍ਸਾਰਣਾ वਾ ਕਰਿਯਤਿ, ਮਨੁਸ੍ਸਾ वਾ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਨ੍ਤਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੂ ''ਅਨੋਕਾਸਾ ਮਯਂ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਗਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ ਛਨ੍ਦਂ ਅविਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍वਾव ਉਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ। ਇਦਂ ਪਰਿਸਪਾਰਿवਾਸਿਯਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਰਿਸਪਾਰਿवਾਸਿਯਂ, ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪਨ ਅविਸ੍ਸਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ वਟ੍ਟਤਿ।

ਪੁਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ''ਉਪੋਸਥਾਦੀਨਿ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍वਾ ''ਯਾव ਸਬ੍ਬੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਨ੍ਤਿ, ਤਾव ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਏਕਂ ਅਜ੍ਝੇਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤੇਯੇव ਅਰੁਣੋ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ। ਸਚੇ ''ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕਂ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ''ਪਨ੍ਨਰਸੋ''ਤਿ ਕਾਤੁਂ वਟ੍ਟਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ੍ਨਰਸਿਕਂ ਕਾਤੁਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਪਾਟਿਪਦੇ ਅਨੁਪੋਸਥੇ ਉਪੋਸਥਂ ਕਾਤੁਂ ਨ वਟ੍ਟਤਿ, ਅਞ੍ਞਂ ਪਨ ਸਙ੍ਘਕਿਚ੍ਚਂ ਕਾਤੁਂ वਟ੍ਟਤਿ। ਇਦਂ ਰਤ੍ਤਿਪਾਰਿवਾਸਿਯਂ ਨਾਮ।

ਪੁਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ''ਕਿਞ੍ਚਿਦੇव ਅਬ੍ਭਾਨਾਦਿਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਰੇਕੋ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਪਾਠਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏवਂ वਦਤਿ – ''ਅਜ੍ਜ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਦਾਰੁਣਂ, ਮਾ ਇਮਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ। ਤੇ ਤਸ੍ਸ वਚਨੇਨ ਛਨ੍ਦਂ विਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍वਾ ਤਤ੍ਥੇव ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਥਞ੍ਞੋ ਆਗਨ੍ਤ੍वਾ ''ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਪਟਿਮਾਨੇਨ੍ਤਂ ਅਤ੍ਥੋ ਬਾਲਂ ਉਪਚ੍ਚਗਾ''ਤਿ (ਜਾ॰ ੧.੧.੪੯) वਤ੍वਾ ''ਕਿਂ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇਨ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ वਦਤਿ। ਇਦਂ ਛਨ੍ਦਪਾਰਿवਾਸਿਯਞ੍ਚੇव ਅਜ੍ਝਾਸਯਪਾਰਿवਾਸਿਯਞ੍ਚ। ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਰਿवਾਸਿਯੇ ਪੁਨ ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਅਨਾਨੇਤ੍वਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਨ वਟ੍ਟਤਿ।

वੁ**ਟ੍ਠਿਤਾਯ ਪਰਿਸਾਯਾ**ਤਿ ਛਨ੍ਦਂ विਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍वਾ ਕਾਯੇਨ वਾ वਾਚਾਯ वਾ ਛਨ੍ਦविਸ੍ਸਜ੍ਜਨਮਤ੍ਤੇਨੇव वਾ ਉਟ੍ਠਿਤਾਯ ਪਰਿਸਾਯ।

੧੧੬੯. **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਅवੁਟ੍ਠਿਤਾਯ ਪਰਿਸਾਯਾ**ਤਿ ਛਨ੍ਦਂ ਅविਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍वਾ ਅवੁਟ੍ਠਿਤਾਯ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇव। ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਸਞ੍ਞਾविਮੋਕ੍ਖਂ, ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿवਜ੍ਜਂ , ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, वਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿवੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਏਕਾਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ।

੧੨. ਦ੍ਵਾਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੭੦. ਦ੍ਵਾਦਸਮੇ – **ਉਪਸ੍ਸਯੋ ਨ ਸਮ੍ਮਤੀ**ਤਿ ਵਸਨੋਕਾਸੋ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿ ਅਨਨ੍ਤਰਸਦਿਸਾਨੇਵਾਤਿ।

ਦ੍ਵਾਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ।

੧੩. ਤੇਰਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੭੫. ਤੇਰਸਮੇ – **ਏਕੰ ਵਸ੍ਸੰ ਦ੍ਵੇ**ਤਿ ਏਕਨ੍ਤਰਿਕੇ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਸੰਵਚ੍ਛਰੇ ਦ੍ਵੇ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿਪਿ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਾਨੇਵਾਤਿ।

ਤੇਰਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ।

ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਵਗ੍ਗੋ ਅਟ੍ਠਮੋ।

੯. ਛਤ੍ਤੁਪਾਹਨਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੮੧. ਛਤ੍ਤੁਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ – **ਸਕਿਮ੍ਪਿ ਧਾਰੇਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਗਮਨੇ ਏਕਪਯੋਗੇਨੇਵ ਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਧਾਰੇਤਿ, ਏਕਾਵ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਕਦ੍ਦਮਾਦੀਨਿ ਪਤ੍ਵਾ ਉਪਾਹਨਾ ਓਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਛਤ੍ਤਮੇਵ ਧਾਰੇਨ੍ਤੀ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟੰ। ਅਥਾਪਿ ਗਚ੍ਛਾਦੀਨਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਛਤ੍ਤੰ ਅਪਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਉਪਾਹਨਾਰੁਲ੍ਹਾਵ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ। ਸਚੇ ਛਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਪਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਉਪਾਹਨਾਪਿ ਓਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਧਾਰੇਤਿ, ਪੁਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ। ਏਵੰ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ – ਕਿਰਿਯੰ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਅਚਿਤ੍ਤਕੰ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੰ, ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ, ਤਿਚਿਤ੍ਤੰ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ।

੨. ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੮੪. ਦੁਤਿਯੇ – **ਯਾਨੇਨ ਯਾਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਓਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਅਭਿਰੁਹਨ੍ਤਿਯਾ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਸੰ ਪਠਮੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ।

੩. ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੯੦. ਤਤਿਯੇ – **ਵਿਪ੍ਪਕਿਰਿਯਿੰਸੂ**ਤਿ ਮਣਯੋ ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਾ। ਇਧਾਪਿ ਓਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿਯਾ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ। ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੇਵ। ਕੇਵਲੰ ਇਧ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤੀਤਿ।

ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੪. ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੯੪. ਚਤੁਤ੍ਥੇ – ਸੀਸੂਪਗਾਦੀਸੁ ਯਂ ਯਂ ਧਾਰੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵਤ੍ਥੁਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਸਂ ਤਤਿਯੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੫. ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੯੯. ਪਞ੍ਚਮੇ – **ਗਨ੍ਧਵਣ੍ਣਕੇਨਾ**ਤਿ ਗਨ੍ਧੇਨ ਚ ਵਣ੍ਣਕੇਨ ਚ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿ ਤਤਿਯਸਦਿਸਾਨੇਵਾਤਿ।

ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੬. ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੦੨. ਛਟ੍ਠੇ – ਸਬ੍ਬਂ ਪਞ੍ਚਮੇ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਮੇਵਾਤਿ।

ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੭. ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੦੮-੯. ਸਤ੍ਤਮੇ – **ਉਮ੍ਮਦ੍ਦਾਪੇਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਹਤ੍ਥਂ ਅਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਉਮ੍ਮਦ੍ਦਨੇ ਏਕਾਵ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਉਮ੍ਮਦ੍ਦਨੇ ਪਯੋਗਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ। **ਸਮ੍ਬਾਹਨੇਪਿ** ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਗਿਲਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਮਗ੍ਗਗਮਨਪਰਿਸ੍ਸਮੇਨਾਪਿ ਸਾਬਾਧਾਯ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਚੋਰਭਯਾਦੀਹਿ ਸਰੀਰਕਮ੍ਪਨਾਦੀਸੁ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿ ਤਤਿਯਸਦਿਸਾਨੇਵਾਤਿ।

ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੮-੯-੧੦. ਅਟ੍ਠਮਨਵਮਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੧੦. ਅਟ੍ਠਮਾਦੀਸੁ ਤੀਸੁ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ਸਾਮਣੇਰਿਯਾ, ਗਿਹਿਨਿਯਾਤਿ ਇਦਮੇਵ ਨਾਨਾਕਰਣਂ, ਸੇਸਂ ਸਤ੍ਤਮੇ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਮੇਵਾਤਿ।

ਅਟ੍ਠਮਨਵਮਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ।

੧੧. ਏਕਾਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੧੪. ਏਕਾਦਸਮੇ – **ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ**ਤਿ ਅਭਿਮੁਖਮੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਂ ਪਨ ਉਪਚਾਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਕਥਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਕਥਿਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਾਯਵਾਚਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ,

ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਏਕਾਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੧੨. ਦ੍ਵਾਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੧੯-੨੩. ਦ੍ਵਾਦਸਮੇ – **ਅਨੋਕਾਸਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਨਾਮ ਠਾਨੇ ਪੁਚ੍ਛਾਮੀਤਿ ਏਵਂ ਅਕਤਓਕਾਸਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ – ‘‘ਅਨੋਕਾਸਕਤਨ੍ਤਿ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ’’ਤਿ । **ਅਨੋਦਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਨਾਮ ਠਾਨੇ ਪੁਚ੍ਛਾਮੀਤਿ ਏਵਂ ਅਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲਂ ‘‘ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ ਅਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਵਤ੍ਵਾ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਵਾਚਤੋ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਦ੍ਵਾਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

੧੩. ਤੇਰਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੨੬. ਤੇਰਸਮੇ – **ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਏਕੇਨ ਪਾਦੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਉਪਚਾਰੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

੧੨੨੭. **ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਿਕਾਯਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਙ੍ਕਚ੍ਚਿਕਚੀਵਰਮੇਵ ਚੀਵਰਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਆਪਦਾਸੂ**ਤਿ ਮਹਗ੍ਘਂ ਹੋਤਿ ਸਙ੍ਕਚ੍ਚਿਕਂ, ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾਵ ਉਪਦ੍ਦਵੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਵਰੂਪਾਸੁ ਆਪਦਾਸੁ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ – ਕਿਰਿਯਂ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਤੇਰਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ।

ਛਤ੍ਤੁਪਾਹਨਵਗ੍ਗੋ ਨਵਮੋ।

ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ ਖੋ ਅਯ੍ਯਾਯੋ ਛਸਟ੍ਠਿਸਤਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾ ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਖੁਦ੍ਦਕੇਸੁ ਛਨ੍ਨਵੁਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਦ੍ਵੇਨਵੁਤੀਤਿ ਅਟ੍ਠਾਸੀਤਿਸਤਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ, ਤਤੋ ਸਕਲਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਗ੍ਗਂ, ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਂ, ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਭੋਜਨਂ, ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤੇਨ ਅਭਿਹਟ੍ਠੁਂ ਪਵਾਰਣਂ, ਪਣੀਤਭੋਜਨਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਅਚੇਲਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ, ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਂ, ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੁਪਸਮ੍ਪਾਦਨਂ, ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਿਧਾਯ ਅਦ੍ਧਾਨਗਮਨਂ, ਰਾਜਨ੍ਤੇਪੁਰਪ੍ਪਵੇਸਨਂ, ਸਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਵਿਕਾਲੇ ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨਂ, ਨਿਸੀਦਨਂ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਦ੍ਵਾਵੀਸਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਸੇਸਾਨਿ ਸਤਞ੍ਚ ਛਸਟ੍ਠਿ ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਮਗ੍ਗੇਨ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤੇਨਾਹ – ‘‘ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ ਖੋ ਅਯ੍ਯਾਯੋ ਛਸਟ੍ਠਿਸਤਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾ ਧਮ੍ਮਾ... ਪੇ॰... ਏਵਮੇਤਂ ਧਾਰਯਾਮੀ’’ਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – ਗਿਰਗ੍ਗਸਮਜ੍ਜਂ, ਚਿਤ੍ਤਾਗਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ, ਸਙ੍ਘਾਣਿ, ਇਤ੍ਥਾਲਙ੍ਕਾਰੋ, ਗਨ੍ਧਵਣ੍ਣਕੋ, ਵਾਸਿਤਕਪਿਞ੍ਞਾਕੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਆਦੀਹਿ ਉਮ੍ਮਦ੍ਦਨਪਰਿਮਦ੍ਦਨਾਨੀਤਿ ਇਮਾਨਿ ਦਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਅਚਿਤ੍ਤਕਾਨਿ ਲੋਕਵਜ੍ਜਾਨਿ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਵਿਨਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਅਚਿਤ੍ਤਕਾਨਿ, ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਨ ਸਤਿ ਅਕੁਸਲੇਨੇਵ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਲੋਕਵਜ੍ਜਾਨਿ। ਅਵਸੇਸਾਨਿ ਅਚਿਤ੍ਤਕਾਨਿ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਾਨੇਵ। ਚੋਰੀਵੁਟ੍ਠਾਪਨਂ, ਗਾਮਨ੍ਤਰਂ, ਆਰਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਗਬ੍ਭਿਨਿਵਗ੍ਗੇ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਤ੍ਤ, ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਵਗ੍ਗੇ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਞ੍ਚ, ਪੁਰਿਸਸਂਸਟ੍ਠਂ ਪਾਰਿਵਾਸਿਯਛਨ੍ਦਦਾਨਂ, ਅਨੁਵਸ੍ਸਵੁਟ੍ਠਾਪਨਂ,

ਏਕਨ੍ਤਰਿਕਵੁਟ੍ਠਾਪਨਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਏਕੂਨਵੀਸਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਸਚਿਤ੍ਤਕਾਨਿ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਾਨਿ, ਅਵਸੇਸਾਨਿ ਸਚਿਤ੍ਤਕਾਨਿ ਲੋਕਵਜ੍ਜਾਨੇਵਾਤਿ।

ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ ਵਿਨਯਸੰਵਣ੍ਣਨਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗੇ

ਖੁਦ੍ਦਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਕਣ੍ਡਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

੫. ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਕਣ੍ਡੰ (ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ)

ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਾ ਨਾਮ, ਖੁਦ੍ਦਕਾਨੰ ਅਨਨ੍ਤਰਾ।
ਯੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠ ਆਰੂਲ੍ਹਾ, ਸਙ੍ਖੇਪੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹੰ।
ਤੇਸੰ ਪਵਤ੍ਤਤੇ ਏਸਾ, ਸਙ੍ਖੇਪੇਨੇਵ ਵਣ੍ਣਨਾ॥

੧੨੨੮. ਯਾਨਿ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਸਪ੍ਪਿਤੇਲਾਦੀਨਿ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਿ, ਤਾਨਿਯੇਵ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਾ। ਪਾਲ਼ਿਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਕੇਸੁ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟੰ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਅਟ੍ਠਵਿਧਮ੍ਪਿ ਪਨੇਤੰ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯੰ ਚਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ – ਕਾਯਤੋ ਕਾਯਵਾਚਤੋ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਕਿਰਿਯੰ ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ, ਅਚਿਤ੍ਤਕੰ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੰ, ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ, ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ, ਤਿਚਿਤ੍ਤੰ, ਤਿਵੇਦਨਨ੍ਤਿ।

ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਕਣ੍ਡੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ।

ਸੇਖਿਯਾ ਪਨ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ, ਯੇ ਧਮ੍ਮਾ ਪਞ੍ਚਸਤ੍ਤਤਿ।
ਤੇਸੰ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯੇਵ, ਸਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਵ੍ਹਯਾ॥

ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗੇ ਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤੇਸੰ ਅਤ੍ਥਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ।
ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਵਿਭਙ੍ਗੇਪਿ, ਤਾਦਿਸੰਯੇਵ ਤੰ ਵਿਦੂ॥

ਯਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਸੁੰ ਤੇਸੰ, ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ।
ਨ ਵੁਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਯਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਵੁਤ੍ਤਾਯੇਵ ਹਿ ਸਾ ਇਧਾਤਿ॥

ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ ਵਿਨਯਸੰਵਣ੍ਣਨਾਯ

ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਬ੍ਬਾਸਵਪਹੰ ਏਸਾ, ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਵਣ੍ਣਨਾ ਯਥਾ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵਪਹੰ ਮਗ੍ਗੰ, ਪਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੁ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿਨ੍ਤਿ॥

ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗਟ੍ਠਕਥਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।